

12

A
SELECTION
OF
**STORIES, REVENUE PAPERS
AND DIALOGUES**

IN
Canarese and English

BY
ADACKI SOOBA ROW,

REVISED

BY
WALTER ELLIOT ESQ.

SECOND EDITION.

PUBLISHED BY ORDER OF THE DIRECTOR OF PUBLIC INSTRUCTION.

Ci
XIV

118a

MANGALORE:
PRINTED AT THE BASEL MISSION PRESS.
1864.

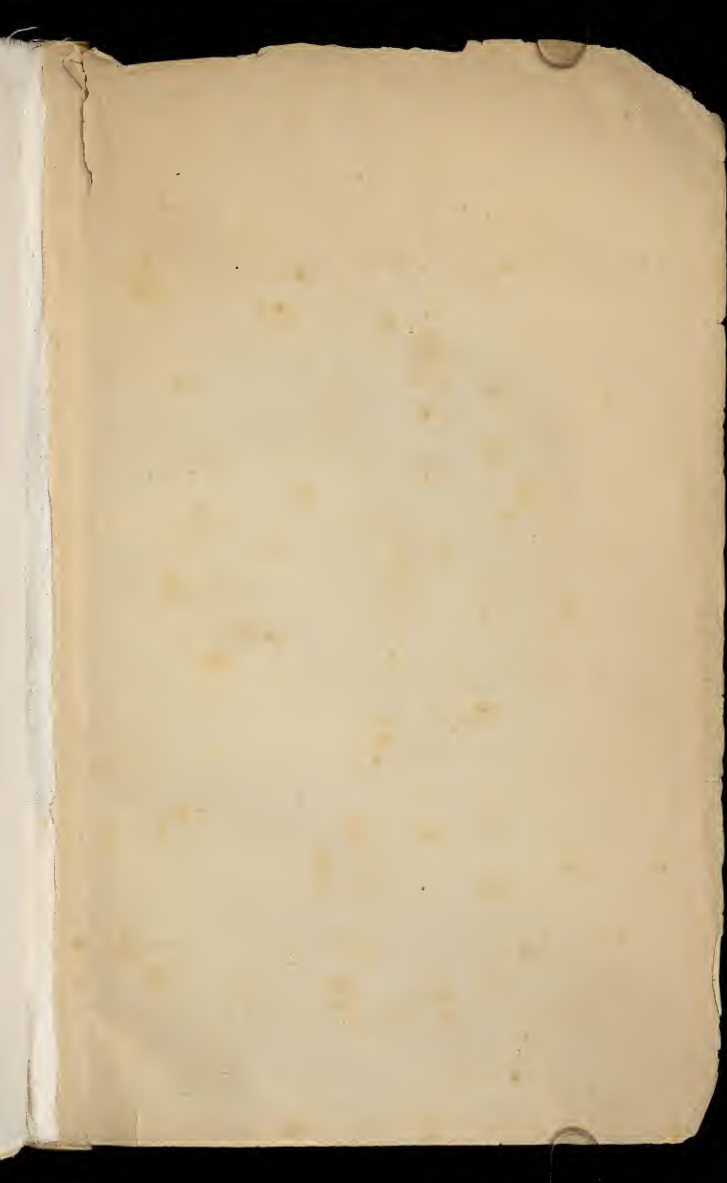
N12<529131681 021

UBTÜBINGEN

LS

STOR

TRANSI

MO

A
SELECTION
OF
STORIES AND REVENUE PAPERS
IN THE
KARNATACA LANGUAGE,
WITH
TRANSLATIONS AND GRAMMATICAL ANALYSIS;
TO WHICH IS ADDED
DIALOGUES

IN
Karnataka and English,

BY
ADACKI SOOBA ROW,
MOONSHEE IN THE CANARESE TRANSLATOR'S OFFICE.

REVISED

BY
WALTER ELLIOT, ESQ.
OF THE MADRAS CIVIL SERVICE.

Second edition.

MANGALORE:
PRINTED AT THE BASEL MISSION PRESS.
1864.

Basel Mission Press,

Printed by Plebst & Stolz.

Ci XIV 118 a.

TO
THE MEMORY
OF
THE LATE
FRANCIS WHYTE ELLIS, ESQ.

OF THE MADRAS CIVIL SERVICE

ORIGINAL PROJECTOR OF THE ESTABLISHMENT OF

THE COLLEGE OF FORT ST. GEORGE,

AND WHO

WHILE HE LIVED WAS THE CHIEF PROMOTER OF ITS INTERESTS,

THIS WORK,

A PRODUCT OF THAT INSTITUTION,

IS VERY RESPECTFULLY DEDICATED

BY

THE COMPILER.

T
of
a
a
W
th
th
m
re
th
tio
so
is
der
qu
de
ful

Introductory Notice.

THE present compilation is the result of long experience of the difficulties which notwithstanding the existence of a Grammar and Dictionary in the Karnataca Language, a dialect spoken by many thousands of people in the Western part of India, greatly hindered the acquisition of that language by the Junior Civil Servants studying in the College. Its object is to supply the want of an elementary work proceeding gradually from simple and easy readings to a more difficult and elaborate style. Should this work which has been compiled under the liberal sanction of the Government of Fort St. George, to remedy in some degree the evils above alluded to, contribute as it is anticipated to lighten the labour of the European Student and facilitate the attainment of that proficiency so requisite for the due discharge of the public service, the design of this undertaking will be considered to have been fully accomplished.

Abbreviations used in this work.

A.	Arabic.	num. or numl.	numeral.
abl.	ablative.	P.	Persian.
accus. . . .	accusative.	par.	paragraph.
adj.	adjective.	part.	participle.
adv.	adverb.	pers.	person.
caus. v. . . .	causal verb.	pl.	plural.
comp.	compounded.	postpos. . . .	postposition.
comp. v. . . .	compound verb.	pre.	preposition.
conj.	conjunction	pres.	present.
dat.	dative.	pron.	pronoun.
def.	defective.	r.	rule.
dem.	demonstrative.	rel. or relat.	relative.
fem.	feminine.	s.	substantive.
gen.	genitive case.	s. m.	substantive masculine.
Gr.	Grammar.	s. f.	substantive feminine.
H.	Hindustani.	s. n.	substantive neuter.
imp.	imperative.	sans.	sanskrit.
inf.	infinitive.	sing.	singular.
interj. . . .	interjection.	t.	tense.
irr.	irregular.	v. a.	verb active.
lit.	literally.	v. n.	verb neuter.
M.	Mahratta.	voc.	vocative.
m or mas. . .	masculine.		
n.	neuter.		
neg.	negative.		

ಕಥೆಗಳು.

1. ಕಥೆ.

ಒಬ್ಬ ಅರಸು ಒಬ್ಬ ಋಷಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ನೀನು ಯಾವಾಗಾದರೂ ನನ್ನ ನೆನಸುವದು ಉಂಟೋ? ಎಂತ, ಕೇಳಿದನು. ಹವುದಪ್ಪ, ನಾನು ದೇವರನ್ನ ಮರೆತಾಗ ನಿನ್ನ ನೆನಸುತ್ತೇನೆ ಎಂತ, ಋಷಿ ಉತ್ತರಾ ಕೊಟ್ಟನು.

1. STORY.

A certain King seeing a holy sage, asked him do you ever think of me? Yes sir, replied the sage, whenever I forget God.

ಒಬ್ಬ *A* or *one*, numeral adjective mas. & fem. but here the indefinite article. ಅರಸು *a King*. s. m. ಋಷಿಯನ್ನು accus. sing. of ಋಷಿ sans. *a saint* or *holy sage*. s. m. ಕಂಡು *having seen*, past part. of ಕಾಣು *to see*. irr. v. a. Gr. par. 116.* ನೀನು *thou*. pron. ಯಾವಾಗಾದರೂ *at any time* or *ever*, compounded of ಯಾವಾಗ *when*, and ಆದರೂ *for which* see Gr. par. 16. and par. 139. ನನ್ನ *me*, accus. sing. of ನಾನು *I*. pron. ನೆನಸುವದು *the thinking*, verbal noun from ನೆನಸು *to think*, v. a. Gr. par. 27. ಉಂಟು *there is*, a defective verb, Gr. par. 127. and ಓ† a particle of question, Gr. par 144. ಎಂತ *saying*, pres. part. of ಎನ್ನು ‡ *to say*, irr. v. a. Gr. par. 286. ಕೇಳಿದನು (*he*) *asked*, 3rd pers. sing. m. past t. of ಕೇಳು *to ask*. v. a. ಹವುದು *yes*. adv. Gr. par. 128. ಅವಾಘ್ರ voc. sing. of ಆಪ್ತ *father*, used as a term of respectful address. ದೇವರನ್ನ accus. of ದೇವರು

* Reference is made throughout this work to Mr. Hodson's Canarese Grammar.

† This particle when affixed to the word in a sentence or to a single word alone, denotes interrogation or doubt.

‡ This particle follows up and closes any particular affirmation or quantum of expressed meaning, rendering it distinct and prominent and indicating that, that is the matter which is stated to have been said or done. It is generally translated by "that" and sometimes by the infinitives of verbs.

sans. *God*, in the plural number. Gr. par. 48. ಮರೆತಾಗ *when* (*I forget*, compounded of ಮರೆತ past relative part. of ಮರೆ *to forget*. irr. v. a. and ಆಗ *then*, Gr. par. 308 ನಿನ್ನ *thee*, accus. sing. of ನೀನು *thou*. pron. ನೆನಸುತ್ತೇನೆ *I think*, 1st pers. sing. pres. t. of ನೆನಸು *to think* v. a. ಉತ್ತರಾ ಕೊಟ್ಟನು *he gave an answer*. 3d pers. sing. m. past t. of ಉತ್ತರಾ ಕೊಡು *to give an answer*. v. a. compounded of ಉತ್ತರಾ accus. sing. of ಉತ್ತರ sans. *an answer*. Gr. par. 150. and ಕೊಡು *to give*, Gr. par. 116.

2. ಕಥೆ.

ಬಬ್ಬ ಕುರುಡನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ರತ್ನಗಳು ಬಹಳ ಇದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಆ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರದೆ, ಬಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಇಟ್ಟನು. ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ ಅವಿವೇಕಿಗಳಾದ ಅರಸುಗಳು ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ, ಆ ಅರಸರ ಅಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೇ, ಹೊರ್ತು ಅದರಿಂದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಕುಂದು ಬರುವದಿಲ್ಲ.

2. STORY.

A certain blind man had many valuable Jewels in his possession; but as he did not know their value, he looked upon them with indifference and laid them aside. Thus, when ignorant princes neglect the learned, they only betray their want of knowledge: but do not thereby detract from the merits of the learned.

ಕುರುಡನ *of a blind man*, gen. sing. of ಕುರುಡ *a blind man*. s. m. ಬಳಿಯಲ್ಲಿ *near*, postpos. This word governs the preceding word in the genitive case. Gr. par. 320. ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ *inestimable*, *invaluable*, comp. of ಬೆಲೆ *price* and ಇಲ್ಲದ neg. part. of ಇರು *to be*. irr. v. n. ರತ್ನಗಳು pl. of ರತ್ನ sans. *a gem, a precious stone*. s. n. ಬಹಳ *many*, adj. ಇದ್ದವು *were* 3d pers. pl. n. past t. of ಇರು *to be*,

irr. v. n. Gr. par. 118. ಅವುಗಳ *their*, gen. pl. of ಅದು *that*, demonstrative pron. neuter. ಯೋಗ್ಯತೆ *sans. worth, value*, s. n. ಅವನಿಗೆ *to him*, dat. sing. of ಅವನು *he or that man*. pron. ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ *is not known*. 3d pers. sing. n. past t. of ತಿಳಿ *to be known, understood, or conceived*. v. n. This verb is often used impersonally with the dative case. ಆದ್ದರಿಂದ *therefore*, derived from past relative part. of ಆಗು *to become* in the ablative case, Gr. par. 333. ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರದೆ *without holding in esteem*. neg. part. of ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರು *to esteem, regard*, v. a. comp. of ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ದಾತೀ ಸಿಂಗ. of ಲಕ್ಷ್ಯವು *sans. regard, respect, care for* and ತರು *to bring*, irr. v. a. ಒಂದು *a or one*, numeral adj. n. applied to animals and things, while ಒಬ್ಬ *is confined to persons*. ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ *in a corner*, abl. sing. of ಮೂಲೆ *a corner*. s. n. ಹಾಕಿ ಇಟ್ಟನು *(he) laid aside*, 3d pers. sing. m. past t. of ಹಾಕಿ ಇಡು *to lay aside*, irr. v. a. from ಹಾಕಿ past part. of ಹಾಕು *to lay, to put*, v. a. and ಇಡು. *to keep*, irr. v. a. Gr. par. 116. ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ *in the same manner*, comp. of ಆ *that* dem. pron. ಪ್ರಕಾರವು *manner*. s. n. ಎ* an affix of emphatic or of enhancing power. ಅವಿವೇಕಿಗಳಾದ *ignorant, without discrimination*, adj. comp. of ಅವಿವೇಕಿಗಳು *ignorant persons*, pl. of ಅವಿವೇಕಿ *sans. ignorant person* and ಆದ † past relative part. of ಆಗು *to become*, irr. v. n. ಅರಸುಗಳು *Kings*, pl. of ಅರಸು *a King*. s. m. ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನ *accus. pl. of ವಿದ್ವಾಂಸನು sans. a learned man*. s. m. ಅಲಕ್ಷ್ಯವು ಮಾಡಿದರೆ *if (they) treat with contempt*, subjunctive mood of ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡು *to disregard*. comp. v. a. Gr. par. 144. 238. ಅರಸರ *gen. pl. of ಅರಸು a King*. ಅಜ್ಞಾನವು *sans. ignorance*, s. n. ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ *becomes known*, 3d pers. sing. n. pres. t. of ಪ್ರಕಟವಾಗು *to become known or public*, from ಪ್ರಕಟ *sans. displayed, apparent*. adj. and ಆಗು *to become*, with the emphatic ಎ denoting *certainty*. ಹೊರತು *but, except*, conj. Gr. par. 141 ಅದರಿಂದ *by that*, abl. sing. of ಅದು *that*,

* This particle expresses identity, positiveness, peremptoriness, particularity, exactness, certainty, and corresponds with the English words *same, self, indeed, surely, &c.*

† This particle is affixed to nouns of quality to convert them into adjectives and also to adjectives as a mere expletive.

dem. pron. ವಿದ್ವಾಂಸರ *of the learned men*, gen. pl. of dem. pron. ವಿದ್ವಾಂಸನು *sans. a learned man*, s. m. ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ *to the worth*, dat. sing. of ಯೋಗ್ಯತೆ *sans. worth, desert*, s. n. ಕುಂದು *defect, blemish*, s. n. ಬರುವದಿಲ್ಲ *will not come*. comp. of ಬರುವದು *the coming*, verbal noun from ಬರು *to come*, irr. v. n. and ಇಲ್ಲ * *not*, adv.

3. ಕಥೆ.

ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮುಟ್ಟು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಹಾದಿ ನಡೆದು, ದಣಿದು, ಒಂದು ತಾಳಾ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು, ಧೋಡೆ ಹಾಲು ಕುಡಿದನು. ಹಾಂಗೆ ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಕಂಡವರು, ಅವನು ದೆಂಡಾ ಕುಡಿದನು ಎಂತ ಅವನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರು. ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ ಕೆಟ್ಟ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಚೆಲುವ ಕೆಲಸಗಳು ಸಹ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳು ಎಂತಲೇ ಎಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

3. STORY.

A certain Bramin being tired with travelling at high noon, sat down under a palmira tree where he drank some milk. Those who chanced to see him doing so, accused him of † drinking toddy. Thus: good things done in a bad place are sure to be construed into criminal actions.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು *sans. a Bramin*, s. m. ಮುಟ್ಟುಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ *at high noon*. abl. sing. of ಮುಟ್ಟುಮಧ್ಯಾಹ್ನ *the exact middle of the day, the meridian*, comp. of ಮುಟ್ಟು *regular, right, exact* and ಮಧ್ಯಾಹ್ನ *sans. noon*. ಹಾದಿ ನಡೆದು *having travelled*, past part. of ಹಾದಿ ನಡೆ *to travel, to go along the road*, comp. v. n. from ಹಾದಿ *a road* and ನಡೆ *to walk, to proceed*. ದಣಿದು *being tired*, past part. of ದಣಿ *to be tired*, v. n. ತಾಳಾ ಮರದ ಕೆಳಗೆ *under a palmira tree*, comp. of ತಾಳಾ ಮರದ *gen. sing. of ತಾಳಾ ಮರ a palmira tree* and ಕೆಳಗೆ *below, beneath, under*, postpos. Gr. par. 140. ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು *having sat down*, past part. of ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳು *to sit one's self down*, comp. irr.

* When this word is placed after a verbal noun of this kind, it is a simple negative particle; denying the action of the verb with reference to the present and future tenses.

† Bramins are prohibited from drinking toddy.

v. n. from ಕುಳು to sit down, used only in composition, and ಕೊಳ್ಳು. Gr. par. 116, also par. 291. ಫೋಡೆ little adj. ಹಾಲು milk, s. n. used accusatively, Gr. par. 150. ಕುಡಿದನು (he) drank, 3d pers. sing. m. past t. of ಕುಡಿ to drink, v. a. ಹಾಗೆ so, in that manner, adv. ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ when (he) was drinking, comp. of ಕುಡಿಯುತ್ತ pres. part. of ಕುಡಿ to drink, ಇರುವ relative part. of ಇರು to be and ಆಗ then, adv. ಕಂಡವರು those who saw, comp. of ಕಂಡ past relative part. of ಕಾಣು to see, irr. v. a. and ಅವರು those persons, pl. of ಅವನು he or that man, pron. ಹೆಂಡ toddy, the liquor extracted from the cocoa nut, palmira or date tree, s. n. ಎಂತ saying, pres. part. of ಎನ್ನು to say, irr. v. a. ಅವನು him, accus. sing. of ಅವನು he, pron. ನಿಂದಿಸಿದರು they abused or censured, 3rd pers. pl. past t. of ನಿಂದಿಸು sans. to abuse, to reproach, v. a. ಕೆಟ್ಟ bad, adj. ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ in a place, abl. sing. of ಸ್ಥಳ sans. a place, s. n. ಮಾಡುವ relative part. of ಮಾಡು to do, to perform or make, v. a. ಚೆಲುವ good, adj. ಕೆಲಸಗಳು pl. of ಕೆಲಸ affair, work, business, action, s. n. ಸಹ sans. even, also, adv. ಎಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ are considered, 3d pers. pl. n. pres. t. of ಎಣಿಸಲ್ಪಡು to be considered or thought, passive v. Gr. par. 114.

4. ಕಥೆ.

ಬಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಮಗನು ಜನಗಳ ಸಂಗಡ ಆತುರ ಪಟ್ಟು ಸ್ನೇಹ ಮಾಡುವದನ್ನು ಕಂಡು—ಎಲಾ ಮಗನೇ, ನೀನು ಎಷ್ಟು ರಿಕೆಯಿಂದ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡು; ಬಳ್ಳೇ ಜನರ ಸ್ನೇಹವು ಇಳಿ ಹೊತ್ತಿನ ಗಿಡದ ನೆರಳಿನಂತೆ ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ; ಕೆಟ್ಟ ಜನರ ಸ್ನೇಹವು ಏರು ಹೊತ್ತಿನ ಗಿಡದ ನೆರಳಿನಂತೆ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ; ಈ ಮಾತು ನೆನಪು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಂತ, ಹೇಳಿದನು.

4. STORY.

A certain person, finding his son precipitate in forming friendships with people, said to him—"O my son! be cautious

in forming these connections, and remember that the friendship of the virtuous increases every moment as the shadow of a tree in the afternoon, while the friendship of the wicked contracts every minute like the shadow of a tree in the forenoon."

ಮನುಷ್ಯ sans. *a person*, s. m. ತನ್ನ *his*, gen. sing. of ತಾನು *he she or it*, pron. Gr. par. 83. ಮಗನು *a son*, s. m. ಜನಗಳ ಸಂಗಡ *with people*, comp. of ಜನಗಳ gen. pl. of ಜನಗಳು sans. *people* and ಸಂಗಡ *with*, postpos. Gr. par. 140. ಆತರ ಪಟ್ಟು *being in a hurry*, past part. of ಆತರ ಪಡು *to be in hurry, to be impatient*, comp. irr. v. n. ಸ್ನೇಹಾ for ಸ್ನೇಹವನ್ನು accus. sing. of ಸ್ನೇಹ sans. *friendship*, s. n. Gr. par. 150. ಮಾಡುವದನ್ನು accus. sing. of the verbal noun ಮಾಡು ವದು *the making*, Gr. par. 61. ಎಲಾ *O!* vocative particle, Gr. par. 143. ಮಗನೇ *Son!* voc. sing. of ಮಗನು *a son*, s. m. Gr. par. 48. ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ *carefully*, adv. ಒಳ್ಳೆ *good*, adj. agreeing with. ಜನರು *people*. ಇಳಿಹೊತ್ತಿನ gen. sing. of ಇಳಿಹೊತ್ತು *afternoon*, comp. of ಇಳಿ, corruption of ಇಳಿಯುವ relat. part. of ಇಳಿ *to descend* and ಹೊತ್ತು *the sun*, s. n. ಗಿಡದ *of a tree*, gen. sing. of ಗಿಡ *a tree*, s. n. ನೆರಳಿನಂತೆ *like the shadow*, comp. of ನೆರಳಿನ gen. sing. of ನೆರಳು *shadow* and ಅಂತೆ *like*, adv. Gr. par. 139. ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣವು *every moment*, adv. comp. of ಪ್ರತಿ sans. *every* and ಕ್ಷಣವು sans. *a moment*, s. n. ವೃದ್ಧಿ ಆಗುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ (*it*) *continues to increase*, comp. of ವೃದ್ಧಿ ಆಗುತ್ತಾ ಇರು *to continue to increase*, which forms ವೃದ್ಧಿ sans. *increase*, ಆಗುತ್ತಾ pres. part. of ಆಗು *to become* and ಇರು *to be*, Gr. par. 283. ಕೆಟ್ಟ *bad, wicked*, adj. ಏರು ಹೊತ್ತಿನ gen. sing. of ಏರು ಹೊತ್ತು *forenoon*, from ಏರು *raising*, corruption of ಏರುವ relative part. of ಏರು *to ascend, to raise*, and ಹೊತ್ತು *the sun*. ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ **every moment*, from ಕ್ಷಣ sans. *a moment*, reduplicated, Gr. par. 200. ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ, 3rd pers. sing. n. pres. t. ಕಡಿಮೆ ಆಗು *to become less* from ಕಡಿಮೆ *less*, ಆಗು *to become*, and ಇರು *to be*. ಈ *this*, dem. pron. ಮಾತು *a word*, s. n. ನೆನಪು *recollection*, s. n. ಇಟ್ಟು ಕೋ *keep*,

* A noun reduplicated has the force of the English word "every, each."

from ಇಟ್ಟು past part. of ಇಡು *to keep* and ಕೋ.* 2d pers. sing. imperative of ಕೊಳ್ಳು *to take*. ಹೇಳಿದನು *he said*, 3d pers. sing m. past t. of ಹೇಳು *to say*, v. a.

5. ಕಥೆ.

ಬಿಟ್ಟ ಭಾಗ್ಯವಂತನು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಳೆಕೊಂಡು, ವ್ಯಸನ ಪಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಆಗ ಅವನ ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ನೇಹಿತನು ಅವನ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದನು, ಎಂತೆಂದರೆ—ನೀನು ವ್ಯಸನ ಪಡಬೇಡ; ಕನೀ ಮಾಡಿದ ಮರವು ಚಿಗುತು, ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ; ಕ್ಷೀಣ ಚಂದ್ರನು ಕೆಲವು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ; ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಬಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ಧನವನ್ನು ತಿರಿಗಿ ಪಡೆದು, ನೀನು ಸುಖವಾಗಿ ಇರುತ್ತೀ ಎಂತ, ಸಂತೈಸಿದನು.

5. STORY.

A certain rich man having lost all his wealth was in a state of despondency. A friend who called to see him, thus comforted him—"Do not give way to sorrow, a pruned tree puts forth its leaves and grows again and the waning moon attains her fulness after a season. So may you in a short time recover your wealth and live in happiness."

ಭಾಗ್ಯವಂತನು sans. *rich man*, s. n. Gr. par. 30,2. ಆಸ್ತಿಯನ್ನು accus. sing. of ಆಸ್ತಿ *property, wealth*, s. n. ಎಲ್ಲಾ *all*, adj. ಕಳೆಕೊಂಡು *having lost*, past part. of ಕಳೆಕೊಳ್ಳು *to lose*, v. a. ವ್ಯಸನ ಪಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು (*he*) *was grieving*, 3d pers. sing. m. of past t. of ವ್ಯಸನ ಪಡು *to be sorry, to grieve*, comp. v. n. from ವ್ಯಸನ sans. *grief* and ಪಡು *to suffer*, with the auxiliary verb ಇರು *to be*, Gr. par. 301. ಆಗ *then*, *at that time*, adv. ಅವನು *him*, accus. sing. of ಅವನು *he or that man*, pron. ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ *for the purpose of seeing*, dat. sing. of the verbal noun ಕಾಣುವದು *the seeing*, comp. of ಕಾಣುವ future part. of ಕಾಣು *to see* and ಅದು *that*, Gr. par. 61. ಬಂದ *came*, past re-

* In the common dialect, the 2d pers. singular of imperative is formed by adding to the past participle of the verbs the particle ಕೋ a derivative of ಕೊಳ್ಳು *to take* when the action denoted by the verb is restricted to the agent.

lat. part. of ಬರು *to come*, irr. v. agreeing with ಸ್ನೇಹಿತನು *friend*, s. m. ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದನು, 3d pers. sing. m. past t. of ಸಮಾಧಾನಾ ಮಾಡು *to comfort, to console*, comp. v. a. from ಸಮಾಧಾನ sans. *comfort, peace*, and ಮಾಡು *to make*. ಎಂತು *how? in what manner?* ಎಂದರೆ *if you say*, subjunctive of ಎನ್ನು *to say*, irr. v. a. Gr. par. 116. ವ್ಯಸನ ಪಡ ಬೇಡ *grieve not*, comp. of ವ್ಯಸನ ಪಡ, inf. of ವ್ಯಸನ ಪಡು *to be sorrowful* and ಬೇಡ* *for which see Gr. par. 129*. ಕಸೀ ಮಾಡಿದ ಮರವು *a tree that has been pruned*, comp. of ಕಸೀ ಮಾಡಿದ past relat. part. of ಕಸೀ ಮಾಡು *to prune*, comp. v. a. and ಮರವು *a tree*, s. n. ಚಿಗುತು past part. of ಚಿಗುರು *to sprout, to bud*, v. n. ಮು ತ್ತೂ *again*, adv. ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ *it grows*, 3d pers. sing. n. pres. t. of ಬೆಳೆ *to grow or to advance to maturity*, v. n. ಕ್ಷೀಣ ಚಂದ್ರನು sans. *the moon in her wane*, comp. of ಕ್ಷೀಣ *wasted, consumed*, adj and ಚಂದ್ರನು *the moon*, s. m. ಕೆಲವು *some*, adj. ಕಾಲಕ್ಕೆ *after a time*, dat. sing. of ಕಾಲ sans. *time*, s. n. Gr. par. 165. ಪೂರ್ಣ sans. *full*, adj. ಆಗುತ್ತಾನೆ *becomes*, 3rd pers. sing. m. pres. t. of ಆಗು *to become*. ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ *in the same manner*, comp. of ಆ *that*, ಪ್ರಕಾರವು sans. *manner*, and ಏ an emphatic particle, Gr. par. 144. ದಿವಸಗಳು pl. of ದಿವಸ sans. *a day*, s. n. ವಳಗೆ *within, in*, postpos. ನಿನ್ನ *thy*, gen. sing. of ನೀನು *thou*, pron. ಧನವನ್ನು accus. sing. of ಧನವು sans. *wealth*, s. n. ತಿರಿಗಿ *again*, adv. ಪಡೆದು *having obtained*, past part. of ಪಡಿ *to obtain*, v. a. ಸುಖವಾಗಿ *happily*, adv. ಇರುತ್ತೀ *thou wilt be*, 2d pers. sing. pres. t. of ಇರು *to be*, used in the future tense, Gr. par. 261. ಸಂತೈಸಿದನು *(he) comforted*, 3d pers. sing. m. past t. of ಸಂತೈಸು *to comfort, console*, v. a.

6. ಕಥೆ.

ದುಷ್ಟನಾದ ಬಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಬಬ್ಬ ಅರಸನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ಆ ಅರಸು ಅವನ ಬುದ್ಧಿಗೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಮೆಚ್ಚಿ, ಅವನಿಗೆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ

* This word when affixed as an auxiliary to the infinitive of another verb denotes negative obligation or necessity, "must not;" but having rather an imperative than an indicative meaning, it may generally be translated "do not" as ಬರ ಬೇಡ *dont come*.

ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕು ಎಂತ, ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಪ್ರಧಾನಿಯು ಅರಸನ ನೋಡಿ — ಸ್ವಾಮಿ, ಇವನು ದುಷ್ಟನು, ಇವನನ್ನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇರಿಸ ಬಾರದು; ಹಾವಿನ ಹೆಡೆಯು ರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದರ ಬಳಿಗೆ ಯಾರೂ ಹೋಗರು ಎಂತ, ಹೇಳಿದನು.

6. STORY.

An unprincipled Philosopher went to a King, who being pleased with his knowledge and acquirements proposed to employ him at Court; but his Vizier said to him, "Sire, this man is wicked, do not admit him at Court. Although the crest of snake is adorned with precious stones, no one goes near it.

ದುಷ್ಟನಾದ *wicked, vicious*, adj. m. comp. of ದುಷ್ಟನು sans. *a bad man* and ಆದ, Gr. par. 66. ವಿದ್ವಾಂಸನು sans. *learned man*, s. m. ಅರಸನ ಬಳಿಗೆ *to a King*, comp. of ಅರಸನ gen. sing. of ಅರಸು *a King*, s. m. and ಬಳಿಗೆ * *near, to*, postpos. ಅವನ ಬುದ್ಧಿಗೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಮೆಚ್ಚಿ *being pleased with his knowledge and acquirements*, comp. of ಅವನ gen. of ಅವನು *he*. ಬುದ್ಧಿಗೆ dative of ಬುದ್ಧಿ sans. *knowledge, wisdom*, ಊ and, conj. ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ dat. of ಪಾಂಡಿತ್ಯವು sans. *learning, acquirements*, s. n. ಮೆಚ್ಚಿ *having been pleased*, past part. of ಮೆಚ್ಚು *to approve of, to be pleased with*, v. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ *in the court or palace*, abl. sing. of ಅರಮನೆ *a court, a palace*, s. n. ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು accus. sing. of ಉದ್ಯೋಗ sans. *a situation, employment*, ಸ: n. ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದನು *he thought*, 3d pers. sing. m. past t. of ಯೋಚನೆ ಮಾಡು *to think, to consider*, v. a. from ಯೋಚನೆ *reflection* and ಮಾಡು *to make*. ಆಗ *then, at that time*, adv. ಪ್ರಧಾನಿಯು sans. *a minister*, s. m. ಸ್ವಾಮಿ *O Lord!* voc. sing. of ಸ್ವಾಮಿ sans. *Lord, Master*, s. m. ಇವನು ದುಷ್ಟನು *he is wicked*, comp. of ಇವನು *this man*, and ದುಷ್ಟನು sans. *a wicked man*, here the substantive verb is omitted, Gr. par. 202, 2. ಶೇರಿಸ ಬಾರದು *must not admit*, comp. of ಶೇರಿಸ inf. of ಶೇರಿಸು *to admit*, v. a. from ಶೇರು *to arrive at* v. n. and ಬಾರದು def. verb. of the 3d pers. n. neg. of the root ಬರು *to come*,

* If the object towards which motion is directed be of such a nature as not to admit of entrance ಬಳಿಗೆ must be used; ಅವನು ಗಿಡದ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು *he went to the tree*.

Gr. par. 121, 129. ಹಾವಿನ, gen. of ಹಾವು *a snake*, s. n. ಹೆಡೆ *the hood of a serpent*, s. n. ರತ್ನಗಳಿಂದ *with the jewels*, abl. pl. of ರತ್ನವು sans. *a precious stone*, s. n. ಅಲಂಕೃತ sans. *adorned*, past part. ಆಗ್ಯಾ *although*, Gr. par. 142. ಯಾರೂ ಹೋಗರು *no body will go*, comp. of ಯಾರು* *who?* and ಉ conjunctive particle "*even*," ಹೋಗರು *they will not go*, 3d pers. pl. future t. of ಹೋಗು *to go*, irr. v. n.

7. ಕಥೆ.

ಬಂದು ಹದ್ದೂ ಬಂದು ಕಾಗಿಯೂ ಸುಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಕೊಂಡು, ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ, ಆ ಹದ್ದು ಕಾಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರ ಹೆಣಗಳು ಆ ಊರಿಂದ ಮುಂಚಿನ ಹಾಂಗೆ ಹೇರಾಳವಾಗಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ? ಎಂತ, ಕೇಳಿತು. ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ವೈದ್ಯನು ಕೆಲವು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ದೂರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು; ಅವನು ತಿರಿಗಿ ಬಂದರೆ, ಹೆಣಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇರದು ಎಂಬದಾಗಿ, ಕಾಗಿ ಉತ್ತರಾ ಕೊಟ್ಟಿತು.

7. STORY.

A Vulture and a Crow conversing together on a tree in burying-ground, the former asked the latter why the corpses of the people were not brought here from the village as numerous as before; to which the Crow answered that the physician of the village had lately gone on a journey to a distant country; but when he returned, there would be no want of dead bodies.

ಹದ್ದು *A vulture*, s. n. ಉ *and*, conj. Gr. par. 142. ಕಾಗಿ *a crow*, s. n. ಉ *and*, Gr. par. 21. for the conversion of ಉ into ಯೂ ಸುಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ *in a cemetery*, abl. sing of ಸುಡುಗಾಡು *a cemetery* or *a place either for the interment or burning of the*

* The interrogative pronouns ಯಾರು *who?* ಯೇನು *what?* &c. followed by a negative, with ಉ inserted, correspond with the English words *nobody*, *nothing*, &c. and the following verb must be construed affirmatively.

dead, s. n. ಮರದ ಮೇಲೆ *upon a tree*, comp. of ಮರದ gen. sing. of ಮರವು *a tree*, s. n. and ಮೇಲೆ *upon or on*, postpos. added to the gen. cases of nouns, Gr. par. 140. ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ *while (they) were speaking*, comp. of ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ pres. part. of ಮಾತನಾಡು *to speak*, comp. v. ಇರುವ relat. part. of ಇರು *to be*, and ಆಗ *then*, adv. Gr. par. 308. ಕಾಗಿಯನ್ನು accus. sing. of ಕಾಗಿ *a crow*, s. n. ನೋಡಿ *having seen*, past part. of ನೋಡು *to see*, v. a. ಇಲ್ಲಿಗೆ *to this place*, adv. ಮನುಷ್ಯರ gen. pl. of ಮನುಷ್ಯ sans. *a man*, s. m. ಹೊಗಳು pl. of ಹೊ *a corpse or dead body*, s. n. ಊರಿಂದ *from a village*, abl. sing. of ಊರು *a village*. ಮುಂಚಿನ ಹಾಗೆ *as before*, comp. of ಮುಂಚಿನ *former* and ಹಾಗೆ *like*. ಹೊರಾಳವಾಗಿ *in abundance*, *numerously*, adv. ಯಾತಕ್ಕೆ *why?* adv. ಬರುವದು *the coming*, verbal noun from the verb ಬರು *to come*. ಇಲ್ಲ *npt*, Gr. par. 258. ಕೇಳಿತು *asked*, 3d. pers. sing. n. past t. of ಕೇಳು *to ask*, v. a. ಈ *this*, pron. adj. ಇದ್ದ *that was*, past relat. part. of ಇರು *to be*. ವೈದ್ಯನು sans. *a physician*, s. m. ಕೆಲವ *few*, adj. ದಿವಸಕ್ಕೆ dat. sing. of ದಿವಸ sans. *a day*, s. n. ಮುಂಚೆ *before*, postpos. ದೂರ sans. *distant*, adj. ದೇಶಕ್ಕೆ *to a country*, dat. sing. of ದೇಶ sans. *country*, s. n. ಹೊರಟು *having set out*, past part. of ಹೊರಡು *to set out*, *to commence a journey*, irr. v. n. Gr. par. 116. ಹೋದನು (*he*) *went*, 3d. pers. sing. m. past t. of ಹೋಗು *to go*, irr. v. n. ಬಂದರೆ *if (he) comes*, subjunctive mood of ಬರು *to come*, Gr. par. 238. ಕಡಮೆ *deficiency*, *want*, s. n.

8. ಕಥೆ.

ಬಬ್ಬನು ಬಬ್ಬ ಋಷಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಭಾಗ್ಯವಂತನು ಯಾವನು? ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನು ಯಾವನು? ಎಂತ, ಕೇಳಿದನು. ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ತಾನು ಅನುಭವಿಸಿ ಅದನ್ನು ತಾನೇ ಹೆರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವನು ಭಾಗ್ಯವಂತನು; ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸದೆ ಸತ್ತು ಹೋದವನು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನು ಎಂತ, ಋಷಿ ಹೇಳಿದನು.

* Nouns which immediately follow adjectives ಕೆಲವು and ಬಹಳ may be used either in the singular or plural number.

8. STORY.

A certain person having gone to a holy man, asked him who was fortunate and who unfortunate? He replied, he who enjoyed his wealth and himself bestowed it upon others was fortunate, and he who died without having enjoyed the riches he had amassed was unfortunate.

ಭಾಗ್ಯವಂತನು ಯಾವನು *who is fortunate*, comp. of ಭಾಗ್ಯವಂತನು sans. *fortunate* or *rich man*, and ಯಾವನು *who?* and ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನು *unfortunate man*, s. m. from ನಿರ್ sans. negative particle and ಭಾಗ್ಯ *riches*. ಭಾಗ್ಯವನ್ನು accus. sing. of ಭಾಗ್ಯವು sans. *riches, wealth*, s. n. ಅನುಭವಿಸಿ *having enjoyed*, past part. of ಅನುಭವಿಸು sans. *to enjoy* v. a. ಅದನ್ನು accus. sing. of ಅದು that. ತಾನೇ *himself*, comp. of pron. ತಾನು *he, she, or it* and ಎ denoting emphasis. ಹೆರರಿಗೆ *to others*, dat. pl. of ಹೆರನು *other person, a stranger*, s. m. ಕೊಟ್ಟವನು *he who gives*, comp. of ಕೊಟ್ಟ past part. of irr. v. a. ಕೊಡು *to give* and ಅವನು *he*, Gr. par. 31. ಸಂಪಾದಿಸಿದ past relat. part. of ಸಂಪಾದಿಸು sans. *to procure, to acquire*, v. a. ಧನವನ್ನು accus. sing. of ಧನವು sans. *money, riches, wealth*. ಅನುಭವಿಸದೆ *without enjoying*. neg. part. of ಅನುಭವಿಸು sans. *to enjoy*. ಸತ್ತು ಹೋದವನು *he who is dead*, from ಸತ್ತು ಹೋದ past relat. part. of ಸತ್ತು ಹೋಗು *to die*, comp. of ಸತ್ತು past part. of irr. v. n. ಸಾಯು *to die*, and ಹೋದ past relat. part. of ಹೋಗು *to go*, and ಅವನು *he*.

9. ಕಥೆ.

ಬಂದು ಕಾಗಿ ಬಂದು ಹಂಸೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವದರಿಂದಲೂ ಬಳ್ಳೇ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುವದರಿಂದಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ಚೆಲುವತನ ಬಂದು ಇದೆ ಎಂತ, ಯೋಚನೇ ಮಾಡಿ, ತಾನು ಅದರಂತೆ ಮಾಡಿ ನೋಡ ಬೇಕೆಂತ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನೂ ತನಗೆ ಸಹಜವಾದ ಬದುಕನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಕೆರೆಗಳಿಗೂ ಹೊಳೆಗಳಿಗೂ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ನೀರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮುಳುಗಿದರೂ, ತನ್ನ ಬದುಕು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಬದುಕು ಮಾಡಿದರೂ, ಅದರ ಕಷ್ಟ ಗರಿಗಳು ಜಿಳುಪು ಆಗದೆ, ಮೊದಲಿನಂತೆ ಕರಗಿ

ಗೆ ಇದ್ದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಭಾವಧರ್ಮವನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂತ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವದು ಬಹಳ ಅವಿವೇಕವು.

9. STORY.

A Crow seeing a Swan and fancying that his beauty was owing to his frequent bathing and good quality of his diet, determined to try the experiment herself and quitted her food and natural course of life and betook herself to the lakes and rivers; but she was mortified to find that notwithstanding all her washing and her change of living, her sable plumage instead of becoming white continued as black as ever. Thus: it is egregious folly to attempt to change the laws of nature.

ಹಂಸೆಯನ್ನು accus. sing of ಹಂಸೆ sans. *a swan*, s. n. ಯಾವಾಗಲೂ *always, constantly*, adv. from ಯಾವಾಗ *when* and ಊ a conjunctive particle with ಲ್ to prevent hiatus, see Gr. par. 139. ನೀರಲ್ಲಿ *in the water*, abl. sing. of ನೀರು *water*, s. n. ಮುಳುಗುವದರಿಂದ *by diving*. abl. sing. of the verbal noun ಮುಳುಗುವದು *the diving*, from ಮುಳುಗು *to dive* and ಊ *and*, conj. with ಲ್ to prevent hiatus. ಒಳ್ಳೇ *good*, adj. ಆಹಾರವನ್ನು accus. sing. of ಆಹಾರವು sans. *food*, s. n. ತಿನ್ನುವದರಿಂದ *by eating*, abl. sing. of the verbal noun ತಿನ್ನುವದು *the eating*, from irr. v. a. ತಿನ್ನು *to eat* with ಲ್ and ಊ as above. ಚೆಲುವತನ *beauty*, s. n. comp. of ಚೆಲುವ *beautiful* and ತನ for which see Gr. par. 30, 3. ಬಂದು ಇದೆ *has come*, 3d pers. sing. n. perfect t. formed from ಬಂದು past part. of ಬರು *to come*, and ಇದೆ. 3d pers. sing. n. pres. t. of ಇರು *to be*, Gr. par. 118. ಅದರಂತೆ *like it*, comp. of ಅದರ gen. sing. of ಅದು *that* and ಅಂತೆ *like*, adv. Gr. par. 76. ಮಾಡಿ *having made*, past part. of ಮಾಡು *to make*. v. a. ನೋಡ ಬೇಕು *must see*, comp. of ನೋಡ inf. of ನೋಡು *to see, to look at*, also *to try*, v. a. and ಬೇಕು Gr. par. 129. ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ *having determined*, past part. of ನಿಶ್ಚಯಿಸು sans. *to determine*, v. a. ತನಗೆ gen. sing. of ತಾನು *he, she, or it*, pron. ಸಹಜ sans. *natural*, adj. with the expletive affix ಆದ. ಬದುಕನ್ನು accus. sing. of ಬದುಕು *living*, s. n. ಬಿಟ್ಟು *having left*, past part. of ಬಿಡು *to leave, to quit*, irr. v. a. ಕೆರೆಗಳಿಗೆ *to the lakes*, dat. pl. of ಕೆರೆ *an artificial lake or*

tank, s. n. ಹೊಳೆಗಳಿಗೆ *to the rivers*, dat. pl. of ಹೊಳೆ *a river*, s. n. ಎಷ್ಟು ಮುಳುಗಿದರೂ *how much soever (she) washed*, comp. of ಎಷ್ಟು *how much?* Gr. par. 99½. ಮುಳುಗಿದ past rel. part of ಮುಳುಗು *to dive*, or *to bathe*, used contemptuously and ರೂ a particle signifying “*although*,” Gr. par. 238. ಬೇರೆ *other*, adj. ಕಪ್ಪು *black*, adj. ಗರಿಗಳು pl. of ಗರಿ *a feather*, s. n. ಬಿಳುಪು *whiteness*, s. n. ಆಗದೆ *without becoming*, neg. part. of ಆಗು *to become*, irr. v. n. ಮೊದಲಿನಂತೆ *as before*, comp. of ಮೊದಲಿನ gen. sing. of ಮೊದಲು *first, beginning*, and ಅಂತೆ *like*, Gr. par. 131. ಕರಗಿ *black*, adj. ಆದ್ದರಿಂದ* *therefore*, adv. Gr. par. 142. ಸ್ವಭಾವ sans. *natural*, adj. ಧರ್ಮವನ್ನು accus. sing. of ಧರ್ಮವು sans. *law*, s. n. ಬೇರೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂತ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವದು *the attempting to alter*, comp. of ಬೇರೆ *other*, ಮಾಡ inf. of ಮಾಡು *to do, to make*, ಬೇಕು as above, ಎಂತ *that*, Gr. par. 286. ಪ್ರಯತ್ನ for ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು accus. sing. of ಪ್ರಯತ್ನ sans. *endeavour*, Gr. par. 150. ಮಾಡುವದು verbal noun of ಮಾಡು *to do, to make*, Gr. par. 27. ಬಹಳ *much, great*, adj. ಅವಿವೇಕವು sans. *foolish*. adj.

10. ಕಥೆ.

ಬಹು ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ನೋಡಿ—ತಾನು ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಾಗ ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಜನಗಳು ಬಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರಮ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅವರನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಪರಿಹರಿಸ ಬೇಕು ಎಂತ, ಕೇಳಲಾಗಿ; ಅವರಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಸಾಲಾ ಕೊಡು, ಭಾಗ್ಯವಂತರನ್ನು ಏನಾದರೂ ಕೊಡಿರಿ ಎಂತ ಕೇಳು; ತರುವಾಯ ಅವರು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳರು; ಇದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ನಂಬು ಎಂತ, ಗುರು ಹೇಳಿದನು.

10. STORY.

A certain person addressing his spiritual guide complained to him that he was constantly disturbed by visitors when engaged in divine worship and asked him how he could get

* This word ಆದ್ದರಿಂದ though described as an adverb is in fact the ablative case compounded of the relative participle ಆದ from the auxiliary verb ಆಗು *to become* and ಅದರಿಂದ *by that*—which sometimes in composition signifies “*by*”, the antecedent and subsequent letters coalescing, form ಆದ್ದರಿಂದ.

rid of them. The superior replied, to such of them as are poor, lend money, and of such as are rich, ask something; when, you may depend upon seeing neither of them again.

ಬಬ್ಬ *A person*, s. m. ಗುರುವನ್ನು accus. sing. of ಗುರು sans. *a spiritual guide*, s. m. ಪೂಜೆ sans. *adoration, worship*, s. n. ಶ್ರಮ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. 3d. pers. pl. pres. t. of ಶ್ರಮ ಪಡಿಸು *to trouble, to harass*, comp. of ಶ್ರಮ sans. *trouble* and ಪಡಿಸು *to cause to suffer*, from ಪಡು *to suffer*, see Gr. par. 301. for this verb being united with neuter noun ಶ್ರಮ *trouble*. ಹ್ಯಾಗೆ *how?* adv. ಪರಿಹರಿಸ ಬೇಕು (*I*) *must get rid of*, from ಪರಿಹರಿಸ inf. of ಪರಿಹರಿಸು sans. *to throw off or away, to get rid of*, v. a. ಬಡವರಿಗೆ *to the poor*, dat. plural of ಬಡವನು *a poor man*, s. m. ಸಾಲಾ ಕೊಡು *lend money*, imp. 2d pers. sing. of ಸಾಲಾ ಕೊಡು *to lend money*, from ಸಾಲ *loan of money or debt*, and ಕೊಡು *to give*. ಏನಾದರು *something*, from ಏನು *what* and ಆದರು for which see Gr. par. 329. ತರುವಾಯ *afterwards*, adv. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳರು 3d. pers. pl. future t. of ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳು *to appear, to come within sight*, v. n. comp. of ಕಣ್ಣಿಗೆ *to the eye*, dat. sing. of ಕಣ್ಣು *an eye*, and ಬೀಳು *to fall*, v. n. Gr. par. 116, the negative takes the regular form, Gr. par. 253. ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ *certainly truly, surely*, adv. from ನಿಶ್ಚಯ sans. *certainty*, s. n. ನಂಬು imp. 2d pers. sing. from ನಂಬು *to depend upon, to believe*, v. a.

11. ಕಥೆ.

ಬಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಬಬ್ಬ ಮಗ ಇದ್ದನು. ಒಂದು ದಿವಸ ಆ ಮಗನು — ನನಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಸಂಪಾದಿಸ ಬೇಕೆಂತ ಬಹಳ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದೆ; ಈ ಅಪೇಕ್ಷೆ ನನಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಕೈಕೊಡಲಿತು? ಹೇಳು ಎಂತ, ತಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಸಾವಿಗೆ ಅಂಜದವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಬರುವದೇ ಹೊರ್ತು ಎರಡನೇ ಅವರಿಗೆ ಬಾರದು ಎಂತ, ತಂದೆ ಹೇಳಿದನು.

11. STORY.

A soldier had a son, who, one day told his father that he was very ambitious of acquiring glory, and begged he would

inform him how he might attain his wishes; to which the father replied, that those who were not afraid of death were sure to gain glory but nobody else.

ಶಿವಾಯಿಗೆ *to a soldier*, dat. sing. of ಶಿವಾಯಿ P. *a soldier*, s. m. ಮಗ *a son*, s. m. ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ sans. *fame, renown celebrity*, s. n. ಬಹಳ *much* adj. ಆವೇಶ sans. *a desire*, s. n. ಕೈಕೂಡಿತು. 3d pers. sing. n. future t. of ಕೈಕೂಡು *to obtain*, v. n. used with the dative case; from ಕೈ *hand* and ಕೂಡು *to join*. ತಂದೆಯನ್ನು accus. sing. of ತಂದೆ *a father*, s. m. ಸಾವಿಗೆ *to death*, dat. sing. of ಸಾವು *death*, from ಸಾ *to die*, irr. v. n. Gr. par. 116. ಅಂಜದವರಿಗೆ dat. pl. of ಅಂಜದವನು *he who will not fear*, comp. of ಅಂಜದ past relat. part. of ಅಂಜು *to be afraid*, v. n. and ಅವನು *he*. ಎರಡನೇ ಅವರಿಗೆ *to other persons*, comp. of ಎರಡನೇ *second*, also *other*, from ಎರಡು *two*, with the affix ಅನೇ, Gr. par. 342. ಬಾರದು *it cannot come*, from ಬರು *to come*, Gr. par. 121.

12. ಕಥೆ.

ಬಂದು ಊರಲ್ಲಿ ಭಾಗ್ಯವಂತರಾದ ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಇದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವನು ದುಷ್ಟರ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿ, ಭಿಕ್ಷುಕನಾದನು; ಚಿಕ್ಕವನು ಬಳ್ಳೇ ಜನರ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ತನ್ನ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ, ಭಾಗ್ಯವಂತನಾದನು. ಆದ ಕಾರಣ ಬಳ್ಳೇ ಜನರ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದವನು ಸುಖ ಪಡುತ್ತಾನೆ; ಕೆಟ್ಟ ಜನರ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿ ಕೊಟ್ಟವನು ಸುಖ ಪಡುವದಿಲ್ಲ.

12. STORY.

There lived in a certain village, two opulent brothers, the eldest of whom at the suggestion of bad men, dissipated the whole of his fortune and became a beggar; but the youngest by the advice of good people engaged in the cultivation of his lands and became rich,—Thus: whosoever follows the counsel of the good will enjoy happiness; but he who lends an ear to the wicked will not prosper.

ಇಬ್ಬರು *two*, numl. adj. m. & f. ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು *brothers*, comp. of ಅಣ್ಣ *an elder brother*, s. m. ತಮ್ಮಂದಿರು pl. of ತಮ್ಮ *younger brother*, s. m. Gr. par. 55. ದೊಡ್ಡವನು *the eldest*, comp. of ದೊಡ್ಡ *great in years*, adj. and ಅವನು *he*, pron. ಯೋಚನೆ *council, advice* s. n. ಕೇಳಿ past part. of ಕೇಳು *to hear*, v. a. ಹಾಳು ಮಾಡಿ *having dissipated*, past part. of ಹಾಳು ಮಾಡು *to dissipate, to consume*, comp. v. a. from ಹಾಳು *waste* and ಮಾಡು *to make*. ಭಿಕ್ಷಕನು *sans. a beggar*, s. m. ಚಿಕ್ಕವನು *the youngest*, s. m. from ಚಿಕ್ಕ *small, young*, and ಅವನು *he*. ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು accus. sing. of ಬುದ್ಧಿ *sans. advice, wisdom*, s. n. ಭೂಮಿಗಳನ್ನು accus. sing. of ಭೂಮಿ *sans. land*, s. n. ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ *having cultivated*, past part. of comp. v. a. ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡು *to cultivate*, from ಸಾಗುವಳಿ *cultivation*, and ಮಾಡು *to make*. ಆದ ಕಾರಣ *therefore*, from ಆದ past relat. part. of ಆಗು *to become*, and ಕಾರಣ *cause*. ಸುಖ ಪಡುತ್ತಾನೆ (*he*) *is happy*. 3d. pers. mas. pres. t. of ಸುಖ ಪಡು *to be happy*. from ಸುಖ *sans. happiness* and ಪಡು *to suffer*. ಮಾತಿಗೆ dat. sing. of ಮಾತು *a word*, s. n. ಕಿವಿ ಕೊಡು *to hear, to lend an ear*, comp. of ಕಿವಿ *an ear* and ಕೊಡು *to give*, irr. v. a.

13. ಕಥೆ.

ಬಂದು ನರಿಯು, ಹುಲಿಗೆ ಸರಿಯಾಗ ಬೇಕು ಎಂತ, ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಕಮ್ಮಾರನ ಕೊಲಿಮಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಹುಲಿಯ ಮೈ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಪಟ್ಟಗಳಂತೆ ತನ್ನ ಮೈ ಮೇಲೆ ಪಟ್ಟಗಳನ್ನು ಮಾಡು ಎಂತ, ಕಮ್ಮಾರನ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ; ಆ ಕಮ್ಮಾರನು ಕೆಂಪಗೆ ಕಾದ ಕುಡವನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅದರ ಮೈ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಬರೆ ಹಾಕಿದನು. ಆ ನೋವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ, ನರಿಯು ಅಲ್ಲೇ ಸತ್ತಿತು. ಆದ ಕಾರಣ ನೆನುಗಿಂತಲು ಭಾಗ್ಯವಂತರ ಸಂಗಡ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಾಳ ಬೇಕೆಂಬ ಹುಚ್ಚು ಅಶೆಯು ಬಹುಶಾ ನಾವು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

13. STORY.

A Fox wishing to look like a tiger went to a smith's shop and desired him to mark his body with streaks like those on

that of that animal. The smith taking a red hot rod branded the whole of his body with it, while the fox unable to endure the pain, expired on the spot. Thus: the silly ambition of vying with our superiors in fortune is often the cause of our ruin.

ಸರಿಯು *a fox or jackall*, s. n. ಹುಲಿಗೆ *to a tiger*, dat. sing. of ಹುಲಿ *a tiger*, s. n. ಸರಿ *equal*, adj. ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ *having wished*, past part. of ಅಪೇಕ್ಷಿಸು *sans. to desire, to wish*, v. a. ಕಮ್ಮಾರನ *of an iron-smith*, gen. sing. of ಕಮ್ಮಾರನು *an iron smith*, s. m. ಕೊಲಿಮೆಗೆ *to a forge*, dat. sing. of ಕೊಲಿಮಿ *a forge*, s. n. ಮೈ *the body*, s. n. ಪಟ್ಟಿಗಳಂತೆ *like the streaks*, comp. of ಪಟ್ಟಿಗಳು pl. of ಪಟ್ಟಿ *a streak*, s. n. ಅಂತೆ *like*, adv. Gr. par. 139. ಕೆಂಪಗೆ *red*, adj. comp. of ಕೆಂಪು *red* and ಆಗಿ* *ಕಾದ* past relat. part. of ಕಾಯು *to be heated*, irr. v. n. ಕುಡ *an iron rod*, s. n. ತೆಗೆದು *having taken*, past part. of ತೆಗೆ *to take*, v. a. ಎಲ್ಲಾ *all*, adj. ಕಡೆ *place*, s. n. ಉ† *and*, conj. Gr. par. 21, for its conversion into ಯೂ ಬೆ ಹಾಕಿದನು (*he*) *branded*, 3d pers. sing. past t. of ಬೆ ಹಾಕು *to brand, to mark with a hot iron*, comp. v. a. ನೋವನ್ನು *accus. sing. of ನೋವು pain*, s. n. ತಾಳಲಾರದೆ *not being able to endure*, neg. part. of ತಾಳು *to endure or suffer*, v. a. with the affix ಆರ, Gr. par. 123. ಅಲ್ಲೇ *in the same place*, comp. of ಅಲ್ಲಿ *there* and ಎ an emphatic particle. ಸತ್ತಿತು *died*. 3d pers. sing. n. past t. of ಸಾ *to die*, irr. v. n. ನಮಗಿಂತಲು *than us*, comp. of ನಮಗೆ dat. pl. of ನಾನು *I* and ಇಂತಲು *than* adv. Gr. par. 67. ಸರಿಯಾಗಿ *equally*, adv. ಬಾಳ ಬೇಕೆಂಬ ಹುಚ್ಚು ಆಶೆಯು *silly ambition of living*, comp. of ಬಾಳ inf. of ಬಾಳು *to live*, v. n. ಬೇಕು explained before. ಎಂಬು *relat. part. of ಎನ್ನು to say*, v. n. ಹುಚ್ಚು *silly*, and ಆಶೆ *desire*, s. n. ಬಹುಶಾ *sans. often, frequently*, adv. ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ *for being ruined*, dat. sing. of verbal noun ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವದು *from ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗು to be ruined*, v. n. comp. of ಕೆಟ್ಟು past part. of ಕೆಡು *to be ruined*, irr. v. n. and ಹೋಗು‡ *to go*.

* This particle ಅಗೆ or ಗೆ is added to an adjective when it is used with a verb: as: ಅದು ಕಪ್ಪಗೆ ಅದೆ *it is black*.

† This particle added to the last word in a sentence beginning with ಎಲ್ಲಾ denotes universality.

‡ Added to the past participle, this verb gives to the action denoted by that participle the meaning of being completely or entirely accomplished.

14. ಕಥೆ.

ಬಂದು ದಿವಸ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಬಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಹುಲಿಯ ಮರಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತಂದು, ನಿತ್ಯವೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಲೂ ಭಕ್ಷ್ಯರಿಯೂ ಹಾಕಿ, ಅದನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಆ ಹುಲಿ ದೊಡ್ಡದು ಆದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೇ ತಿಂಸ ಬೇಕೆಂತ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಾಗಿ, ಅವನು ಬಹು ಪ್ರಯಾಸ ಪಟ್ಟು, ಅದರ ಕೈಗೆ ಶಿಕ್ಷದೆ, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಟ್ಟವರನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇರಿಸುವವನು ಅವರಿಂದ ಅಪಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವದು ನಿಶ್ಚಯವು.

14. STORY.

A certain person going one day into a forest, found a young tiger lying under a tree, which he brought to his house and fed every day with milk and bread; but when the tiger grew up, it showed an inclination to devour the very person that had been its benefactor, who with great difficulty escaped from its grasp. Thus: he who harbours the wicked in his house, is sure to meet with unkind returns from them.

ಅಡವಿಗೆ *to a forest*, dat. sing. of ಅಡವಿ (from ಅಟವಿ sans.) *a forest*, s. n. ಮರದ ಕೆಳಗೆ *under a tree*, comp. of ಮರದ gen. sing. of ಮರವು *a tree*, s. n. and ಕೆಳಗೆ *under, beneath*, postpos. ಮಲಗಿ past part. of ಮಲಗು *to lie down*, v. n. ಹುಲಿಯ *of a tiger*, gen. sing. of ಹುಲಿ *a tiger*, s. n. ಮರಿ *the young of any animal*, s. n. ಮನೆಗೆ *to the house*, dat. sing. of ಮನೆ *a house*, s. n. ತಂದು past part. of ತರು *to bring*, irr. v. a. Gr. par. 121. ನಿತ್ಯವೂ sans. *every day*, adv. ಹಾಲು *milk*, s. n. ಭಕ್ಷ್ಯರಿ *a plain cake of bread*, s. n. ಹಾಕಿ past part. of ಹಾಕು *to put or place, also to give*, v. a. ಸಾಕು *to nourish, foster, to take care of, to nurse*, v. a. ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು *the man who protected or protector*, from ಸಂರಕ್ಷಣೆ sans. *preservation*, and ಮಾಡಿದ past relat. part. of ಮಾಡು *to make* and ಮನುಷ್ಯನು sans. *a man*, s. m. ತಿನ್ನ ಬೇಕು (I) *must eat*, from ತಿನ್ನು *to eat*, irr. v. a. ಅಪೇಕ್ಷಿಸು *to desire, to wish*, v. a. from ಅಪೇಕ್ಷಿಸು sans. *desire*, and ಇನು, Gr. par. 267. ಪ್ರಯಾಸ ಪಟ್ಟು *having taken*

pains, past part. of ಪ್ರಯಾಸ ಪಡು *to take pains*, comp. v. n. ಪ್ರಯಾಸ sans. *pains, trouble*. ಕೈಗೆ dat. sing. of ಕೈ *hand*, s. n. ತಿಕ್ಕದೆ neg. part. of ತಿಕ್ಕು *to be taken*, also *to be found*, v. n. ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡನು (*he*) *escaped*, 3d pers. sing. m. past t. of ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು *to escape, to make one's escape*, comp. v. from ತಪ್ಪು *to fail*, v. n. ಶೇರಿಸುವವನು *he who admits*, comp. of ಶೇರಿಸುವ future part. of ಶೇರಿಸು *to admit or receive*, v. a. from ಶೇರು *to arrive, to reach*, v. n. and ಇನು with ಅವನು *he*. ಅಪಕಾರವನ್ನು accus. sing. of ಅಪಕಾರವು sans. *injury, hurt, mischief*, from ಅಪ sans. privative, *ill* and ಕಾರ *what does*. ಹೊಂದುವದು verbal noun from ಹೊಂದು *to suffer, to experience*, v. a. and ನಿಶ್ಚಯವು sans. * adj. *sure*.

15. ಕಥೆ.

ಒಬ್ಬ ಹಾದಿಗಾರ ಬಹಳ ನೀರಡಿಸಿ, ಒಂದು ಕೆರೆಯ ತಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಎದುರಿಗೆ ಮಳಲಿನ ಬೈಲಿನಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಹಾಗೆ ಕಾಣ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಬಿಸಲು ತೆರೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಅದು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಹೊಳೆ, ಎಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ, ದಾಹ ಶಾಂತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನೋಡಿ, ತಾನು ಕೆರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾದ ಮಳಲಿನ ಬೈಲಿಗೆ ಬಂದೆನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಬಹಳ ದುಃಖ ಪಟ್ಟನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಿವೇಕಿಗಳು ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸುಳ್ಳು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಭಜಿಸಿ, ಕಡೇಲಿ ಇಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಹೋಗುವರು.

15. STORY.

A certain traveller being extremely thirsty arrived at the margin of a tank, but seeing a *mirage*, which on the opposite dry sandy plain had the appearance of a sheet of water, he mistook it for a limpid river and ran to it in order to quench his thirst, but he was very sorry to find he had quitted a tank for a burning waste of sand. Thus: the ignorant forsaking the worship of the Divinity, adore false gods and ultimately meet with disappointment in their expectations.

* When an adjective is used after a verbal noun preceded by a noun or pronoun, the substantive verb is omitted, as ಅವನು ಬರುವದು ನಿಶ್ಚಯವು *he is sure of coming*.

ಹಾದಿಗಾರ *a traveller*, s. m. from ಹಾದಿ *a road* and ಗಾರ Gr. par. 30, 1. ನೀರಡಿಸಿ *being thirsty*, past part. of ನೀರಡಿಸು *to be thirsty*. v. n. ತಡಿಗೆ *to the bank*, dat. sing. of ತಡಿ *a bank, shore, brink*, s. n. ಎದುರಿಗೆ *in front of, before, opposite*, adv. ಮಳಲಿನ ಬೈಲಿನಲ್ಲಿ *in the sandy plain*, comp. of ಮಳಲಿನ gen. sing. of ಮಳಲು *sand*, s. n. and ಬೈಲಿನಲ್ಲಿ abl. sing. of ಬೈಲು *a plain, an open field, an empty space of ground*, s. n. ನೀರಿನ ಹಾಗೆ *like water*. ಕಾಣ ಬರುತ್ತಿದ್ದ *that appeared*, past relat. part. of ಕಾಣ ಬರು *to appear*, v. n. from ಕಾಣ inf. of ಕಾಣು *to appear* and ಬರು *to come*. ಬಿಸುಲತೆರೆಯನ್ನು accus. sing. of ಬಿಸುಲು ತೆರೆ *delusive appearance of water, the mirage*. s. n. ನಿರ್ಮಲವು sans. *clear, pure, clean*, adj. with the affix ಆದ explained before. ಭ್ರಮಿಸಿ *having mistaken*, past part. of ಭ್ರಮಿಸು sans. *to err, to mistake*. ದಾಹಶಾಂತಿ sans. *quenching the thirst*, from ದಾಹ *thirst* and ಶಾಂತಿ *appeasing, allaying*. ತಿಳಿದು past part. of ತಿಳಿ *to understand*. v. a. ದುಃಖ ಪಟ್ಟನು *he grieved*, 3d pers. sing. m. past t. of ದುಃಖ ಪಡು *to grieve*, from ದುಃಖ sans. *sorrow, grief*, and ಪಡು *to suffer*. ಸುಳ್ಳು *false*, adj. ದೇವತೆ sans. *A god*, s. m. ಭಜಿಸಿ past part. of ಭಜಿಸು sans. *to worship, to adore*. v. a. ಕಡೇಲಿ *at last, at the end*. adv. ಇಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು accus. sing. of ಇಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿ sans. *attainment of one's desire*. comp. of ಇಷ್ಟ *desire, wish* s. n. and ಸಿದ್ಧಿ *accomplishment, fulfilment, attainment of an object*, s. n. ಹೊಂದದೆ ಹೋಗುವರು *(they) will not obtain*. 3d pers. future t. of neg. v. ಹೊಂದದೆ ಹೋಗು *not to attain*, comp. of ಹೊಂದದೆ neg. part. of ಹೊಂದು *to obtain*, v. a. and ಹೋಗು * *to go*.

16. ಕಥೆ.

ಬಟ್ಟ ಶಿಪಾಯಿ ಯುದ್ಧಾ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಇದ್ದನು. ಬಂದು ದಿವಸ ಅವನ ಮಗನು ಆ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅದರಿಂದ ಸೊಪ್ಪು ಪಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ತನ್ನ ಬೊಟ್ಟುಗಳನ್ನು

* Various negative compound tenses may be formed by affixing the several tenses of the verb ಹೋಗು *to go* to the negative participle—as: ನಾನು ಬರೆಯದೆ ಹೋದೆನು *I did not write*.

ಹೆಚ್ಚೆ ಕೊಂಡನು. ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ ದೇವರು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಇದ್ದಾನೆ; ಆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಪರದಲ್ಲಿಯೂ ಸೌಖ್ಯವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ, ಅದರಿಂದ ಕಷ್ಟಗಳು ಬಂದರೆ, ಅದು ತಮ್ಮಿಂದ ಬಂದ ತಪ್ಪು ಎಂತ ಅಂದುಕೊಂಡು ಬೇಕೇ ಹೊರ್ತು ದೇವರ ಮೇಲೆ ದೋಷ ಹೇಳ ಕೂಡದು.

16. STORY.

A certain soldier having provided himself with a sword for purposes of war, one day his son taking the sword proceeded to cut leaves and vegetables with it; and in doing so, cut his fingers. Thus: God has endowed mankind with intellectual powers, which, if usefully employed, will secure to them happiness in this world and in the next; but if they chose to employ them to bad purposes they must blame themselves and not God, for the evils resulting therefrom.

ಯುದ್ಧಾ for ಯುದ್ಧವನ್ನು accus. sing. of ಯುದ್ಧ sans. *war, battle*, s. n. Gr. par. 150. ಕತ್ತಿಯನ್ನು accus. sing. of ಕತ್ತಿ *a sword*, s. n. ಸೊಪ್ಪು ಪಲ್ಲೆ *vegetables, greens*, s. n. ಹೆಚ್ಚುವದಕ್ಕೆ dat. sing. of verbal noun ಹೆಚ್ಚುವದು from v. a. ಹೆಚ್ಚು *to mince, to cut in small pieces*. ಬೊಟ್ಟು *a finger*, s. n. ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದರೆ, *if applied*, subjunctive mood of ಉಪಯೋಗ ಮಾಡು *to apply, to use*. comp. v. a. from ಉಪಯೋಗ sans. *use* and ಮಾಡು *to make*. ಇಹದಲ್ಲಿ abl. sing. of ಇಹವು sans. *the present state in contravention to a future state*, s. n. ಪರದಲ್ಲಿ abl. sing. of ಪರ sans. *the other world, the state after death*, s. n. ಸೌಖ್ಯವು sans. *happiness*, s. n. ಕಷ್ಟ sans. *trouble, distress*, s. n. ತಪ್ಪು *a fault, blame*, s. n. ಅಂದು ಕೊಳ್ಳು *to say to one's self*, from ಅನ್ನು *to say*, irr. v. a. ದೋಷ *fault, blame*.

17. ಕಥೆ.

ಬಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗವು ಆಯಿತು. ಆಗ ಅವನು, ಕೇವಲ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಲೂ ಆ ಉ

ದ್ಯೋಗವು ಆಯಿತು ಎಂತ, ತನ್ನ ಗೆಣಿಯರ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತರುವಾಯ ಅವನಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವು ಹೋಯಿತು. ಆಗ, ದೇವರ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಉದ್ಯೋಗ ಹೋಯಿತು ಎಂತ, ಹೇಳಿದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟು ಸ್ನೇಹಿತನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ—ಮುಂಚೆ ಉದ್ಯೋಗವು ಆದಾಗ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಆಯಿತು ಎಂತ, ಹೆಮ್ಮೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವೆ; ಈಗ ಉದ್ಯೋಗ ಹೋದದ್ದಕ್ಕೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಕಾರಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು ಎಂತ, ಹೇಳಿದನು.

17. STORY.

A certain person obtained a high official situation and said to his friends that he owed it entirely to his own exertions and abilities; but shortly after, being dismissed from office, he ascribed it to the decrees of Providence; when a friend remarked that he should attribute his dismissal also to something within himself as he had boasted in the first instance of his abilities and exertions when he got the situation.

ಉದ್ಯೋಗವು *sans. office, situation, s. n.* ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ *by ability, abl. sing. of ಸಾಮರ್ಥ್ಯ sans. ability. s. n.* ಗೆಣಿಯರ ಸಂಗಡ *with his friends. comp. of ಗೆಣಿಯರ gen. plural of ಗೆಣಿಯ a friend, s. m.* and ಸಂಗಡ *with, postpos.* ಸ್ವಲ್ಪ *sans. little. adj.* ಅವನಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಹೋಯಿತು *he lost his situation, from ಅವನಿಗೆ to him, &c. &c.* ಸಂಕಲ್ಪ *sans. A resolve, mental determination, resolution, will. s. n.* ಸಮಯವು *a time, opportunity, s. n.* ಶಕ್ತಿ *ability. s. n.* ಹೆಮ್ಮೆ ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳು *to brag, to boast, v. n. from ಹೆಮ್ಮೆ pride, &c. &c.* ಅಷ್ಟೆ a particle denoting *certainly, surely, indeed.* ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು *to create, from ಕಲ್ಪಿಸಿ past part. of ಕಲ್ಪಿಸು to invent, with the auxiliary verb ಕೊಳ್ಳು explained before.*

18. ಕಥೆ.

ಬಟ್ಟು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಗನು ಉದ್ಯೋಗಾ ಸಂಪಾದಿಸ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಬಹು ಜನರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಬಂದು ದಿನಸ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು

ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದಾ ಹೇಳಿದನು: ಎಂತೆಂದರೆ, ಎಲೇ ಮಗನೇ, ನೀರಿನ ಹನಿ ಮುತ್ತಿನ ಸಿಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಮುತ್ತು ಆಗುತ್ತದೆ; ತಾವರೇ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತದೆ; ಕೆಂಪಗೆ ಕಾದಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅಟ್ಟಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವೇ ನೀನು ಉತ್ತಮ ಪ್ರಭು ವನ್ನು ವಾಲ್ಮೀಸಿದರೆ ನೀನು ಬದಕಿ ಇರುವ ತನಕ ಸುಖವಾಗಿ ಇರುವಂತೆ ಆತನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮಧ್ಯಮನಾದ ಯಜಮಾನನು ನಿನ್ನ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಸೂಚನೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರು ತ್ತಾನೆ. ಅಧಮನಾದಂಥಾವನಿಗೆ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅವನು ಎರಡನೇ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಮರೆತು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಎಂತ ಹೇಳಿದನು.

18. STORY.

A bramin's son, courted the favour of several persons in order to obtain employment. The bramin one day gave him the following advice—"My son! a drop of water becomes a pearl when it falls into a pearl oyster and it resembles a pearl when it lies on a lotus leaf, but it will evaporate if placed on a red hot iron. In the same manner if you devote your servi-ces to a good master he will make you happy as long as you live.—A middling sort of master will show some inclination to promote your interest; but a bad one will forget your ser-vices the moment after you have rendered them."

ಎಂಬದಾಗಿ *with a desire, that.* adv. from ಎನ್ನು *to say* and ಆಗಿ past part. of ಆಗು *to become*. ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ pres. part. of ಅನುಸರಿಸು *to court one's favour*, v. a. from ಅನುಸರಣ sans. *following* and ಇದು explained before. ಬುದ್ಧಿವಾದ sans. *council, advice*, s. n. ಹನಿ *a drop*, s. n. ಮುತ್ತಿನ ಸಿಂಪಿನಲ್ಲಿ abl. sing. of ಮುತ್ತಿನ ಸಿಂಪು *a pearl oyster*, s. n. from ಮುತ್ತಿನ gen. sing. of ಮುತ್ತು *a pearl* and ಸಿಂಪು *any sea shell*, ಬಿದ್ದರೆ subjunctive mood of ಬೀಳು *to fall*, irr. v. n. ತಾವರೆ *the lotus*, s. n. ಎಲೆ *A leaf*, s. n. ಕಬ್ಬಿಣ *iron*, s. n. and adj. ಅಟ್ಟಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. 3d pers. sing. n. pres. t. of ಅಟ್ಟಿಸಿ ಹೋಗು *to become evaporated*. comp. v. n. ಉತ್ತಮ sans. *best, excellent*, adj. ಪ್ರಭುವನ್ನು accus. sing. of ಪ್ರಭು sans. *Lord, master*, s. n. ವಾಲ್ಮೀಸಿದರೆ subjunctive mood of ವಾಲ್ಮೀಸು *to serve*. ಬದಕಿ ಇರುವ ತನಕ *so long as you live*, from ಬದಕಿ

past part. of ಬದುಕು *to live*, or *subsist*, v. n. ಇರುವ part. of ಇರು *to be*, and ತನಕ *until*, adv. ಮಧ್ಯಮನಾದ *middling*, adj. m. from ಮಧ್ಯಮನು sans. *a middling sort of man* and ಆದ explained before. ಯಜಮಾನ sans. *a master, lord*. s. m. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ *a desire of promoting*, from ಅಭಿವೃದ್ಧಿ sans. *increase, improvement*, ಮಾಡ ಬೇಕು *must make*. ಎಂಬ relat. part. of ಎನ್ನು^{*} *to say*, irr. v. a. ಇಚ್ಛೆ sans. *wish, desire, inclination*. s. n. ಸೂಚನೇ ಮಾಡು *to hint, to show*, from ಸೂಚನೆ sans. *a hint*, and ಮಾಡು *to make*. ಅಧಮನಾದಂ ಥಾವನಿಗೆ dat. sing. of ಅಧಮನಾದಂಥಾವನು *a person below mediocrity, a person of the lowest grade*, s. n. from ಅಧಮನು sans. *inferior, or low man*, ಆದಂಥಾ and ಅವನು explained before. ನಿಮಿಷ sans. *an instant, a minute*, s. n.

19. ಕಥೆ.

ಬಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅವನು ಆ ದೇಶಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ; ಆದ ಕಾರಣ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇರುವದನ್ನು ಎರಡನೇ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಾರದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಜೀವನಾ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಸಹಾ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದೆ, ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟನು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಪರಾಯಿ ದೇಶಸ್ಥರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯದೆ ಅಂಥಾ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಾಸ ಮಾಡುವಂಥವರಿಗೆ ಬಹಳ ಶ್ರಮಗಳು ಬರುತ್ತವೆ ಎಂತ ತಿಳಿಯ ತಕ್ಕದ್ದು.

19. STORY.

A certain Bramin repaired to a foreign country in quest of employment; but as he had not studied the language of that country, he could not communicate his wishes to others, and in consequence suffered considerable distress from want of means to maintain himself there. Thus: such persons as reside in foreign countries without an acquaintance with the language of those nations must expect to meet with great difficulties.

* This word denotes motive and is generally rendered by "of" as: ಹೋಗ ಬೇಕೆಂಬ ಅನಿಷ್ಟೆ *a desire of going*. It is likewise used in composition for the purpose of uniting two nouns in apposition, as: ರಾಮನೆಂಬ ಹುಡುಗ *a boy called Rama*.

ಫರ sans. *foreign, other*, adj. ದೇಶಭಾಷೆಯನ್ನು accus. sing. of ದೇಶಭಾಷೆ sans. *language of the country*, from ದೇಶ *country* ಭಾಷಾ *language*. ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ *did not learn*, comp. of ಕಲಿಯಲು inf. of ಕಲಿ *to learn, to study*, irr. v. a. and ಇಲ್ಲ *not*, Gr. par. 255. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇರುವದನ್ನು *that which was in his mind*, comp. of ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ abl. sing. of ಮನಸ್ಸು sans. *mind*, s. n. ಇರುವ part. of ಇರು *to be* and ಅದನ್ನು accus. sing. of ಅದು *that*. ತಿಳಿಸಲಾರದೆ *unable to communicate* from ತಿಳಿಸಲು inf. of ತಿಳಿಸು *to communicate*, v. a. and ಆರದೆ neg. part. of the defective verb ಆಪ *to be able*, Gr. par. 123. ಜೀವನಾ ಮಾಡುವ ದಕ್ಕೆ dat. sing. of the verbal noun ಜೀವನಾ ಮಾಡುವದು *the act of getting a livelihood*, from ಜೀವನ sans. *livelihood, subsistence*, and ಮಾಡು *to make*. ಸಹಾ *even*, adv. ಮಾರ್ಗವು sans. *means, also way, road*, s. n. ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟನು (*he*) *suffered distress*. 3d pers. sing. mas. past t. of ಕಷ್ಟ ಪಡು *to suffer distress*. comp. v. n. from ಕಷ್ಟ sans. *distress* and ಪಡು explained before. ದೇಶಸ್ಥರ gen. pl. of ದೇಶಸ್ಥ sans. *a man belonging to any particular country, an inhabitant*, s. m. ವಾಸಾ ಮಾಡು *to live, to reside* from ವಾಸ sans. *abode, residence* and ಮಾಡು *to make*. ಶ್ರಮ sans. *trouble, distress, hardship*. s. n. ತಿಳಿಯ ತಕ್ಕದ್ದು *ought to know*, from ತಿಳಿಯ inf. of ತಿಳಿ *to know*, v. n. and ತಕ್ಕದ್ದು, Gr. 129.

20. ಕಥೆ.

ಬಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬ ಕಮ್ಮಾರನು ಬಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೆ ಕೊಂದನು; ಆದಕಾರಣ ಅವನ್ನೆ ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕುವಂತೆ ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಬಕ್ಕಲಿಗರು ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ, ಆ ಕಮ್ಮಾರನು ಜನಗಳಿಗೆ ಬಹು ಉಪಯೋಗವಾಗಿ ಇರುವದರಿಂದ ಅವನ್ನೆ ಕೊಲ್ಲ ಬೇಡರಿ ಎಂತ, ಹೇಳಿ ಕೊಂಡರು. ಹಾಗಾದರೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ನಡೆಯಿಸಬೇಕು ಎಂತ, ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ ಕೇಳಲಾಗಿ, ಆ ಬಕ್ಕಲಿಗರಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬನು—ಸಾವಿರ ಮೀ, ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಜೇಡರು ಇದ್ದಾರೆ, ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಣ್ಣ ಊರಿಗೆ ಬಬ್ಬ ಜೇಡ ಸಾಕು, ಎರಡನೇ ಜೇಡನ್ನೆ ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿರಿ ಎಂತ ಹೇಳಿದನು.

20. STORY.

The blacksmith of a village having murdered a man, was condemned to be impaled; but the principal peasants of the place uniting together begged the blacksmith might not suffer because he was useful to the community. The judge enquired "How then can I fulfil the ends of justice" to which a peasant answered, "Sir, there are two weavers in the village and for so small a place one is enough: pray impale the other."

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ *in a village*, abl. sing. of ಗ್ರಾಮ sans. *a village*. s. n. ಕಮ್ಮಾರನು *an iron smith*, s. m. ಕೊಂದನು *killed*, 3d pers. sing. m. past t. of ಕೊಲ್ಲು *to kill*, irr. v. a. ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕುವಂತೆ ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು *a decision was passed for impaling*, comp. of ಶೂಲಕ್ಕೆ dat. sing. of ಶೂಲ sans. *a stake on which criminals are impaled*, s. n. ಹಾಕುವ part. of ಹಾಕು *to put*, v. a. ಅಂತೆ Gr. par. 310. ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು *it was determined*, 3d pers. sing. n. past t. of ನಿರ್ಣಯವಾಗು *to be determined* from ನಿರ್ಣಯವು *decision or conclusion after investigation, determination*, and ಆಗು *to become*. ಒಕ್ಕಲಿಗರು pl. of ಒಕ್ಕಲಿಗ *a farmer, a peasant*, s. m. ಕೂಡಿ *having assembled*, past part. of ಕೂಡು *to assemble*, v. n. ಉಪಯೋಗವಾಗಿರುವದರಿಂದ *as (he) is useful*, from ಉಪಯೋಗ sans. *useful*, adj. ಆಗಿ past part. of ಆಗು *to become*. ಇರುವದು verbal noun from ಇರು *to be* and ಅದರಿಂದ *by that*, abl. of ಅದು *that*. ಹೇಳಿ ಕೊಂಡರು *(they) represented*. 3d pers. pl. past t. of ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳು *to represent*. comp. v. a. ಹಾಗಾದರೆ *if it be so*, from ಹಾಗೆ *so* and ಅದರೆ *if it be*. subjunctive mood of ಆಗು *to become*. ನ್ಯಾಯವನ್ನು accus. sing. of ನ್ಯಾಯವು sans. *justice*, s. n. ಹೃದಗೆ *how* adv. ನಡೆಯಿಸು *to execute, to conduct*, v. a. ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ sans. *a judge* s. m. from ನ್ಯಾಯ *justice*, and ಅಧಿಪತಿ *Lord*, s. m. ಜೇಡರು *weavers*, pl. of ಜೇಡನು *a weaver*, s. m. ಅಷ್ಟು *so, so much*, pron. ಸಣ್ಣ *small*, adj. ಸಾಕು *enough*, from ಸಾಕು *to be sufficient*, Gr. par. 129.

21. ಕಥೆ.

ಬಳ್ಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂತ, ಕಾಶಿಗೆ ಹೋದನು. ಅವನು ಆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮೀನುಗಳೂ ಮೊಸಳೆಗಳೂ ಇರುವದನ್ನು ಕಂಡು, ಅದರಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ, ತಾನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಆ ನದಿಯ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಭಾವಿಯನ್ನು ಅಗಿಸಿದನು. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಪಾರೆ ಇದ್ದು, ನೀರು ಬಾರದೆ ಹೋಯಿತು. ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗೇ ಹೋಗುವವು.

21. STORY.

A certain Bramin went to Benares for the purpose of bathing in the Ganges, and finding that the river abounded in large fishes and alligators, he was afraid to go into it and therefore caused a well to be sunk on its bank in order that he might perform his ablutions in it, but as a rock was at the bottom of the soil, no water could be found there. Thus: the projects of the unfortunate always miscarry.

ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡು *to perform ablutions in the Ganges*, comp. of ಗಂಗಾ sans. *the Ganges*, ಸ್ನಾನ *bathing*, s. n. and ಮಾಡು *to make*. v. a. ನದಿಯಲ್ಲಿ abl. sing. of ನದಿ sans. *a river*, s. n. ದೊಡ್ಡ *large*, adj. repeated to express excess in number, Gr. par. 203. ಮೀನು *a fish*, s. n. ಮೊಸಳೆ *an alligator*, s. n. ಇಳಿಯುವದಕ್ಕೆ dat. sing. of verbal noun ಇಳಿಯುವದು *the descending*, from ಇಳಿ *to descend*, v. a. ಅಂಜಿ *being afraid*, past part. of ಅಂಜು *to be afraid* v. n. ತಡಿಯಲ್ಲಿ *on the banks*, abl. sing. of ತಡಿ *a bank, shore*, s. n. ಭಾವಿ *a well*, s. n. ಅಗಿಸು *to cause to dig*, from ಅಗಿ *to dig*, v. a. ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ abl. sing. of ಸ್ಥಳವು sans. *a place*, s. n. ಕಲ್ಲುಪಾರೆ *a rock*, or *broad stone*, s. n. ಇದ್ದು *from there being*, past part. of ಇರು *to be*; it is here used to denote cause, Gr. par. 228, 229. ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿ sans. *fruitless*, adv.

22. ಕಥೆ.

ಬಬ್ಬನು ಬಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನನ್ನ ನೋಡಿ, ಭಾಗ್ಯವು ಶ್ರೇಷ್ಠವೇ? ಜ್ಞಾನವು ಶ್ರೇಷ್ಠವೇ? ಎಂತ, ಕೇಳಿದನು. ಭಾಗ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಜ್ಞಾನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸನು ಉತ್ತರಾ ಕೊಟ್ಟನು. ಹಾಗೆ ಆದರೆ, ವಿದ್ವಾಂಸರು ಯಾವಾಗಲೂ ಅರಸರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೇ, ಹೊರ್ತು ಅರಸರು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವದಿಲ್ಲ; ಇದು ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ಇದೆ ಎಂತ, ಅವನು ಹೇಳಿದನು. ವೈದ್ಯರು ರೋಗಿಗಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ; ಇದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತು ಇಲ್ಲವೋ? ಎಂತ, ವಿದ್ವಾಂಸನು ಉತ್ತರಾ ಕೊಟ್ಟನು.

22. STORY.

A certain person addressing a learned man, asked him whether riches or knowledge was preferable. The latter answering that knowledge was preferable to riches, "if so," said he, "I am surprised that learned men always dance attendance on princes and not princes on learned men." "Do not you know, rejoined the learned man, that it is customary for physicians to resort to the houses of their patients."

ಶ್ರೇಷ್ಠವು sans. *preferable, excellent*, adj. with ಏ denoting interrogation. ಜ್ಞಾನವು sans. *knowledge*, s. n. ಇಂತಲು *than*, Gr. par. 139. ಹಾಗೆ ಆದರೆ *if so*, comp. of ಹಾಗೆ *so*, and ಆದರೆ subjunctive mood of ಆಗು *to become*. ಇದು ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ಇದೆ *it is surprising to me* comp. of ಇದು *this*, pron. ನನಗೆ *to me*, dat. sing of ನಾನು *I*. ಆಶ್ಚರ್ಯವು sans. *surprise, astonishment*. ಆಗಿ explained before. ಇದೆ 3d pers. sing. n. of ಇರು *to be*. ರೋಗಿಗಳ gen. pl. of ರೋಗಿ sans. *a patient, one afflicted with some malady*, s. m. and f. ಸಂಪ್ರದಾಯವು *custom, practice*, s. n. ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತು ಇಲ್ಲವೋ *do not you know?* from ನಿನಗೆ *to you*, ಗೊತ್ತು *knowledge*, s. n. ಇಲ್ಲ *there is not*, with the affix ಓ denoting interrogation.

23. ಕಥೆ.

ಬಬ್ಬ ಭಾಗ್ಯವಂತನು ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ — ತನ್ನ ಮನೇ ಗೋಡೇ ಬದಲಿ ಬಬ್ಬ ಹರೇದವನು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತು ಇರುವಾಗ್ಗೆ, ಮಾಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಗಳ ರೂಪವು ಆ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣ ಬಂದದ್ದರಿಂದ, ಅವನು ಮೋಹ ತಾಪದಿಂದ ಆ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ಪರ್ವಾಯ ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಕೊಂಡನು ಎಂತ, ಹೇಳಿ ಕೊಂಡು, ಇಂಥಾ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸ ಬೇಕೆಂತ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿ; ಆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ಹರೇದವನನ್ನು ಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಅವನ ನೆರಳನ ಮೇಲೆ ನೂರು ಪೆಟ್ಟು ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ಪಡಿಪಾ ಮಾಡಿದನು.

23. STORY.

A certain rich man went to a Judge and complained, saying that a young fellow had seated himself under the wall of his house looking at his face in a mirror, and that when the reflection of his daughter's person walking on the terrace appeared in the glass, the young man in the ardour of his admiration had kissed it several times for which crime he entreated that he might be punished severely. The Judge immediately decided that the young man should be made to sit in the sun and a hundred stripes be inflicted on his shadow.

ಮನೇ gen. sing. of ಮನೆ a house, Gr. par. 50. ಗೋಡೆ a wall s. n. ಬದಲಿ near to, close to, postpos. ಹರೇದವನು a young man, s. m. ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ in the mirror, abl. sing. of ಕನ್ನಡಿ a mirror, looking glass, s. n. ಮುಖವನ್ನು accus. sing. of ಮುಖವು sans. face, s. n. ಮಾಳಿಗೆ a terraced roof s. n. ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ past relat. part. of ತಿರುಗು ತಿರು to be walking, comp. v. n. from ತಿರುಗು to wander, to walk v. n. ಮಗಳ gen. sing. of ಮಗಳು a daughter, s. f. ರೂಪವು sans. form, figure. s. n. ಕಾಣ ಬಂದದ್ದರಿಂದ from having appeared. ಮೋಹತಾಪದಿಂದ by the fervor of love or passion from ಮೋಹ sans. love, passion, s. n. and ತಾಪ fervor, s. n. ಅನೇಕ many adj. ಪರ್ವಾಯ sans. time, s. n. ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಕೊಂಡನು 3d pers. sing. m. past t. of ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು to kiss, from ಮುದ್ದು a kiss, ಇಟ್ಟು past part. of ಇಡು to place,

and ಕೊಳ್ಳು explained before. ತಪ್ಪು *a crime, a fault*, s. n. ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ *for having committed*, ಬಲವಾಗಿ *severely*, adv. ಶಿಕ್ಷಿಸ ಬೇಕು *must punish*, from ಶಿಕ್ಷಿಸ inf. of ಶಿಕ್ಷಿಸು sans. *to punish*, v. a. ಪ್ರಾರ್ಥಿಸು sans. *to pray*, v. a. ತಕ್ಷಣವೇ sans. *immediately*, adv. ಬಿಸಲಲ್ಲಿ *in the sun*, abl. sing. of ಬಿಸಲು *sunshine*, s. n. ಕೂಡಿಸು *to cause to sit down*, from ಕೂಡು *to sit down*, v. n. ನೂರು *hundred*. adj. ಪೆಟ್ಟು *stroke, blow*, s. n. ಹೊಡೆ *to beat*, v. a. ಪಡೀಕಾ ಮಾಡು *to decide, to settle*, comp. v. a.

24. ಕಥೆ.

ಇಬ್ಬರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಬಬ್ಬ ಭಾಗ್ಯವಂತನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ತಮಗೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಕೊಡು ಎಂತ, ಕೇಳಿದರು. ಅವನು ಅವರಿಗೆ ಜನ್ಮ ಬಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬನು ಆ ಭಾಗ್ಯವಂತನನ್ನೇ ನೋಡಿ—ನನಗೂ ಅವನಿಗೂ ಇರುವ ಅಂತರವು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೇ? ನಾನು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನು, ಪಂಡಿತನು, ಆತ್ಮಸ್ತುತಿ ಪರನಿಂದೆ ಮಾಡುವವನಲ್ಲ; ಅವನು ಕೇವಲ ಧಡ್ಡನು ಎಂತ, ಹೇಳಲಾಗಿ, ಆ ಭಾಗ್ಯವಂತನು ನಕ್ಕು, ಅವನನ್ನೇ ಹೋಗ ವೇಳಿದನು.

24. STORY

Two Bramins went to a rich man and begged he would bestow something in charity upon them. He gave each a rupee. One of them said to the rich man, “cannot you perceive the difference between me and that man? I am virtuous and learned, unaccustomed to extol my own merits and decry those of others, while the other man is an egregious dunce. The rich man laughed and bid him begone.

ಇಬ್ಬರು *two*, numl. pl. used of persons. ತಮಗೆ *to them*, dat. pl. of ತಾನು *he, she or it*. pron. ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ *for charity*, comp. of ಧರ್ಮ sans. *charity*, s. n. and ಅರ್ಥವು this word subjoined to sanscrit nouns expresses the English phrase “on account of, for” and ಆಗಿ, an expletive particle. ಅಂತರವು *difference, distinction*.

s. n. ನಾನು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನು *I am a virtuous, or excellent man.* ಪಂಡಿ
ತನು sans. *a learned man,* s. m. ಆತ್ಮಸ್ತುತಿ sans. *self praise.* s. n.
ಪರನಿಂದೆ sans. *abusing others,* s. n. ಕೇವಲ sans. *complete, entire.*
adj. ಧಡ್ಡ *dull, stupid.* adj. ನಕ್ಕು past part. of ನಗು *to laugh,*
irr. v. n.

25. ಕಥೆ.

ಬಂದು ದಿವಸ ಮುಂಜಾನೆ ಬಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ತನ್ನ ಮನೇ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ
ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹಿತ್ತಾಳಿ ತಂಬಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಆ ಹಾ
ದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಬಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ಆ ತಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಅವಳ ಕೈಯಿಂ
ದ ಕಸುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ತಂಬಿಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗ ಬೇಡ
ಎಂತ, ಅವಳು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಳು; ಅದಕ್ಕೆ, ನೀನು ಕೇಳಿದ ಬೆಲೆ ನನಗೆ ಸ
ಮ್ಯತವಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ, ಹೇಳುತ್ತಾ, ಅವನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು.
ನೆರಮನೆಯವರು ಅವನು ವರ್ತಕನೆಂಬದಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಹಿಡಿಯು
ವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

25. STORY.

One morning a certain woman was standing at the gate
of her house with a brass pot in her hand, which a thief, who
passed by that way snatched from her hands and went off.
She cried after him, saying “don't take the pot away”—but
he walked on coolly saying “I don't agree to the price which
you offered for it.” The neighbours mistaking him for a dealer
did not attempt to seize him.

ಮುಂಜಾನೆ *the morning,* s. n. ಹೆಂಗಸು *a female,* s. f. ಬಾಗಲಲ್ಲಿ *at
the gate,* abl. sing. of ಬಾಗಲು *a gate or door,* s. n. ಕೈಯಲ್ಲಿ *in the
hand,* abl. sing. of ಕೈ *a hand,* s. n. ಹಿತ್ತಾಳಿ *brass,* adj. ತಂಬಿಗೆ *a
small round metal vessel,* s. n. ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು past part. of ಹಿಡಿದು
ಕೊಳ್ಳು *to hold,* comp. irr. v. a. ನಿಂತಿದ್ದಳು *she was standing.* 3d pers.
sing. f. past t. of ನಿಂತಿರು *to be standing;* from ನಿಂತು past part. of
ನಿಲ್ಲು *to stand, to stop,* irr. v. n. and ಇರು *to be.* ಕಳ್ಳನು *a thief,* s. m.
ಕಸುಕೊಂಡು past part. of ಕಸುಕೊಳ್ಳು *to snatch, to seize,* irr. comp.

v. a. ಕೂಗು to cry, to make a noise, v. n. ಬೆಲೆ price, value. s. n. ನನಗೆ ಸಮ್ಮತವಿಲ್ಲ I do not like or I don't agree. ಸಮ್ಮತವು agreement, assent. s. n. ಮೆಲ್ಲಗೆ slowly, adv. ಹೊರಟು ಹೋಗು to set out, to go away, from ಹೊರಟು past part. of ಹೊರಡು to set out, to start, &c. &c. ನೆರೆಮನೆಯವರು neighbours, from ನೆರೆ neighbouring, contiguous, adjoining, adj. ಮನೆಯವರು pl. of ಮನೆಯವನು house owner, comp. of ಮನೆ a house and ಅವನು he. ಹಿಡಿ to seize. v. a.

26. ಕಥೆ.

ಬಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ವಿಕ್ರಮಾರ್ಕನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ತಮಗೆ ಶತ್ರು ವಾದ ಫಲಾನಿಯವ ಪರಲೋಕಗತನಾದನೆಂಬದಾಗಿ, ಶುಭವರ್ತಮಾನವ ನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಕನು ಉತ್ತರಾ ಕೊಟ್ಟನು, ಏನಂದ ರೆ—ನಾನು ಯಾವ ವಿಧದಿಂದಲೂ ಸಾಯದೆ ಬದುಕಿ ಇರುವೆನೆಂತ ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದು ಉಂಟೋ? ನನ್ನ ಬದುಕು ಶಾಶ್ವಿತವಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ನನ್ನ ಶತ್ರು ವಿನ ಮರಣದಿಂದ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಲಾರದು; ಜರೆಯು ಹುಲಿಯಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಂಜಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ; ರೋಗಗಳು ಶತ್ರುವಿನೋಪಾದಿಯೆಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಹಗಳನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತವೆ; ನಮ್ಮ ಆಯುಸ್ಸು ಬಡಕ ಗಡಿಗೆ ವಳಗೆ ಇಟ್ಟು ನೀರಿನ ಹಾಗೆ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇರು ತ್ತದೆ; ಈ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲರೂ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದುವಂಥವರಾಗಿ ಇರಲಾ ಗಿ, ನನ್ನ ಶತ್ರುವಿನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷ ಪಡ ಬೇಕಾದ ಕಾರಣ ಏನೂ ಕಾಣ ಬರುವದಿಲ್ಲ ಎಂತ, ಉತ್ತರಾ ಕೊಟ್ಟನು.

26. STORY.

A certain person going to Vikramarka, gave him the good tidings that such an one who was his enemy had been called away to the other world—"have you heard," said he, "whether I shall by any means be spared? The death of my enemy can be no cause of joy to me, since my own life is not eternal. Old age like a tiger, puts us in fright; diseases like an enemy torment our bodies, and our lives pass away like water running insensibly through a cracked pot. Since every one is subject to death, I do not see why I should rejoice at the death of my enemy."

ವಿಕ್ರಮಾರ್ಕನು the name of a celebrated prince, the sovereign of Oojein, and reputed founder of an era still in use to the north of the Nerbudda. ಶತ್ರು sans. *an enemy*, s. m. ಫಲಾನಿಯವ *such an one*, from ಫಲಾನಿ P. *such an one*, and ಅವ he ಪರಲೋಕಗತ ನಾದನು *he went to the other world*, from ಪರ sans. *other*, adj. ಲೋಕ sans. *world*, s. n. ಗತ sans. *gone*, adj. &c. ಶುಭ sans. *auspicious, fortunate*, adj. ವರ್ತಮಾನವನ್ನು accus. sing. of ವರ್ತಮಾನವು sans. *news, tidings* s. n. ಯಾವ ವಿಧದಿಂದಲೂ *by any means*, comp. of ಯಾವ *which?* ವಿಧದಿಂದ abl. sing. of ವಿಧ sans. *manner, means*, with ಲ್ to prevent hiatus and ಊ a conjunctive particle. ಶಾಶ್ವತವು sans. *everlasting, perpetual, permanent*, adj. ಮರಣ sans. *death*, s. n. ಜರೆಯು sans. *old age, and the general relaxation and debility concomitant therewith*, s. n. ಹುಲಿಯಂತೆ *like a tiger*, Gr. par. 139. ನಮ್ಮನ accus. pl. of ನಾನು I, pron. ಅಂಜಿಸುತ್ತಾ *frightening*, pres. part. of ಅಂಜಿಸು *to frighten, to terrify*, v. a. ರೋಗಗಳು pl. of ರೋಗ sans. *sickness, disease, disorder*, s. n. ಶತ್ರುವಿನೋಪಾದೆಯಲಿ *like an enemy*, Gr. par. 177. ದೇಹಗಳನ್ನು accus. pl. of ದೇಹವು sans. *the body*, s. n. ಬಾಧಿಸು *to hurt, to harm*, v. a. from ಬಾಧಾ sans. *pain* ಆಯುಸ್ಸು *the term or duration of life*, s. n. ವಡಕೆ *broken*, adj. ಗಡಿಗೆ ವಳಿಗೆ abl. sing. of ಗಡಿಗೆ *an earthen pot*, s. n. ಎಲ್ಲರೂ *all persons*, pron. ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದು *to die*, comp. of ಮರಣವನ್ನು accus. sing. of ಮರಣ sans. *death* and ಹೊಂದು *to obtain*.

27. ಕಥೆ.

ಬಳ್ಳು ಮನುಷ್ಯನು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಳ್ಳು ಧೋರೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವರುಷ ಕಾದಿದ್ದನು. ಬಂದು ದಿವಸ ತನ್ನ ಕಚ್ಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೆಲಸ ಬಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅವನಿಗೆ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂತ, ಆ ಧೋರೆ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮನುಷ್ಯನು ತಕ್ಷಣವೇ ಬಳ್ಳು ಜೋಸ್ಯನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಈ ಹೊತ್ತು ಬಳ್ಳೇ ದಿವಸವೇ? ಎಂತ, ಕೇಳಿದನು. ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆ ದಿವಸವೂ ಅದಕ್ಕೆ ತರುವಾಯ ಹತ್ತು ದಿವಸವೂ ಬಳ್ಳೇವಲ್ಲ ಎಂತ, ಜೋಸ್ಯನು ಹೇಳಿ

ದನು. ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಪಾಮರನಾದ ಕಾರಣ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿ, ಹತ್ತು ದಿವಸ ಪರ್ಯಂತ ಆ ಧೋರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಬಾರದ್ದರಿಂದ ಆ ಧೋರೆಯು ಆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಉಮೇದವಾರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಹತ್ತು ದಿವಸವಾದ ತರುವಾಯ ಈ ಆಲಸ್ಯಗಾರನು ಧೋರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ—ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಸ್ತ್ರ) ಪ್ರಕಾರ ದಿವಸ ಬಳೈದಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಕ್ಷಮಿಸ ಬೇಕೆಂತ, ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆಗ, ನೀನು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಆಲಸ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆನೆಂತ, ಆ ಧೋರೆ ಹೇಳಲಾಗಿ, ಅವನು ಬಹಳ ವ್ಯಸನ ಪಟ್ಟನು.

27. STORY.

A certain person waited for 10 years on a gentleman for a situation. One day a vacancy having occurred in his office, he offered it to him. The man immediately went to an astrologer and asked him, whether that was a propitious day to enter into employ. The astrologer told him, that neither that day nor the following ten days, were good for that purpose. The man being superstitious believed his words and did not go to the gentleman for ten days, who finding he did not come, disposed of the place to another candidate. At the expiration of ten days, the idler appeared before the gentleman and begged he would excuse him, saying that he could not wait on him before, because the days were astrologically bad; but he was greatly mortified when the gentleman informed him that in consequence of his delay in coming to him, he was obliged to give the situation to another.

ಧೋರೆ a gentleman, also a master, s. m. ಹತ್ತು ten, numl. adj. ವರುಷ a year, s. n. ಕಾದಿರು to be in waiting, comp. of ಕಾದು past part. of ಕಾಯು to wait, irr. v. n. and ಇರು to be. ಕಚ್ಚೇರಿಯಲ್ಲಿ in the office, abl. sing. of ಕಚ್ಚೇರಿ H. a place for public business, an office, s. n. ಕೆಲಸ situation, s. n. ಜೀಳು to occur, v. n. ಜೋಷ್ಯನು an astrologer, or an astronomer, s. m. ಪ್ರವೇಶಿಸು to enter, v. n. from ಪ್ರವೇಶ sans. entrance, s. n. ಬಳ್ಳೇ good, adj. ಪಾಮರನು sans. ignorant, or weak man, a superstitious man, s. m. ಉಮೇದವಾರನಿಗೆ dat. sing.

of ಉಮೇದವಾರ P. a candidate, an expectant, s. m. ಆಲಸ್ಯಗಾರನು a lazy fellow, a sluggard, s. m. ಜ್ಯೋತಿಶಾಸ್ತ್ರ sans. astrology or astronomy, s. n. ಇಷ್ಟು ದಿವಸ so many days. ಕ್ಷಮಿಸು to forgive, to pardon, v. a. from ಕ್ಷಮಾ sans. forgiveness, s. n. ಸಮಯಕ್ಕೆ in proper time, dat. sing. of ಸಮಯವು sans. an opportunity, or fit time s. n. ಆಲಸ್ಯ ಮಾಡು to delay, to procrastinate, from ಆಲಸ್ಯ sans. delay, s. n.

28. ಕಥೆ.

ಬಂದು ದಿವಸ ಒಬ್ಬ ತುಂಟ ಹುಡುಗನು ಒಬ್ಬ ಮುದಿ ಹಾರುವನ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಬಗೆದನು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಹುಡುಗನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲಾ ಹುಡುಗಾ, ನಿನ್ನ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಮೆಚ್ಚಿದನು ಎಂತ, ಅವನಿಗೆ ಬಂದು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಹುಡುಗನು, ಈ ವಿಧದಿಂದ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಬಹಳ ದುಡ್ಡು ಸಂಪಾದಿಸ ಬಹುದೆಂಬದಾಗಿ, ಯೋಚಿಸಿ, ಭಾಗ್ಯವಂತನಾದ ಒಬ್ಬ ತುರಕನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೂ ಬಂದು ಕಲ್ಲು ಬಗೆದನು. ಆ ತುರಕನು ಅವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕೋಳದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಿದನು. ಆದ ಕಾರಣ ತಮಗಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ಅವಮಾನ ಮಾಡುವವರು ಎಂದಿಗಾದರೂ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

28. STORY.

A wicked boy one day threw a stone at an old Bramin, who turning round to the lad said to him, "Hey youngster! I approve of your courage" and gave him a penny. The boy imagining that he might by this means get many pence everyday, next threw a stone at a rich Mussulman who, however, got him taken up and put in the stocks. Thus: those who insult their superiors in life will one day meet with the punishment they deserve.

ತುಂಟ bad, wicked, adj. ಹುಡುಗನು a boy, s. m. ಮುದಿ old, aged, adj. ಹಾರುವನ ಮೇಲೆ upon a brammin, from ಹಾರುವನ gen. sing. of ಹಾರುವ a brammin, s. m. and ಮೇಲೆ upon. ಕಲ್ಲು a stone, s. n. ಬಗೆದನು 3d pers. sing. m. past. t. of ಬಗೆ to throw, to fling or cast, v. a.

ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ dat. sing. of ಧೈರ್ಯ sans. *courage, bravery*, s. n. ಮೆಚ್ಚಿದನು
1st pers. sing. past t. of ಮೆಚ್ಚು to approve, v. a. ದುಡ್ಡು a copper
coin worth a penny, s. n. ಈ ವಿಧದಿಂದ in this manner, by this means
from ಈ this and ವಿಧದಿಂದ abl. sing. of ವಿಧ sans. *manner* ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ
sans. *every day*, adv. ತುರಕನು a Mussulman s. m. ಮತ್ತು and,
again, adv. ಹಿಡಿದು past part. of ಹಿಡಿ to seize, v. a. ಕೋಳದಲ್ಲಿ in the
stocks, abl. sing. of ಕೋಳವು stocks, s. n. ಹಾಕಿಸು to cause to put,
causal verb, from ಹಾಕು to put. ಅವಮಾನ sans. *disgrace, disrespect*,
s. n. ಎಂದಿಗಾದರೂ on any day whatever, from ಎಂದಿಗೆ dat. sing.
of ಎಂದು what day and ಆದರೂ explained before.

29. ಕಥೆ.

ಬಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಬಬ್ಬ ಮಗನು; ಆ ಮಗನು ವಿದ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ
ಮನಸ್ಸು ಇಡದೆ, ಆಟದಲ್ಲಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಂದು ದಿವ
ಸ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ನೋಡಿ—ಎಲೇ ಮಗನೇ, ಇಂಥಾ ವ್ಯ
ರ್ಥವಾದ ವಿನೋದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯ ಬೇಡ; ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ
ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಂದಿತ್ತು, ದೊಡ್ಡ ವನಾದ ಮೇಲೆ ಬರಲಾರದು; ಬಂದು ಗಿಡ
ವು ಎಳೆದಾಗಿ ಇರುವಾಗ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಗ್ಗುವದು, ಆ ಗಿಡವು ಬಲತರೆ ಬ
ಗ್ಗುವದಿಲ್ಲ; ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ ವಯಸ್ಸು ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ಮನುಷ್ಯರ ಬು
ದ್ಧಿಗೆ ಮಾಂದ್ಯವೂ ಮಂಕುತನವೂ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂತ, ಹೇಳಿದನು. ಆ ಹುಡು
ಗನು ತಂದೆಯ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ವಿ
ದ್ವಾಂಸನಾದನು.

29. STORY.

A certain Bramin had a son, who paying no attention to
his studies consumed his time in play. One day the Bramin
said to him "Oh my son! do not suffer such idle amusements
to occupy your time: knowledge may be easily acquired in
early days but not in riper years. A tree when young is
easily bent, but it is otherwise when grown old. In the same
manner the mind of man grows dull and obscured as he ad
vances in life. The boy attended to his father's advice, devoted
himself to his studies and became a learned man.

ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗನು *a bramin had a son*: in this phrase the dative is used without a verb to denote actual possession, expressed by the English verb "*to have*" Gr. par. 160. ವಿದ್ಯೆ sans. *learning*, s. n. ಮನಸು sans. *mind, attention*, s. n. ಆಟದಲ್ಲೇ *only in playing*, comp. of ಆಟದಲ್ಲಿ abl. sing. of ಆಟ *play, sport*, s. n. with ಏ denoting *only*. ಇಂಥಾ *such, of this kind*, adj. ವ್ಯರ್ಥವು sans. *vain, useless*, adj. ವಿನೋದಗಳಲ್ಲಿ abl. pl. of ವಿನೋದವು sans. *amusement*, s. n. ಬಾಲ್ಯವು sans. *childhood*, s. n. ಸುಲಭವಾಗಿ sans. *easily*, adv. ಎಳೆ *young, tender*, adj. ಬಗ್ಗು *to be bent*, v. n. ಬಲತೆ subjunctive of ಬಲಿ *to grow in size*, v. n. ವಯಸು sans. *age*, s. n. ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ from ಬರುತ್ತಾ pres. part. of ಬರು *to come*, repeated to denote the gradual progress of the action, Gr. par. 227. ಮಾಂದ್ಯವು sans. *dullness*, s. n. ಮಂಕುತನವು *cloudiness, obscurity*, s. n. ತಂದೆ *father*, s. m. ಅಭ್ಯಾಸ sans. *study, practice*, s. n.

30. ಕಥೆ.

ಕೆಲವರು ಒಬ್ಬ ಋಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಆತನ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನೂ ದೇವಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ಆತನ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಲಾಗಿ; ಆ ಋಷಿಯು ತಲೆ ಯೆತ್ತಿ, ನಿಟ್ಟುಸುರು ಬಿಟ್ಟು—ನಾನು ಯೆಂಥಾವನೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯುವದು, ನೀವು ನನ್ನ ಹೊರಗಿನ ವೇಷವನ್ನು ನೋಡಿ ನಿದಾನಿಸುವವರಾದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಬಳ್ಳೇಯವನು ಎಂಬದಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತೀರಿ; ನನ್ನ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೆಟ್ಟತನವನ್ನು ನೀವು ಅರಿಯಿರಿ; ನನ್ನ ಹೊರಗಿನ ವೇಷವು ಮನುಷ್ಯರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚೆಲುವದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ; ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇರುವ ದುಷ್ಯತನವು ಯೆಂತಾದ್ದೆಂದರೆ, ಅದರಿಂದ ನಾನು ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟು ತಲೆ ಬಾಗಿ ಇರಬೇಕಾಗಿ ಇದೆ; ಜನರು ನವಿಲಿನ ಚೆಲುವ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾರೆ; ಆ ನವಿಲು ತಾನೆ ಕೆಟ್ಟ ನಡಿಗೆಗೆ ಲಜ್ಜೆ ಪಡುತ್ತದೆ ಯೆಂತ, ಋಷಿ ಹೇಳಿದನು.

30. STORY.

Some persons meeting with a holy sage, extolled him for his virtues and piety. The sage lifted up his head and said with a sigh, I am such as I know myself to be, whilst you

who judge of me from my external appearance consider me a good man, but are ignorant of the depravity of my heart, my external form in the eyes of mankind is a goodly object but the baseness of the inner man is such that owing to it, I bow my head with shame. Mankind praise the peacock for his beautiful plumage but the bird himself is ashamed of his ugly gait.

ಕೆಲವರು *some persons*, pron. ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು accus. pl. of ಸದ್ಗುಣ sans. *virtue, also an amiable temper*, s. n. ದೇವಭಕ್ತಿ sans. *piety, devotion to God*, from ದೇವ *God* and ಭಕ್ತಿ *devotion, attachment*, s. n. ಶ್ಲಾಘಿಸಿ past part. of ಶ್ಲಾಘಿಸು sans. *to praise, to commend, to applaud*, v. a. ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡು *to extol, to praise*, comp. v. a. from ಸ್ತೋತ್ರ sans. *praise*, s. n. ತಲೆ *the head*, s. n. ಎತ್ತಿ past part. of ಎತ್ತು *to lift up*, v. a. ನಿಟ್ಟುಸುರು ಬಿಟ್ಟು past part. of ನಿಟ್ಟುಸುರು ಬಿಡು *to sigh*, comp. v. n. from ನಿಟ್ಟು *erect* and ಉಸುರು *breath* and ಬಿಡು *to let out*. ಎಂಥಾವನು *what sort of man?* with ಓ a particle of doubt. ಹೊರಗಿನ *outside*, adj. ವೇಷವು sans. *appearance*, s. n. ನಿರ್ದಾ ನಿಸು sans. *to judge, to form an opinion*, v. a. ಕೆಟ್ಟತನವು *depravity, wickedness*, s. n. ಅರಿ *to know, to be appraised of*, v. a. ಕಣ್ಣಿಗೆ dat. sing. of ಕಣ್ಣು *an eye*, s. n. ಚೆಲುವದು *good thing*, s. n. ಕಾಣು *to appear*, irr. v. n. ನಾಚಿಕೆ ಪಡು *to be ashamed*, v. n. ಬಾಗು *to hang down*, v. a. ನವಲು *a peacock*, s. n. ರೆಕ್ಕೆಗಳು pl. of ರೆಕ್ಕೆ *a feather*, s. n. ಕೆಟ್ಟ *bad*, adj. ನಡಿಗೆ *gait, manner of walking*, s. n. ಲಜ್ಜೆ ಪಡು *to be ashamed*, v. n. from ಲಜ್ಜೆ sans. *shame*, s. n.

31. ಕಥೆ.

ಬಹು ಮಂದಿ ವರ್ತಕರು ಒಬ್ಬ ಅರಸನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಕೆಲವು ಅ ನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾರುತ್ತೇವೆ ಎಂತ, ತೋರಿಸಿದರು. ಆ ಅರಸೂ ಆ ತನ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಸಹಾ ಆ ರತ್ನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾಣ ಬಂದ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಉಳಿದ ರತ್ನಗಳನ್ನು ತಿರಿಗಿ ವರ್ತಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಆ ವರ್ತಕರು ಆ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿ ನೋಡಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ರತ್ನವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಇದೆ

ಎಂತ, ಹೇಳಿದರು. ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಅರಸು ಬಂದು ಹೆಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಥೋಡೆ ತವು
ಡು ತರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಆ ತವು
ಡಿನಲ್ಲಿ ಇಡ ಹೇಳಿದನು. ಹಾಗೆ ಇಡೋಣ ಆದ ತರುವಾಯ, ಅರಸು ಆ
ತವುಡನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ನೋಡಲಾಗಿ, ಆ ರತ್ನವು ಇತ್ತು. ಈ ಉಪಾಯದಿಂ
ದ ಯಾರಿಗೂ ಅವಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ರತ್ನವು ಪಿಕ್ಕಿತು.

31. STORY.

A number of merchants went to a King and exhibited
some valuable jewels for sale. The monarch and his minis-
ters examined all of them and selecting those which appeared
to be the best, returned the remainder to the merchants, who,
upon counting them represented that one of the jewels was
missing. The King immediately ordered some bran to be
brought in a basket and desired all present to put their hands
into it with their fists clenched. This being done, the King
examined the bran and found the jewel, by which contrivance
it was recovered without any one being disgraced.

ವರ್ತಕರು pl. of ವರ್ತಕನು *a merchant*, s. m. ಅನಘ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತ. *inva-
luable, very costly*, adj. ಮಾರುತ್ತೇವೆ *we sell*, 1st pers. pl. pres. t.
of ಮಾರು *to sell*, v. a. ತೋರಿಸಿದರು *they shewed*, 3d pers. pl. past
t. of ತೋರಿಸು *to shew, to exhibit*, v. a. ಮಂತ್ರಿ ಸಂಸ್ಕೃತ. *a minister*, s.
m. ಪರಿಕ್ಷಿಸು ಸಂಸ್ಕೃತ. *to examine*, v. a. ಕಾಣ ಬಂದ relat. part. of ಕಾಣ
ಬರು *to appear*, comp. v. n. from ಕಾಣ inf. of ಕಾಣು *to appear*
and ಬರು *to come*. ಆರಿಸಿ past part. of ಆರಿಸು *to select, to pick out*, v.
a. ಉಳಿದ *left, remaining*, relat. part. of ಉಳಿ *to remain, to be left*,
v. n. ಎಣಿಸಿ ನೋಡು *to examine by counting*, comp. v. a. from ಎಣಿ
ಸು *to count*, &c. &c. ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರು *to be wanting*, comp. of ಕಡಿ
ಮೆ *deficient*, &c. &c. ಆ ಕ್ಷಣವೇ *on the same instant*, adv. ಹೆಡಿಗೆ *a
basket*, s. n. ತವುಡು *bran*, s. n. ತರಿಸು *to send for*, caus. verb from
ತರು *to bring*, irr. v. a. ಕೈಗಳು pl. of ಕೈ *a hand*, s. n. ಮುಚ್ಚಿ past
part. of ಮುಚ್ಚು *to shut*, v. a. with ಕೊಳ್ಳು—ಇಡು *to place*, irr. v. a.
ಶೋಧಿಸು ಸಂಸ್ಕೃತ. *to examine*, v. a. ಉಪಾಯ ಸಂಸ್ಕೃತ. *contrivance*, s. n.
ಅವಮಾನ ಸಂಸ್ಕೃತ. *disgrace*, s. n. ಪಿಕ್ಕಿತು *to be found*, v. n.

32. ಕಥೆ.

ಬಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೋಸ್ಕರ ದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದನು. ಇವನು ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ—ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೀನರಾದ ಬಹು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳು ಬೇಕೇ? ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಬಬ್ಬ ಮಗನು ಬೇಕೇ? ಎಂತ ಕೇಳಲಾಗಿ; ಸ್ವಾಮಿ, ಅವಿವೇಕಿಗಳಾದ ಬಹು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದು, ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವು? ವಿವೇಕಿಯಾದ ಬಬ್ಬ ಮಗನು ಇದ್ದರೆ, ಕುಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಖ್ಯಾತಿ ಬರುತ್ತದೆ; ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಬಹಳ ಅಪ, ಅವುಗಳು ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಲಾರವು; ಬಬ್ಬ ಚಂದ್ರನಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾಶ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಆದ ಕಾರಣ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಮಗನನ್ನು ದಯೆ ಮಾಡ ಹೇಳಿ, ಬೇಡಲಾಗಿ; ದೇವರು ಅವನಲ್ಲಿ ದಯೆ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಅಭೇಷ್ಠ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ ಮಾಡಿದನು.

32. STORY.

A certain Bramin who was without issue offered up his prayers to God for a child. He appearing to him in his dream, asked him if he wished to have a numerous family of ignorant children or one wise son. The Bramin said, O Lord! what is the use of having many ignorant children? If there be a wise son the whole family will acquire celebrity. The stars in the atmosphere are numerous but they cannot dispel the darkness, whereas the moon singly illuminates the whole world. Bless me, therefore, with a wise son. God being pleased with him granted his request.

ಸಂತಾನವು sans. *offspring, progeny, issue*, s. n. ಮಕ್ಕಳು pl. of ಮಗು *a child*, s. n. ಕುರಿತು *for, to*, postpos. ಪ್ರಾರ್ಥನೆ sans. *prayer*, s. n. ಸ್ವಪ್ನವು sans. *dream*, s. n. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ past part. of ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗು *to become visible*, comp. v. n. from ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ sans. *evident, visible*, adj. ಬುದ್ಧಿಹೀನ sans. *stupid, senseless*, adj. ಏನು *what?* pron. ಪ್ರಯೋಜನವು sans. *use*, s. n. ಕುಲವು sans. *family, race*, s. n. ಖ್ಯಾತಿ sans. *celebrity, renown*, s. n. ಆಕಾಶ sans. *the sky*, s. n. ನಕ್ಷತ್ರವು sans. *a star*, s. n. ಕತ್ತಲೆ *darkness*, s. n. ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡು *to dispel, to avert, to dissipate*, v. a. comp. of ನಿವಾರಣೆ sans. *averting* and ಮಾಡು *to*

make. ಜಗತ್ತು sans. *the world*, s. n. ಪ್ರಕಾಶ sans. *splendour, light*, s. n. ದಯೆ ಮಾಡು *to favor, to oblige*, comp. v. a. from ದಯೆ sans. *favor*, s. n. ಬೇಡು *to beg, to request*, v. a. ಅಭೀಷ್ಟವು *a wish, desire*, s. n. ಸಿದ್ಧಿ ಮಾಡು *to fulfil, to accomplish*, comp. v. a. from ಸಿದ್ಧಿ sans. *accomplishment of a wish, &c.*

33. ಕಥೆ.

ಸೂರ್ಯನನ್ನೂ ಚಂದ್ರನನ್ನೂ ರಾಹು ಕೇತುಗಳೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಸರ್ಪಗಳು ನುಂಗುವದರಿಂದ ಸೂರ್ಯ ಗ್ರಹಣವೂ ಚಂದ್ರ ಗ್ರಹಣವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಎಂತ, ಬಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಕೇಳಿ, ಈ ಮಹಾ ತೇಜಸ್ಸುಗಳು ಲಯವಾಗಿ ಹೋದರೆ, ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದು ಕೊಳ್ಳುವದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅಳುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಆಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಬಬ್ಬ ಬುದ್ಧಿವಂತನು ಅವನ ಎಬಡತನಕ್ಕೆ ನಕ್ಕು—ಗ್ರಹಣಕ್ಕೂ ಹಾವುಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ; ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ಭೂಮಿಗೂ ನಡುವೆ ಚಂದ್ರನು ಬರುವದರಿಂದ, ಸೂರ್ಯ ಗ್ರಹಣವಾಗುತ್ತದೆ; ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ಚಂದ್ರನಿಗೂ ನಡುವೆ ಭೂಮಿ ಬರುವದರಿಂದ, ಚಂದ್ರ ಗ್ರಹಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂತ, ಹೇಳಿ, ಅವನನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತಂದು, ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ತರುವಾಯ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು, ಜ್ಯೋತಿಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಪಂಚ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗ್ರಹಿಸಿದನು.

33. STORY.

A certain person being informed that eclipses of the sun and moon were caused by two enormous snakes called Ráhu and Kétu swallowing the sun and moon, fell a weeping under an apprehension that a perpetual darkness would prevail over the face of the earth, in consequence of the loss of these great luminaries. A sage on passing, smiled at his simplicity, and set him to rights by saying that the serpents had nothing to do with the eclipses, but that the solar eclipse was caused by the interposition of the moon between the sun and the earth and the lunar eclipse by that of the earth between the sun

and moon and proved his arguments by so many illustrations that the person being convinced of his error, studied astronomy and became acquainted with the secrets of nature.

ಸೂರ್ಯನು sans. *the sun*, s. m. ರಾಹು sans. *the ascending node*; in mythology, a daitya with the tail of a dragon, whose head was severed from his body by *Vishnu*. The head and tail retaining their separate existence were transferred to the heavenly sphere, and became the cause of eclipses. ಕೇತು sans. *the dragon's tail* or *descending node*, in mythology, a demon. ಸರ್ಪವು sans. *a snake, serpent*, s. n. ನುಂಗುವದರಿಂದ *by swallowing*, comp. of ನುಂಗುವ future part. of ನುಂಗು *to swallow*, and ಅದರಿಂದ abl. sing. of ಅದು *that*, explained before. ಗ್ರಹಣ sans. *eclipse*, s. n. ಉಂಟಾಗು *to occur, happen*, comp. irr. v. n. ಮಹಾ sans. *great*, adj. ತೇಜಸ್ಸು sans. *luminary*, s. n. ಲಯವಾಗಿ ಹೋಗು *to be destroyed or lost*, comp. of ಲಯವು sans. *loss, destruction*, s. n. &c. ಭೂಮಿ sans. *the earth*, s. n. ಕತ್ತಲೆ *darkness*. s. n. ಕವಿದು ಕೊಳ್ಳುವದು 3d pers. sing. n. future t. of ಕವಿದು ಕೊಳ್ಳು *to cover, to overspread*, comp. v. a. from ಕವಿ *to overspread*, v. a. ಅಳು *to weep*, irr. v. n. ಎಬಡ ತನ *simplicity*, s. n. ಸಂಬಂಧವು sans. *connection, relation*, s. n. ಸ ನ್ಯಾರ್ಗ sans. *rectitude*, s. n. ದೃಷ್ಟಾಂತ sans. *illustration, example*, s. n. ಸ್ಥಾಪಿಸು sans. *to establish*, v. a. ತಪ್ಪು *error, fault*, s. n. ಅ ಭ್ಯಾಸ ಮಾಡು *to practise*, comp. v. a. from ಅಭ್ಯಾಸ sans. *practise*, s. n. ಪ್ರಪಂಚ sans. *universe, nature*, s. n. ರಹಸ್ಯವು sans. *secret*, s. n. ಗ್ರಹಿಸು *to comprehend, to learn*, v. a.

34. ಕಥೆ.

ಜೀವಗಳಿಗೆ ಬಂದು ದೇಹ ಹೋಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಹ ಬರುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬದನ್ನು ನಂಬಿದಂಥಾ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ತಾನು ಸಾಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನ ನೋಡಿ—ಎಲಾ ಮಗನೇ, ನಾನು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಹೆಗ್ಗಣವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವೆನು, ಆಗ ನನ್ನ ಬೆನ್ನು ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕೆಂಪು ಮಚ್ಚೆ ಇರುವದು; ಅಂಥಾ ಜನ್ಮವನ್ನು ನಾನೊಳ್ಳೆ

ನು, ಆದ ಕಾರಣ ನನಗೆ ಆ ದೇಹವು ಬಂದಾಗ ನನ್ನ ಅದರಿಂದ ನಿವರ್ತಿ
ಮಾಡು ಎಂತ, ಹೇಳಿದನು. ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ಆದ ತರುವಾಯ ಮೇಲೆ ಹೇ
ಳಿದಂಥಾ ಗುರ್ತು ಉಳ್ಳ ಹೆಗ್ಗಣವನ್ನು ಕಂಡು, ಆ ಮಗನು ಕೊಲ್ಲುವದ
ಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆಗ ಆ ಹೆಗ್ಗಣವು—ಈ ಜನ್ಮವು ನನಗೆ ಬಹು ಸೌಖ್ಯ
ವಾಗಿ ಇದೆ, ನನ್ನ ಕೊಲ್ಲ ಬೇಡ ಎಂತ, ಹೇಳಿತು. ಆದ ಕಾರಣ, ಎಷ್ಟು
ಶ್ರಮಕರವಾದ ಜನ್ಮವಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅಶ್ರಮವನ್ನಾದರೂ
ಸಹಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇರುವದೇ, ಹೊರ್ತು ಸಾಯುವದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲ.

34. STORY.

A certain person who believed in the transmigration of
souls, being at the point of death, said to his son.—“O my
son! I shall in my next birth be a bandicoot in this very
house with a red spot on my back. As I detest such an exis-
tence, you will deprive me of it when you see me in that
shape.” The son a few months after seeing a bandicoot of the
above description, proceeded to destroy it—when the animal
cried out, “I find myself extremely happy in this life; pray,
do not precipitate my death.” Thus: animal nature, how-
ever miserable, would rather suffer than die.

ಜೀವನಗಳಿಗೆ dat. pl. of ಜೀವ sans. *soul, life*, s. n. ಮುಂದಿನ *fu-
ture*, adj. ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ abl. sing. of ಜನ್ಮ sans. *existence, birth*, s. n.
ಹೆಗ್ಗಣ *a large species of rat, a bandicoot*, s. n. ಹುಟ್ಟುವೆನು 1st pers.
sing. future t. of ಹುಟ್ಟು *to be born*, v. n. ಬೆನ್ನು *the back*, s. n. ಮ
ಜ್ಜೆ *a spot, a speck*, s. n. ಒಲ್ಲೆನು *I do not like*, 1st pers. sing. of
ಬಲ್ಲು, an auxiliary verb serving to denote want of consent. ನಿ
ವರ್ತಿ ಮಾಡು *to free from, to release*, comp. v. a. from ನಿವರ್ತಿ sans.
cessation, s. n. ತಿಂಗಳು *a month*, s. n. ಗುರ್ತು *a mark, sign*, s. n.
ಉಳ್ಳ *having, possessing*, irregular relative participle of ಉಂಟು *to
be*. ಎಷ್ಟು ಶ್ರಮಕರವಾದ ಜನ್ಮವಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ *however miserable an exis-
tence may be*, comp. of ಎಷ್ಟು *how much*, ಶ್ರಮಕರ sans. *troublesome,
distressful*, with ಆದ explained before, &c. ಪ್ರಾಣಿಗಳು pl. of ಪ್ರಾ
ಣಿ sans. *an animal*, s. n. ಸಹಿಸು sans. *to endure, to suffer*, v. a.

ಬಾ
ಬಾಡ
ರು. ದೆ
ಉಂಟು
ಮಾಡಿ
ದೇಸಿದನು
ಮಾಡಿ
ಮಾಡಿ
ವಾದ ಸ್ಥ
ಹೇಳಿದನು
ನು; ಇ
ಣಿಗೂ ಬ
ಆ ಬ್ರಾ
ಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ
ವಿತ್ತಿಗೆ ಹ
ದ ರಹಸ್ಯ
ಹಣ್ಣು ತಿ
ಪಟ್ಟರು.

Then
whom se
of his d
every o
secret pi
having
them con
not find
other disc
for there
the fruit
why he

35. ಕಥೆ.

ಬಂದು ಊರಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ಬಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇದ್ದನು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನರು ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ದೇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯ ಜ್ಞಾನವು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿ ಇದೆಯೋ? ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂತ, ಆತ ಬಬ್ಬಬ್ಬಗೆ ಬಂದು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟು, ಇದನ್ನು ಗುಪ್ತವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಿರಿ ಎಂತ, ಬೆಸಸಿದನು. ಅವರು ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ತಿಂದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ಸಹಿತವಾಗಿ ಆತನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು—ಸ್ವಾಮಿ, ನನಗೆ ಗುಪ್ತವಾದ ಸ್ಥಳವು ಶಿಕ್ಷಲಿಲ್ಲ, ಆದ ಕಾರಣ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನಲಿಲ್ಲ ಎಂತ, ಹೇಳಿದನು. ಉಳಿದ ಶಿಷ್ಯರು ಅವನ್ನು ನೋಡಿ, ನಕ್ಕು—ಇವನು ಹುಚ್ಚನು; ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕೋಣೆಗಳು ಆವೆ, ಬಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರ ಕಂಠಿಗೂ ಬೀಳದೆ ಇವನು ಹಣ್ಣು ತಿಂದಿರ ಬಹುದು ಎಂತ, ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅವನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲಾ ಉಳಿದವರು ತಿಂದಂತೆ ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಬಂದು ಕೋಣೆ ಶಿಕ್ಷದೆ ಹೋಯಿತೇ? ಎಂತ ಕೇಳಲಾಗಿ; ನಾನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ, ದೇವರು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು; ಆತಗೆ ತಿಳಿಯದ ರಹಸ್ಯವು ಏನೂ ಇಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ಕಾಣ ಬಾರದಂತೆ ನಾನು ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನಲಾರನು ಎಂತ, ಹೇಳಿದನು. ಅವನ ಸಂಗಡಿದಿಲ್ಲರೂ ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟರು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟನು.

35. STORY.

There was in a certain village a learned Bramin under whom several persons studied. With a view to ascertain which of his disciples had a correct knowledge of God, he gave every one of them a mango with injunctions to eat it in some secret place. They accordingly retired to different places and having eaten their mangoes returned to the Bramin. One of them coming back to him with his mango, said "Sir! I could not find a secret place and therefore did not eat mine." The other disciples laughed at him and declared he must be silly for there were so many rooms in which he could have eaten the fruit without being seen. When the Bramin asked him why he could not find some corner to eat it in as the others

did? He answered because God was present with me wherever I went and nothing was secret to him—I could not therefore eat the fruit without being perceived by God. His companions were confounded and the Bramin was greatly pleased with his answer.

ಬೋಧನೆ sans. *instruction* s. n. ಕೇಳುತ್ತಾ pres. part. of ಕೇಳು *to hear*, v. a. ವಿಷಯ sans. *respecting*, adv. with ಅಲ್ಲಿ. ನಿಶ್ಚಯ sans. *true, correct*, adj. ಜ್ಞಾನವು sans. *knowledge*, s. n. ಶಿಷ್ಯ sans. *a disciple*, s. m. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬಗೆ *to each person*, dat. sing. of ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ *each person*, from ಒಬ್ಬ *one person*, repeated. ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು *mango fruit*, s. n. ಗುಪ್ತ *secret*, adj. with ಅದ. ಬೆಸಸು *to order, to command, to direct*, v. a. ಬೇರೆ ಬೇರೆ *separate, different*, adj. from ಬೇರೆ *other*, repeated. ಸಹಿತ sans. *with, along with*, with ಅಗಿ. ಉಳಿದ *remaining* past relat. part. of ಉಳಿ *to be left or remaining*, v. n. ಇವನು ಹುಚ್ಚನು *this man is mad*, from ಇವನು *this man* and ಹುಚ್ಚನು *mad man*, the verb is omitted as explained before. ಕೋಣೆ *a room*, s. n. ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬೀಳದೆ *without being seen by any person*, from ಯಾರ gen. sing. of ಯಾರು *who?* ಕಣ್ಣಿಗೆ dat. sing. of ಕಣ್ಣು *an eye*, with the conjunctive particle ಉ and ಬೀಳದೆ neg. part. of ಬೀಳು *to fall*. ನಾನು ಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ *to whatsoever place I went*. ರಹಸ್ಯ sans. *a secret* s. n. ದೇವರಿಗೆ ಕಾಣ ಬಾರದಂತೆ *so that God may not see*. ಸಂಗಡಿಗೆ *a companion* s. n. ನಾಚಿಕ ಪಡು *to be ashamed*.

36. ಕಥೆ.

ಬಬ್ಬ ಕಿವಡು ಅಗಸನು ತನ್ನ ಕತ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಅದನ್ನು ಹುಡುಕುವದಕ್ಕೆ ಊರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ, ಬಂದು ಹೊಳೇ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬ ಕುದುರೇ ಸವಾರನ್ನು ನೋಡಿ, ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನು ಯೋಚನೇ ಮಾಡಿದನು, ಏನಂದರೆ—ಈ ಸವಾರನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ನೀನು ಏನು ಹುಡುಕುತ್ತೀ? ಎಂತ, ಕೇಳುತ್ತಾನೆ; ತರುವಾಯ, ಈ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಉದ್ದ ನೀರು? ಎಂತ, ಕೇಳುತ್ತಾನೆ; ಆ ಹಿಂದೆ, ಆ ಊರಲ್ಲಿ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಶೇರು ಹುರಳ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಎಂತ,

ಕೇಳುತ್ತಾನೆ ಎಂಬದಾಗಿ, ಯೋಚನೇ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಆಗ ಆ ಸವಾರನು ಬಂದು, ಎಲಾ ಈ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಎಷ್ಟು ಉದ್ದ? ಎಂತ, ಕೇಳಿದನು. “ಕತ್ತೆ” ಎಂಬದಾಗಿ, ಅಗಸ ಉತ್ತರಾ ಕೊಟ್ಟನು. ಸವಾರನು ಕಿಟ್ಟಾಗಿ, ಎಲಾ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ತಲೆ ಹೊಯ್ಯುವೆ ಎಂದನು. “ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆ ತನಕ” ಎಂತ, ಅಗಸ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಾ ಕೊಟ್ಟನು. ಎಲಾ ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಬಿದ್ದು, ಸೊಲ್ಲು ಅಡಗಲಿ ಎಂತ, ಸವಾರನು ಬೈದನು. ಮುಂವತ್ತು ಕೇರು ಎಂತ, ಅಗಸ ಹೇಳಿದನು. ಸವಾರನು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅಗಸ ತನ್ನ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂತ ಯೋಚಿಸಿ, ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಡೊಂಣೆಯಿಂದ ಅವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆದು, ತನ್ನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಹೋದನು.

36. STORY.

A deaf washerman missing one of his asses, went out of the village in search of it and while wandering on the bank of a river, he saw a horseman at a distance and said to himself—This horseman will come here and enquire “what are you looking for”—afterwards he will ask “what is the depth of the river” and after that he will ask “how many seers of gram do they sell in the village for a rupee”—when the horseman came up, he cried out—O man? What is the depth of the river? The man replied “ass.” The horseman being enraged said “if you speak in this way, I will cut off your head.” He rejoined “to my neck.” The other said “may your mouth be stopped with dust”! He replied, “thirty seers.” The horseman hearing these words and thinking that he was making game of him beat him soundly with a stick he had in his hand and went his way.

ಕಿವಿವು *deaf*, adj. ಅಗಸನು *a washerman*, s. m. ಕತ್ತೆ *an ass*, s. n. ಕಾಣದೆ *without finding*, neg. part. of ಕಾಣು *to see, to find*, irr. v. a. ಹುಡುಕು *to seek for, to search*, v. a. ತಿರುಗು *to move, wander, roam about*, v. n. ಕುದುರೇ ಸವಾರನನ್ನು *accus. sing. of ಕುದುರೇ ಸವಾರ a horse rider, horseman*, from ಕುದುರೆ *a horse* and ಸವಾರ *a rider*. ತನ್ನೊಳಗೆ *within himself*, abl. sing. of ತಾನು *he, she or it*, pron. ಎಷ್ಟು ಉದ್ದ ನೀರು *what is the depth of the water?* from ಎಷ್ಟು *what?*

how much? ಉದ್ದ *deep*, and ನೀರು *water*, here the verb is understood. ಆ ಹಿಂದೆ *afterwards*, adv. from ಆ *that* and ಹಿಂದೆ *behind* postpos. ತೇರು *a measure of weight or capacity, a seer*. It varies greatly in different places. ಮಾರು *to sell*, v. a. ಶಿಟ್ಟಾಗಿ past part. of ಶಿಟ್ಟಾಗು *to become angry*. comp. of ಶಿಟ್ಟು *anger* and ಆಗು *to become*. ತಲೆ ಹೊಯ್ಯು *to decapitate, to behead*, comp. v. a. from ತಲೆ *the head* and ಹೊಯ್ಯು *to strike*, v. a. ಕುತ್ತಿಗೆ ತನಕ *as far as (my) neck*, from ಕುತ್ತಿಗೆ *the neck*, and ತನಕ *as far as*, postpos. ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ abl. sing. of ಬಾಯಿ *the mouth*, s. n. ಮಣ್ಣು *dirt, dust, mud*, s. n. ಸೊಲ್ಲಡಗಲಿ *may silence prevail*, from ಸೊಲ್ಲ *a word*, ಅಡಗಲಿ 3d pers. sing. imperative of ಅಡಗು *to be suppressed*, v. n. ಬೈದನು *he abused*. 3d pers. sing. past t. m. of ಬೈ *to abuse*, irr. v. a. ಮುವತ್ತು *thirty*, adj. ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡು *to jest, to joke, to jeer*, v. a. from ಹಾಸ್ಯ sans. *joke, jest, &c. &c.* ಜೊಣ್ಣೆ *a stick*, s. n. ಚನ್ನಾಗಿ *well*, adv.

37. ಕಥೆ.

ಜಂಬೂ ದ್ವೀಪವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಚಾರಾ ಮಾಡಿದಂಥಾ ಬಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಬಂದು ದಿವಸ ಬಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಕ್ಕಲಿಗರ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ—ತಾನು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬದನೇ ಗಿಡವನ್ನು ನೋಡಿದನೆಂತಲೂ, ಅದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಗಿಡವೆಂತಲೂ, ಅದರ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಜನ ಅಡಗಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೆಂತಲೂ, ಹೇಳಿದನು. ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಆ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನವರು ನಿಶ್ಚಯವೆಂತ ನಂಬಿದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬಬ್ಬ ಕು ಚೋದ್ಯಗಾರನು, ಅದು ನಂಬ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಎಂತ, ಯೋಚಿಸಿ, ಅವನ ಸಂಗಡ ವಿವಾದಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಇಲ್ಲದೆ, ರಾಮೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಐದು ಸಾವಿರ ಕಂಚಗಾರರು ಬಂದು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದನೆಂತ, ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ದೇಶಾಂತರಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟು, ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕೆ? ಎಂತ, ಕೇಳಿದನು. ನೀನು ಈಗ ಹೇಳಿದ ಬದನೇ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಆದ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯಿಸುವದಕ್ಕೆ ಈ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂತ, ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಎಂತ, ಕುಚೋದ್ಯಗಾರನು ಹೇಳಿದನು.

37. STORY.

A certain person who had travelled over the whole Jam-
budwep, conversing one day with the peasants of a village,
told them that at Benares, he saw a brinjal plant so large that
three thousand persons could find shelter under its shade.
The countrymen were satisfied with what he said; but a wag
who was present, thinking it incredible and yet unwilling to
provoke a discussion with him, said that at Rameswara he had
seen about 5,000 braziers making a Caldron. The Traveller
being astonished enquired what could be the use of so large
a vessel. I think, said the wag, it was to dress the brinjals,
which the plant just mentioned by you produced.

ಜಂಬುದ್ವೀಪ *one of the seven grand divisions of the earth, in-
cluding Asia; so named from the tree called jambu.* ಸಂಚಾರಾ ಮಾ
ಡು *to travel, to journey, comp. v. a. from ಸಂಚಾರ sans. travelling,*
s. n. ಒಕ್ಕಲಿಗನು *a peasant, s. n. ಬದನೇ ಗಿಡ the brinjal or egg plant,*
s. n. ಮೂರು *three, numl. adj. ಸಾವಿರ thousand, adj. ಅಡಗಿ ಕೊಳ್ಳು to*
conceal ones self, comp. v. n. ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನವರು peasantry, pl. s. m.
& f. ಕುಚೋದ್ಯಗಾರನು a wag or a merry fellow, s. m. ವಿವಾದಿಸು to
argue, to dispute, v. n. from ವಿವಾದ sans. argument, s. n. ರಾಮೇ
ಶ್ವರ a sacred island in the south, a celebrated place of pilgrimage,
ಐದು five, numl. adj. ಕಂಚಗಾರನು a brazier, s. m. ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ a caldron
s. n. ದೇಶಾಂತರಿ sans. a traveller, a foreigner, s. m. ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡು to be
surprised, v. n. ಕಾಯಿ an unripe fruit, s. n. ಬೇಯಿಸು to boil, v. a.

38. ಕಥೆ.

ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು, ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೀಪವು ಮನೆಗೆಲ್ಲಾ ಬೆ
ಳಕನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿತೆಂದು, ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ಅದು ತನ್ನ ದೀಪವಾದ
ದ್ದರಿಂದ ತನಗೆ ಏನೂ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡದೆಂಬುವ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು
ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆ ದೀಪದ ಉರಿಯು ಮೊಳಿಗೆ ಹ
ತ್ತಿ, ಮೂವತ್ತು ವರುಷದಿಂದ ಬೆಳದಂಥಾ ಮೊಳೆಯು ಒಂದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ

ಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿ ಇರುವವರು ಬಂದೊಂದು ವೇಳೆ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಸಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ನಾವು ಮೈಮರೆಯದೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಅವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕೇ, ಹೊರ್ತು ಅವರಿಗೂ ನಮಗೂ ಇರುವ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ, ಅವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸ್ವತಂತ್ರಿಸಿ ನಡೆದು ಕೊಂಡರೆ, ನಮ್ಮ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ.

38. STORY.

A certain person being delighted that the lamp in his house illuminated every part of it, proceeded to kiss it, under a mistaken notion that it would not do him any harm because it was his own; but the flames seized upon his mustaches and reduced the growth of thirty years to ashes in a moment. Thus: notwithstanding the great familiarities sometimes permitted by our superiors, we should never forget ourselves but always maintain a due respect for them. If on the contrary we take liberties with them and overlook our relative positions in life we are sure to suffer for our presumption.

ದೀಪವು sans. *lamp, light*, s. n. ಬೆಳಕು *light, shining*, s. n. ಉಂಟು ಮಾಡು *to create, to give*, v. a. ಉರಿ *blaze, flame*, s. n. ವಿಶಿ *mustaches*, s. n. ಹತ್ತು *to catch fire*, also *to climb, to mount*, v. a. ಮುಪ್ಪತ್ತು *thirty*, numl. adj. ಸುಟ್ಟು ಹೋಗು *to be consumed, to be burnt*, comp. v. n. ಪ್ರಭು *a master*, s. m. ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ *at times*, comp. of ಒಂದು *one*, reduplicated, and ವೇಳೆ sans. *time*, s. n. ಸಲಿಗೆ *familiarity*, s. n. ಮೈಮರೆಯದೆ *without forgetting ourselves*, neg. part. of ಮೈಮರಿ *to forget ones self* from ಮೈ *the body*, and ಮರಿ *to forget*. ಮರಿಯಾದೆ sans. *respect*, s. n. ತಾರತಮ್ಯವು *distinction*, s. n. ಸ್ವತಂತ್ರಿಸಿ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳು *to take liberties*, comp. v. n. from ಸ್ವತಂತ್ರ sans. *freedom, liberty*, s. n. ಸಾಹಸವು *daring, boldness*, s. n. ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ *suitable, to*, adv.

39. ಕಥೆ.

ಬಬ್ಬನ ಮಗಳು ಸತ್ತು ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ತಂದೆ ಗುರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಆ ಸತ್ತು ಹೋದವಳಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಕುಲಾಚಾರ ಪ್ರಕಾರ ಬಂದು ಚೀಟು ಬರೆದು ಕೊಡೆಂತ, ಕೇಳಿದನು. ಅವನು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರಕಾರ ಬಂದು ಚೀಟನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟನು; ಅವಳ ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸಹಾ ನಡೆಯಿತು. ತರುವಾಯ ಬಬ್ಬ ಮೋಸಗಾರನು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ತಾನು ಬಹು ದೂರ ನಡೆದು ಬಂದಂತೆ ಅಸುರುಸರಾಗಿ, ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ—ಅಪ್ಪಾ, ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಇದ್ದಾಳೆ, ಚೀಟಿನಲ್ಲಿ ಗುರುವು ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಬರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಅವುಗಳು ಹೊರ್ತು ಅವಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ್ದೆಲ್ಲಾ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಜೀವದಿಂದಿರುವಾಗ ಅವಳು ಇಟ್ಟ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಅವಳು ಉಟ್ಟ ಅರಿವೆಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಿ ತರ ಹೇಳಿ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ನನ್ನ ಕಳುಹಿಸಿದಳೆಂತ, ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಂಬಿ, ಸತ್ತು ಹೋದ ತನ್ನ ಮಗಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅವನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಆ ಕಳ್ಳನು ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಆ ಮುದುಕನು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಗುತ್ತಾ, ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಓಡಿ ಹೋದನು.

39. STORY.

The daughter of a certain person having died, the father repaired to a priest and requested he would, according to the usage of his tribe, furnish the deceased with a letter to heaven in order that she might obtain there every thing she required. A letter in the usual form was furnished and her funeral obsequies were performed. A deceitful fellow having been informed of it, went up to the man puffing and blowing as if he had travelled a great way and told, "Sir! your daughter is safe in heaven, being accommodated with every thing she required there, except the jewels and cloths which the priest omitted to insert in the letter—she therefore sent me to you to ask for the jewels and cloths which she used to wear during her life time in this world. The man believing what he told him, gave him all the jewels and apparel belonging to his

deceased daughter, on which the rogue decamped with them, laughing at the old fellow's credulity.

ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ abl. sing. of ಸ್ವರ್ಗವು *the heaven* or paradise of Indra, this is believed to be one of the places in which mortals receive the reward of their virtuous actions. ಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು *things which are required*; comp. of ಬೇಕಾದ past relat. of the defective verb ಬೇಕು — and ಪದಾರ್ಥಗಳು pl. of ಪದಾರ್ಥ sans. *a thing*, s. n. ಕು ಲಾಚಾರ sans. *practice* or *observance peculiar to a tribe or caste*, s. n. comp. of ಕುಲ *a tribe* and ಲಾಚಾರ *practice*. ಚೀಟು *a small letter or note*, s. n. ಸಂಪ್ರದಾಯ sans. *established practice*, s. n. ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯೆ sans. *funeral rites* or *solemnities*, s. n. from ಉತ್ತರ *after* and ಕ್ರಿಯೆ *act*. ನಡೆಯು *to be conducted* or *performed*, v. n. Here the verb in the singular number is used with the plural nominative.* ಮೋಸಗಾರನು *a deceitful man*, s. m. ಸಂಗತಿ sans. *circumstance*, s. n. ದೂರ ನಡೆದು ಬಂದಂತೆ *as if (he) had come walking from a distance*. ಅಂತೆ a particle affixed to the participles to denote “*as if*.” ಅಸುರುಸರಾಗಿ *blowing* and *puffing*, adv. ವಸ್ತು *an ornament*, s. n. ವಸ್ತ್ರ sans. *cloth*, s. n. ಜೀವದಿಂದ *with life*, abl. sing. of ಜೀವ sans. *life*. ಉಟ್ಟು past rel. part. of ಉಡು *to dress* or *put on the lower garment*, irr. v. a. ಅವನೆ *cloth*, s. n. ಕಳುಹಿಸು *to send*, v. a. ಸುಲಭವಾಗಿ *easily*, adv. from ಸುಲಭ sans. *easy*, adj.

40. ಕಥೆ.

ಪುರಂದರಪುರದಲ್ಲಿ ಭಾಗ್ಯವಂತನಾದ ಬಬ್ಬು ವರ್ತಕನಿದ್ದನು. ಅವನು ಮೃತನಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೆ ತನ್ನ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬಿಬ್ಬಿಗೆ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಿ ಮುದ್ರೆ ಮಾಡಿ ಇದ್ದ ಬಂದೊಂದು ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ತಾನು ಮೃತವಾಗುವ ಪರ್ಯಂತ ಅವುಗಳನ್ನು ತೆರೆಯ ಬೇಡಿರಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವನು ಮೃತನಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಗಡಿಗೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿ, ಮೊದಲು ಗಡಿಗೆ ವಳಗೆ ಮಣ್ಣು ಹೊರ್ತು ಮತ್ತೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಎರಡನೇ ಗ

*In the common dialect, a singular verb is sometimes used with certain nouns in the plural number denoting animals or inanimate things, but it is never employed with persons.

ಡಿಗೆ ವಳಗೆ ಇದ್ದಲಿ ಇತ್ತು; ಮೂರನೇ ಗಡಿಗೆ ವಳಗೆ ಎಲುವುಗಳಿದ್ದವು; ನಾಲ್ಕನೇ ಗಡಿಗೆ ವಳಗೆ ತವುಡು ಇತ್ತು. ಆದ ಕಾರಣ ಅವರು ವಿಕ್ರಮಾ ಕರ್ನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಇದರ ಭಾವವನ್ನು ಹೇಳಿದರು, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿ, ಅದರ ಭಾವವು ಆ ಅರಸನಿಗೂ ಮತ್ತೆ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅರ ಸು, ಅದರ ಭಾವವನ್ನು ಹೇಳುವವರಿಗೆ ಬಳ್ಳೇ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಡು ತ್ತೀವೆನುತ, ಡಂಗರು ಹೊಯಿಸಲಾಗಿ, ಶಾಲೀವಾಹನನೆಂಬ ಬಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕವನು ಈ ಅತಿಶಯ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅರಸನ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅದರ ಭಾವವನ್ನು ಹೇಳಿದ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದರೆ—ಮೊದಲು ಗಡಿಗೆ ವಳಗೆ ಮ ಣ್ಣು ಇರುವದರಿಂದ ತಂದೆಯ ಭೂಸ್ಥಿತಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಿರೇ ಮಗನಿಗೆ ಶೇರ ತಕ್ಕ ದ್ದು; ಎರಡನೇ ಗಡಿಗೆ ವಳಗೆ ಇದ್ದಲಿ ಇರುವದರಿಂದ ಎರಡನೇ ಮಗನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮರ ಮುಂತಾದ್ದು ಶೇರ ತಕ್ಕದ್ದು; ಮೂರನೇ ಮಗನಿಗೆ ಆನೆಗಳು ದನಗಳು ಮುಂತಾದ ಜೀವಜಂತುಗಳು ಶೇರ ತಕ್ಕದ್ದು; ನಾಲ್ಕನೇಯವನಿಗೆ ತಂದೆಯ ಧಾನ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಶೇರ ತಕ್ಕದ್ದು ಎಂತ, ಹೇಳಿದನು.

40. STORY.

There was in Purandarpur a rich merchant who before he died gave each of his four sons a sealed earthen pot, with in junctions that they should not open them till after his decease. When opened after his death, the first was found to contain nothing but earth, the second charcoal, the third bones, and the fourth bran. They, therefore, went to Vikramarka and requested him to explain it; but neither he nor any body else could make out the meaning of this. The King having pub lished a proclamation that he would bestow a handsome re ward upon those who explained it, a young boy named Sali vahana hearing of this strange case, went to the royal pre sence, and explained it as follows:—"As the first pot," says he, "contains earth, the eldest son is entitled to all the land ed property of his father: as the second pot contains charcoal, the second son is to inherit all the timber and wood. The third son is entitled to all the live stock, viz. the elephants, cattle, &c. on the estate; and the fourth to the grain of all sorts that may belong to his father."

ಮರದಮರ *the name of a city.* ಮೃತನಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೆ *before*

dying, from ಮೃತ sans. *dead, deceased*, adj. &c. &c. ನಾಲ್ವರು *four* (persons.) adj. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬಗೆ *to each*, dat. sing. of ಒಬ್ಬ *one person*, repeated. ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟು *to shut or close the mouth*, comp. v. a. from ಬಾಯಿ *mouth* and ಕಟ್ಟು *to tie*. ಮುದ್ರೆ ಮಾಡು *to seal*, comp. of ಮುದ್ರೆ sans. *seal*, &c. ಒಂದೊಂದು *at the rate of one*, from ಒಂದು *one*, repeated. ಪರ್ಯಂತ sans. *till, until*, adv. ತೆರೆ *to open*, v. a. ಮೊದಲು *first*, adj. ಮಣ್ಣು *earth*, s. n. ಇದ್ದಲಿ *charcoal*, s. n. ಮೂರನೇ *third*, adj. ಎಲುವು *bone*, s. n. ನಾಲ್ಕನೇ *fourth*, adj. ತವುಡು *bran*, s. n. ಭಾವವು sans. *meaning*, s. n. ಬಹುಮಾನವು sans. *a reward*, s. n. ಡಂಗರು ಹೊಯಿಸು *to cause to be proclaimed*, from ಡಂಗರು *a drum beaten in proclaiming any thing* and ಹೊಯಿಸು *causal verb of ಹೊಯಿ to beat*. ಶಾಲೀವಾಹನ *the name of a man*. ಅತಿಶಯ sans. *strange*, adj. ಸನ್ನಿಧಾನ sans. *presence of any great personage*. ಭೂಸ್ಥಿತಿ sans. *landed property*, from ಭೂ *land* and ಸ್ಥಿತಿ *property*, s. n. ಕಟ್ಟಿಗೆ *wood*, s. n. ಮರ *timber*, s. n. ಮುಂತಾದ್ದು *et cetera*. ಆನೆ *an elephant*, s. n. ದನ *cattle*, s. n. ಜೀವಜಂತು sans. *living animals*. ಧಾನ್ಯ sans. *grain*, s. n.

41. ಕಥೆ.

ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಜಗಳಗಂಟನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇದ್ದನು. ಅವನು ನಿತ್ಯ ಅಲ್ಲಿರುವ ಜನಗಳಿಗೆ ಜಗಳಗಳು ಹಚ್ಚಿ, ಅವರು ಹೊಡೆದಾಡುವದನ್ನು ಕಂಡು, ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಆಳುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಅರಸು ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ—ಎಲೈ, ನೀನು ಜಗಳಗಳು ಹಚ್ಚುವದರಲ್ಲಿ ಬಲು ಜಾಣನೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; ನೀನು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಜಗಳಗಳು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತೀಯೋ? ನೋಡೆ ಬೇಕು ಎಂತ ಹೇಳಲಾಗಿ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸ್ವಲ್ಪ ಜೇನು ತಂದು, ಒಂದು ಅಂಗಡಿಗೂ ಗೋಡೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದನು. ಆ ಜೇನಿಗೋಸ್ಕರ ಒಂದು ನೋಣ ಬಂತು; ಆ ನೋಣವನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಲ್ಲಿ ಬಂತು; ಹಲ್ಲಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬೆಕ್ಕು ಬಂತು; ಆ ಬೆಕ್ಕಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ನಾಯಿ ಬರಲಾಗಿ, ಬೆಕ್ಕು ಅಂಗಡಿ ವಳಗೆ ಓಡಿ ಹೋಯಿತು; ಈ ನಾಯಿ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಅಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅಂಗಡಿ ವಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು, ಓಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗಡಿಗೆಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಬಡೆದು ಹೋದವು; ಆ ಅಂಗಡಿ

ಯವನು ನಾಯಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದನು; ಆ ನಾಯಿಯ ಸ್ವಂತಗಾರನು ಬಂದು, ನನ್ನ ನಾಯಿಯ ಬಡಿಯುವದಕ್ಕೆನು ಕಾರಣವೆಂತ ಅಂಗಡಿಯವನ ಸಂಗಡ ಜಗಳವಾಡಲಾಗಿ, ಆ ಮೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಗದ್ದಲು ಆಯಿತು. ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಅರಸು ಅವನ ಉಪಾಯಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಅವನಿಗೆ ಬಹುಮಾನಾ ಕೊಟ್ಟು, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ತಂಟೆಗಳು ಮಾಡ ಬೇಡವೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

41. STORY.

ಜಗಳಗಂಟೆ a quarrelsome man s. m. ಜಗಳ quarrel, difference, s. n. ಹಚ್ಚಿ past part. of ಹಚ್ಚು to raise, as quarrels, also to smear, to besmear, v. a. ಹೊಡೆದಾಡು to struggle mutually, v. n. from ಹೊಡೆದು past part. of ಹೊಡೆ to beat, to strike, and ಆಡು to play. ಆಳುತ್ತಾ pres. part. of ಆಳು to govern, to reign, v. a. ಕರೆಯಿಸಿ past part. of ಕರೆಯಿಸು to cause a person to call, causal, v. from ಕರೆ to call, to invite, v. a. ಚಾಣಾ a skilful or clever man, s. m. ಜೇನು honey, s. n. ಅಂಗಡಿ a shop, s. n. ನೋಣ a fly, s. n. ಪಲ್ಲಿ a small house lizard, s. n. ಬೆಕ್ಕು a cat, s. n. ಸಲುವಾಗಿ on account of, adv. ನಾಯಿ a dog, s. n. ಅಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗು to run after, to pursue, v. a. ಹೊಕ್ಕು past part. of ಹೊಗು to enter by force, v. a. ಓಡಾಡು to run about, v. n. from ಓಡಿ past part. of ಓಡು to run, and ಆಡು to play. ಒಡೆದು past part. of ಒಡಿ to break, v. n. ಅಂಗಡಿಯವನು a shopkeeper, s. m. ಸ್ವಂತಗಾರ an owner, s. m. ಓಣಿ a lane or narrow street, s. n. ಗದ್ದಲು confusion or commotion, s. n. ತಂಟೆ H. trouble, annoyance, s. n.

42. ಕಥೆ.

ಬಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬ ಚಿನಿವಾರದವನು ಬೆಳ್ಳೀ ಭಂಗಾರದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಡವು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಸಾಲಾ ಕೊಟ್ಟು, ನೂರಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮೂರು ಬಡ್ಡಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಬಹಳ ರೊಟ್ಟಾ ಘಳನಿ ದೊಡ್ಡ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮನೇ ಕಟ್ಟಿಸಿ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಗಡ ಬಹು ಕಾಲ ಸುಖದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿ, ತನಗೆ ಅಂತೈ ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ— ಎಲೈ ನನ್ನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ವಳಗೆ ಬಂದು ಕಾಗದಾ ಬರೆದು ಇಟ್ಟು ಇದ್ದೇನೆ; ನಾನು

ಮೃತನಾದ ತರುವಾಯ, ಆ ಕಾಗದವನ್ನು ಓದಿ, ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಮೇರೆಗೆ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುರಿ ಎಂತ, ಹೇಳಿ, ಮೃತನಾದನು. ಅವನು ಸತ್ತ ತರುವಾಯ, ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ಬೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿ, ಬಂದು ಕಾಗದ ಪಿಕ್ಕಿತು. ಆ ಕಾಗದವನ್ನು ಓದಿ ನೋಡಲಾಗಿ, — “ಹೋಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ಇರುವವು ಎರಡು” “ಹೋದರೆ ಬಾರದೆ ಇರುವವು ಎರಡು” “ಬಂದರೆ ಹೋಗದೆ ಇರುವವು ಎರಡು” ಇವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು ಜೋಕೆಯಿಂದ ನಡೆದು ಕೊಂಡರೆ, ನೀವು ಸುಖವಾಗಿ ಇರುತ್ತೀರಿ ಎಂತ, ಬರೆದಿತ್ತು. ಅದರ ಭಾವವನ್ನು ಅವರು ಅರಿಯದೆ, ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಅರಸನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಇದರ ಭಾವವೇನೆಂತ ಕೇಳಲಾಗಿ, ಅರಸನ ಹತ್ತರ ಇದ್ದ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೇಳಿದನಂತೆಂದರೆ—ಹೋಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ಇರುವವು ಎರಡು ಅಂದರೆ ಬಡತನವು ಭಾಗ್ಯವು; ಈ ಎರಡೂ ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ, ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯೂ ಸಮ ದೃಷ್ಟಿ ಇರಿಸ ಬೇಕು ಎಂತ ಭಾವವು; ಹೋದರೆ ಬಾರದೆ ಇರುವವು ಎರಡು ಅಂದರೆ ಪ್ರಾಣ ಮಾನ; ಈ ಎರಡೂ ಹೋದರೆ ತಿರಿಗೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಜನಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣದಂತೆ ಮಾನವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು ಎಂತ ಅರ್ಥ; ಬಂದು ಹೋಗದೆ ಇರುವವು ಎರಡು ಅಂದರೆ ಕೀರ್ತಿ ಅಪಕೀರ್ತಿಗಳು; ಕೀರ್ತಿ ಆಗಲಿ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಆಗಲಿ ಬಂದರೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ, ಆದ ಕಾರಣ ಕೀರ್ತಿ ಸಂಪಾದಿಸ ಬೇಕು ಎಂತ ಹೇಳಲಾಗಿ; ಅವರು ಆ ಭಾವವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು, ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು.

42. STORY.

ಚಿನಿವಾರದವನು *a money changer*, s. m. from ಚಿನ್ನ *gold*. ವರದ *past rel. part. of* ಬರೆಯು *to try metal by a touch stone*, and ಅವ *he*. ಬೆಳ್ಳಿ *silver*, s. n. and adj. ಭಂಗಾರದ *gen. sing. of ಭಂಗಾರ gold*, s. n. ಅಡವು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು *past part. of ಅಡವು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು to receive in pawn*, from ಅಡವು *mortgage, pawn*, s. n. ಇಟ್ಟು *past part. of ಇಡು to keep* and ಕೊಳ್ಳು *explained before*. ಸೂರಕ್ಕೆ *per cent, for a hundred*, dat. sing of ಸೂರು *a hundred*, s. n. and adj. ಮೂರು *three*, numl. adj. ಬಡ್ಡಿ *interest on money*, s. n. ರೊಟ್ಟಿ *H. money*, s. n. ಘಳಿಸು *to acquire*, v. a. ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮನೆ *an upstairs house*, s. n. ಹೆಂಡತಿ *a wife*, s. f. ಕಾಲ ಕ್ಷೇಪಾ ಮಾಡು *to pass the time, or to get one's livelihood*, v. n. from ಕಾಲ *sans. time*, ಕ್ಷೇಪ *sans. passing*, and ಮಾಡು *to make*. ಅಂತ್ಯಕಾಲ *sans. death*, s. n. from ಅಂತ್ಯ *last, ultimate*, adj. &c. ಪೆಟ್ಟಿಗೆ *a box*,

a chest, s. n. ಕಾಗದ *a paper*, s. n. ಓದು *to read*, v. a. ಅರ್ಥ sans. *meaning, signification, import*, s. n. ಜೋಕೆಯಿಂದ *carefully*, adv. ಅರಿ *to know*, irr. v. a. ಹತ್ತರ *near*, adv. ಬಡತನ *poverty, adversity*, s. n. ಸಮದೃಷ್ಟಿ sans. *unbiased view or regard*, from ಸಮ *equal* and ದೃಷ್ಟಿ *view*. ಪ್ರಾಣ sans. *life, animal being*, s. n. ಮಾನ sans. *honor, respectability, credit*, s. n. ಕೀರ್ತಿ sans. *fame*, s. n. ಅಪಕೀರ್ತಿ sans. *infamy*. s. n. ಆಗಲಿ *either*, conj.

43. ಕಥೆ.

ಬಂದು ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿತು, ನಾನಾ ದೇಶಗಳ ಅರಸರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಮಾಡಿ, ಬಹುಮಾನಗಳ ಪಡೆದು, ತಿರಿಗೂ ತನ್ನೂರಿಗೆ ಬಂದು, ಮೆದುವೇ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರಲಾಗಿ; ಅವನ ಮಗನು ಮನೆ ವಳಗೆ ಇದ್ದ ಹಣವನ್ನು ತನ್ನ ಮನಸಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ವೆಚ್ಚಾ ಮಾಡುವದನ್ನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕಂಡು, ಆ ಮಗನ್ನು ಕರೆದು—ಎಲೈ, ನೀನು ಮನೆ ವಳಗೆ ಇರುವ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈ ಮೇರೆಗೆ ವೃಥಾವಾಗಿ ವೆಚ್ಚಾ ಮಾಡಿದರೆ, ನಿನ್ನ ಚರ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ನೀನು ಬಡವನಾಗುತ್ತಿ; ತರುವಾಯ ನಿನ್ನ ಯಾರು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡ್ಯ್ರು ಎಂತ, ಕೇಳಲಾಗಿ; ಈಗ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥಾ ನೆಂಟರು ಸ್ನೇಹಿತರು ಮುಂತಾದವರು ನನಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಾ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂತ, ಮಗನು ಉತ್ತರಾ ಕೊಟ್ಟನು. ಎಲಾ, ಅವರು ನಿನ್ನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂತ, ನಂಬ ಬೇಡ; ಬಂದು ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಇರುವಾಗ್ಯೆ ಕಬ್ಬಿಗಳು ಬಹಳ ಬಂದು, ನೀರು ಇರುವ ತನಕಾ ಇರುತ್ತವೆ; ನೀರು ಬತ್ತಿ ಹೋದ ತರುವಾಯ ಆ ಕಬ್ಬಿಗಳು ಆ ಕೆರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತವೆ; ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ ಬಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಭಾಗ್ಯವಂತನಾಗಿ ಇರುವ ವೇಳೆ ನೆಂಟರು ಇವ್ವರು ಎಂಬದಾಗಿ ಜನಗಳು ಬಂದು, ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಡು, ಉಟ್ಟು, ಸಕಲ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ; ಅವನ ಹತ್ರ ಇರುವ ಹಣವೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ, ಅವನು ಬಡವನಾದಾಗ ಅವರಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ; ತಮ್ಮನ್ನು ಬಹು ಪ್ರಕಾರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಬಡವನಾದಂಥಾವನ್ನು ಹುಚ್ಚನೆಂಬದಾಗಿ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಆದ ಕಾರಣ ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ರೀತಿಯನ್ನು ಅರಿತು, ನಡೆಯದೆ ಹೋದರೆ, ನಿನಗೆ ಪರಿಣಾ

ಮವಾಗದೆಂದು, ತಂದೆ ಬೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆತನ ಮಗನು ವಿವೇಕ ವನ್ನು ತಂದು ಕೊಂಡು, ಧನವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡದೆ, ಸುಖ ದಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು.

43. STORY.

ಅಗ್ರಹಾರ sans. *a village inhabited by Bramins*, s. n. ನಾನಾ sans. *various, different*, adj. ಪ್ರಸಂಗ sans. *discourse, discussion*, s. n. ಪಡೆದು past part. of ಪಡೆ to obtain, v. a. ಮದುವೆ marriage, s. n. ವೆಚ್ಚ expense, s. n. ಈ ಮೇರೆಗೆ in this manner, adv. ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ sans. *in vain, uselessly*, adv. ಚರ sans. *moveable, personal*, adj. ಸ್ಥಿರ sans. *immoveable, real*, adj. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥಾ ನೆಂಬರು the relations who are in our house. ಮುಂತಾದವರು et cetera, pl. ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ sans. *return of good offices*, s. n. from ಪ್ರತಿ in lieu of and ಉಪಕಾರ a good office. ಕಪ್ಪೆ a frog, s. n. ಬತ್ತಿ ಹೋಗು to be dried up, v. n. ವೇಳೆ sans. *time*, s. n. ಇಷ್ಟರು pl. of ಇಷ್ಟನು a friend, s. m. ಉಂಡು past part. of ಉಣ್ಣು to eat, irr. v. a. ಉಟ್ಟು past part. of ಉಡು to put on clothes, irr. v. a. ಅನುಭವಿಸು sans. *to enjoy*, v. a. ರೀತಿ sans. *manner* s. n. ಪರಿಣಾಮ sans. *safety, security*, s. n.

44. ಕಥೆ.

ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪಟ್ಟಣವಿತ್ತು. ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಕೊಳಗಲೂ ದಲೂ ತಾವರೆ ಸರೋವರಗಳಿಂದಲೂ ಹುವಿನ ತೋಟಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಲು ಮರಗಳಿಂದಲೂ ಮುಗಲು ತುಡುಕುವ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳಿಂದಲೂ ಮೆರವುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವೀರಸೇನನೆಂಬ ಅರಸು ಎಂಟು ಮಂದಿ ಪ್ರಧಾನಿಗಳಿಂದಲೂ ಕರಣೀಕರಿಂದಲೂ ಬಂಟರಿಂದಲೂ ಕುದುರೆಗಳಿಂದಲೂ ಅನೆಗಳಿಂದಲೂ ರಥಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೊಲೆ ಹುಸಿ ಕಳವು ವಂಚನೆ ಹಾದರ ಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸದೆ, ಕೆಟ್ಟ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಬಳ್ಳಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವರನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ; ಸಕಲ ದೇಶದ ಅರಸುಗಳೂ ಆತಗೆ ಕಪ್ಪುಗಳು ತೆರುತ್ತಾ, ಆತನ ಆಜ್ಞೆಗೆ ವಳಗಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಹೀಗಿರಲಾಗಿ ಬಂದು ದಿವಸ ಆ ಅರಸು

ತನ್ನ ಪ್ರಧಾನಿಯನ್ನು ಕರೆದು—ಎಲೈ, ನಮಗೆ ಸಕಲ ದೇಶಗಳೂ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಅವೆ, ಅರಸರೊಲರೂ ನಮಗೆ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆ; ಆದ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಹತ್ರ ಇರುವ ದಂಡಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ದಂಡನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಹಣವನ್ನು ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಶೇರಿಸು ಎಂತ, ಹೇಳಲಾಗಿ; ಆ ಪ್ರಧಾನಿಯು ಎದ್ದು, ನಿಂತು, ಕೈ ಮುಗಿದು—ಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ಬಹಳ ದಂಡು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಅರಸರೊಲರೂ ತಮಗೆ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆ; ತಾವು ದಂಡು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ, ಸಾಧಾರಣ ಅರಸರಂತೆ ಇದ್ದರೆ, ಈಗ ಸ್ನೇಹಿತರಂತೆ ಇರುವ ಅರಸರೊಲರೂ ತಮಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ; ಅದು ಎಂತೆಂದರೆ, ಬೆಂಕಿಗೆ ಘಾಳಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ; ಆ ಬೆಂಕಿ ಬಂದು ಅಡವಿಗೆ ಹತ್ತಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಘಾಳಿ ಬೀಸಿ, ಆ ಉರಿ ಪ್ರಬಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ; ಅದೇ ಬೆಂಕಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೀಪವಾಗಿ ಇರುವಾಗ್ಯೇ ಆ ಘಾಳಿಯಿಂದಲೇ ನೊಂದಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ; ಆದ ಕಾರಣ ತಾವು ಈ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆಯ ಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿ; ಅರಸು ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿದನು.

44. STORY.

ಕೊಳ *a tank*, s. n. ಸರೋವರ *sans. a large pond*, s. n. ಹುಪ್ಪಿನ ತೋಟ *a flower garden*, from ಹುಪ್ಪಿನ *gen. sing. of ಹವ್ವು a flower* and ತೋಟ *a garden*. ಸಾಲು ಮರಗಳು *avenue of trees*, from ಸಾಲು *a line*, *a range* and ಮರಗಳು *pl. of ಮರ a tree*. ಮುಗಲು ತುಡುಕುವ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳು *upstair houses reaching the clouds*, *comp. of ಮುಗಲು clouds*, ತುಡುಕುವ *part. of ತುಡುಕು to reach, to touch*, and ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳು *pl. of ಉಪ್ಪರಿಗೆ upstair house*. ಮೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು *3d pers. sing. n. past t. of ಮೆರೆಯು to be shining*, from ಮೆರೆಯುತ್ತ *pres. part. of ಮೆರೆಯು to shine* and ಇರು *to be*. ವೀರಸೇನ *name of a King*. ಎಂಟು *eight*, *num. adj.* ಕರಣೀಕ *sans. a clerk, an accountant*, s. m. ಬಾಟ *a soldier*, s. m. ಆನೆ *an elephant*, s. n. ರಥ *sans. a chariot*, s. n. ಕೊಲೆ *murder*, s. n. ಹುಸಿ *falsehood*, s. n. ಕಳ್ಳವು *theft*, s. n. ವಂಚನೆ *sans. fraud*, s. n. ಹಾದರ *adultery*, s. n. ಹುಟ್ಟಿಸದೆ *neg. part. of ಹುಟ್ಟಿಸು to give rise to*, *caus. v.* ಪರಿಪಾಲನೆ *sans. protection*, s. n. ಕಷ್ಟ *tribute*, s. n. ತೆರು *to pay tax*, v. a. ಆಜ್ಞೆ *sans. command, control*, s. n. ವಳಗಾಗಿ *past part. of ವಳಗಾಗು to yield, to submit*, *comp. v. n. from ವಳಗೆ inside*

and ಆಗು to become. ಸ್ವಾಧೀನ sans. possession, power, s. n. ದಂಡು an army, s. n. ಅರ್ಧ sans. half, adj. and s. n. ತೆಗೆದು ಹಾಕು to dismiss, v. a. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಹಣ that item of money. ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ dat. sing. of ಭಂಡಾರ treasury, s. n. ಶೇರಿಸು to add, v. a. ಎದ್ದು past part. of ಏಳು to rise, to get up, irr. v. n. ನಿಂತು past part. of ನಿಲ್ಲು to stand, irr. v. n. ಕೈ ಮುಗಿದು past part. of ಕೈ ಮುಗಿ to join the palms of the hands in token of respect; from ಕೈ hand and ಮುಗಿ to join, v. a. ಪ್ರಬಲ ನಾಗಿ sans. powerfully, adv. ಸಾಧಾರಣ sans. common, general, adj. ವಿರೋಧಿ sans. an enemy, opponent, s. m. ಬೆಂಕಿ fire, s. n. ಘಾಳಿ wind, air, s. n. ಅನುಕೂಲ sans. favorable, adj. ಹತ್ತಿ past part. of ಹತ್ತು to catch fire, v. n. ಸುಡು to consume, v. a. ಬೀಸು to blow as the wind, v. n. ನೊಂದಿ ಹೋಗು to be extinguished, v. n. ಸೈನ್ಯ sans. an army, s. n. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ sans. increase, s. m.

45. ಕಥೆ.

ಬಡಗಣ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪಟ್ಟಣ ಉಂಟು. ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಹೊನ್ನೆ ಸುರ ಹೊನ್ನೆ ಸಂಪಿಗೆ ಶಾವಂತಿಗೆ ಇರುವಂತಿಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ದುಂಡುಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೇದಗೆ ಮರಗ ಪಾರಿಜಾತ ಕಣಿಗಿಲೆ ದೇವಕಣಿಗಿಲೆ ಮುಂತಾದ ಹುಣ್ಣು ಗಳಿಂದಲೂ ನೇರಲೆ ನಿಂಬೆ ಕಿತ್ತಳೆ ಸಕ್ಕರೆ ಕಂಚಿ ಪೇರಲೆ ಹಲಸು ದ್ರಾಕ್ಷೆ ದಾಳಂಬೆ ಮಾವು ತೆಂಗು ಅಡಿಕೆ ಬರ್ಜೂರ ಬಾಳೆ ಮುಂತಾದ ಫಲವು ಕ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ವೊಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದ ತೋಟಗಳಿಂದಲೂ, ತಾವರೆ ನೈದಲೆ ಸರೋ ವರಗಳಿಂದಲೂ, ಮುಗಲು ತುಡುಕುವ ಗೋಪುರಗಳುಳ್ಳ ಗುಡಿಗಳಿಂದಲೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯ ಶೂದ್ರರು ವಕ್ಕಲಿರುವ ಕೇರಿಗಳಿಂದಲೂ ಮೆ ರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರಕನಂಬ ಬಬ್ಬ ಅರಸು ತನ್ನ ವಾ ಲೈಸಿದವರಿಗೆ ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸಂಬಳಾ ಕೊಡುತ್ತಾ ಹಸಿದವರಿಗೆ ಅನ್ನಾ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಸತ್ರಗಳು ಕಟ್ಟಿಸಿ ನೀರಡಿಸಿದವರಿಗೆ ನೀರು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಅರವಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನಿರಿಸಿ, ಅಂಜಿದವರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ, ಸಾಲಿ ಗಳು ಇರಿಸಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಓದು ಕಲಿಸುತ್ತಾ, ಎಣಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ದಾನಧರ್ಮ ಗಳ ಮಾಡುತ್ತಾ, ರಾಜ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು. ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ವಾಲ್ಮೀಸುವ ಜನಗಳಿಗೆ ಬಲು ಸಲಿಗೇ ಕೊ ಟ್ಟು, ಅವರೊಡನೆ ಆಡುತ್ತಾ ಹಾಡುತ್ತಾ ನೆಂಟರು ಮುಂತಾದವರ ಮನೆ

ಗಳಿಗೆ
ಳು ಅ
ನಡೆದು
ವು ನ
ಕೊಡ
ರಿಚಯ
ಸರ್ತಿ
ದೃಷ್ಟ
ರುತ್ತವೆ
ವಾಗಿ
ಟ್ಟು
ತಾದ
ಯಂತೆ
ರದು.
ಳವನು.

ಮ
country
ನೈ the f
poco, h
what n
mine, s
s. n. ಕೆ
kenard,
ಬಾಡ sat
ನ ಕಣಿಗಿ
fruit, s.
a large
tree, s. i
ಮವು mo
tree, or
planning

ಗಳಿಗೆ ನಿತ್ಯಾ ಹತ್ತು ಸರ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇರಲಾಗಿ; ಇವರನ್ನು ಜನಗಳು ಅರಸನ ಮಕ್ಕಳು ಎಂಬದಾಗಿ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡದೆ ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಕಂಡು, ಅರಸು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆಸಿ—ಎಲೈ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆಯದೆ, ಜನಗಳಿಗೆ ಬಹು ಸಲಿಗೆ ಕೊಡುವದರಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾರೂ ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ; ಅತಿ ಪರಿಚಯದಿಂದ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಎರಡನೇಯವರ ಮನೆಗೆ ಹತ್ತು ಸರ್ತಿ ಹೋಗುವದರಿಂದ ಬಹಳ ಅನಾದರಣೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಇದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವೇನೆಂದರೆ, ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗಂಧದ ಮರಗಳು ಬಹಳ ಇರುತ್ತವೆ; ನಮ್ಮ ಶೀಮೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಗಂಧದ ಕೊರಡುಗಳು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ; ಆದ ಕಾರಣ ಆ ಕೊರಡುಗಳನ್ನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಬಹಳ ಜೋಕೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ; ಆ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಡರು ಮುಂತಾದ ಕಾಡುಜನಗಳು ಆ ಕೊರಡುಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರದೆ, ಸೌದೆಯಂತೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ; ಆದ ಕಾರಣ ಜನಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಸಲಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದು. ಒಬ್ಬರ ಮನೆಗೆ ಬಹಳ ಸರ್ತಿ ಹೋಗ ಬಾರದು ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

45. STORY.

ಬಡಗೂ ನಾಡು *northern country*, from ಬಡಗೂ *north* and ನಾಡು *country*. ಹೊನ್ನೆ the tree termed *rottleria tinctoria*, s. n. ಸುರ ಹೊನ್ನೆ the flower tree *boswellia thurifera*, s. n. ಸಂಪಿಗೆ *michelia champaca*, bearing fragrant flowers, s. n. ಶಾಮಂತಿಗೆ a flower somewhat resembling *chamomile*, s. n. ಇರುವಂತಿಗೆ an *Arabian jessamine*, s. n. ಮಲ್ಲಿಗೆ *jasmine*, s. n. ದುಂಡು ಮಲ್ಲಿಗೆ *jasminum zambac*, s. n. ಕೇದಗೆ a flower tree and flower, *pandanus odoratissimus*, *spikenard*, s. n. ಮರಗ a shrub bearing fragrant leaves, s. n. ಪಾರಿಜಾತ sans. coral tree or *crythrina*, s. n. ಕಣಿಗಿಲೆ *oleander*, s. n. ದೇವ ಕಣಿಗಿಲೆ *white and yellow sort of oleander*, s. n. ನೇರಲಿ *jamoon fruit*, s. n. ನಿಂಬೆ the lime tree, s. n. ಕಿತ್ತಳೆ *orange*, s. n. ಸಕ್ಕರೆ ಕಂಚಿ a large kind of orange, s. n. ಪೇರಲಿ the guava, s. n. ಹಲಸು jack tree, s. n. ದ್ರಾಕ್ಷೆ sans. a grape, s. n. ದಾಳಿಂಬೆ pomegranate, s. n. ಮಾವು mango tree, s. n. ತೆಂಗು cocoanut tree, s. n. ಅಡಿಕೆ areca nut tree, or nut, s. n. ಖರ್ಜೂರ sans. date tree, or date, s. n. ಬಾಳೆ plantain tree, s. n. ಫಲ sans. fruit, s. n. ವೃಕ್ಷ sans. a tree, s. n.

ಒಪ್ಪು *to be beautiful or splendid*, v. n. ನೈದಲೆ *water lily*, s. n. ಗೋ
ಮರ sans. *the tower over the gate of a Hindu temple*, s. n. ಗುಡಿ
a temple, s. n. ಕ್ಷತ್ರಿಯ sans. *the second of the four great classes
of the Hindus, or an individual of it*, s. n. ವೈಶ್ಯ sans. *a man of
the third or mercantile class of the Hindus*, s. n. ಶೂದ್ರ *a man of
the fourth or servile cast of the Hindus*, s. n. ವಕ್ಕಲಿರು *to reside,
to live, to abide*, v. n. ಕೇರಿ *a street*, s. n. ಶೂದ್ರಕ name of a King,
s. m. ವಾಲ್ಮೀಸಿದಮರಿಗೆ *to those who serve*, from ವಾಲ್ಮೀಸಿದ past rel. part.
of ವಾಲ್ಮೀಸು *to serve* and ಅವರಿಗೆ dat. of ಅವರು *they*. ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೆ *every
month*, from ತಿಂಗಳು *a month*, repeated. ಸಂಬಳ *salary, payment,
wages*, s. n. ಹಸಿದಮರಿಗೆ *to the hungry*, from ಹಸಿದ past rel. part. of
ಹಸು *to hunger, to be hungry*, v. n. ಸತ್ತ sans. *a choultry*, s. n. ಅರ
ವಟ್ಟಿಗೆ *a cool shed or temporary building to distribute water to
the passengers*, s. n. ಅಭಯ sans. *a promise of shelter or protec-
tion*, s. n. ಸಾಲಿ *a school*, s. n. ಇರಿಸು *to establish*. caus. v. ಓದು
learning, s. n. ಕಲಿಸು *to cause to learn, to teach*, from ಕಲಿ *to learn*,
v. a. ಎಣಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ *without account, countlessly*, from ಎಣಿಕೆ *reckon-
ing* and ಇಲ್ಲದೆ neg. part. of ಇರು *to be*, irr. v. n. ದಾನ sans. *gift,
donary, donation, for sacred uses* s. n. ರಾಜ್ಯ sans. *kingdom*, s.
n. ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡು *to rule, to reign, to cherish*, comp. v. a. ಸಲಿಗೆ
ಕೊಡು *to allow familiarities*, from ಸಲಿಗೆ *familiarity, freedom, liberty*,
and ಕೊಡು *to give, to allow*, v. a. ಹಾಡು *to sing*, v. a. ಹತ್ತು ಸರ್ತಿ
ten times, or often, frequently, adv. from ಹತ್ತು *ten* and ಸರ್ತಿ *time
or times*.^{*} ಮುಯಾದೆ sans. *respect*, s. n. ಅತಿಪರಿಚಯ sans. *excessive
intimacy* from ಅತಿ *excessive* and ಪರಿಚಯ *acquaintance, intimacy,
familiar intercourse, conversing* (with persons, business, sub-
jects and branches of knowledge, &c.) ಅನಾದರಣೆ sans. *disregard,
indifference*, s. n. ದೃಷ್ಟಾಂತ sans. *example*, s. n. ಪಶ್ಚಿಮ sans. *west*,
s. n. ಗಂಧದ ಮರ *sandal tree*, from ಗಂಧದ gen. sing. of ಗಂಧ sans.
sandal and ಮರ *a tree*. ಗಂಧದ ಕೊರಡು *a billet of sandalwood*, from
ಕೊರಡು *a chip or small piece of wood*. ಅಪರೂಪವಾಗಿ *rarely, scarcely*,

* This term is added to the numerals, &c. to denote time or times: as ಒಂದು ಸರ್ತಿ
once, ಎರಡು ಸರ್ತಿ twice, ಬಹಳ ಸರ್ತಿ often or many times.

uncommonly, adv. ಜೇಡ *a fowler, one who lives by the chase*, s. m.
ಕಾಡುಜನಗಳು *wild or savage people from ಕಾಡು jungle, wilderness*,
s. n. ಸೌದೆ *firewood*, s. n. ಬಳಸು *to use, to make use of*, v. a.

46. ಕಥೆ.

ಬಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇದ್ದನು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ
ಮಗನು ಬಂದು ದಿವಸ ತನ್ನ ತಂದೇ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ—ಅಪ್ಪಾ, ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ
ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಇರುವದರಿಂದ ಅವುಗಳು ಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಹು ತ್ವರೆಯಾಗಿ
ಹೋಗುತ್ತವೆ; ದನಗಳಿಗೆ ಕೊಂಬುಗಳು ಇರುವದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳ
ನ್ನು ಹಾದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ; ಹಂದಿಗಳು ಕೋರೆಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತವೆ;
ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಬಾಲವಿರುವದರಿಂದ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ; ನನ
ಗೂ ರೆಕ್ಕೆಗಳೂ ಕೊಂಬುಗಳೂ ಕೋರೆಗಳೂ ಬಾಲವೂ ಇದ್ದರೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಇರುತ್ತಿತ್ತು; ಈಗ ನಾನು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ, ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಪಡ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎಂತ, ಹೇಳಲಾಗಿ; ಎಲಾ, ದೇವರು ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಏನೇನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಇರ
ಬೇಕೋ, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆ; ನಿನಗೆ ಏನೂ ಕಡಿಮೇ ಮಾಡಿಲ್ಲ;
ನಿನಗೆ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡು; ತಲೆ ಕಿವಿ
ಮೋರೆ ಹಣೆ ಹುಬ್ಬು ಕಣ್ಣು ರೆಪ್ಪೆ ಗುಡ್ಡ ಮೂಗು ಮೂಗಿನದೊಳ್ಳು ತುಟೆ
ಗಲ್ಲ ಗಡ್ಡ ಕೆನ್ನೆ ಬಾಯಿ ಹಲ್ಲ ನಾಲಿಗೆ ವಸಡಿ ಕೊರಳು ಗಂಟ್ಟು ಗೋ
ಮಾಳೆ ಕುತ್ತಿಗೆ ಹೆಡಕು ಬೆನ್ನು ಬೆನ್ನೆಲುವು ಎದೆ ಎದೆಮುಗಲು ಕೈ ಹೆಗಲು
ಹೆಗಲಸಂದು ತೋಳು ರೆಟ್ಟೆ ಮೊಳಕೈ ಮುಂಗೈ ಅಂಗೈ ಮಣಿಕಟ್ಟು ಬೆರಳು
ಉಗುರು ಹೊಟ್ಟೆ ಬದ್ಧಿ ಹೊಕ್ಕಳು ತೊಡೆ ಮೊಳಕಾಲು ಮೊಳಕಾಲುಚಿಪ್ಪು
ಹಿಮ್ಮಡಿ ಪಾದ ಮೊನಗಂಡಿ ಹೆಜ್ಜೆಟ್ಟು ಕಿರಿಬೆಟ್ಟು ನಡುವು ಅಂಗಾಲು ಮುಂ
ತಾದ ಅವಯವಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆ; ತಲೆಯಲ್ಲಿ
ಕೂದಲು ಇರುವದರಿಂದ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ; ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು
ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ; ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು
ಮಂದಿ ಕುರಡರು ಕಿವಡರು ಕುಂಟರು ಮುಕಾರಿಗಳು ಸೋಟಿ ಹರಕರು
ಮೂಕರು ರೊಡ್ಡರು ಮೆರಳಗಣ್ಣರು ತೊದಲರು ಗೂಗರು ಇರುತ್ತಾರೆ,
ನೋಡು! ಇಂಥಾ ಕುಂದುಗಳು ನಿನಗೇನೂ ಇಲ್ಲ; ಇದಲ್ಲದೆ ದೇವರು ನಿ
ನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಜ್ಞಾನ ವಿವೇಕ ನೆನಪು ಮುಂತಾದ್ದು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆ; ಇವು

ಗಳಿಂದ ಉಳಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ
ದಕ್ಕೂ, ದೇವರ ಗುಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಆತನ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ
ನಿನಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ; ಇಂಥಾ ಶಕ್ತಿ ಉಳಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲ; ಆದ ಕಾ
ರಣ ನಿನಗೆ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದ
ಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆ ಬಾರದೆ ಇರ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೇ ಮಾಡ
ಬೇಕೇ, ಹೊರ್ತು ಹೆರರಿಗೆ ಇರುವದು ನಿನಗೆ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಬೈಸ ಬಾರ
ದೆಂತ, ತಂದೆ ಹೇಳಿದನು.

46. STORY.

ಪಕ್ಷಿ sans. a bird, s. n. ಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ to a wished for place. ತ್ವ
ರೆ sans. quick, adj. ಕೊಂಬು a horn, s. n. ಹಾದು past part. of ಹಾ
ಯು to gore, irr. v. a. ಹಂದಿ a hog, s. n. ಕೋರೆ a tusk or fang, s.
n. ಬಾಲ tail, s. n. ಅಲಂಕಾರ sans. decoration, ornament, s. n. ಸೃ
ಷ್ಟಿ ಮಾಡು to create, from ಸೃಷ್ಟಿ sans. creation, s. n. ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರಾ
ಣಿಗೆ ಯೇನೇನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಇರ ಬೇಕೋ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆ. * He gave
to each animal all those things which are essential to it. ಅವಶ್ಯ sans.
essential, adj. ಮೋರೆ face, s. n. ಹಣೆ forehead, s. n. ಹುಬ್ಬು eye-
brow, s. n. ರೆಪ್ಪೆ eye-lid, s. n. ಗುಡ್ಡು eye-ball, s. n. ಮೂಗು nose,
s. n. ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆ nostril, s. n. ತುಟಿ lip, s. n. ಗಲ್ಲ cheek, s. n.
ಗಡ್ಡ chin, s. n. ಕೆನ್ನೆ the upper part of the cheek, s. n. ಹಲ್ಲ tooth,
s. n. ನಾಲಿಗೆ tongue, s. n. ವಸಡಿ the gum, s. n. ಕೊರಳು neck, s. n.
ಗಂಟ್ಟು throat, s. n. ಗೋಮಾಳೆ the hyoid bone, adam's apple, s. n.
ಹೆಡಕು the nape of the neck, s. n. ಬೆನ್ನು the back, s. n. ಬೆನ್ನೆಲುವು the
back bone, s. n. ಎದೆ the chest, the breast, s. n. ಎದೆಮುಗಲು the hol-
low of the chest, s. n. ಹೆಗಲು the shoulder, s. n. ಹೆಗಲ ಸಂದು cla-
vicle, s. n. ತೋಳು shoulder blade, s. n. ರೆಟ್ಟು arm, s. n. ಮೊಳಕೈ
elbow, s. n. ಮುಂಗೈ the forearm, s. n. ಅಂಗೈ the palm of the hand,
s. n. ವಣಕೆಟ್ಟು the wrist, s. n. ಬೆರಳು finger or toe, s. n. ಉಗರು
nail, s. n. ಹೊಟ್ಟೆ belly, s. n. ಬದ್ದಿ abdomen, s. n. ಹೊಕ್ಕಳು navel,
s. n. ತೊಡೆ thigh, s. n. ಮೊಳಕಾಲು knee, s. n. ಮೊಳಕಾಲುಚಿಪ್ಪು knee-

*A relative is likewise formed by using an interrogative pronoun in the first part
of a sentence and a demonstrative pronoun in the latter part of it with the intervention
ಬಿ: as: ನಿನಗೇನು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ take that which you want.

pan, s. n. ಹಿಮ್ಮಡಿ *the heel*, s. n. ಪಾದ sans. *the foot*, s. n. ಮಾನಗೂಡಿ *the calf of the leg*, s. n. ಹೆಜ್ಜೆಟ್ಟು *the thumb or great toe*, s. n. ಕಿರಿಹೆಜ್ಜೆ *little finger or toe*, s. n. ನಡುವು *the waist*, s. n. ಅಂಗಾಲು *sole of the foot*, s. n. ಅವಯವ sans. *member or part of the body*, s. n. ಕೂದಲು *hair*, s. n. ಕುಂಟನು *lame man*, s. m. ಮೂಕಾರಿ *flat nosed*, adj. ಸೋಟಿ ಹರಕನು *hare-lipped*, adj. m. from ಸೋಟಿ *the lower part of the cheek*, and ಹರಕ a noun formed from ಹರಿ *to break, to tear*, &c. ಮೂಕ sans. *a dumb person*, s. m. ರೊಡ್ಡ *left handed*, adj. ಮೆರಕಗಣ್ಣು *squint eyed*, adj. ತೊದಲ *a stammerer*, s. m. ಗೂಗ *hunch backed*, s. m. ಸಂತುಷ್ಟ sans. *satisfied*, adj.

47. ಕಥೆ.

ಬಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬ ಬೇಹಾರಿ ಇದ್ದನು. ಅವನು ಬಹಳ ಬಳ್ಳೇ ಮನುಷ್ಯನಾದ ಕಾರಣ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿ ಮಗ ಸೊಸೆ ಮಗಳು ಅಳಯ ಭಾವ ಮೈದನ ದೊಡ್ಡ ಪ್ಪ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಅತ್ತೆ ಮಾವ ಸೋದರಮಾವ ಸೋದರತ್ತೆ ಸೋದರಳಯ ಸೋದರಸೊಸೆ ಅಬ್ಬಚ್ಚೆ ಪಡ್ಡಗ ಬೀಗ ಬೀಗಿತಿ ಅಜ್ಜ ಅಜ್ಜಿ ಮೊಮ್ಮಗ ಮರಿಮಗ ಮೊಮ್ಮಗಳು ಅತ್ತಿಗೆ ನಾದಿಸಿ ಮುಂತಾದವರು ನಿತ್ಯ ರಾತ್ರಿ ಹಗಲೂ ಊಟಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದರು. ಆ ಬೇಹಾರಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಶೀರೆ ಕುಪ್ಪಸ ಧೋತ್ರಾ ಅಂಗ ವಸ್ತ್ರ ಅಂಗೀ ಮುಂಡಾಸ ಕಂಬಳ ಮುಂತಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳೂ, ಅವರು ಮಲಗುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಸು ಮಂಚ ಸುಪ್ಪತಿಗೆ ತಲೆದಿಂಬು ಹಚ್ಚಡ ಹಾಸಿಕೆ ಹೊದ್ದಿಕೆ ಮುಂತಾದ್ದೂ, ನಿತ್ಯ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ಸಹ ಕೊಟ್ಟು, ಅವರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಅರಸಿಗೂ ಈ ಬೇಹಾರಿಗೂ ಬಹಳ ವಿಹಿತವಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಬೇಹಾರಿ ತನ್ನ ಮನೆ ವಳಗೆ ಇದ್ದ ನೆಂಟರಿಗೆ ಅರಸಿನ ಹತ್ರ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ಅವರಿಗೆ ತಾನೇ ಹೊಣೆಯಾದನು. ಹೀಗಿರಲಾಗಿ ಈ ಬೇಹಾರಿ ಇಟ್ಟ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರೆಲ್ಲರೂ—ನಮ್ಮ ನೆಂಟನಾದ ಬೇಹಾರಿ ಅರಸಿನ ಹತ್ರ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಇದ್ದಾನೆ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಭಾಗ್ಯವಂತರಾಗುವದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸಮಯವೆಂಬದಾಗಿ, ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಉರುಗಳಿಂದ ಇವರ ತಾವಿಗೆ ಬಂದ ತೆರಿಗೆ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಪಹರಿಸಿದರು. ಆಗ ಅರಸಿಗೆ ಈ ವರ್ತಮಾನ ತಿಳಿದು,

ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿ; ಅವರು ಬಹಳ ರೋಷವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದರೆಂಬ ದಾಗಿ ರುಜುವಾದದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಹೊಣೆಗಾರನಾದ ಬೇಹಾರಿಯನ್ನು ಕರೆ ಸಿ, ಅವನ ನೆಂಟರು ಅಪಹರಿಸಿದ ರೋಷವನ್ನು ಕೊಡು ಎಂತ, ಕೇಳಲಾಗಿ; ಅವನು ತನ್ನ ಮನೆ ಮುಂತಾದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಿ, ಅರಸಿಗೆ ಕೊಡ ತಕ್ಕ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು, ಬಹು ಬಡವನಾಗಿ, ಯಾಯಾವರದಿಂದ ಜೀವನಾ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದ ಕಾರಣ ದುಷ್ಟ ಜನಗಳಿಗೆ ಹೊಣೆಯಾಗ ಬಾರದು.

47. STORY.

ಬೇಹಾರಿ *a merchant, a trader*, s. m. ತಾಯಿ *mother*, s. f. ಅಕ್ಕ *elder sister*, s. f. ತಂಗಿ *younger sister*, s. f. ಸೊಸೆ *daughter-in-law*, s. f. ಅಳಿಯ *son-in-law*, s. m. ಭಾವ *elder brother of a wife or husband*, s. m. ಮೈದನ *younger brother of a wife or husband*, s. m. ದೊಡ್ಡಪ್ಪ *father's elder brother*, s. m. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ *father's younger brother*, s. m. ಅತ್ತೆ *mother-in-law*, s. f. ಮಾವ *father-in-law*, s. m. ಸೋದರಮಾವ *maternal uncle*, s. m. ಸೋದರತ್ತೆ *paternal aunt*, s. f. ಸೋದರಳಿಯ *a man's sister's son, or a woman's brother's son*, s. m. ಸೋದರ ಸೊಸೆ *a man's sister's daughter or a woman's brother's daughter*, s. f. ಅಮ್ಮಚ್ಚೆ *mother's sister*, s. f. ಪದ್ವೆಗೆ *wife's sister's husband*, s. m. ಬೀಗೆ *son's wife's father or daughter's husband's father*, s. m. ಬೀಗತಿ *son's wife's mother, or daughter's husband's mother*, s. f. ಅಜ್ಜ *grand-father*, s. m. ಅಜ್ಜಿ *grand mother*, s. f. ಮೊಮ್ಮಗ *grand-son*, s. m. ಮರಿಮಗ *great grand-son*, s. m. ಮೊಮ್ಮಗಳು *grand-daughter* s. f. ಅತ್ತಿಗೆ *husband's elder sister, or wife's elder sister*, s. f. ನಾದಿನ್ *husband's younger sister or wife's younger sister*, s. f. ಹಗಲು *day time*, s. n. ಊಟಾ ಮಾಡು *to take a meal, from ಊಟ a meal*, s. n. ಅಂತಕರಣ *sans. kindness, regard*, s. n. ಒಮ್ಮೆ *once*, adv. ತೀರೆ *a woman's dressing cloth*, s. n. ಕುಪ್ಪಸ *bodice*, s. n. ಧೋತ್ರ *a man's dressing cloth*, s. n. ಅಂಗವಸ್ತ್ರ *sans. a man's garment*, s. n. ಅಂಗೀ *H. a robe or gown*, s. n. ಮುಂಡಾಸ *M. turband*, s. n. ಕಂಬಳಿ *a cumly or blanket*, s. n. ಹೊರಸು *a cot with a corded bottom*, s. n. ಮಂಚ *sans. a cot or bedstead*, s. n. ಸುಪ್ಪತಿಗೆ *mattress*, s. n. ತಲೆದಿಂಬು *pillow*, s. n. ಪಚ್ಚಡ *a sheet of cloth*, s. n. ಪಾಸಿಕೆ *bedding*, s. n. ಹೊದ್ವಿಕೆ *a coverlet*, s. n. ಎಲೆ beetle leaf or

leaf, s.
ಹೊಣೆ
ನೆಂಟರು
ಕಡಮೆ
H. pro
ರ sans.

ಬಾ
ದ್ದನು.
ಗಳು,
ರು, ದೈ
ಭೂತುಕ
ಹವನರ
ಕೊಯಿ
ನದಿಂದ
ನಾನಾ ವಿ
ಮಾತ್ರೆಗೆ
ಕಗಳು
ನಾತ ಬಿತ್ತ
ರವರೆ ಕೆ
ಬಹುಮು
ಡ್ಡ ರೋಗ
ಮಣ್ಣು
ಮುಂತಾ
ಮಾಡುತ್ತಿ
ನಾಗಿ ಇದ್ದ
ಬಳುವಸ್ತು
ಇದ್ದನು.
ಲಿಲ್ಲವಾದ

leaf, s. n. ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು *tobacco*, s. n. ವಿಹಿತ sans. *friendship* s. n. ಹೊಣೆಯಾದನು *he became security*, 3d pers. m. sing. past t. of ಹೊಣೆ ಆಗು *to become security*, from ಹೊಣೆ *security*. ತೆರಿಗೆ *tax*, s. n. ಅಪಹರಿಸು sans. *to embezzle*, v. a. ರುಜುವಾಗು *to be proved*, from ರುಜು *H. proof*, s. n. ಹೊಣೆಗಾರ *a security, bondsman*, s. m. ಯಾಯಾವರ sans. *begging alms*, s. n.

48. ಕಥೆ.

ಬಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಅರಸು ನೀತಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳರು, ಸುಳ್ಳರು, ಲಂಚಗುಳಿಗಳು, ಜಾದಾಳಿಗಳು, ಪಂಜಾಕಳ್ಳರು, ಗಂಟೇಚೂಡರು, ಶೂನ್ಯವಾದಿಗಳು, ವಿಗ್ರಹಪೂಜಕರು, ದ್ರೋಹಿಗಳು, ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿಗಳು, ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಗಳು, ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕರು, ಸುಳ್ಳುಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುವವರು, ಸುಳ್ಳುಬರಹಗಳುಂಟು ಮಾಡುವವರು, ಮಾಟಗಾರರು, ಮೋಸಗಾರರು, ಚಾಡೀ ಬುರಕರು, ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯಿಕರು ಮುಂತಾದ ಕೆಟ್ಟ ಜನರು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಬಹು ಸುಖದಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ವೈದ್ಯ ಇದ್ದನು. ಅವನು ನಾನಾ ವಿಧ ಬೇರುಗಳು ಸೊಪ್ಪುಗಳು ರಸ ಗಂಧಕ ಸಿಂಧೂರಗಳು ತಂದು, ಮಾತ್ರೆಗಳು ಚೂರ್ಣಗಳು ಭಸ್ಮಗಳು ಲೇಹ್ಯಗಳು ಕಷಾಯಗಳು ದ್ರಾವಕಗಳು ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರುವ ರೋಗಿಗಳ ಧಾತು ಹಿಡಿದು ನೋಡಿ, ವಾತ ಪಿತ್ತ ಶ್ಲೇಷ್ಮಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ನೆಗಡಿ ಜ್ವರ ಭೇಷಜ್ವರ ತಲೆಸೂಲೆ ಅರದಲೆ ಕಣ್ಣಿನೋವು ಹಲ್ಲುಸೂಲೆ ಗಂಡಮಾಲೆ ಹೊಟ್ಟೆನೋವು ಅಜೀರ್ಣ ಬಹುಮೂತ್ರ ವೊಡುಚು ಕುರುವು ಕಾಮಣಿ ಕ್ಷಯ ಕೆಮ್ಮು ಬಿಕ್ಕು ದೊಡ್ಡ ರೋಗ ತೊನ್ನು ಗೊಬ್ಬರ ಮೈಲಿ ಹುರುಕು ಪೆಚ್ಚಿ ನರಹುಲಿ ಗಜಕರ್ಣಿ ಹುಣ್ಣು ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ ಬೆವುರುಸಾಲೆ ಮೊಲ್ಲಾ ಗರ ಮೂರ್ಛೆ ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು ಮುಂತಾದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಔಷಧಗಳು ಕೊಟ್ಟು, ಪಥ್ಯಗಳು ಇಡದೆ ಸ್ವಸ್ಥ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದ ಕಾರಣ ಅವನು ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಹು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಇದ್ದನು. ಹೀಗಿರಲಾಗಿ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಅರಸಿಗೆ ಅಂಬಲಿ ಮೈಯಾಗಿ, ಏಳುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡುವದಕ್ಕೆ ಸಹಾ ಸ್ವಾಧೀನವಿಲ್ಲದೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಮಲಗಿ ಇದ್ದನು. ಆತ ಏನೇನು ಔಷಧ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರೂ ಆತನ ಮೈಸೊರಗಲಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಈ ವೈದ್ಯನ ದೆಸರು ಕೇಳಿ, ಅವನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ, ತನಗೆ

ಔಷಧಾ ಕೊಡು ಎಂತ, ಅರಸು ಹೇಳಲಾಗಿ; ಸ್ವಾಮಿ, ತನುಗೆ ಔಷಧದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ, ತಾವು ಎಂಟು ದಿವಸದ ವಳಗೆ ಕಾಲಾ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂತ, ವೈದ್ಯ ಹೇಳಲಾಗಿ; ಅರಸು ಬಹು ಖಟ್ಟಾಗಿ, ಅವನ್ನು ಕರೆಕಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ, ಈ ವೈದ್ಯ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ಇಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ಆ ಎಂಟು ದಿವಸವೂ ಅನಾ ನೀರೂ ಬಿಟ್ಟು, ಬಹು ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಎಂಟು ದಿವಸವಾದ ತರುವಾಯ ಅರಸಿನ ಮೈಸೊರಗಿ, ಬಹು ಹವುರಿಗೆ ಆಯಿತು. ಆಗ ಅರಸು ಆ ವೈದ್ಯನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ, ನೀನು ಯಾತಕ್ಕೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಗಾಬರಿ ಪಡಿಸಿದಿ? ಎಂತ ಕೇಳಲಾಗಿ; ಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ನಿತ್ಯ ನಾಲ್ಕೈದು ಸರ್ತಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಸಕಲ ಸುಖಗಳೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ, ವ್ಯಸನವೆಂಬುವದು ಎಂಥಾದ್ದೋ ಅರಿಯದೆ ಇರುವದರಿಂದ, ತನುಗೆ ಅಂಬಲಿ ಮೈ ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ವಾಧೀನವಿಲ್ಲದೆ ಇತ್ತು; ಔಷಧದಿಂದ ತಮ್ಮ ದೇಹ ಸೊರಗದೆಂತ, ತಿಳಿದು, ತನುಗೆ ಇಂಥಾ ಹೆದರಿಕೆ ಉಂಟು ಮಾಡಿದೆ; ಅದರಿಂದ ತಮ್ಮ ದೇಹ ಸೊರಗಿ, ಹವುರಿಗೆ ಆಯಿತೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಅರಸು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ಅವನಿಗೆ ಬಹುಮಾನಗಳು ಕೊಟ್ಟನು.

48. STORY.

ನೀತಿ sans. justice, s. n. ಸುಳ್ಳು a liar, s. m. ಲಂಚಗುಣಿ a bribe receiver. ಜೂದಾಳಿ a gamester. ಪಂಜುಕಳ್ಳರು dacoits, gang-robbers carrying torches, from ಪಂಜು a torch. ಗಂಟೇಚೂಡ a pick-pocket, cutpurse, s. m. ಶೂನ್ಯವಾದಿ sans. an atheist s. m. ವಿಗ್ರಹಪೂಜಕ sans. worshipper of idols, from ವಿಗ್ರಹ an idol, and ಪೂಜಕ a worshipper, s. m. ದ್ರೋಹಿ sans. a traitor. ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿ one who betrays his friend. ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿ a traitor to his sovereign or master. ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕ a betrayer of confidence, s. m. ಸುಳ್ಳುಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುವವನು one who gives false evidence, s. m. ಸಾಕ್ಷಿ sans. evidence or witness. ಸುಳ್ಳುಬರಹಗಳುಂಟು ಮಾಡುವವರು a forger, s. m. ಬರಹ a writing, s. n. ಮಾಟಗಾರ a magician, sorcerer, s. m. ಮೋಸಗಾರ a cheat, s. m. ಚಾಡ್ಡಿ ಬರಹ a tale-bearer, s. m. ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯಿಕ a cut-throat, s. m. ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ as there were none. ಪ್ರಜೆಗಳು people. ಬೇರು a root, s. n. ರಸ sans. quicksilver, s. n. ಗಂಧಕ sans. sulphur, s. n. ಸಿಂಧೂರ sans. red lead, s. n. ಮಾತ್ರೆ sans. a pill, s. n. ಪೂರ್ಣ sans. powder, s. n. ಭಸ್ಮ sans. calcined powder, ashes, s. n. ಲೇಹ್ಯ sans. an electuary in medicine, s. n. ಕಷಾಯ sans. a medicinal potion, decoction, s. n. ದ್ರಾವಕ sans.

an essence s. n. ಧಾತು sans. *the pulse*, s. n. ವಾತ sans. *wind*, s. n. ಪಿತ್ತ sans. *bile*, s. n. ಶ್ಲೇಷ್ಮ sans. *phlegm*, s. n. ನೆಗಡಿ a cold in the head, s. n. ಜ್ವರ sans. *fever*, s. n. ಛೇಜ್ವರ *ague*, s. n. from ಛೇಜ cold. ತಲೆಸೂಲೆ *headache*, from ಸೂಲೆ *pain*. ಅರದಲೆ *hemisrania*, s. n. ಕಣ್ಣುನೋವು *ophthalmia*, s. n. ಹಲ್ಲುಸೂಲೆ *toothache*, s. n. ಗಂಡಮಾಲೆ sans. *scrophula*, s. n. ಅಜೀರ್ಣ sans. *indigestion* s. n. ಬಹುಮೂತ್ರ sans. *diabetes*, s. n. ಒಡುಡು a tumor in the groin, s. n. ಕುರುವು a boil, s. n. ಕಾಮಣಿ *jaundice*, s. n. ಕ್ಷಯ sans. *consumption*, s. n. ಕೆಮ್ಮು *cough*, s. n. ಬಿಕ್ಕು *hiccough*, s. n. ದೊಡ್ಡ ರೋಗ *leprosy*, s. n. ತೊನ್ನ *white leprosy*, s. n. ಗೊಬ್ಬರ *measles*, s. n. ಮೈಲಿ the small pox, s. n. ಹುರುಕು an irritation of the skin, s. n. ಖಜ್ಜಿ any cutaneous eruption, itch, s. n. ನರಹುಲಿ a wart, s. n. ಗಜಕರ್ಣಿ ring-worm, s. n. ಹುಣ್ಣು a sore, s. n. ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ sans. *piles*, s. n. ಬೆವು ರುಸಾಲೆ *prickly heat*, s. n. ಮೊಲ್ಲಗರ *epilepsy*, s. n. ಮೂರ್ಛೆ sans. *swoon*, fainting fit, s. n. ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು *palsy*, s. n. ಔಷಧ sans. *medicine*, s. n. ಪಥ್ಯ sans. *regimen*, s. n. ಸ್ವಸ್ಥಾ ಮಾಡು to cure, v. a. ಪ್ರಸಿದ್ಧ sans. a celebrated man, s. m. ಅಂಬಲಿ ಮೈ ಆಗು to become corpulent, v. n. ಸೊರಗು to become thin, v. n. ಕಾಲಾ ಮಾಡು to die, v. n. ಶಿರೆಕಾಲೆ *prison*, s. n. ಹವರಿಗೆ ಆಗು to become light, v. n. from ಹಾರ *lightness*, s. n. ಗಾಬರಿ ಪಡಿಸು to alarm, v. a. from ಗಾಬರಿ H. alarm, s. n. ಅಂಬಲಿಮೈ ಬಿಡು to grow corpulent, v. n.

49. ಕಥೆ.

ಬಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನಿ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಕೋಮಟ ಇದ್ದನು. ಅವನು ಅಕ್ಕಿ ಭತ್ತ ಜೋಳ ತೊಗರೆ ಹೆಸರು ಉದ್ದು ಕಡಲೆ ರಾಗಿ ಮೆಕ್ಕೇರ ಜೋಳ ಅವುಡ್ಲ ಯೆಳ್ಳು ಗೋಧಿ ಕಣಕ ಸಜ್ಜೆಗೆ ಜವೆಗೋಧಿ ಉಪ್ಪು ಹತ್ತಿ ಅರಳೆ ಮುಂತಾದ ಜಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಎತ್ತುಗಳ ಮೇಲೂ ಕತ್ತೆಗಳ ಮೇಲೂ ಭಂಡಿಗಳ ಮೇಲೂ ಹೇರಿ ಕೊಂಡು, ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ ಪೇಟೆಗಳಿಗೂ ಸಂತೆಗಳಿಗೂ ಜಾತರೆಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ, ತುಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಇರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾರಿ, ಬಹು ರೊಟ್ಟು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದ

ನು. ಅವನ ನೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಶೂದ್ರ ಇದ್ದನು; ಅವನು ಬಹು ಮೂರ್ಖನು. ಒಂದು ದಿವಸ ಆ ಕೋಮಟ ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಐದು ಹರದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುವ ಸಂತೆ ವಳಗೆ ಕೆಲವು ಜನಸುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ನೂರು ವರಹಾ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಶೂದ್ರನು ಸಹಾ ಸಂತೆವಳಗೆ ವೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಡು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಅವನ ಸಂಗಡ ಹೊರಟನು. ಆಗ ಆ ಶೂದ್ರನ ತಂದೆ ತನ್ನ ಮಗನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲಾ, ಹೊತ್ತು ಮುಣಿಗಿದ ಮೇಲೆ ಹಾದಿ ನಡೆಯ ಬೇಡ ಎಂತ, ಹೇಳಿದನು. ಆ ಕೋಮಟಯೂ ಈ ಶೂದ್ರನೂ ಹೊರಟು, ಹಾದಿವಳಗೆ ಬಂದು ಹೊಳೆ ಇರಲಾಗಿ, ಅಂಬಿಗೆಗೆ ಎರಡು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು, ಆ ಹೊಳೆಯನ್ನು ಹರಿಗೋಲಿನ ಮೇಲೆ ದಾಟಿ, ಮುಂದೆ ಮೂರು ಹರದಾರಿ ಹೋಗಲಾಗಿ; ಅಡವಿ ವಳಗೆ ಹೊತ್ತು ಮುಣಿಗಿ, ಕತ್ತಲಾಯಿತು. ಆಗ ಈ ಶೂದ್ರನು—ಎಲಾ, ಅಪ್ಪಾ, ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ, ನೀನು ಬೇಕಾದರೆ ಹೋಗು ಎಂತ, ಹೇಳಿ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡನು. ಆ ಕೋಮಟ ಬಟ್ಟೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ, ದಾರಿಗೆ ತುಸದೂರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೊದರಿನ ಹತ್ತರ ಮಲಗಿದನು. ಅರ್ಧ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಕೆಲವು ತುಡಗರು ಆ ದಾರಿ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವನು ಆ ಶೂದ್ರನ್ನು ಎಡರಿ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು, ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಗೆಣೆಯರನ್ನು ಕರೆದು—ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ತೊಲೆ ಬಿದ್ದದೆ, ನೀವು ದಾರಿಗೆ ಅತ್ತಕಡೆಯಾಗಿ ಜೋಕೆಯಿಂದ ಬನ್ನಿರಿ ಎಂತ, ಬತ್ತಿ ವದರಿದನು. ಆಗ ಆ ಮೂರ್ಖನು ಎದ್ದು—ಎಲಾ, ನಿನ್ನ ಮನೆ ಜೋಳಾಗ, ಯಾವನೋ ನೀನು? ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ತೊಲೆಗೂ ಭೇದ ತಿಳಿಯದೇ? ತೊಲೆ ಬಲ್ಲಿ ಹೊದ್ದು ಕೊಂಡು ಇರುವದೇ? ಬಲ್ಲಿ ಶೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಇರುವದೇ ಎನ್ನಲಾಗಿ; ಅವರು ಅವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು, ಅವನ ಬಲ್ಲಿಯನ್ನೂ ಎರಡು ರೂಪಾಯನ್ನೂ ಸಹ ಕಸ ಕೊಂಡರು. ಆಗ ಆ ಮೂರ್ಖನು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ—ಈ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಸಲ್ಲುವದೋ? ಸಲ್ಲದೋ? ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು; ನಿಮಗೆ ಸಂದೇಹ ತೋರಿದರೆ, ಅಕ್ಕೋ, ಹೊದರಿನಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನಿ ಕೆಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆ, ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿರಿ; ಅವನು ರೊಪ್ಪೆಸ್ಥನಾದ ಕಾರಣ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯುವದು ಎಂತ, ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಆ ತುಡಗರು ಕೋಮಟಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು, ಅವನ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನೂರು ವರಹಾ ಸುಲು ಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಆದ ಕಾರಣ ಮೂರ್ಖರು ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಯಿಂದ ತಾವು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವದಲ್ಲದೆ, ತಮ್ಮ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಸಹಾ ಕೆಡಿಸುವರು.

ಕೆ
cham
n. ಭ
n. ಕೆ
sedus
ಕವಶ
cornea
custer
(seam
s. n. ಸ
ಅವನು
sed co
bulloc
s. n. ಕೆ
fair, s.
of dea
s. n. ವ
ದಾರಿ
n. ಕೆ
for ವ
ಸವರು
ನಿ ನಮ
the bar
basket
ಕಾವಶ
temptu
night,
ಕ್ರೈ on th
s. n. ಆ
n. ಸ
you pro
*A

49. STORY.

ಹೊನ್ನಿ ಶೆಟ್ಟಿ name of a man. ಕೋಮಟಿ* a subdivision of the merchant or Vaisya caste, s. n. ಅಕ್ಕಿ rice cleaned from the husk, s. n. ಭತ್ತ paddy, s. n. ಜೋಳ javari or chohum (holcus sorghum), s. n. ತೊಗರೆ dal, (cytismus cajan) s. n. ಹೆಸರು a kind of pulse (phaseolus mungo) s. n. ಉದ್ದು a kind of pulse (phaseolus max), s. n. ಕಡಲೆ Bengal gram (cicer arietinum) s. n. ರಾಗಿ ragi (cynasurus coracanus), s. n. ಮೆಕ್ಕೇ ಜೋಳ Indian corn (zea mays), s. n. ಅವುಡ್ಲ caster oil plant (ricinus communis), s. n. ಎಕ್ಕು a seed yielding oil (sesamum orientale), s. n. ಗೋಧಿ wheat, s. n. ಕಣಕ wheaten flour s. n. ಸಜ್ಜಿಗೆ rolong or wheaten grits, s. n. ಜವೆಗೋಧಿ barley, s. n. ಉಪ್ಪು salt, s. n. ಹತ್ತಿ cotton in the undressed state, s. n. ಅರಳಿ dressed cotton, s. n. ಚಿನಸು H. goods of various kinds, s. n. ಎತ್ತು a bullock, s. n. ಭಂಡಿ a cart, s. n. ಹೇರು to load, v. a. ಹಳ್ಳಿ a village, s. n. ಪೇಟೆ a division or quarter of a city, s. n. ಸಂತೆ a market or fair, s. n. ಜಾತರೆ a festival s. n. ತುಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಇರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ at the time of dearth. ತುಟ್ಟಿ dear, high priced, adj. ನೆರಮನೆ a neighbouring house, s. n. ಮೂರ್ಫ sans. a fool, an idiot, s. m. also contumacious, adj. ಹರ ದಾರಿ a measure of extent containing about two miles and a half, s. n. ಕೂಡು to meet, assemble, v. n. ನೂರು ವರಹಾ one hundred pagodas for ವರಹಗಳನ್ನು for the use of singular noun ವರಹಾ a pagoda with ನೂರು hundred, adj. ಒಲ್ಲಿ a garment, s. n. ಹೊತ್ತು ಮುಣುಗಿದ ಮೇಲೆ ಹಾ ದಿ ನಡೆಯ ಬೇಡ don't travel after sun-set, ಹೊತ್ತು ಮುಣುಗು to set, as the sun, comp. v. n. ಅಜಿಗೆ a boat man, s. m. ಹುಗೋಲು a round basket-boat lined with leather, s. n. ದಾಟು to cross, v. a. ನೀನು ಬೇ ಕಾದರೆ ಹೋಗು if you wish, go. ಬಿದ್ದು ಕೊಳ್ಳು to lie down, used contemptuously. ಹೊದರು a bush, s. n. ಅರ್ಧರಾತ್ರಿ sans. middle of the night, s. n. ತುಡಗ a thief, s. m. ಎಡರು to stumble over, v. a. ನೆಲ ಕೈ on the ground, dat. sing. of ನೆಲ ground, s. n. ತೊಲೆ a beam, s. n. ಅತ್ತಕಡೆ that side, s. n. ಒತ್ತಿ loudly, adv. ವದರು to cry out, v. n. ನಿನ್ನ ಮನೆ ಜೋಳಾಗ may thy house become full of corn, i. e. may you prosper! used ironically. ಯಾವನೋ ನೀನು who art thou? ಭೇದ

*A man belonging to the merchant caste.

sans. *difference*, s. n. ಹೊದ್ದು ಕೊಳ್ಳು *to have in wear, to have on, as a garment*, v. a. ಶೆರಗು *skirt of a garment*, s. n. ಸಲ್ಲು *to be current as money*, v. n. ಅಕ್ಕೋ *there, yonder!* adv. ರೊಬ್ಬಸ್ತ *monied man*, s. m. ಚೀಲ *a purse*, s. n. ಸುಲುಕೊಳ್ಳು *to rob, to strip of*, v. a. ಸಹವಾಸ sans. *association*, s. n.

50. ಕಥೆ.

ಬಂದು ಊರಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬ ಗುರುವಿದ್ದನು. ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವರು ಶಿಷ್ಯರು ಇದ್ದರು. ಅವನಿಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು; ಬಬ್ಬ ಬಿಲ್ವ ಮುಂತಾದ ಪತ್ರಿಗಳನ್ನು ಸೂಜಿಗೆ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು; ಬಬ್ಬ ಅವನ ಶಾಟೇ ಬಗೆದು ಬಣಗಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರು ಕೊಟ್ಟು, ರಾತ್ರಿ ಕೈ ಕಾಲು ಒತ್ತುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಇವರು ಲೋಕರಿತಿಯನ್ನು ಅರಿತವರಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಇವರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಜನಗಳು ನಗುತ್ತಿರುವರು. ಬಂದು ದಿವಸ ಆ ಗುರು ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಬಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಅವನ ಶಾಟಿಗೆ ತಗಿಲಿ, ಶಾಟ ಸ್ವಲ್ಪ ಹರಿಯಿತು. ಆಗ ಗುರು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕರೆದು—ಎಲಾ, ನನ್ನ ಶಾಟ ಹರಿದು ಹೋಯಿತು, ಏನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂತ, ಕೇಳಲಾಗಿ; ಸೂಜಿ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಹೊಲದೇವು ಎಂತ, ಹೇಳಿದರು. ಸೂಜಿ ಎಲ್ಲಿ ಅದೆ ಎಂತ, ಗುರು ಕೇಳಿದನು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಇಗ್ಗಾವದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಜಿಗಳು ಶಿಕ್ಕುತ್ತವೆ; ನಮ್ಮ ನಾಲ್ವರಿಗೂ ಅಪ್ಪಣೇ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸೂಜಿ ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇವೆ ಎಂತ, ಹೇಳಲಾಗಿ; ನೀವು ಹೋಗಿ ಸೂಜೀ ತನ್ನಿರಿ; ನೀವು ಬರುವ ತನಕ ನೀವು ಮಾಡ ತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನೇ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂತ ಹೇಳಿ, ಅವರ ಕೈಗೆ ಬಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅವರು ನೆರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬಬ್ಬ ಜೋಸ್ಯನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ—ಎಲೈ, ನಾವು ಸೂಜೀ ತರುವವಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ; ಯಾವ ದಿವಸ ಹೋದರೆ ಬಳ್ಳಿದು? ಹೇಳೆಂದು, ಕೇಳಲಾಗಿ; ಸೋಮವಾರ ಶನಿವಾರ ದಕ್ಕಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋದರೆ ಬಹಳ ಹಣ ಶಿಕ್ಕುತ್ತದೆ; ಮಂಗಳವಾರ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋದರೆ ಲಾಭ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಬುಧವಾರ ಗುರುವಾರ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋದರೆ ಕೆಲಸ ಕೈಕೂಡಿ ಬರುತ್ತದೆ; ಆ ದಿತ್ಯವಾರ ಶುಕ್ರವಾರ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋದರೆ ಧಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎಂತ, ಜೋಸ್ಯ ಹೇಳಿದನು. ತರುವಾಯ ಈ ಶಿಷ್ಯರು ನಾಲ್ವರೂ ಸೋಮವಾರ ದಿವಸ ನೆನಕ್ಕೆ ಶಕುನಾ ನೋಡಿ ಕೊಂಡು, ಹೊರಟು, ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗಿ

ಗಿ, ಅಂಗಡಿ ಅಂಗಡಿ ಹೊಕ್ಕು, ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಬಬ್ಬ
 ಠಕ್ಕನು ಅವರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆ
 ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಬಂದು ಸೂಜೀ ಕೊಟ್ಟು, ಅವರ ಹತ್ರ ಇ
 ದ್ದ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡನು. ತರುವಾಯ ಈ ನಾಲ್ವರೂ ಕೂಡಿ—
 ನಮ್ಮ ಗುರು ಸೂಜಿಯನ್ನು ತರ ಹೇಳಿ, ನಮಗೆ ನಾಲ್ವರಿಗೂ ಅಪ್ಪಣೆ
 ಮಾಡಿದನು; ಈ ಸೂಜಿ ಬಹು ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಅದೆ, ಇದನ್ನು ಬಬ್ಬ ತೆಗ
 ದು ಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಮೂವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಬರ ಬೇಕು; ಹಾಗೆ ಮಾಡು
 ವದರಿಂದ ಗುರುವಿಗೆ ಶಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು ಎಂದು, ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಅ
 ಳ್ಲಿ ಬಂದು ತಾಳಾ ಮರ ಬಿದ್ದಿರಲಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಸೂಜಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಕಿ
 ಸಿ, ಆ ಮರವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು, ಗುರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಸ್ವಾ
 ಮಿ, ನಾವು ನಾಲ್ವರೂ ಸೂಜಿ ತಂದೆವು ಎಂತ, ಆ ತಾಳಾಮರವನ್ನು ಗು
 ರುವಿನ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು, ಆ ಮರವನ್ನು ತಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಸ
 ಹಾ ಹೇಳಿ, ಸೂಜಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಲಾಗಿ, ಸೂಜಿ ಶಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಪ್ರ
 ಯಾಸ ಪಟ್ಟು, ತಂದ ಸೂಜಿ ಹೋದದ್ದಕ್ಕೆ ಗುರೂ ಶಿಷ್ಯರೂ ಬಹು ದುಃ
 ಖ ಪಟ್ಟರು. ಆದ ಕಾರಣ ಅವಿವೇಕಿಗಳು ಅಲ್ಪ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಹು ಪ್ರ
 ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಕಡೆಗೆ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಹಾ ಸಾಧಿಸಲಾರದೆ ಹೋಗು
 ತ್ತಾರೆ.

50. STORY.

ಅಡಿಗೆ ಮಾಡು *to dress food, to cook*, comp. of ಅಡಿಗೆ *cooking*,
also the food dressed, from ಅಡು *to cook*, Gr. par. 28. and ಮಾಡು—
 ಬಡಿಸು *to help to, or distribute food*, v. a. ಒಬ್ಬ *sans. a tree*,
sacred to Siva (eagle marmelos, or cratæva religiosa), also a leaf
 of it, s. n. ಪತ್ರಿ *sans. an assemblage of leaves of several particu-*
lar trees, offered to Siva, &c. s. n. ಪೂಜೆಗೆ *for worship* ಶಾಟೆ *sans.*
the red ochre-coloured cloth worn by Sannyasis, s. n. ಒಗೆ *to wash*
cloths, v. a. ಒಣಗಿಸು *to dry*, v. a. ಒತ್ತು *to press or squeeze*. Hence
to shampoo or press the limbs and muscles, v. a. ಇವರು ಲೋಕದೊಡ
 ಯನ್ನು ಅರಿತವರಲ್ಲ *they were not acquainted with the manners of the*
world. ಹಿತ್ತಲು *a backyard*, s. n. ತಗುಲು *to come in contact with*,
 v. n. ಹರಿ *to tear or to be torn*, v. ಸೂಜಿ *a needle*, s. n. ಹೊಲದೇವು
 1st pers. pl. future tense of ಹೊಲಿ *to sew*, v. a. ಇಗ್ಗಾವದ *two gavadas*
 from ಇ *two*, in composition and ಗಾವದ *a measure of extent equal*

to about 10 miles. ತನ್ನಿರಿ bring ye, imp. pl. of ತರು to bring, irr. v. a. ಸೋಮವಾರ sans. Monday, from ಸೋಮ the moon and ವಾರ a day of week, s. n. ಶನಿವಾರ sans. Saturday, from ಶನಿ Saturn, s. m. these nominatives are used here as adverbs.* ದಕ್ಷಿಣ sans. South, adj. and s. n. ದಿಕ್ಕು sans. quarter, point, s. n. ಮಂಗಳವಾರ sans. Tuesday, s. n. from ಮಂಗಳ the planet Mars. ಪೂರ್ವ sans. East, s. n. ಲಾಭ sans. profit, s. n. ಬುಧವಾರ sans. Wednesday, s. n. from ಬುಧ the planet Mercury, s. m. ಗುರುವಾರ sans. Thursday, s. n. from ಗುರು Jupiter, s. m. ಆದಿತ್ಯವಾರ sans. Sunday, s. n. from ಆದಿತ್ಯ the sun, s. m. ಶುಕ್ರವಾರ sans. Friday, s. n. from ಶುಕ್ರ Venus, s. m. ಉತ್ತರ sans. north, s. n. ಸಸಿಕ್ಕೆ early in the morning, dat. of ಸಸುಕು dawn, s. n. ಶಕುನಾ ನೋಡು to consult an omen, from ಶಕುನ sans. an omen or augury, s. n. ಶಕ್ಕ H. a cheat, knave, s. m. ಸಣ್ಣ small, adj. ಶಿಕ್ಕಿಸು to insert or stuck into, v. a. ಸುಮ್ಮನೆ in idleness, quietly, adv. ಹೊತ್ತು past part. of ಹೊರಿ to bear a burden, irr. v. a. ಅಬ್ಬ sans. trifling, adj. ಸಾಧಿಸು sans. to gain v. a.

51. ಕಥೆ.

ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣ ಉಂಟು. ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೋಟೆ ಇತ್ತು. ಅದು ಮುಗಲು ಮುಟ್ಟಿದ ತೆನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಜೇರುಗಂಡಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕೊತ್ತಳಗಳಿಂದಲೂ, ಮುಂದೇರಿಗಳಿಂದಲೂ, ಆಳವೇರಿಯಿಂದಲೂ, ಅಗಾಧನಾದ ಅಗಳಿನಿಂದಲೂ, ಅಗಸೇ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚುಕತ್ತಿಗಳ ಹಿಡಿದು ವಾಲ್ಮೀಸುವ ಕಾವಳಕಾರರಿಂದಲೂ, ಕತ್ತಿ ಕಟಾರಿ ಈಟಿ ಬಲ್ಲಿಯ ಬಾಕು ಕೂಲ ವಂಕಿಣಿಕತ್ತಿ ಫಿರಂಗಿ ಕೋವಿ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕೋವಿ ಬಿಲ್ಲು ಹರಳಬಿಲ್ಲು ಅಂಬು ಅಡ್ಡಣ ಮುಂತಾದ ಆಯುಧಗಳೂ ಮದ್ದು ಗುಂಡುಗಳೂ ಇರುವ ಆಯುಧಶಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಕತ್ತುಗಳಿಗೆ ಬಹು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಇತ್ತು. ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನೆಂಬ ಅರಸು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನಸೆ ಆ ಅರಸು, ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ, ಹಲಗೆ ಕಾಳೆ ಸಂಪ್ರದಾನಿ ಬಾಣ ಬಿರುಸು ನಾನಾ ವಿಧ

* Nouns implying time are generally used as adverbs: as: ನೀನು ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ಯಾತ್ರೆ ಬರಲ್ಲ Why did you not come last night?

ಬಲೆಗಳು ಡೊಣ್ಣೆ ಬಡಗಿ ಮುಂತಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಸಂಗಡ ತೆಗೆದು
ಕೊಂಡು, ಬೇಡರನ್ನು ಮುಂದೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಹಾಯವಳ ಕಟ್ಟಿಸಿ, ತೋ
ವು ಹಾಕಿಸಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮೃಗಗಳ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಇರುವದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಅಡ
ವಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಪದಿಗಳೊಳಗೆ ಇದ್ದಂಥಾ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಬಾಣ ಬಿರುಸು
ಗಳಿಂದಲೂ ಹಲಿಗೆ ಕಾಳೆ ಸಂಪ್ರದಾನಿಗಳ ಸಪ್ಪಳುಗಳಿಂದಲೂ ಎಬ್ಬಿಸಿ,
ತುಬಾಕಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು, ಕೆಲವು ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು, ಕೆಲವ ಹು
ಲಿಗಳಿಗೆ ಘಾಯಗಳು ಮಾಡಿ, ಫಡಿಗಳ ಹೊಕ್ಕಂಥಾ ಕರಡಿಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿ
ಸಲಿಕ್ಕೆ ಫಡಿಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ಊದರಿಟ್ಟು, ಹೊರಗೆ ಬಂದ ಕರಡಿಗಳನ್ನು
ತುಬಾಕಿಯಿಂದ ಕೊಂದು, ಫಡಿಗಳ ಹೊಕ್ಕಂಥಾ ಹೊನ್ನಿಗನ ಎಬ್ಬಿಸುವ
ದಕ್ಕೆ ಫಡೀ ಬಾಯಿಗೆ ಮೆಣೆನ ಕಾಯಿಯ ಹೊಗೆ ಹಾಕಿ, ಹೊರ ಹೊರ
ಡಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಂದು, ಬೇಟೆನಾಯಿಗಳ ಬಿಟ್ಟು, ಚಿರಚ ಮೊಲ
ಚಿಗಿರಿ ಹುಲ್ಲೆ ಸಾರಂಗ ಕಡವಿ ಏದು ಕತ್ತೀಕಿರಬ ಕಪ್ಪಲುನರಿ ಚೆಂ
ಡಿಕೆನರಿ ತೋಳ ಮುಂತಾದ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ, ಕೆಲವು
ಮೃಗಗಳನ್ನು ಬಂಡಿಗಳ ಮೇಲೂ ಕೆಲವು ಮೃಗಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡಿಗಳ ಮೇ
ಲೂ ಹೊರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಕೆಲವು ಮೃಗಗಳ ತೊಗಲುಗಳು ಸುಲಿಶಿ, ಬಲರವ
ಡಿಯಿಂದ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ, ದಾರಿಯಿಂದ ಬಿಲ್ಲೆಸಿಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ
ಬಂದು ಹಸು ಗೂಸು ಅಳುವ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ತಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋ
ಗಿ, ಬಂದು ಆಲದ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಎಳೆ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹಾಸಿ ಮ
ಲಗಿಸಿ ಇದ್ದ ಗಂಡು ಕಾಸನ್ನು ಕಂಡು, ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಬಹ
ಳ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು ಆ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಅರಮನೆ
ಗೆ ತಂದು, ಸಾಕಿ, ಅದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿ,
ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ, ಯೋಚನೇ ಮಾಡುತ್ತಿ
ರಲಾಗಿ; ಮಂತ್ರಿ ಪುರೋಹಿತರು ಆರಸನ ನೋಡಿ—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಹುಡುಗ
ನ ಕುಲಗೋತ್ರಗಳು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು; ಇಂಥಾವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಕೊಡ ಬಾರದು ಎಂತ, ಹೇಳಲಾಗಿ; ಈ ಹುಡುಗನು ಬಹು ಬುದ್ಧಿವಂತನು
ಕೂರನು, ಇವನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನೋಡ ಬೇಕೇ ಹೊರ್ತು ಕುಲಗೋ
ತ್ರಗಳಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಪನ್ನೀರು ಹುವ್ವು ಮುಳ್ಳುಗಿಡದಲ್ಲಿ ಹು
ಟ್ಟುತ್ತದೆ, ಆ ಹುವ್ವಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಮುಳ್ಳುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ, ಅದರ ವರ್ಣ
ವನ್ನೂ ವಾಸನೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಹುವ್ವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸು
ತ್ತಾರೆ, ಮುಳ್ಳುಗಳು ಅವೆ ಎಂಬದಾಗಿ ಬಿಸಾಡುವದಿಲ್ಲ ಎಂತ, ಹೇಳಲಾಗಿ;
ಅವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಆದರು, ತರುವಾಯ ಅರಸು ಆ ಹುಡುಗಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿ
ಷೇಕ ಮಾಡಿದನು.

51. STORY.

ಕೋಟಿ *a fort*, s. n. ಮುಟ್ಟು *to touch*, v. a. ತೆನೆ *the battlement of a fort*, s. n. ಜೇರುಗುಂಡಿ *an embrasure*, s. n. ಕೊತ್ತಳ *the bastion of a fort*, s. n. ಮುಂದೇರಿ *the inclined plane for taking guns on to a fort wall*, s. n. ಆಳಿವೇರಿ *a rampart*, s. n. ಅಗಾಧ *sans. bottomless, very deep*, adj. from ಅ negative particle and ಗಾಢ *depth*, s. n. with ಆದ added to it. ಆಗಳು *a ditch*, s. n. ಆಗಸೇ ಬಾಗಲು *the gate of a fort or town*, s. n. ಬಿಚ್ಚುಕತ್ತಿ *a drawn sword*, s. n. comp. of ಬಿಚ್ಚು *drawn*, adj. from ಬಿಚ್ಚು *to open*, untie, v. a. ಕಾವಳಿಕಾರ *a guard*, s. m. ಕಟಾರಿ H. *a sort of dagger*, s. n. ಈಟಿ *a spear*, s. n. ಬಲ್ಲಿಯು *a pike, javelin*, s. n. ಬಾಕು *a dagger*, s. n. ಶೂಲ *sans. a dart*, s. n. ವಂಕಣಿ ಕತ್ತಿ *a scimitar, or curved sword*, s. n. ಫಿರಂಗಿ H. *a large gun*, s. n. ಕೋವಿ *a hand-gun*, s. n. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೋವಿ *a match lock*, s. n. from ಕರ್ನಾಟಕ *of or belonging to the karnatica country*, adj. ಬಿಲ್ಲ *a bow*, s. n. ಹರಳ ಬಿಲ್ಲ *a pellet bow*, s. n. from ಹರಳು *a small stone*, s. n. ಅಯು *an arrow*, s. n. ಆಡ್ಡಣ *a shield*, s. n. ಆಯುಧ *sans. a weapon*, s. n. ಮದ್ದು *powder*, s. n. ಗುಂಡು *ball*, s. n. ಆಯುಧಶಾಲೆ *an arsenal, a military depôt*, s. n. from ಶಾಲೆ *sans. a room*, s. n. ಭಯಂಕರ *sans. frightful, terrific*, adj. ಇಂದ್ರದ್ವ್ಯಮ್ಮ *name of a king*. ಬೇಟಿ *hunting, the chase*, s. n. ಪಲಿಗೆ *a large tambour*, s. n. ಕಾಳಿ *a cholera horn*, s. n. ಸಂಪ್ರದಾನಿ *a small kind of tambour*, s. n. ಬಾಣ *sans. rocket*, s. n. ಬಿರುಸು *a kind of fire-work, spur-fire*, s. n. ಬಲೆ *a net*, s. n. ಡೊಣ್ಣೆ *a club or mace*, s. n. ಬಡಿಗಿ *a large stick or staff*, s. n. ಹಾಯವಳಿಕಟ್ಟು *to block up the roads*, comp. v. n. ತೋವು *a raised platform to shoot from*, s. n. ಮೃಗ *sans. an animal in general*, s. n. ಹೆಜ್ಜೆ *footstep, a track*, s. n. ಪದಿ *the den of a tiger*, s. n. ಸವ್ವಳು *noise, sound*, s. n. ಎಬ್ಬಿಸು *to rouse*, v. a. ತುಪಾಕಿ H. *a gun*, s. n. ಘಾಯ *wound*, s. n. ಫಡಿ *a cave or den of a wild beast*, s. n. ಕರಡಿ *a bear*, s. n. ಊದರೆ ಇಡು *to smoke or drive out by fire*, comp. v. n. from ಊದರೆ *thick smoke*, s. n. &c. ಹೊನ್ನಿಗ *a panther*, s. n. ಮೆಣಶಿನ ಕಾಯಿ *red capsikum or chilli*, s. n. ಹೊಗೆ *smoke*, s. n. ಹೊರ *outside*, s. n. ಹೊರಡಿಸು *to expel, to turn out*, v. a. from ಹೊರಡು *to set out*, v. n. ಚಿರಚ *a leo-*

pard, s. n. ಮೊಲ *a hare*, s. n. ಚಿಗಿರಿ *an antelope*, s. n. ಹುಲ್ಲೆ *a female antelope*, s. n. ಸಾರಂಗ *the axis or spotted deer*, s. n. ಕಡವೆ *the black Russian deer, the elk of sportsmen*, s. n. ಏದು *a porcupine*, s. n. ಕತ್ತೇ ಕಿರುಬ *a hyena*, s. n. ಕಪ್ಪಲುನು *a jackal*, s. n. ಚೆಂಡಿಕೆನು *a fox*, s. n. ತೋಳ *a wolf*, s. n. ಸಂಹಾರ ಮಾಡು *to kill*, v. a. from ಸಂಹಾರ sans. *killing*, s. n. ಅಡ್ಡಿ *a pole on which burdens are carried*, s. n. ಹೊರಿಸಿ ಕೊಂಡು past part. of ಹೊರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು *to cause to carry burdens*, &c. v. a. ತೋಗಲು *the skin*, s. n. ಸುಲಿ *to peel, to skin*, v. a. ರವಡಿ *noise, confusion*, s. n. ದಾರಿಯಿಂದ ಬಿಲ್ಲೆಸಿಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ *at the distance of a bow shot from the road*, s. n. from ಬಿಲ್ಲು *a bow*, and ಎಸೆಗೆ *the act of shooting, as an arrow*, s. n. ಹಸುಗೂಸು *a very young child*, s. n. from ಹಸು *young* and ಕೂಸು *a child*, s. n. ಧ್ವನಿ sans. *sound*, s. n. ಆಲದ ಮರ *a banian tree*, s. n. ಬುಡದಲ್ಲಿ *at the bottom*, adv. ಎಳೇ *tender, young, fresh*, adj. ಹಾಸು *to spread as a cloth*, &c. v. a. ಮಲಗಿಸು *to cause to lie down*, caus. v. ಗಂಡು *male*, adj. ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳು *to take up*, v. a. ಮರೋಹಿತ sans. *a family priest*, s. m. ಕುಲ sans. *tribe, caste*, s. n. ಗೋತ್ರ sans. *a family or descent from an original founder of a race*, s. n. ಶೂರ sans. *a brave man*, s. m. ಪನ್ನೀರು ಹುವ್ವು *a rose flower*, s. n. from ಪನ್ನೀರು *rose water*, s. n. ಮುಳ್ಳು *a thorn*, s. n. ಸುತ್ತಲು *around*, adv. ವರ್ಣ sans. *colour*, s. n. ವಾಸನೆ sans. *smell*, s. n. ಅಂಗೀಕರಿಸು sans. *to approve*, v. a. ಬಿಸಾಡು *to throw away*, v. a. ಸುಮ್ಮನೆ ಆಗು *to be quiet, to be silent*, comp. v. n. ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡು *to appoint, invest, literally to consecrate by lustration*, from ಪಟ್ಟ sans. *dignity*. ಅಭಿಷೇಕ sans. *lustration* and ಮಾಡು.

52. ಕಥೆ.

ಬಂದು ದಿವಸ ಬಬ್ಬ ಬೇಡನು ಬೇಟೆ ಆಡ ಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕಾಗಿನ ಚಲ್ಲಣವ ತೊಟ್ಟು, ನಡುಕಟ್ಟು ಬಿಗಿದು, ತಲೆಗೆ ಟೊಟ್ಟುಗೇ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಯೆಕ್ಕಡವ ಮೆಟ್ಟಿ, ಉರಲು ಕಾಲ್ಗಣ್ಣಿ ಬಲೆಗಳು ತೆಗೆದು ಕೊಂ

ಡು, ಅರಳೆ ಬಂಗರಳೆ ಹಂಗರ ಜಾಲಿ ನೆಲ್ಲಿ ಮರ ಗೇರು ಸುರು ಮುಂತಾದ ಮರಗಳಿಂದಲೂ ಹೊದರುಗಳಿಂದಲೂ ನಿಬಿಡವಾಗಿ ಇದ್ದಂಥಾ ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಲಾವುಗೆ ಕೌಜುಗ ಗೊರವಂಕ ಪಾರಿವಾಳ ಗಿಣಿ ತಾಡಿಗ ಸಂಬಾರ ಕಾಗಿ ಕಲ್ಲು ಕುಟಗನ ಹಕ್ಕಿ ಗುಂಡು ಮುಣುಗುವ ಹಕ್ಕಿ ಗೂಗಿ ಕಬ್ಬಕ್ಕಿ ಬಿಳ್ವಕ್ಕಿ ಗರುಡ ರಣಹದ್ದು ಮುಂತಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು, ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಹೋಗ ಬೇಕೆಂತ ಬಲೆಯನ್ನು ಬಡ್ಡಿ, ಬಂದು ಮರದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರಲಾಗಿ; ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಆ ಬಲೆ ವಳಗೆ ಬಿದ್ದು, ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಬಲದಿಂದ ಆ ಬಲೆ ಸಹಿತವಾಗಿ ಹಾರಿ ಹೋಗಲಾಗಿ; ಆ ಬೇಡನು ತನ್ನ ಬಲೆ ಹೋದದ್ದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಾ, ಆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹೋಗುವ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ಓಡುವಾಗ್ಯೆ, ಮುಳ್ಳುಗಿಡಗಳ ಮೇಲೂ ಮರದ ಟೊಂಗೆಗಳ ಮೇಲೂ ಬಿದ್ದು, ಮೈಯೆಲ್ಲ ಗಾಯವಾಗಿ, ನೆತ್ತುರು ಸೋರುತ್ತಿರಲು ಬಹು ದೂರ ಹೋಗಿ, ದಣಕೊಂಡು, ಮುಂದೆ ಓಡುವದಕ್ಕೆ ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲದೆ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ; ಆ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎರಡನೇ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ನನ್ನ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ನೀನು ಬದುಕಿದಿ ಎಂತ ಹೇಳಲಾಗಿ; ನಾನು ಮಾಡಿದ ಉಪಾಯದಿಂದ ನೀನು ಬದುಕಿದಿ ಎಂತ, ಎರಡನೇ ಪಕ್ಷಿ ಹೇಳಿತು. ಆ ಎರಡೂ ಆ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯಾಜ್ಯವಾಡುತ್ತಾ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ, ಒಂದು ಕಡೆ ನಿಂತಿರಲಾಗಿ; ಆ ಬೇಡನು ಆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಇರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು, ಬಲೆ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಆದ ಕಾರಣ ದುರಹಂಕಾರ ಪಡುವವರಿಗೆ ಸೌಖ್ಯ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ.

52. STORY.

ಇಚ್ಛೆ sans. wish, desire, s. n. ಕಾಗಿನ blue, black, adj. ಚಲ್ಲಣ breeches which reach only to the middle of the thighs, s. n. ತೊಟ್ಟು past part. of ತೊಡು to dress or put on, as clothes &c., irr. v. a. ನಡುಕಟ್ಟು a girdle, sash, s. n. ಜಿಗಿ to tighten, to tie, v. a. ಟೊಪ್ಪಿಗೆ a hat or cap, s. n. ಎಕ್ಕಡವ ಮೆಟ್ಟು to put on shoes, from ಎಕ್ಕಡ a shoe worn by the lower orders, s. n. and ಮೆಟ್ಟು a tread, to trample, v. a. ಉರು a snare, s. n. ಕಾಲ್ಗಣ್ಣಿ a gin to catch birds, s. n. from ಕಾಲು a leg and ಕಣ್ಣಿ a rope, s. n. ಅರಳೆ the ficus religiosa, s. n. ಬಂಗರಳೆ the porcher tree, hibiscus populneus, s. n. ಹಂಗರ a shrub the leaves and wood of which are proverbially dry, burning readily when quiet green, s. n. ಜಾಲಿ a large white thorn tree,

s. n. ಸೆ
s. n. ಸ
adj. ಉ
quail
ವಾಳ
s. n. ಸ
n. ಕಬ್ಬ
s. n. ಗು
white w
a vulba
shelter,
a bough
fion, to
contriv
be press

ಬಂ
ಯ, ಜ
ಗಡಿ, ಇ
ಅಭೀಮ
ಬ್ರ, ಹಿ
ಗಳನ್ನು
ದೇಶಕ್ಕೆ
ಹೋದ್ದ
ಕೆಳಗೆ ಕ
ಇದ್ದ ನಾ
ಮಾಡ
ಮಡುತ್ತಿ
ಎತ್ತು, ಆ
ಬಿಲಗಣ್ಣಿ

s. n. ನೆಲ್ಲೆ ಮರ *the emblic myrobalan*, s. n. ಗೇರು *the cashoonut tree*,
s. n. ಮರು P. *the cypress*, s. n. ನಿಜಿದ sans. *crowded, impervious*,
adj. ಲಾವುಗೆ *a sort of quail*, (*perdix cambayensis* or *argoondah*
quail) s. n. ಕೌಜುಗ *a partridge*, s. n. ಗೊರವಂಕ *a myna*, s. n. ಪಾ
ರಿವಾಳ *a dove or pigeon*, s. n. ಗಿಣಿ *a parrot*, s. n. ತಾಡಿಗೆ *a duck*,
s. n. ಸಂಬಾರ ಕಾಗಿ *the crow pheasant*, (*centropus pyrrhopterus*) s.
n. ಕಲ್ಲುಕುಟೆಗನ ಹಕ್ಕಿ *a woodpecker*, s. n. ಗುಂಡು ಮುಣುಗುವ ಹಕ್ಕಿ *a diver*,
s. n. ಗೂಗಿ *an owl*, s. n. ಕಬ್ಬಕ್ಕಿ *a paddy bird*, s. n. ಬಿಳ್ಳಕ್ಕಿ *a small*
white water fowl, s. n. ಗರುಡ sans. *a braminy kite*, s. n. ರಣಹದ್ದು
a vulture, s. n. ಹಕ್ಕಿ *a bird*, s. n. ಬಡ್ಡು *to lay a net*, s. n. ಮರೆ *a*
shelter, cover, s. n. ದಾರಿ ಹಿಡಿ *to take a road*, comp. v. n. ಬೊಂಗೆ
a bough or branch of a tree, s. n. ನೆತ್ತರು *blood*, s. n. ಸೋರು *to*
flow, to run through, v. n. ಜೈತನ್ಯ sans. *strength*, s. n. ಯುಕ್ತಿ sans.
contrivance, s. n. ವ್ಯಾಜ್ಯವಾಡು *to dispute*, s. n. ದುರಹಂಕಾರ ಪಡು *to*
be presumptuous, from ದುರಹಂಕಾರ sans. *vanity, presumption*, s. n.

53. ಕಥೆ.

ಬಂದಾನೊಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬ ವರ್ತಕನಿದ್ದನು. ಅವನು ಜಾಕಾ
ಯಿ, ಜಾಪತ್ರಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆ, ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆ, ಕರ್ಪೂರ, ಸಾಂಬ್ರಾಣಿ, ಬೇ
ಗಡಿ, ಇಂಗ್ಲೀಕ, ಹರಿದಳ, ನೀಲಿ, ಅಂಟು, ಸಣಬಿನಹುರಿ, ಲವಂಗ, ಇಂಗು,
ಅಫೀಮು, ಜೀರಿಗಿ, ಅಜಿನಾಣ, ಮೆಂತಿ, ಕೊತುಂಬರಿ, ನೀಸ, ತವರ, ತಾಂ
ಬ್ರ, ಹಿತ್ತಾಳ, ಬಳ್ಳೆಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ, ಮೆಣಸು, ಹರಳೆಣ್ಣೆ ಮುಂತಾದ ಜಿನಸು
ಗಳನ್ನು ಬಂಟೆಗಳ ಮೇಲೂ ಎತ್ತುಗಳ ಮೇಲೂ ಹೇರಿಕೊಂಡು, ತೆಂಕಣ
ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ; ಅವನ ಬಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಂಟೆ ಕಾಣದೆ
ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಬಹಳ ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಾ, ಬಂದು ಬೇವಿನ ಮರದ
ಕೆಳಗೆ ಕೂತು ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಹೋಗುತ್ತಾ
ಇದ್ದ ನಾಲ್ವರು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಅವನ್ನು ನೋಡಿ, ನೀನು ಯಾತಕ್ಕೆ
ದುಃಖ ಪಡುತ್ತೀ? ಎಂತ, ಕೇಳಲು; ತನ್ನ ಬಂಟೆ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ದುಃಖ
ಪಡುತ್ತೇನೆ ಎಂತ, ಉತ್ತರಾ ಕೊಟ್ಟನು. ಈ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬ
ಎಲೈ, ಆ ಬಂಟೆಗೆ ಬಂದು ಕಾಲು ಕುಂಟಲ್ಲವೇ? ಎಂತ, ಕೇಳಿದನು; ಅದಕ್ಕೆ
ಬಲಗಣ್ಣು ಕುರುಡೋ? ಎಂತ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕೇಳಿದನು; ಅದರ ಬಾಲ ಮೊಂ

ಡಲ್ಲವೇ? ಎಂತ, ಮೂರನೇಯವನು ಕೇಳಿದನು; ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಟ್ಟೆನೋವು ಉಂಟೋ? ಎಂತ, ನಾಲ್ಕನೇಯವನು ಕೇಳಿದನು. ಆ ವರ್ತಕ ಹೌದೆಂತ ಹೇಳಿ, ಅವರು ತನ್ನ ಬಂಟಿಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂತ ಯೋಚನೇ ಮಾಡಿ, ನೀವು ಆ ಬಂಟಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಂಡಿರಿ? ಎಂತ, ಕೇಳಲಾಗಿ; ನಾವು ಬಂಟಿಯನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ಎಂಬದಾಗಿ, ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಆ ವರ್ತಕನು ಅರಸಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ—ದೇವರೂ ನನ್ನ ಬಂಟಿಯನ್ನು ಕಾಣದೆ, ನಾನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಾಗ, ಯಾರೋ ನಾಲ್ವರು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ, ನನ್ನ ಬಂಟಿಯ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಬಂಟಿಯನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ಎಂದರು; ಅವರು ನನ್ನ ಬಂಟಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ ಎಂತ, ಹೇಳಲಾಗಿ; ಅರಸು ಅವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ, ಅವನ ಬಂಟಿಯನ್ನು ನೀವು ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೇ? ಎಂತ, ಕೇಳಲಾಗಿ; ನಾವು ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೆಂತ, ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಬಂಟಿಯನ್ನು ನೀವು ಕಾಣದೆ ಇದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಕುಂಟಂತಲೂ ಕಣ್ಣು ಕುರಡಂತಲೂ, ಬಾಲ ಮೊಂಡಂತಲೂ, ಹೊಟ್ಟೆನೋವಂತಲೂ, ನಿಮಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಯಿತು? ಎಂತ, ಅರಸು ಕೇಳಲಾಗಿ; ಸ್ವಾಮಿ, ಆ ಬಂಟಿಯ ಮೂರು ಕಾಲು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಊರಿದ್ದಾಗಿ ಕಾಣ ಬಂತು, ಬಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಕಾಣ ಬರಲಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಅದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಾಲು ಕುಂಟೆಂಬದಾಗಿ ನನಗೆ ತೋರಿತು ಎಂತ, ಬಳ್ಳು ಹೇಳಿದನು. ದಾರಿಗೆ ಬಲಗಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗಿಡಗಳ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆ, ಎಡಗಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗಿಡಗಳ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿಂದಿರುವಂತೆ ಕಾಣ ಬಂದದ್ದರಿಂದ, ಆ ಬಂಟಿಗೆ ಬಲಗಣ್ಣು ಇಲ್ಲವೆಂತ ನನಗೆ ತೋರಿತು ಎಂತ, ಎರಡನೇಯವನು ಹೇಳಿದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನೆತ್ತರು ಬಿಂದುಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು; ಆದ ಕಾರಣ ನೋಣ ಗುಂಗಾಡಿ ಕಚ್ಚಿ ರಕ್ತ ಸೋರಿತು ಎಂತಲೂ, ಬಾಲಗಿಡ್ಡಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ನೋಣಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆ ಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಹೋಯಿತೆಂತಲೂ ಯೋಚಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಬಾಲಮೊಂಡಲ್ಲವೇ? ಎಂತ ಕೇಳಿದನೆಂದು, ಮೂರನೇಯವನು ಹೇಳಿದನು. ಬಂಟಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣ ಬಂದದ್ದರಿಂದ, ಅದು ಹೊಟ್ಟೆನೋವಿನಿಂದ ಹೊರಳಾಡಿ ಇದ್ದಿತು ಎಂತ ತಿಳಿದನೆಂದು, ನಾಲ್ಕನೇಯವನು ಹೇಳಿದನು. ಅರಸು ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಅವರಿಗೆ ಉಡುಗರೆಗಳು ಕೊಟ್ಟು, ಆ ವರ್ತಕಗೆ ಬಂಟಿಯ ಜೀವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ನೀವು ಹೋಗಿರಿ ಎಂತ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

53. STORY.

ಬಂದಾನೊಂದು *certain, some, adj. n. from* ಬಂದು repeated with the insertion of ಆದ which is changed into ಆನ ಜಾಕಾಯಿ *nutmeg,*

s. n. ಚಾಪತ್ರಿ sans. *mace*, s. n. ಬೆಲ್ಲ *jaggery*, *coarse sugar*, s. n. ಸಕ್ಕರೆ *sugar*, s. n. ಕಲ್ಲಸಕ್ಕರೆ *sugar candy*, s. n. ಕರೂರ sans. *camphor*, s. n. ಸಾಂಬಾರಿ sans. *benzoin*, s. n. ಬೇಗಡಿ *tinsel*, s. n. ಇಂಗೆ ಕೀಕ *vermilion*, s. n. ಹರಿದಳ *yellow orpiment*, s. n. ನೀಲಿ *indigo*, s. n. ಅಂಟು *gum or resin*, s. n. ಸಣಬಿನ ಹುರಿ *hempen string*, s. n. from ಸಣಬಿನ *gen. sing. of ಸಣಬು hemp*, and ಹುರಿ *thread, twine*. ಲವಂಗ sans. *a clove*, s. n. ಇಂಗು *assafœtida*, s. n. ಅಫೀಮು *H. opium*, s. n. ಜೀರಿಗೆ *cummin seed*, s. n. ಅಜೀವಾಣ *bishop's weed seed*, s. n. ಮೆಂತಿ *fenugreek*, s. n. ಕೊತುಂಬರಿ *coriander*, s. n. ಸೀಸ *lead*, s. n. ತವರ *tin*, s. n. ತಾಂಬ್ರ *copper*, s. n. ಒಳ್ಳೆಣ್ಣೆ *sesamum gingillie oil*, s. n. from ಒಳ್ಳೆ *good* and ಎಣ್ಣೆ *oil*. ತುಪ್ಪ *ghee*, s. n. ಮೆಣಸು *pepper*, s. n. ಹರಳೆಣ್ಣೆ *castor oil*, s. n. from ಹರಳು *the castor oil seed*. ಬಂಟಿ *a camel*, s. n. ತೆಂಕಣ *Southern*, *adj.* ಬೇವಿನ ಮರ *a margosa tree*, s. n. ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ *a respectable man*, s. m. ಕೇಳಲು *when (they) asked*, *inf. of ಕೇಳು to ask*, used as an adverb of time. ಬಲ *right*, *opposed to ಎಡ left*, *adj.* Gr. par. 22, for the change of ಕ of ಕಣ್ಣು into ಗ. ಮೊಂಡು *maimed, cut*, *adj.* ದೇವರೂ *O Lord!* ಯಾ ರೋ ನಾಲ್ವರು *four unknown persons*, ಕುರುಹ *mark, sign*, s. n. ಆ ಬಂಟಿಯ ಮೂರು ಕಾಲು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಉರಿದ್ದಾಗಿ ಕಾಣ ಬಂತು *it appeared that the three legs of the camel were firmly placed on the ground*. ಊರು *to set firmly, as a stick, &c.* v. n. ತೋರು *to seem*, v. n. ಕಡೆ *side*, s. n. ಮುಟ್ಟು *to touch*, v. a. ನೆತ್ತರು *blood*, s. n. ಬಿಂದು sans. *a drop*, s. n. ಗುಂಗಾಡಿ *a gnat or musquito*, s. n. ಕಚ್ಚು *to bite*, v. a. ಗಿಡ್ಡ *short, in size or stature*, *adj.* ಜೋಪು *to drive out flies*, v. a. ಹೊರಳಾಡು *to roll about, as a child or as one who is in distress*, v. n. ವಡುಗರೆ *present of clothes, &c.* s. n. ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ *to your respective places*, from ನಿಮ್ಮ *your*, repeated.

54. ಕಥೆ.

ಬಂದು ಊರಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬಂದು ಹಳೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಮನೇ

ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಮುಳ್ಳುಗಿಡಗಳು ಮುಂತಾದ್ದು ಅಡವಿಯಂ
ತೆ ಬೆಳೆದು, ಹೆಣ್ಣಿನ, ಇಲಿ, ಚುಂಡಿಲಿ, ತಗಿಣಿ, ಇವು, ಕಣ್ಣುಕಪಿಟ, ತುಂ
ಬಿ, ಆತೇ ಹುಳ, ಮಿಡಿಚಿ, ದೊಣ್ಣೆಕಾಟ, ಬೆಂಕೀ ಹುಳ, ಚಿಕ್ಕಾಡು, ಕಂಬ
ಳ ಹುಳ, ಜೇಡ ಹುಳ, ಇಲ್ಲಣ, ಗೆದ್ದಲು, ಚೇಳು, ನೂರುಗಾಲು ಮುಂತಾ
ದವುಗಳ ಕಾಟ ಬಹಳವಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಈ ಶ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರ
ದೆ, ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ, ಅವನು ಆ ಊರಲ್ಲಿ
ಇದ್ದ ವಿನಾಯಕನ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿ-ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಮನೇ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾ
ಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ನೂರು ವರಹಾ ದಯ ಮಾಡಿದರೆ, ತಮಗೆ ಬಂದು ತೆಂ
ಗಿನ ಕಾಯಿ ಬಡಿಯುತ್ತೇನೆ ಎಂತ, ಹರಿಶಿ ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ, ಆ ವಿನಾಯಕನು
ಆ ಹ್ವಣವೇ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ-ಎಲಾ, ನಿನ್ನ ಮನೇ ಹಿತ್ತಲ ವಳಗೆ ಫ
ಲಾನೇ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅಗದರೆ ನಿನಗೆ ನೂರು ವರಹಾ ಶಿಕ್ಷಿತು ಎಂತ, ಹೇಳಿದನು.
ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ವಿನಾಯಕ ಹೇಳಿದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಅಗಿಯಲಾ
ಗಿ, ನೂರು ವರಹಾ ಶಿಕ್ಷಿತು. ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನೂರು ವರಹಾ ತಕ್ಕೊಂ
ಡು, ವಿನಾಯಕಗೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಬಡಿಯುತ್ತೇನೆ ಎಂತ ಹರಿಶಿ ಕೊಂಡ ಪ್ರ
ಕಾರ ನಡೆಯಿಸುವದಕ್ಕೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಸಂಪಾದಿಸ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ
ಯೋಚನೇ ಮಾಡಿ, ಮತ್ತೂ ವಿನಾಯಕನ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿ-ಸ್ವಾಮಿ, ನನ
ಗೆ ನೂರು ವರಹಾ ಶಿಕ್ಷಿತು, ಸರಿ; ತಮಗೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಬಡಿಯುವದಕ್ಕೆ
ಬಂದು ದುಡ್ಡು ಸಹಾ ಶಿಕ್ಕುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಾ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ, ಪ್ರಾ
ರ್ಥಿಸಲು; ವಿನಾಯಕ ನಕ್ಕು, ನಾಳೆ ನಿನಗೆ ಬಂದು ದುಡ್ಡು ಶಿಕ್ಕುವದು,
ಹೋಗಿಂತ, ಹೇಳಿದನು. ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ ಅವನಿಗೆ ಬಂದು ದುಡ್ಡು ಶಿಕ್ಷಿತು.
ಅವನು ಆ ದುಡ್ಡು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ
ಏನು ಬೆಲೆ ಎಂತ ಕೇಳಲಾಗಿ; ದುಡ್ಡಿಗೆ ಬಂದು ಎಂತ, ಅಂಗಡಿಯವ ಹೇಳಿದ
ನು. ದುಡ್ಡಿಗೆ ಎರಡು ಕಾಯಿ ಕೊಡು ಎಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೇಳಿದನು. ಇಲ್ಲಿಂ
ದ ಮೂರು ಗಾವದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಊರು ಅದೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ದು
ಡ್ಡಿಗೆ ಎರಡು ಕಾಯಿ ಶಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎಂತ, ಅಂಗಡಿಯವ ಹೇಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ
ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸಲಾಗಿ; ದುಡ್ಡಿಗೆ ಎರಡು ಕಾಯಿ
ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂತ, ಅಂಗಡಿಯವರು ಹೇಳಿದರು. ನಾಲ್ಕು ಕಾಯಿ ಕೊಡು
ಎಂತ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೇಳಲಾಗಿ; ಇಲ್ಲಿಗೆ ಐದು ಗಾವದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಊ
ರು ಅದೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ದುಡ್ಡಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಯಿ ಶಿಕ್ಷಿತು ಎಂತ, ಅಂಗ
ಡಿಯವರು ಹೇಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮತ್ತೂ ಬಹು ದೂರ
ಹೋಗಿ, ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಬೆಲೆ ವಿಚಾರಿಸಲಾಗಿ; ದುಡ್ಡಿಗೆ ಹತ್ತು ಕಾಯಿ
ಎಂತ, ಹೇಳಿದರು. ಎಲಾ, ಅಪ್ಪಾ, ನನಗೆ ಬಂದು ಕಾಯಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೊಡ

ಬಾರದ
ಮೂರು
ಶಿಕ್ಕು
ತೋ
ಕೇಳ
ದು ದ
ಕ್ಕೆ ಬ
ಬಟ್ಟ
ಹಣ
ತೆಂಗಿನ
ಬಂಡಿ
ಕಾರಣ
ಗಲ ವೆ
ಅವನ
ರಕನ
ಗಳು ಹಿ
ಟ್ಟಿಯಾ
ವರಹಾ
ಹಿಡಿದು
ಇರುವ
ಎರಡು
ಅದ ಕಾ
ಹೇಳ
and rou
see, ever
a long,
large bl
or grass
ಮೇಷ
ಖರಾಣ
ಯಾಳು

ಬಾರದೇ? ಎಂತ, ಅಂಗಡಿಯವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕೇಳಲಾಗಿ; ಈ ಊರ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ತೋಟ ಅದೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಶಿಕ್ಕುವದೆಂತ, ಹೇಳಿದರು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಕ್ಷಣ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ತೋಟದವನ್ನು ಕಂಡು, ಬಂದು ಕಾಯಿ ಕೊಂಡು ಎಂತ, ಕೇಳಲಾಗಿ; ಮರಾ ಹತ್ತಿ, ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾಯಿ ಕೊಯಿದು ಕೊಂಡು ಹೋಗು ಎಂತ, ತೋಟದವನು ಹೇಳಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಮರಾ ಹತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದ್ದರಿಂದ, ಏನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂತ, ಯೋಚನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ; ಬಬ್ಬ ತುರಕ ಬಂಟೆ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅವನ್ನು ನೋಡಿ-ಎಲೈ, ಬಂಟೆ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿಸಿದರೆ ನಿನಗೆ ಹತ್ತು ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಕೊಯಿದು ಕೊಂಡುತ್ತೇನೆ ಎಂತ, ಹೇಳಲು; ಅವನು ಅವನ್ನು ಬಂಟೆ ಮೇಲೆ ಏರಿಸಿದನು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕಾಯಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ನಿಲಕಲಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ-ಎಲೈ, ನೀನು ಬಂಟೆ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೋ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಏರಿ, ಕಾಯಿ ಕೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ ಎಂತ, ಹೇಳಿ, ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ ಅವನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆರಿದಿ, ಕಾಯಿ ಕೊಯ್ಯುತ್ತಿರುವಾಗ್ಯೆ, ಆ ಬಂಟೆಯು ತುರಕನ ಬಿಟ್ಟು, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಆಗ ತುರಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಾಲುಗಳು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಜೋಲುತ್ತಾ-ಎಲೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ಮರವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೋ, ಬಿಡ ಬೇಡ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿದರೆ ನಿನಗೆ ನೂರು ವರಹಾ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂತ, ಹೇಳಲಾಗಿ; ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮರದ ಕೊನೇ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು-ಈ ತುರಕ ಕೊಡುವ ನೂರು ವರಹಾ, ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಇರುವ ನೂರು ವರಹಾ ಮುರಿಸಿದರೆ, ಇಷ್ಟು ರೂಪಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂತ, ಎರಡು ಕೈಗಳೂ ಅಗಲಿಸಲು; ಇಬ್ಬರೂ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು, ಸತ್ತು ಹೋದರು. ಆದ ಕಾರಣ ಅತಿ ಲೋಭದಿಂದ ಪ್ರಾಣಹಾನಿ ಸಹಾ ಬರುತ್ತದೆ.

54. STORY.

ಹಳೇ *old, ancient*, adj. ಅನ್ನ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ *being destitute of food and raiment*. ಅಂಗಳ *court-yard*, s. n. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ *wherever (we) see, every where*. ಇಲಿ *a rat*, s. n. ಚುಂಡಿಲಿ *a musk rat*, s. n. ತಗಿಣಿ *a bug*, s. n. ಇರ್ವ *an ant*, s. n. ಕಣ್ಣುಕುಪಿಟಿ *a bat*, s. n. ತುಂಬಿ *the large black bee*, s. n. ಆತೇ ಹುಳ *a cockroach*, s. n. ಮಿಡಿಚೆ *a locust or grasshopper*, s. n. ಡೋಣ್ಣೇಕಾಟಿ *a lizard or blood-sucker*, s. n. ಬಿಂಕೇಹುಳ *a fire fly*, s. n. ಚಿಕ್ಕಾಡು *a musquito*, s. n. ಕಂಬಳಿಹುಳ *a species of hairy caterpillar*, s. n. ಜೇಡಹುಳ *a spider*, s. n. ಇಲ್ಲಣ *cobweb*, s. n. ಗೆದ್ದಲು *white ants*, s. n. ಜೇಳು *a scorpion*, s. n. ನೂ

ರುಗಾಲು a centipede, s. n. ಕಾಟ annoyance, trouble, s. n. ವಿನಾಯಕ Ganesa, God of wisdom, s. m. ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡು to repair, to put in good order, comp. v. a. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಒಡೆಯು to break or crack a coconut, the Hindus break cocoanuts to their gods to propitiate them. ಹರಿತಿ ಕೊಳ್ಳು to vow, v. n. ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು to be gracious, v. n. from ಪ್ರಸನ್ನ sans. gracious, adj. ಮತ್ತೂ again; also more, further, adv. ಸರಿ right! correct! interj. ಅನುಗ್ರಹ sans. favor, s. n. ಸುಮ್ಮನೆ gratis, for nothing, adv. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು as much as you want. ತೋಟದವ a gardener, s. m. ಅವನಿಗೆ ಮರಾ ಹತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದ್ದರಿಂದ as he could not climb the tree. ಆದಾಗ್ಯೂ however, notwithstanding, yet, adv. ಕಾಯಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ನಿಲಕಲ್ಲು he could not reach the fruits or the fruits were out of his reach. ನಿಲಕು to be within reach, v. n. ಜೋಲು to hang, v. n. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ fast, adv. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿದರೆ if my life be spared. ಕೊನೆ the end or top of any thing, s. n. ಮುರಿಸು to change, as large money into smaller, v. a. ಅಗಲಿಸು to spread out, to extend, v. a. ಲೋಭ sans. covetousness, avarice, s. n. ಸಹ sans. even, adv.

55. ಕಥೆ.

ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಗಮಂಗಳದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಹೆಬ್ಬಾರವರು, ಅವರ ಭತ್ಯದ ಆಳು ಚಿಕ್ಕೇಗೌಡ ಸಹ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದು ದಿವಸ ತೋಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇರುವಲ್ಲಿ, ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಹೆಬ್ಬಾರವರು ನೆಲ್ಲಿ ಮರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು ಮಲಗಿರಲಾಗಿ, ಬಿಸಲು ಆತನ ಮೋರೆಗೆ ತಾಕುತ್ತಿರಲು; ಒಂದು ನಾಗ ಸರ್ಪವು ಬಂದು ಬಿಸಲಿಗೆ ಮರೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮರೇ ಮಾಡಿ ಇರುವದನ್ನು ಈ ಭತ್ಯಗಾರ ಚಿಕ್ಕೇಗೌಡನು ಕಂಡು, ಭಯ ಪಟ್ಟು, ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರಲಾಗಿ; ಆ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ಪವು ಬಿಸಲು ತಂಪಾದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹೋದ ತರುವಾಯ, ಈ ಚಿಕ್ಕೇಗೌಡನು ತನ್ನ ಬಡೆಯನ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸ್ವಾಮಿ, ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮರೆತು ಮಲಗುವರೇ? ಎಂದು, ಆಗ ನಡೆದ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳು ಯಾವತ್ತು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದೆ, ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದಾ

ನೊಂದು ದಿವಸ ತನ್ನ ಬಡೆಯನಾದ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಹೆಬ್ಬಾರವರನ್ನು—ನಿಮಗೆ ಮಹದೈತ್ಯರ್ಯ ಬಂದರೆ ನನಗೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟೀರಿ? ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ; ನಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸುವಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಮಹದೈತ್ಯರ್ಯ ಬರುವ ಬಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ? ನಾವು ನಿನಗೇನು ಕೊಟ್ಟೀವು? ಎಂತ ಹೇಳಲಾಗಿ; ಸ್ವಾಮಿ, ಮುಂದೆ ಕಾರಣ ಉಂಟು ಎಂದು, ಈ ಪೂರೋತ್ತರಗಳು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ; ನಮಗೆ ಧೋರತನ ಬಂದರೆ ನಿನಗೆ ದಳನಾಯಿತನವೆಂದು, ಹೇಳಲಾಗಿ; ಚಿಕ್ಕೀಗೌಡನು ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಇರುವಲ್ಲಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ದಿವಸವಾದ ಬಳಿಕ ಬಬ್ಬ ಪರಮಹಂಸನು ಬಂದು, ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಹೆಬ್ಬಾರವರನ್ನು ಗ್ರಾಸಕ್ಕೆ ಕೇಳಲಾಗಿ; ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ದೇವತಾರ್ಚನೆ ಆಗುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಆ ಪರಮಹಂಸನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಡಿಸಲಾಗಿ; ಅವನು ತೃಪ್ತಿಬಟ್ಟು, ದಯೆಯಿಂದ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ, ನಿಮಗೆ ಬಂದು ಮೂಲಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು, ಕೊಟ್ಟು, ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಭಾವಿಯನ್ನು ಇಳಿದು, ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳದೆ, ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಹೋದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಮೂಲಿಕಾ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಖಬ್ಬಣ ಸುವರ್ಣವಾಗುವದನ್ನು ಕಂಡು, ಈ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನವರು ಚಿಕ್ಕೀಗೌಡನ ಸಹ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಈ ಪೂರೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಆಗ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದವರಿಗೆ ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಬಿನ್ನಹಾ ಮಾಡಲಾಗಿ; ಅವರು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ಈ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನವರಿಗೆ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಧಂಷಾಯಕರು ಎಂಬ ನಾಮಾಂಕಿತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅಭಯ ಹಸ್ತ ಆಭರಣ ಉಡುಗರೆ ಸಹ ಕೊಟ್ಟು—ಕಾವೇರೀ ಉಭಯ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಪ್ಪ ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರಭುಗಳು ಮುಂತಾದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಧನಿಯಾಗಿ ಧಂಷಾಯಕತ್ವವ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇರಿ ಎಂಬದಾಗಿ, ಕಾವೇರೀ ಉಭಯ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶೀಮೆಗಳನ್ನು ಇವರ ವಶ ಮಾಡಿ, ಮೂಲಿಕಾ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆಗುವಂಥಾ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಆಳು ಮಂದಿ ಕುದುರೆಗಳು ಸಹ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಶೀಮೇ ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇರುವ ಹಾಗೆ, ನೇಮಕಾ ಮಾಡಿದರಾದ ಕಾರಣ ಈ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಧಂಷಾಯಕರು ಅದೇ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಆಳು ಮಂದಿ ಕುದುರೆ ಸಹ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಹೆಬ್ಬಾರವರು ಕುರಂಗ ನಾಡು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಭುವಾಗಿ ಇರುವದರಿಂದ, ಅವರ ಸಂಗಡ ಆಲೋಚನೆಯಂ ಮಾಡಿ, ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಧಂಷಾಯಕರು ಈ ಕಾವೇರೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸ ಬೇಕು ಎಂದು, ಉಭಯ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಭುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರೆಯಿಸಿ, ಪಟ್ಟಣ ಕಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸುಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಮೊದಲಲ್ಲಿ ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕರುವಗಲ್ಲು ನಡೆಸಿದರು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ ದೇವರು ಗೌತಮ ಋಷಿಗೆ ಕಾವೇರೀ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರ

ತೃಕ್ಷವಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣವೆಂಬದಾಗಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟು, ಕಾವೇರಿಗೆ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಕಾಲವೆಯನ್ನು ತೆಗಿಸಿ, ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಧಂಣಾಯಕರು ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಧೊರೆತನಾ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

55. STORY.

ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ *in former times*, from ಪೂರ್ವ sans. *former*, adj. ನಾಗಮಂಗಲ name of a village. ತಿಮ್ಮಣ್ಣ name of a man. ಹೆಬ್ಬಾರವರು *a class of Bramins so called from ಹೆಬ್ಬ great and ಹಾರುವ a Bramin* Here it is used as a title. ಭಕ್ತದ ಆಳು *a servant receiving his daily allowance or wages in grain*, from ಭಕ್ತದ gen. sing. of ಭಕ್ತ daily allowance in grain and ಆಳು a man. ಚಿಕ್ಕೇಗೌಡ name of a man. ವ್ಯವಸಾಯ sans. *cultivation of land*, s. n. ಅಡಿಯಲ್ಲಿ abl. sing. of ಅಡಿ the bottom or foot of any thing. ಮೈ ಮರೆತು ಮಲಗಿರಲಾಗಿ *while fallen asleep*, from ಮೈ ಮರೆತು ಮಲಗು to drop off to sleep, comp. v. ನಾಗಸರ್ಪ sans. *a hooded serpent*, s. n. ಮರೆಯಾಗಿ as a cover or screen, adv. ಹೆಡೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ *having expanded the hood*. ಮರೇ ಮಾಡು to hide, to shelter, v. a. ಭಕ್ತಗೌಡ the same as ಭಕ್ತದ ಆಳು. ಬಿಸಲು ತಂಪಾದ ಮೇಲೆ *after the heat abated*. ತಂಪು cold, cool, adj. ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಲ್ಲಿ according to one's pleasure. ಹರಿದು ಹೋಗು to creep as a serpent, v. n. from ಹರಿದು past part. of ಹರಿ to run or flow as water, v. n. ತನ್ನ ಒಡೆಯನ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ಮಾಡಿ *having awakened his master*. ಒಡೆಯ a master, s. m. ಎಚ್ಚರ the state of being awake, s. n. here the verb governs two objects. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು *thus late, until this time*, adv. ಪೂರೈಸ್ತರ sans. *circumstances*, s. n. ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯ sans. *great prosperity*, from ಮಹತ್ great and ಐಶ್ವರ್ಯ wealth, riches, s. n. ಈ ಬಗೆ this kind. ಕಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸು to suffer distress, comp. v. ನಮಗೆ ಬಹುದೈಶ್ವರ್ಯ ಬರುವ ಬಗೆಹಾಗಿ *by what means am I to attain great riches*. ಕಾರಣ fortune, lot, also cause, s. n. ನಮಗೆ ಧೊರೆತನ ಬಂದರೆ *if I get royalty or chiefship*. ಧೊರೆತನ *kingly rule*, from ಧೊರೆ a master and ತನ. ನಿನಗೆ ದಳವಾಯಿತನ *thou shalt get the place of a Dalavay*; here the verb is understood. ದಳವಾಯಿತನ the place of a general of an army, from ದಳವಾಯಿ the general of an army. ದಳ an army, s. n. ನಂಬಿಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳು to take one's assurance or promise, from ನಂಬಿಗೆ faith.

ಪರಮ ಹಂಸ sans. *a chief ascetic*, s. m. ಗ್ರಾಸ sans. *food*, s. n. ದೇವ
ತಾರ್ಚನೆ ಆಗುವದಕ್ಕೆ ವೊದಲ್ಲೇ *previous to the adoration of the deity*. ಅ
ರ್ಚನೆ sans. *adoration*, s. n. ತೃಪ್ತಿ ಬಡು *to be satisfied*, v. n. ರಹಸ್ಯ
sans. *secret*, adj. ಮೂಲಿಕೆ sans. *any medicinal drug or root*, s. n.
ಅದೃಶ್ಯ sans. *invisible*, adj. ಪ್ರಭಾವ sans. *power, virtue*, s. n. ಖಜ್ಜಿ
ಣ iron, s. n. ಸುವರ್ಣ sans. *gold*, s. n. ವಿಜಯ ನಗರ the city of Bi-
janagar, the capital of the last Telinga dynasty on the banks
of the Tumbadra. ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ sans. *in detail*, adv. ಬಿಸ್ತಾಹಾ ಮಾಡು
to represent respectfully, comp. v. a. ದೊಡ್ಡಾಯಕ *chief of the rulers*,
a chief ruler, from ದಣಿ *master* and ನಾಯಕ *a chief*. ನಾಮಾಂಕಿತವನ್ನು
ಕೊಡು *to confer a name or title*, comp. v. n. from ನಾಮ sans.
name, s. n. ಅಂಕಿತ sans. *mark, symbol*, s. n. &c. &c. ಅಭಯ ಹಸ್ತ
sans. *the hand stretched forth* (as of an idol, a Rajah &c.) *in*
re-assurance, or in token of favour, from ಅ negative particle,
ಭಯ *fear*, and ಹಸ್ತ *hand*. ಅಭರಣ sans. *ornament*, s. n. ಕಾವೇರಿ ಉ
ಭಯ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ *on both sides of the Caveri*, from ಕಾವೇರಿ *the name*
of a river in the Karnatic. ಉಭಯ sans. *both*, adj. ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ abl.
of ಪಾರ್ಶ್ವ sans. *side*. ಅಷ್ಟಗ್ರಾಮ name of a village. ಪ್ರಭು sans. *a lord*,
master, prince, ruler, s. m. ಧನ್ವಾಯಕತ್ವ *the power of Dhannayaka*,
s. n. ತೀಮೆ country, s. n. ವಶಾ ಮಾಡು *to put in possession of*, v. a.
ದ್ರವ್ಯ sans. *money, wealth*, s. n. ಆಳು *a servant*, s. m. ಮಂದಿ *people*.
ಕಟ್ಟು *to assemble, to levy*, v. a. ನೇಮಕಾ ಮಾಡು *to make arrange-*
ments, v. a. ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು *to take or conquer*, v. a. ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಹೆಬ್ಬಾರ
ವರು name of a man. ಕುರಂಗ ನಾಡು name of a country. ತೀರ sans.
bank of a river, &c. s. n. ನಿರ್ಮಿಸು sans. *to build*, also *to create*,
to produce. ಸುಮುಹೂರ್ತ sans. *an auspicious time*, from ಸು *good*
and ಮುಹೂರ್ತ *the time fixed for the commencement of marriage*,
&c. s. n. ನಿಶ್ಚಯಿಸು sans. *to fix*, v. a. ಕರುವಗಲ್ಲು *a foundation stone*,
s. n. ನಡಿಸು *to cause to plant or fix in the ground*, caus. v. ಶ್ರೀರಂಗ
ನಾಥ name of a Hindu God. ಗೌತಮ ರುಷಿ *a sage so called*. ಶ್ರೀರಂಗ
ಪಟ್ಟಣ Seringapatam. ಕಟ್ಟಿ *a bank*, s. n. ಕಾಲಿವೆ ತೆಗೆ *to make a channel*
from ಕಾಲಿವೆ *a nullah, rivulet, or running stream*, s. n. ತೆಗೆ *to ex-*
cavate, to take out, v. a.

56. ಕಥೆ.

ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಪೂರ್ವ ವೃತ್ತಾಂತವೆಂತೆಂದರೆ, ದ್ವಾರಾವತಿಯಿಂದ ವಿಜಯ ರಾಜವೊಡೆಯರು, ಇವರ ತಮ್ಮಂದಿರು ಕೃಷ್ಣ ರಾಜವೊಡೆಯರು ಸಹಾ ವಿಜಯ ನಗರಕ್ಕೆ ರಾಯರ ಬಳಿಗೆ ಬರಲಾಗಿ; ರಾಯರು ಅವರನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ—ನಿಮಗೆ ಬಂದು ಶೀಮೇ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ನೀವು ಕಾವೇರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೈಸೂರು ಶೀಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರಿ ಎಂತ, ಹೇಳಲಾಗಿ; ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಕಾವೇರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಚಾಮುಂಡೀಶ್ವರಿ ಅಮ್ಮನವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಹಣರಣ ಎಂಬ ಕೋಟೆ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಇರುವಾಗ್ಗೆ; ಚಾಮುಂಡೀಶ್ವರಿ ಅಮ್ಮನವರು ಇವರ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು—ನೀವು ಇಲ್ಲೇ ಇರಿರಿ, ನಿಮಗೆ ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂತ, ಹೇಳಲಾಗಿ; ಅವರು ಮಹಾ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದರು. ಈ ಹಣರಣ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತ ವೊಡೆಯರು ಎಂಬವರು ಇದ್ದರು; ಅವರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು. ಆ ಶಾಂತ ವೊಡೆಯರು ಮೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಶೀಮೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದದ್ದರಿಂದ, ಒಬ್ಬ ವೊಡೆಯರು ಅವರ ಮನೇ ಜನರನ್ನು ಆರೇಕೇ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದರು. ಈ ಶಾಂತ ವೊಡೆಯರಿಗೆ ವಳತವಾಗಿ ಇದ್ದ ಕೆಲವು ನೀಚ ಕುಲದವರು ಇವರು ಹೊರಟು ಹೋದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ಬಹಳ ಗರ್ವಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಅವರ ಮಗಳನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡಿರಿ ಎಂತ ಕೇಳಲಾಗಿ; ಅವನ್ನು ಮಿರುವದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ, ವಳ್ಳದೊಂದು ಮದುವೇ ಮುಸ್ತೈದಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ; ಅವರ ಮನೇ ಹೆಮ್ಮೆಗಳು ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಕೆರೆ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಿರಲು; ಆ ಕೆರೆ ದಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದ ವಿಜಯ ರಾಜವೊಡೆಯರೂ ಕೃಷ್ಣ ರಾಜವೊಡೆಯರೂ ಅವರನ್ನು ಕಂಡು, ಶುಭ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಯತ್ನೀಕರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ದುಃಖ ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ; ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಆ ಹೆಮ್ಮೆಗಳು ಹೇಳಲು; ಅವರು ಕೇಳಿ—ಇದು ಏನು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ? ನಾವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದರೆ ಸೌಖ್ಯ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟೇವು ಎಂತ, ಹೇಳಿದರು. ತರುವಾಯ ಆ ಹೆಂಗಸರು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ವೊಡೆಯರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಈ ಸಂಗತಿ ಹೇಳಲಾಗಿ; ಆ ವೊಡೆಯರು ಆ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಈ ಕೆರೆ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕೊಂಡು ಇದ್ದ ಈ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಕೋಟೆ ವಳಗೆ ಕರೆಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ವಿವಾಹಚಪ್ಪರ ಮುಂತಾದ ಮುಸ್ತೈದೇ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ; ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಆ ನೀಚ ಕುಲದವರಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕಲಹಗಳು ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಜನಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಆ ನೀಚ ಕುಲದವರಲ್ಲಿ

ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದಂಥಾವರನ್ನು ಬಜ್ಜಿಬ್ಬನ್ನಾಗಿ ಬಳಗೆ ಕರ ತರಿಸಿ, ಸಂಹಾರಾ ಮಾಡಿದರು. ತರುವಾಯ ಆ ವೊಡೆಯರು ಆ ಕಾಂತ ವೊಡೆಯರ ಮಗಳನ್ನು ವಿಜಯ ರಾಜವೊಡೆಯರಿಗೆ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಹೊರಣ ಕಾರಗಳ ಸಹಾ ಇವರ ಸ್ವಾಧೀನಾ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ತಮ್ಮಂದಿರು ಕೃಷ್ಣ ರಾಜವೊಡೆಯರು ಮೈಸೂರನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನಾ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡರು.

56. STORY.

ಮೈಸೂರು *Mysore*. ನಗರ sans. *a town or city*, s. n. ವೃತ್ತಂತವು sans. *particulars, detail*, s. n. ದ್ವಾರಾವತಿ name of a city. ವಿಜಯ ರಾಜ ಒಡೆಯರು name of a man. ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು name of a man. ಒಡೆಯ which signifies "*a lord*" is used here as a title. ರಾಯರು a title of the kings of Bijanagar. ಪರಾಂಬರಿಸು to *patronize, to support*, v. a. ಚಾಮುಂಡೀಶ್ವರಿ name of a goddess. ಅಮ್ಮನವರು honorific appellation of a goddess. ಸೇವೆ ಮಾಡು to *worship, serve or wait upon*, comp. v. n. from ಸೇವೆ sans. *worship, homage*, also *service*, s. n. ಹೂರಣ name of a place, s. n. ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತ್ಯ sans. *sovereignty*, s. n. ಅಧಿಪತ್ಯ sans. *government*, s. n. ಶಾಂತ ಒಡೆಯರು name of a man. ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು *a daughter*, from ಹೆಣ್ಣು *female* and ಮಗಳು *a daughter*. ವೈರಾಗ್ಯ sans. *absence of worldly passion or desire*, s. n. ಆರೇಕೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದ್ದರು* (*he*) *was taking care*, from ಆರೇಕೆ *protection, care of*, s. n. ವಶತವಾಗಿ *subject to*, adv. ನೀಚ ಕುಲ ದವರು *people of low tribe*, from ನೀಚ sans. *low, mean*, adj. ಇವರು ಹೊರಟು ಹೋದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು *seeing that he was gone*. ಗರ್ವಿಸು to *be proud*, from ಗರ್ವ sans. *pride*. ಅವನ್ನ ಮೀರುವದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ *unable to oppose him*. ಮೀರು to *transgress, exceed*, v. a. ಒಳ್ಳೆದನು to *consent*, v. n. ಮುಸ್ತೈವೆ A. *a preparation*, s. n. ಹೆಮ್ಮಕ್ಕಳು *females*. ಚಿಂತೆ sans. *sorrow, grief*, s. n. ದಂಡಿ bank, *brink*, s. n. ಶುಭ ಪ್ರಯೋಜನ sans. *an auspicious affair*, from ಶುಭ *auspicious* and ಪ್ರಯೋಜನ *an affair*. ಯತ್ನೀಕರಿಸು to *design or intend*, from ಯತ್ನ sans. *endeavour*, s. n. ಇದು ಯೇನು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ *what great business is this?* ನಾವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದರೆ *if (you) listen to what we say*. ಸೌಖ್ಯ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟೀವು *we will*

*In speaking of a person of rank and dignity, nouns, pronouns and verbs are used in the plural number.

create happiness. ಮಾಡಿಕೊಡು *to do for others*, from ಮಾಡಿ and ಕೊಡು.* ವಿವಾಹಚಪ್ಪರ *a temporary building for the celebration of a marriage*, from ವಿವಾಹ sans. *marriage* and ಚಪ್ಪರ *a shed*. ಅಂತಃಕಲಹ sans. *internal quarrel*, s. n. from ಅಂತಃ *internal* and ಕಲಹ *quarrel*. ಮುಖ್ಯಸ್ಥ *a principal man*, s. m. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನಾಗಿ *one after another*. ಕರತರಿಸು *to send for*, used of persons. ಕಾರಗಳ name of a place. ಸ್ವಾಧೀನಾ ಮಾಡು *to put into one's possession*. ತಮ್ಮಂದಿರು *younger brother*, here plural number is used in respect to a single person, Gr. par. 55. for the use of ಅಂದಿರು.

* When this verb is joined to the past participle of another verb, it signifies that the action expressed by the former is for the benefit of others: as: ನಾನು ನಿನಗೆ ಉಪ್ಪೋಗಾ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ *I will get you a situation*.

ಶಿ
ಪುನವ
ಮೇರೆ
ಇಲ್ಲಿ
ನಲ್ಲಿ
ಕಡೆ
ಜಿ
ರಾಯ
Sri
gappa
and re
this T
lands
strike
in oth
Magha
ಶಿ
term i
in a w
s. m.
in tok
ಕೆಮ್ಮ
occur
ನಾಳ
ಅವನ
in a l

CUTCHERRY PAPERS.

ಶ್ರೀಮತು ಬಕಷೀ ತಿಪ್ಪಯ್ಯನವರು ಮಂಡೆದ ಅಂಚೇಮುತ್ಸದ್ದಿ ಲಿಂಗ ಪ್ಪನವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಅದಾಗಿ ಈ ತಾಲೂಕು ಧೈತರು ಮಾಮೂಲು ಮೇರೆ ಕಂದಾಯಾ ತೆರುತ್ತಾ ವಾರಕೋರು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದಾರೋ? ಇಲ್ಲ ಕೂಟಾ ಎಂಬದಾಗಿ ಕೂಡಿ ಕೊಂಡು ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಪರ ತಾಲೂಕಿ ನಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಹೋಗಿ ಇದ್ದಾರೋ? ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ, ಹಜಾರು ಅರ್ಜಿ ಕಚ್ಚೇರಿಗೆ ಬಿನ್ನಹಾ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸುವದು.

ವಿಕ್ರತಿ ಸಂವತ್ಸರ, ಪುಷ್ಯ ಶುದ್ಧ ೬, ಮಂಗಳವಾರ; ಮೊಕಾಂ ಚೆನ್ನ ರಾಯಪಲ್ಲಿ.

Srimat Bakshi Tippiah presents his compliments to Lingappa the Tappal Mutsaddi. You must make proper enquiries and report to the Hazir Arz Cutcherry whether the Ryots in this Talook are engaged as usual in the cultivation of their lands or whether they have assembled for the purpose of a strike (lit. formed themselves into *Kutams*) in their own or in other Talooks. Chenna Rayapuram, Tuesday, 6th day of Magha Sudha of Vikriti year.

ಶ್ರೀಮತು sans. lit. *opulent, exalted, the Honorable*, adj. This term is prefixed to the names of persons as a courteous address in a writing. ಬಕಷಿ H. a head revenue officer, also a treasurer, s. m. ತಿಪ್ಪಯ್ಯನು name of a man with the addition of ಅವರು *they* in token of respect. ಮಂಡೆದ gen. of ಮಂಡೆ name of a place. ಅಂಚೇಮುತ್ಸದಿ a post office writer, from ಅಂಚೆ post and ಮುತ್ಸದ್ದಿ A. an accountant, a writer or clerk, s. m. ಲಿಂಗಪ್ಪ name of a man. ನಮಸ್ಕಾರ *salutation, obeisance*, s. n. here the verb is understood. ಆದಾಗಿ. This is a common term concluding the first sentence in a letter and signifies *that being done*, from ಅದು *that* and ಆಗಿ

past part. of ಆಗು to become. ತಾಲೂಕು A. a division of a country, a district, s. n. ರೈತ A. a peasant, a cultivator, s. m. ಮಾಮೂಲು ಮೇರೆ as usual, from ಮಾಮೂಲು H. established custom or usage, and ಮೇರೆ according to. ಕಂದಾಯ tax, s. n. ವಾರಕೋರು here used as a general term for cultivation, but signifying in a more restricted sense, land undertaken on the condition of dividing the produce between the proprietor and the tenant, from ವಾರ a share of produce and ಕೋರು Ryot's share of the produce. ಇಲ್ಲ or, conj. ಕೂಟಾ ಎಂಬದಾಗಿ ಕೂಡಿ ಕೊಂಡು having assembled in a tumultuous manner or in a mob, from ಕೂಟ an assembly, ಎಂಬದಾಗಿ saying, ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳು to assemble. ಹಜೂರು A. the Royal Court or presence, the Government and by common usage applied to any officer of rank. ಅರ್ಜಿಕಚ್ಚೇರಿ petition office, from ಅರ್ಜಿ A. a petition, and ಕಚ್ಚೇರಿ H. an office, s. n. ಬಿನ್ನಹ a petition, s. n. ಕಳುಹಿಸುವದು (you) must send,* verbal noun from ಕಳುಹು to send. ವಿಕೃತಿ the twenty-fourth year, in the Hindu circle of sixty. ಪುಷ್ಯ sans. the tenth lunar month, s. n. ಶುದ್ಧ sans. the bright lunar fortnight, s. n. ಮೋಕಾಂ H. place of residence, s. n. ಚನ್ನರಾಯಪಲ್ಲಿ name of a place.

EXTRACT FROM THE CULTIVATION HUKUM NAMAH OR CIRCULAR ORDER
OF THE LATE TIPPOO SULTAN.

ಮಾಮಲೇದಾರಗೆ ಹುಕುಂ.

ವರುಷ ಪುರುವಾಗುವದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ತಾಲೂಕಿನ ತಮಾಮು ರೈತರಿಗೆ ಕೌಲು ಕರಾರು ಕೊಟ್ಟು, ಜಮೀನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡುವದು. ಯಾವ ರೈತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಇದ್ದು ಜಮೀನು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಉಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ, ಆ ರೈತರ ಆಹವಾಲು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚು ಸಾಗುವಳಿ ಆಗ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ದಾರು ರೈತರು ಪ್ರಾಕಿನ ಭೂಮಿ ಅಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿ ಉಳುವಂತೆ ತಾಕೀದು ಮಾಡುವದು. ನಾ ದಾರು ರೈತರಿಗೆ, ಜಾಮೀನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ನೇಗಲು ಗಕ್ಕೆ ಮೂರು ವ

* The verbal nouns are used in the common dialect for the imperative mood.

ರಹಾ ನಾಲ್ಕು ವರಹಾ ಪ್ರಕಾರ ತಕಾವಿ ಕೊಟ್ಟು, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಳುವಂತೆ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡುವದು. ತಕಾವಿ ಬಾಬತು ಐವಜನ್ನು ಎಂದು ವರುಷ ಎರಡು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದು.

INSTRUCTIONS TO THE MAMLEDAR.

At the commencement of the year, you are to exert yourself to cause all the Ryots in your Talook to cultivate the lands by granting them cowls and agreements. Whenever the people in a Ryot's house are numerous, and the land cultivated by them comparatively small, an enquiry must be made into their circumstances. To extend the cultivation, the substantial Ryots are to be directed to cultivate more land than they did last year and the indigent Ryots are to be allowed Tackavi at 3 or 4 pagodas a plough, taking security from them, the amount to be recovered in one or two years.

ಮಾಮಲೇದಾರ A. an officer entrusted with the management of a district, s. m. ಹುಕುಂ A. a command, an order, s. m. ಷುರುವಾ ಗುವದನ್ನು *when commences, accus. sing. of ಷುರುವಾಗುವದು verbal noun of ಷುರುವಾಗು to commence, from ಷುರು A. begun, commenced, adj. ತಮಾಮು A. all without exception, adj. ಕೌಲು A. a writing of assurance, as granted by government to the cultivator of the soil, s. n. ಕರಾರು A. a promise, agreement, s. n. ಜಮೀನು P. land, s. n. ಸಾಗುವಳಿ cultivation, s. n. ಬಂದೋಬಸ್ತು P. arrangement, adjustment, s. n. ಹೆಚ್ಚು more, adj. ಉಳು to plough, this word is used only in the Mysore country, v. a. ಅಹವಾಲು P. condition, circumstances, s. n. ದಾರು P. substantial, or wealthy, solvent, adj. ಪ್ರಾಕಿನ former, adj. ತಾಕೀದು P. injunction, direction, s. n. ನಾದಾರು P. insolvent, indigent, adj. ಜಾಮೀನು A. a security, surety, sponser, s. n. ನೇಗಲು a plough, s. n. ತಕಾವಿ A. advance of money, &c. given to the Ryots to enable them to cultivate their lands, s. n. ಬಾಬತು ಐವಜು money paid for (Tackavi.) ಬಾಬತು P. on account

*The accusative cases of this description are used in the common dialect as adverbs of time—as ಅವನು ಬರುವದನ್ನು ಅವನು ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಕರ ಕೊಂಡು ಬಾ when he comes bring him to me.

of, for. ಎವಜು A. money, property, s. n. ವಸೂಲು ಮಾಡು to collect,
v. a. from ವಸೂಲು A. collection, s. n.

ಬೆರಾಯಿತ್ತೀ ಮಾಡಿಸ ತಕ್ಕ ವಿವರ.

ವಾರದ ಭೂಮಿ ಪೈರು ಕಂದಾಯದ ಭೂಮಿ ಪೈರು ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ, ಗದ್ದೆ, ಬೆದಲು ಸಹಾ ಎಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಇದೆಯೋ? ಅದನ್ನೂ, ಸಾಗುವಳಿ ಲಾಯಬು ಭೂಮಿ ಎಷ್ಟು ಇದೆ? ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ರೈತರು ಇದ್ದಾರೆ? ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ನೇಗಲು ಇದೆ? ಇದನ್ನೂ ದರಿಯಾಪ್ತು ಮಾಡಿ, ಹೊಸಾ ನಾಂಗರು ಮೊಕರರು ಮಾಡಿ, ನಾಂಗರು ಮೇಲೆ ಭೂಮಿ ತಫರಿಕು ಹಾಕಿ ಕೊಡುವದು. ಹರಯೇಕ ರೈತ ಮಸಲಾ ಖಂಡಗ ಜಮೀನು ಕಂದಾಯ ಇದ್ದು ಮಾಡಿದರೆ, ಆ ರೈತಗೆ ಎಂಟು ಕೊಳಗ ಭೂಮಿ ವಾರಕ್ಕೆ ಮಾಡುವಂತೆ ತಾಕೀತ್ತೀ ಮಾಡುವದು. ವಾರಕ್ಕೆ ಆದ ದವಸದಲ್ಲಿ ಅರವಾಸಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಅರವಾಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಕೊಡ ಬೇಕು. ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ಮೇರೆಗೆ ಕಾಲು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದೀರೋ, ಆ ಮೇರೆಗೆ ನಗದು ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಕೊಂಬುವದು. ವಾರದ ಭೂಮಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ವಗೈರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಕಿಸಿ, ಪೈರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಸುವಂತೆ ತಾಕೀತ್ತೀ ಮಾಡುವದು. ಹಳೇ ರೈತರು ಹೊಸಾ ರೈತರು ಸಹಾ ಸದರಿ ಬರೆದಿರುವ ಮೇರೆಗೆ ವಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿ ಮಾಡಿ ಇದ್ದರೆ, ಆ ಮೇರೆಗೆ ಬಹಲು ಇಡುವದು. ರೈತರು ವಾರದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮಿ ಉಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ, ಸದರಿ ಬರೆದು ಇರುವ ಮೇರೆಗೆ ಭೂಮಿ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವದು.

INSTRUCTIONS TO GET THE LANDS CULTIVATED.

In order that the lands paying Revenue to Government either in kind or in money may be taken up, you are to ascertain the extent of the wet and dry lands, the extent fit for cultivation; the number of Ryots in the village together with the number of ploughs, and having established new ploughs, divide the lands according to the number of ploughs, and require every Ryot cultivating for instance one Candy of land on money assessment, to take eight Tooms more on the terms of a division of crop, one half share of the produce

of lands subject to such a division, being received for the cir-
car and the other half left to the Ryot. The assessment is to be
collected in cash according to tenure (or terms) that may
have been agreed upon (cowl). Lands held on the condition
of dividing the produce, must be properly dressed with ma-
nure. If the old or new Ryots extend the cultivation of the
lands paying a share, as stated above, they must be confirmed
therein. If they cultivate less land, they must be required to
make up the deficiency.

ಚಿರಾಯತಿ A. cultivation of land, s. n. ವಿವರ sans. explanation,
s. n. ಪೈರು standing corn in the field, here it is used for cultiva-
tion, s. n. ಗದ್ದೆ wet land, s. n. ಬೆಡಲು dry land or land requiring
no irrigation, s. n. ಸಾಗುವಳಿ ಲಾಯಲು ಭೂಮಿ land fit for cultivation,
s. n. ಲಾಯಲು. A. fit, suitable, adj. ದರಿಯಾಪ್ತು P. enquiry, investi-
gation, s. n. ನಾಗರು H. a plough, s. n. ಮೊಕ್ಕರು P. fixed, 'esta-
blished', adj. ತಫರಿಕು ಹಾಕು to divide, to apportion, v. a. from
ತಫರಿಕು A. a portion, division, s. n. ಹರಯೇಕ H. every, pron. ಮ
ಸಲಾ P. for instance. ಖಂಡಗ a measure of capacity, a candy, con-
sisting of twenty kolagas or maracals, s. n. ಕೊಳಗ a measure
of capacity or twentieth part of a candy, s. n. ದವಸ grain in gene-
ral, s. n. ಅರವಾಸಿ one half, adj. ಸಗದು A. ready money, s. n. ಗೊ
ಬ್ಬರ manure, s. n. ವಗೈರೆ P. etcetera. ಸದರೀ H. abovementioned, adj.
ಬಹಲು ಇಡು to confirm, from ಬಹಲು P. confirmed, adj. ಕಮ್ಮಿ H. de-
ficient, adj. ಭತ್ತೀ ಮಾಡು to make up the deficiency, v. a.

ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಗೌಡ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂ-
ಡು ಅದಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯ ಕಡಿನೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರುವದಾಗಿ ಹಜಾರಿಗೆ ಫಿರ್ದಾ
ದುಗಳು ಬಂದು ಇರುವದರಿಂದ, ಸದರಿ ಭೂಮಿ ಸರಕಾರು ಕಾಯಿದೆಯಿಂ-
ದ ಗಜಗಣಿತಿ ಮಾಡಿ, ಕಡಿನೆ ಧೈತರು ಯಾವ ಮೇರೆ ಕಂದಾಯಾ ಕೊಡು-
ತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೋ ಆ ಪ್ರಕಾರ ವಾಜಿಬೀ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಅವರ ಕಡೆಯಿಂ-
ದ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬರುವದು. ಗೌಡ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಯ

ನ್ನು ರೈತರ ಕೈಯಿಂದ ಉಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂಬದಾಗಿ ಸಹಾ ಭಿ
ರಾಯರುಗಳು ಬಂದವೆ; ಅವರಿಗೆ ತಾಕೀದು ಮಾಡುವ ವಿವರ—ರೈತರ ಕಡೆ
ಯಿಂದ ಉಳಿಸ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಭೂಮಿ ತಾವೇ ಉತ್ತು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು,
ಇಲ್ಲದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಚಾಕಿರಿ ಜನರ ಇಟ್ಟು ಉಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ತಾಕೀದು
ಮಾಡುವದು. ರೈತರ ಕಡೆಯಿಂದ ಉಳಿಸಿದಲ್ಲಿ ತಮಾಷು ದವಸವನ್ನು ಸ
ರಕಾರಕ್ಕೆ ದಾಖಲು ಮಾಡಿ ಕೊಂಬುವದು.

Complaints having been made to the Hazúr that the prin-
cipal Ryots of certain villages, cultivate more land than they
pay for, you must measure such lands with the standard rod,
according to the rules prescribed by the circar, and collect
from them the just demand according to the assessment paid
by the other Ryots. It is likewise stated that the head Ryots
of villages get their lands ploughed by other Ryots, you
should issue orders that they have no business to employ
other Ryots and that they must either till their lands them-
selves, or employ servants for the purpose. If they should
continue to employ the Ryots, you should sequester their pro-
duce on account of the Government.

ಗೌಡಪ್ರಜೆಗಳು *the head inhabitants*, from ಗೌಡ *the head man of*
a village, and ಪ್ರಜೆಗಳು *people*. ಭೂಮಿ ಮಾಡು *to cultivate lands*,
comp. v. lit. *to make lands*. ಭಿರಾಯರು P. *a complaint*, s. n. ಸರ್ಕಾರು
P. *the government of a state, the supreme power or authority*,
s. n. ಕಾಯಿದೆಯಿಂದ *according to the rule*. ಕಾಯಿದೆ A. *a rule, law,*
regulation, s. n. ಗಜಗಣತಿ sans. *measurement with a yard*, from
ಗಜ *a yard or measure*, and ಗಣತಿ *calculation*, s. n. ಕಡಿಮೆ *remain-*
ing, other, adj. ವಾಜಿಬಿ A. *just, proper*, adj. ವುತ್ತು past part. of
ಉಳು *to plough*, irr. v. a. ಇಲ್ಲದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ *or else*, adv. ಚಾಕಿರಿ ಜನರು
servants from ಚಾಕಿರಿ P. *service*. ರೈತರ ಕಡೆಯಿಂದ ಉಳಿಸಿದಲ್ಲಿ **If the*
Ryots be made to till. ದಾಖಲು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು *to receive*, v. a. from
ದಾಖಲು A. *entered, reached, included*, adj.

* Subjunctive mood is likewise formed by adding ಅಲ್ಲಿ to the relative participles of
verbs—as: ಅವನು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ *If he does so, he will ren-*
der himself liable to condign punishment.

ಎರಡು ಮೂರು ಗ್ರಾಮಗಳು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬಂದ
ದ್ದರಿಂದ, ಗ್ರಾಮಗಳ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಬಾಕೀ ಬಿದ್ದು, ವಸೂಲು ಆಗದೆ ಸರ
ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಲುಕಸಾನು ಆಗಿ ಇದೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಎರಡು ಮೂರು
ಗ್ರಾಮ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೊಡದೆ, ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಮೊಕರ್ರರು
ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬರುವದು. ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸಂಬಳು ಆ ಗ್ರಾಮ
ದ ಐನುಕಟ್ಟಾ ಖಾಂ ವಸೂಲು ದರಿಯಾಸ್ತು ಮಾಡಿ, ಆ ಪ್ರಕಾರ ಮೊಕರ್ರ
ರು ಮಾಡಿ, ಮುಜ್ಜಲಿಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನು ಸಾಗು
ವಳು ಮಾಡದೆ, ಭೂಮಿ ಪಾಳು ಗೆಡಹಿ, ಆ ಭರತಿಗೆ ದಂಡ ಚರಾದಾಯ ವಗೈ
ರೆ ಐವಜಿನಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡರೆ, ಅದನ್ನು ದರಿಯಾಸ್ತು ಮಾಡಿ,
ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದಂಡ ಚರಾದಾಯ ವಗೈರೆ ಎಷ್ಟು ಶಿವಾಯ ಜಮೆಗೆ ದಾಖ
ಲು ಆಗುವ ಬಾಬು ಇದೆ, ಅದೆಲ್ಲಾ ಶಿವಾಯ ಜಮೆಗೆ ಬರೆದು ಕೊಂಡು,
ಆ ಬಗೆ ಐವಜು ಅಲಾಹಿದಾ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಮುಜ್ಜಲಿಕೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ
ಬೀಳುತ್ತಾ ಇದೆಯೋ, ಆ ಬಗೆ ಐವಜು ಅವನ ಕಡೆಯಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ
ಕೊಳ್ಳುವದು. ಪುನಃ ಈ ಮಾರಿಗೆ ಬೇಜಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ, ಗುನೇಗಾರೀ
ಸುದಾ ವಸೂಲು ಮಾಡೋದು.

In consequence of two or three villages having been
rented out to one individual, heavy arrears have accumula-
ted against them which cannot be recovered, to the great loss
of the Circar. Two or three villages shall therefore on no
account be rented to any one individual; but each person
shall have only a single village. When you give a farm you
must ascertain the true collections of former years and fix the
rent according thereto, taking Muchilkas. If the renter neg-
lecting the cultivation leaves the village waste and makes up
the amount of his engagement by means of exactions, occa-
sional taxes, &c., you must enquire into the matter and enter
such items, viz. fines, contingent dues, &c. &c. under the head
of Sivaya Jumma, recovering from the renter whatever sum
may be wanting to make up the amount of his rent. If he
repeats the same improper conduct, you must levy a fine
from him.

ಗುತ್ತಿಗೆ dat. sing. of ಗುತ್ತಿಗೆ rent, s. n. ಬಾಕೀ ಬಿದ್ದು balance ha-
ving accumulated, from ಬಾಕೀ A. a balance, s. n. and ಬೀಳು to

fall, irr. v. a. ಉಕಸಾನು A. *loss*, *detriment*, s. n. ಸಾಬಕು A. *former*, adj. ಐನು A. *actual*, also *original*, *primary*, adj. ಕಚ್ಚಾಖಾಂ H. *gross*, *crude*, adj. ಮುಜ್ಜಲಿಕೆ A. *a written agreement under a penalty*, s. n. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ a *renter*, s. m. from ಗುತ್ತಿಗೆ a *rent* or *farm* and the Persian affix ದಾರ a *holder*. ಪಾಳುಗಡಹು to *leave waste*, from ಪಾಳು *waste*, *uncultivated*, and ಕೆಡಹು to *throw*. ಆಭರತೆ ಗೆ *in order to make it up*. ದಂಡ sans. *fine*, or *exaction*, s. n. ಚರಾಯ sans. *by-gains*, *occasional taxes*, from ಚರ *moving* and ಆದಾಯ *profit*. ಶಿವಾಯಜಮೆ A. *extra collections*, *miscellaneous items of revenue*. ಬಾಬು A. *an article*, *item*, *point*, *head*, s. n. ಅಲಾಹಿದಾ A. *separately*, *distinctly*, *apart*, adv. ಪುನಃ sans. *again*, adv. ಬೇಜಾ P. *bad*, *improper*, adj. ಗುಣೇಗಾರಿ P. *a fine*, s. n. ಸುದಾ H. *together with*, *along with*.

ಬಂಜರು ಭೂಮಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕೌಲು
ಕೊಡ ತಕ್ಕ ಕಾಯಿದೆ.

ಪೈರು ಆಗುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಭೂಮಿ ಹತ್ತು ವರುಷದಿಂದ ಪಾಳು ಬಿದ್ದು ಇದ್ದರೆ, ರೈತರಿಗೆ ಕೌಲು ಕೊಟ್ಟು, ಆ ಭೂಮಿ ಪೈರು ಮಾಡಿಸೋದು. ಮೊದಲು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯ ಮಾಡು; ಎರಡನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಅರವಾಸಿ ಕಂದಾಯ ತೆಗೆದು ಕೊಂಬೋದು; ಮೂರನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಆ ಗ್ರಾಮದ ಕಾಯಿದೆ ಮೇರೆಗೆ ಪೂರಾ ಕಂದಾಯ ತೆಗೆದು ಕೊಂಬೋದು. ಗಿಡಾ ಕಡೆದು ತಿಟ್ಟು ಕಲ್ಲಿನ ಭೂಮಿ ಸಮನು ಮಾಡಿ ಉಳಿಸಿ ಇದ್ದರೆ, ಮೊದಲು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯ ಮಾಡು; ಎರಡನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂರು ಪಾಲು ರೈತರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಒಂದು ಪಾಲು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು; ಮೂರನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಅರವಾಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅರವಾಸಿ ಅರಮನೆಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಬೋದು; ನಾಲ್ಕನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮಾಮೂಲು ಪ್ರಕಾರ ಕಂದಾಯವಾಗಲಿ ವಾರವಾಗಲಿ ಪೂರಾ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು.

ಯಾರಾದರೂ ಪಟ್ಟೀಲು ವಗೈರೆ ರೈತರು ಶ್ರಮಸಾಗುವಳಿಗೆ ಭೂಮಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂತ ದರಖಾಸ್ತು ಮಾಡಿದರೆ, ಶ್ರಮ ಮೊಕರರು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂಜರು ಸಾಗುವಳಿ ಹೆಚ್ಚಾ ಗುವಂತೆ ತಾಕೀತೀ ಮಾಡಿ, ನಾಲ್ಕನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಪೂರಾ ಐವಜ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬರುವದು.

ಎಲೇತೋಟ ಯಾರಾದರೂ ಹೊಸ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಆ ಭೂಮಿಗೆ ಕಂದಾಯ ಏನು ಇತ್ತೋ, ಆ ಕಂದಾಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಅರವಾಸಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬರುವದು; ನಾಲ್ಕನೇ ವರ್ಷ ಆರಭ್ಯಾ ಎಲೇತೋಟಕ್ಕೆ ಯಾವ ಮೇರೆ ಕಂದಾಯ ಇದೆಯೋ, ಆ ಪ್ರಕಾರ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬರುವದು.

RULES FOR GRANTING COWLS FOR THE CULTIVATION OF WASTE LANDS.

If arable lands have been waste for ten years, you must cause them to be cultivated by issuing cowls to the Ryots. For the 1st year, the Circar demand must be remitted, one-half may be exacted for the next—and the third year, the full amount must be collected according to the usage of the village. If the lands be brought under cultivation by clearing the jungle and levelling uneven and stoney ground, the public demand for the 1st year must be entirely excused, the second, three parts must be left to the Ryots and one-fourth appropriated by the Circar, afterwards one-half for the third, and the full amount from the fourth year either in kind or money according to usage.

When the Potails or other Ryots may tender propopsals for an increasing annual rent, cowls must be issued for three years, fixing the progressive rate of assessment and directing them to extend the cultivation of the waste land; and on the fourth year the full assessment must be collected. If any person proposes to make a betel garden, one-half of the assessment of the land shall be exacted for three years, and on the fourth year, the usual rate of assessment fixed on the other betel gardens, must be collected.

ಬಂಜರು H. *waste land*, s. n. ಮಾಘು A. *remitted*, adj. ಅರವಾಸಿ half, adj. ಪೂರಾ H. *full*, adj. ತೆಗೆದು ಕೊಂಬೋದು * (*you*) *must take*.

*This is the corruption of ತೆಗೆದು ಕೊಂಬುವದು verbal noun derived from ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳು. In common language, relative participle is formed by changing the finals of the roots into ಒ or ಯೋ as: ನೀನು ಮಾಡೋ ಕೆಲಸ the business which you do. Hence verbal nouns are formed by adding ದು to the participles—as ಮಾಡೋದು the making. ಕಡಿಯೋದು the cutting.

ತಿಟ್ಟು *rising ground, a hillock*, s. n. ಕಲ್ಲಿನ ಭೂಮಿ *stoney soil*, s. n. ಸಮನು *sans. level or even*, adj. ಪಾಲು *a share, portion*, s. n. ಅರಮನೆ *government*, s. n. ಪಟ್ಟೀಲು *the head Ryot of a village*, s. n. ಶ್ರಯ ಸಾಗುವಳಿ *cultivating land under an engagement to increase the rent every year until a limited period*, s. n. from ಶ್ರಯ *sans. renting depreciated lands at low rate with the understanding that the rent is gradually to rise till it reaches its original value*. ದರಖಾಸ್ತ *A. proposal for rent*, &c. s. n. ಎಲೇತೋಟ *a betel garden*, s. n. ಆರಂಭ *sans. commencing from*, adv.

ಉಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯ ನೀರು ಗಂಟೆ, ಜೋಯಿಸಿ, ತೋಟ, ತಳವಾರಿ, ಪಟ್ಟೀಲ, ಭಟ್ಟವೃತ್ತಿ ವಗೈರೆ ಏನು ಇದೆಯೋ, ಆ ಜಮೀನು ತಮಾಮು ಪೈಮಾಯಿಷ್ಠಿ ಮಾಡಿ, ಜಮೀಗೆ ದಾಖಲು ಮಾಡಿ, ಅವರವರ ಭೂಮಿ ಅವರವರಿಗೆ ಬಹಲು ಇಟ್ಟು, ಖರ್ಚು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಬರುವದು. ಆ ಜನರ ಚಾಕಿರಿಯಾವದು ಇದೆಯೋ, ಆ ಪ್ರಕಾರ ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ನೌಕರಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬರುವದು.

Enams of the Neerganti or distributor of water, Astrologer, Toti, Talavar, Potail and Bhutwarti (Bhatta vritti) &c. must be measured and credited in the Juma, but the land must be continued to them, and the same amount debited in the accounts. The services severally allotted to them shall be duly exacted.

ಉಳಿಗೆಮಾನ್ಯ *lands granted to the village servants free of rent*, s. n. ನೀರುಗಂಟಿ *a person employed to distribute water to the fields*, s. m. ತೋಟಿ *a village servant of the lowest order, whose business is to shew the way to travellers, to procure supplies, carry letters, messages, &c.* s. m. ತಳವಾರಿ *the village watchman, or police officer*, s. m. ಭಟ್ಟವೃತ್ತಿ *sans. land given to Bramins*, s. n. from ಭಟ್ಟ *a learned man and ವೃತ್ತಿ livelihood*. ಪೈಮಾಯಿಷಿ *P. measurement, or survey of land*, s. n. ಜಮೆ *A. revenue*, s. n. ಖರ್ಚು *A. expenditure*, s. n. ನೌಕರಿ *P. service*, s. n.

ಕಟ್ಟುಕೊಡಿಗಿ ಕೆರೆಕುಂಟೆ ಭಾವಿ ವಗೈರೆ ಯಾರಾದರೂ ತಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ಹಣಾ ಹಾಕಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಇದ್ದರೆ, ಅವರ ಕಟ್ಟುಕೊಡಿಗಿ ಪ್ರಾಕ್ಯು ಪ್ರಕಾರ ಕಟ್ಟಿಸಿದವರಿಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬರುವದು. ಕೆರೆ ವಗೈರೆ ಏನಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿಸ್ತು ಆದರೆ, ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದಲೇ ಮರಾಮತ್ತು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಬರುವದೇ, ಹೊರ್ತು ಸರಕಾರದಿಂದ ಮರಾಮತ್ತು ಮಾಡ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಅಗದ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ, ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಗಜಗಣತಿ ಕಾಯಿದೆ ಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಸದರಿ ಹಣಕ್ಕೆ ಆ ಕಟ್ಟುಕೊಡಿಗಿಯವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಕಿನ್ನು ಮೊಕರ್ರರು ಮಾಡಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬರುವದು. ವರ್ಷ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ದಲ್ಲೂ ಕೆರೆ ಬಳಗಿನ ಮಣ್ಣು ತೆಗೆದು ಏರೀ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಸುವಂತೆ, ತಾಕೀದು ಮಾಡಿಸುವದು.

If any person has constructed tanks, ponds, or wells, &c. at his own expense, receiving a grant of land (Kattukodigi,) such grants shall be continued to the person who completed the works. When the tanks, &c. become deteriorated, they must be repaired by the Constructors, and not by the Circar. If they have not the means of repairing them, the works shall be repaired by the Circar according to the prescribed rules of measurement, and the money expended shall be collected from the holders of the Kattukodigi, by instalments. They shall likewise be required to dig out the deposit from the inside of the tank and put the mud on the bund or dam.

ಕಟ್ಟುಕೊಡಿಗಿ *land free of rent for building tank, &c.* s. n. from ಕಟ್ಟು to build and ಕೊಡಿಗಿ a grant, s. n. ಕುಂಟೆ a pond, or small tank, s. n. ನಡೆಸು to continue, v. a. ಸಿಕ್ಕಿಸ್ತು P. broken, out of repair, adj. ಮರಾಮತ್ತು A. mending, repairing, s. n. ಆಧಾರ sans. means, s. n. ಕಿನ್ನು A. instalment, s. n. ವರ್ಷ ಪ್ರತಿವರ್ಷದಲ್ಲೂ every year. ಏರಿ bank, s. n.

FROM PURNIAH (THE LATE DEWAN OF MYSORE) TO THE AMALDAR OF
MANDERN.

ರಾಜಶ್ರೀ ಮಂಡೆದ ಅಮಲದಾರ ವೆಂಕಟರಾಯರಿಗೆ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು ನಮಸ್ಕಾರ. ಅದಾಗಿ, ನಿಮ್ಮ ತಾಲೂಕದಿಂದ ಅಕ್ಷಯಸಂವತ್ಸರದವರಿಗೆ ಬರ ತಕ್ಕ ಬಾಕೀ ಹಣ ಗು ೨೩, ಈಚೆಗೆ ಪ್ರಭವ ಸಂವತ್ಸರದ ಬಾಕೀ ಐನು ಬಾಕೀಗು ೫೦೦, ಜಿನಸೀ ಬಾಕೀಗು ೧೯೩೯, ಉಭಯಂ ಪ್ರಭವ ಸಂವತ್ಸರದ ಬಾಕೀ ೨೩೩೯, ಈ ಮೇರೆ ಹೇರಳ ಹಣ ಬರ ಬೇಕಾಗಿ, ವಿಭವ ಸಂವತ್ಸರ ಆಖ್ಯೆರಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಾಗ್ಯೂ, ಅದ್ಯಾಪಿ ಈ ಬಗೆ ಹಣಾ ಬಾಕೀ ನಿಲ್ಲಿತಿ ಕೊಂಡು ಇರ ಕಾರಣವೇನು? ಜಿನಸೀ ಡಾಲುಧಾರಣೆಗೆ ಹಾಗ ಅಡ್ಡ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಹಜಾರಿಗೆ ಬರೆಸಿ ಕಳುಹಿಸಿ ತರದ್ದಾದಿನಿಂದ ಜಿನಸು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಹಣಾ ಬರ ಮಾಡ ಬೇಕಾಗಿರಲಾಗಿ, ಕಚ್ಚೇರಿಯಿಂದ ತಿಂಗಳ ಕಟ್ಟಿ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸುವ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಣೆ ಇಟ್ಟು, ಬಾಕೀ ಹಣಾ ರುಪಾಡೆ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸದೆ, ಸಂಬಳಾ ಮಾತ್ರ ತಿಂದು ಕೊಂಡು, ಸರ್ಕಾರದ ಹಣಾ ಹೀಗೆ ಬಾಕೀ ನಿಲ್ಲಿತಿ ಕೊಂಡು ಇರುವದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇಟ್ಟು ಇಲ್ಲವಪ್ಪೆ! ಇದು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಆಗದೆ ಇದ್ದರೆ, ಹಜಾರಿಗೆ ಬರೆಯಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಹಣಾ ವಸೂಲು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬದುಲು ಅಮಲದಾರನ ಕಳುಹಿಸಲಾಧೀತು. ಇದ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಸದರೀ ಬರೆದ ಮೇರೆಗೆ ಹಣವನ್ನು ರುಪಾಡೆಯಾಗಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ, ಹಜಾರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಜಿನಸೀ ಬಾಕೀ ಬೈಕಿ ಇದುವರಿಗೆ ಖರ್ಚಾದದ್ದೇನು? ಬಾಕೀ ಜಿನಸು ಇರುವದೇನು? ಆ ವಿವರದ ಪಟ್ಟೀ ಬರೆತಿ, ಹಜಾರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವದು. ಜಿನಸು ಯಾವತ್ತೂ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ, ಐನು ಬಾಕೀ ಜಿನಸೀ ಬಾಕೀ ಸಾಕಲ್ಯವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವದು. ವಿಭವ ಸಂವತ್ಸರದ ಫಾಲ್ಗುಣ ಬ, ೯ ಶುಕ್ರವಾರ, ತಾರೀಖು ೧೦ನೇ ಮಾಹೆ ಮಾಚಿ, ಸನ್ ೧೮೦೯ನೇ ಇಸಿವಿ.

A balance of Pagodas 23 stood against your Talook at the end of the year *Akshiah*, and subsequently a sum of pagodas 2,479 appeared against it for the year *Prabhava*, viz. Pagodas 500 in money and Pagodas 1,979 in kind. Why have you suffered such a heavy balance to remain unadjusted, although it is now the end of the year *Vibhava*? If the selling price of produce has fallen short of the estimated value, by a quarter or half a fanam, you should have written to the *Ha-zúr* to say so and then used your exertions to realize the amount by the sale of the grain, for you know that you are

not employed merely to draw your salary and let such heavy arrears accumulate, neither collecting and remitting them to the Hazúr, nor paying attention to the orders sent to you every month from our Cutcherry. If this business cannot be effected by you, you will report to the Hazúr and another Amaldar shall be sent in your place to collect the money. Keep this in mind and collect the arrears in full as above ordered, and send them to the Hazúr together with a detailed statement of the produce, showing how much has already been disposed of, and how much remains. Sell all the grain and remit the whole amount of the arrears whether in money or in kind.—Friday 9th *Phalguna Bahula* of *Vibhava* year or 10th March 1809.

ರಾಜಪ್ರೀ sans. *possessor of royal wealth*, a term of courtesy applied to an inferior or persons of moderate rank. ಅಮಲದಾರ P. a native head revenue officer in a district, s. m. ವೆಂಕಟರಾಯ name of a man. ಪೂರ್ಣಯ್ಯ name of a man, with ಅವರು explained before. ಅಕ್ಷಯ the 60th year of the Hindu cycle. ವರೆಗೆ until, adv. ಬರ ತಕ್ಕ ಬಾಕೀ ಹಣ amount of balance due. ಬಾಕಿ A. balance, arrears, s. n. ಗು stands for ವರಹಾ a pagoda, a gold coin worth 8 shillings, s. n. ಪ್ರಥಮ the first year of the Hindu cycle of 60 years. ಏನುಬಾಕಿ balance on account of tax in money. ಜಿನಸೀಬಾಕಿ balance on account of the grain remaining in store. ಜಿನಸು A. articles, things, also revenue in kind, s. n. ಉಭಯಂ sans. total, lit. both, s. n. ಈ ಮೇರೆ in this manner. ಹೇರಳ plenty, much. ಬರ ಬೇಕಾಗಿ being due. ಎಭವ the 2d year of the Hindu cycle of sixty years. ಆಪ್ತರು P. end, s. n. ಅದ್ಯಾಪಿ sans. until this time, adv. ಬಾಕಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇರ ಕಾರಣವೇನು what is the reason of allowing the balance to remain. ಜಿನಸೀ ಡಾಲು ಧಾರಣೆ estimated value of the revenue in kind. ಡಾಲು H. an estimate, s. n. ಧಾರಣೆ price, s. n. ಹಾಗೆ one quarter of any thing, s. n. ಅಡ್ಡ half a silver fanam. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ more or less. ತರದ್ದುದು A. exertion, s. n. ಖರ್ಚು ಮಾಡು to dispose of, to expend, v. a. ಖರ್ಚು A. expense, s. n. ಬರ ಮಾಡು to recover, to collect, v. a. ತಿಂಗಳ ಕೆಟ್ಟಿ every month. ಉತ್ತರ sans. an

order, injunction, s. n. ಸ್ಫುರಣೆ sans. *recollection, attention*, s. n. ರೂಢಿ ಮಾಡು *to settle in full*, v. a. from ರೂಢಾ H. *clearance of accounts*, s. n. ಸಂಬಳ *salary*, s. n. ಮಾತ್ರ sans. *only*, adv. ನಿಮ್ಮನ್ನ ಇಟ್ಟು ಇಲ್ಲವಷ್ಟೆ *you know you are not employed*. ಅಷ್ಟೆ which signifies "that is all", is used here to denote the phrase "you know" ಇದು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಆಗದೆ ಇದ್ದರೆ *If it cannot be done by you*. ಬದಲು A. *instead*, adv. ಪೈಕಿ M. *out of, with regard to*, adv. ಖರ್ಚಾದದ್ದೇನು *how much has been disposed of?* ಪಟ್ಟಿ a list, catalogue, s. n. ಸಾಕಲ್ಯ ವಾಗಿ *in full, entirely*, adv. from ಸಾಕಲ್ಯ sans. *the whole, the entire*, all, s. n. ಪಾಲ್ಗುಣ 12th lunar month. ಬ stands for ಬಹುಕ dark lunar fortnight. ಮಾಹೆ H. month. ಮಾರ್ಚಿ Anglice, March. ಸನ್ 1809 in the year 1809. ಸನ್ A. *an age, a period*, s. n. ಇಸಿವಿ H. *the solar year*, s. n.

ಹಜರತು ಮೈಸೂರು ಶೀಮೇ ಕಮೀಸನರು ಸಾಹೇಬರ ಬಿಜಮತಿಗೆ.

ಅರ್ಜದಾಸ್ತು ಗರುಡಗಿರಿ ತಾಲೂಕಾ ಕೆರೆ ಸಂತೆ ಸಮ್ಮತು ದಾಸೇ ಗವು ಡನು ಮಾಡುವ ಬಿನ್ನಹ. ಸನ್ ೧೭೫೫ನೇ ಜೂನು ತಾರೀಖು ೨೨ರಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ರೈತಾವಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದೇನೆ. ಹಜರತು ಸಲಾಮತು. ಮೇ ತಾರೀಖು ೧೦೦೦ ನಾನು ಬರೆದು ಕೊಂಡ ಅರ್ಜಿ ವಿವರ ಜಾಹೀರಾಗಿ ಇದ್ದೀತು; ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಬಳ್ಳೇ ಹದ ಮಳೆಯಾಗಿ ಇದೆ; ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವ ದಿವಸವಾದ್ದರಿಂದ, ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ, ಜಮಾಬಂದಿ ದೀ ಚೆಡಾಯಿಸಿ, ಸರ್ಕಾರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗ ಬೇಕೆಂದು, ಅರಿಕೇ ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಸ್ಥಳದ ಶಾಸನೋದ್ದೇಶ ಗ್ರಾಮ ಈಜಾರೇ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದಲ್ಲಿ; ಭಾರೀ ಕೆರೆ ಇದೆ, ಕೆರೆ ಕೆಳಗೆ ಗದ್ದೆ ಬೀಜವರಿ ೪೦ ಖಂಡಗ ಜಮೀನು ಇದೆ, ಬಂದು ವರ್ಷ ಕೆರೆ ತುಂಬಿದರೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ತನಕಾ ಪೈರು ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ, ಗದ್ದೆ ಬಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಭತ್ತ ವಗೈರೆ ಪೈರು ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಬಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೪೦೦ ವರಹಾ ೫೦೦ ವರಹಾ ಪರ್ಯಂತರ ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಆಗುತ್ತದೆ, ಇಂಥಾದ್ದು ಕಂಡು, ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಇಜಾರೇ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಜಯಸಂವತ್ಸರಕ್ಕೆ ಬೇರೀಜ

೨೨೪ ನರಹಾ ಅಂದಾಜು ಬರದು ಕೊಂಡು ಇದ್ದಾರೆ. ಗದ್ದೆ ಭತ್ತ, ಬೆದ್ದಲು ಪೈರು ಸುದಾ ಹೆಗೆ ಮಾಡಿಸಿದರೆ, ೨೫೦ ನರಹಾ ಪರೈತಕ್ಕೂ ಹುಟ್ಟು ವಳ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಬಂದು ಲಕ್ಷ ಗುಳಿಬಿಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಮಲೆದಾರರು ಭೂಮಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿಸಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಈ ಸ್ಥಳದ ಶಾಸನ ಭೋಗನ್ನು, ನನ್ನ ಸುದಾ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುಪಂತೆ ಮಾಮಲೆದಾರರಿಗೆ ಹು ಕುಂ ಆದರೆ, ಇರುವ ವಿದ್ಯಮಾನ ಯಾವತ್ತು ಖಜಮತಿಗೆ ಜಾಹೀರು ಆಗು ತ್ತಾ ಇದೆ. ನಾನು ಸ್ಥಲದವ ಗರೀಬ; ನನಗೆ ದಯೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಮಾತಲ ರು ಜಾಮಾನು ಕೊಟ್ಟು, ಸರ್ಕಾರದ ಹಣ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿ, ನಾನು ಉ ದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ; ಇತ್ಯಾದಿ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ದಿವ್ಯ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಪರಾಂ ಬರಿತಿ, ಮುಂದೆ ನಾನು ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ತೋರುವ ಬುದ್ಧಿ ನಿರೂಪ ಆಗ ಬೇಕು.

TO THE MYSORE COMMISSIONER.

PETITION OF DASEGOUDA OF KERE SANTE SAMAT IN THE
TALOOK OF GARUDAGIRI.

I have cultivated the Circar lands up to this date the 3d June. 1835. You are acquainted with the particulars of the petition which I addressed to you on the 20th May last; but I have received no answer. Now there has been a good fall of rain and this is the proper season for cultivation. In the hope therefore of cultivating the lands and recommending myself to the patronage of the Circar by increasing the *Jama-bandy*, I beg to state that I asked the Shanabhoga to give me the village in rent; but seeing that there is a large tank in it, with 40 *Beejwari candies* of wet land under it, and that one year's supply of water would suffice for four years cropping and that if the wet lands were cultivated with sugar cane and rice, they would yield a produce of four or five hundred Pagodas a year, he told me that the Circar would not rent the village. They have however entered in the accounts a sum of about Pagodas 274 (only) as the estimated *Beriz* for the year *Jaya*. If the paddy and dry grains be measured, the actual out-turn will be found to be Pagodas 350. The Mamla-dar has now caused sugar cane to be cultivated to the extent

of one lack *guntas* of land. If orders be issued to the Mamla-
dar to send the Shanabhoga and myself to you, you will be-
come acquainted with the whole of these particulars. I am a
humble resident of the village. If you favour me with it, I
will give substantial security and pay the revenue to Circar
regularly, and maintain myself. I beg you will take these
circumstances into your consideration and issue such orders
as you may think proper for my guidance.

ಹಜರತು A. *Majesty, highness*, (a title addressed to the great.)
ಕಮಿಷನರು Anglice, *Commissioner*, ಸಾಹೇಬರು A. *a lord, master*, s.
m. ವಿಜಮತಿಗೆ dat. sing. of ವಿಜಮತು P. *service, attendance*, s. n. ಅ
ಜದಾಸ್ತು P. *a written petition or humble representation*, s. n. ಗ
ರುಡಗಿರಿ name of a place. ಕೆರೆಸಂತೆ name of a place. ಸಮತು H. *a di-
vision of a district*, s. n. ದಾಸೇ ಗವುಡ name of a man. ಸನ್ 1835 *in
the year 1835*. ರೈತಾವಿ A. *husbandry*, s. n. ಹಜರತು ಸಲಾಮತು *may
your highness be in peace*, a respectful style of address to a per-
son of high rank. ಸಲಾಮತು P. *peace, tranquillity*, s. n. ಮೆ Ang-
lice, *May*. 20ಲ್ಲ on the 20th. ಜಾಹೇರು A. *known*, adj. ಒಳ್ಳೇ *good*,
adj. ಹದ *a quantity of rain sufficient to render the earth fit for
ploughing*. ಮಳೆ *rain*, s. n. ಜಮಾಬಂದಿ H. *the settlement of the re-
venue payable to Government*, used here incorrectly for *Jama*,
the Government demand or assessment. s. n. ಜೆಡಾಯಿಸು H. *to in-
crease*, v. a. ಪಾತ್ರ sans. *worthy*, adj. ಶಾನಭೋಗಿ *a village clerk, or
accountant*, s. m. ಇಜಾರೆ P. *a rent, a farm*, s. n. ಭಾರೀ *great*, adj.
ಕೆರೆ ಕೆಳಗೆ *under (the irrigation of) the tank*. ಬೀಜವಿ *quantity of seed
required to sow each field*, s. n. ತುಂಬು *to be full*, v. n. ಖಬ್ಬು *sugar
cane*, s. n. ಜಯ *the twenty-fourth year of the Hindu cycle of
sixty*. ಅಂದಾಜು *estimate*, s. n. ಹತಿಗೆ *measuring of grain, in the
thrashing floor, also division or sharing of corn*, s. n. ಲಕ್ಷ sans.
one lac or hundred thousand. ಗುಳಿ *a square land measure*, s. n.
ವಿದ್ಯಮಾನ sans. *circumstances*, s. n. ನಾನು ಸ್ಥಲದವ *I am a native of
the place*. ಗರೀಬು A. *poor, humble*, adj. ಮಾತುರು A. *substantial,
worthy*, adj. ಸಂದಾಯ ಮಾಡು *to pay*, v. a. ಉದ್ಧಾರವಾಗು *to be relieved*

from distress, &c. comp. v. n. ಉದ್ಧಾರ sans. relief from distress, &c. s. n. ಇತ್ಯಾದಿ sans. etcetera. ದಿವ್ಯ sans. divine, adj. ಚಿತ್ತ sans. mind, s. n. ಪರಾಂಬರಿಸು to consider, to investigate, v. a. ಯುಕ್ತ sans. proper, adj. ಬುದ್ಧಿನಿರೂಪ sans. instructive injunction, from ಬುದ್ಧಿ advice, and ನಿರೂಪ an order, also a letter or mandate, s. n.

ಕನಡಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಿನ್ಸೆಪಾಲ್ ಕಲ್ಕುರು ಸಾಹೇಬರವರು.

ಇಜ್ಜತು ಆಸಾರ—ತಹಶೀಲುದಾರ ತಾಲೂಕೆ ಬೇಕಲ್, ಬಾ ಫಿಯತು ಭಾಷಂದ. ದರಿವಿಲ್ಲಾ, ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಗದೀ ಬೇರೀಜು ಮೊಕ ರ್ರರು ಆಗಿ ಯಿರುತ್ತದೆ; ಹುಟ್ಟುವಳ ಎಷ್ಟು ಭಾರೀ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಠರಾವು ಪ್ರಕಾರವೇ ಜಮಾಬಂದಿ ಆಗುತ್ತದೇ, ಹೊರ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಂಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ, ಕಂಭರ್ತಿವರ್ಗದಾರರು ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿ, ಕೊಂಡು ಪೂರಾ ಠರಾವು ಪ್ರಕಾರ ಕೊಟ್ಟು, ತಮಗೆ ಕಿಫಾಯತು ಸಹಾ ಬರುವ ಹಾಂಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸ ರೈತರದಾಗಿ ಇರು ತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಠರಾವು ಮೊಕರ್ರರು ಆಗುವಾಗ್ಯೂ, ಯಾವ ವರ್ಗದ ಭೂಮಿ ಯಲ್ಲಿ ಯೆಷ್ಟೆಷ್ಟು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಧೀತು ಎಂತ ಹುಟ್ಟುವಳ ತನಖೀ ಆಗಿ ಮೊಕರ್ರರು ಆಗಿ ಇದ್ದರೆ, ತಮಾಮು ರೈತರಿಂದ ಠರಾವು ಪ್ರಕಾರ ಪೂ ರಾ ವಸೂಲು ಆಗುವಂಥಾದ್ದು; ಆ ಪ್ರಕಾರ ಆಯಾ ವರ್ಗದ ಹುಟ್ಟು ವಳ ನೋಡಿ ಮೊಕರ್ರರು ಆಗದೆ, ಹಿಂದಿನ ಬೇರೀಜು ವಸೂಲು ಸರಾಸರೀ ಮೇಲೆ ಮೊಕರ್ರರು ಆದ್ದರಿಂದ, ಹುಟ್ಟುವಳ ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದು ಠರಾವು ಕಂ ಮಿ ಇದ್ದವರು ಶಿವಾಯ ಹರಕತು ಜಮಾಬಂದೀ ಕೊಟ್ಟು ಬರುತ್ತಾರೆ; ಹುಟ್ಟುವಳ ಕಂಮಿ ಇದ್ದು ಠರಾವು ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದಂಥವರು ತಮ್ಮ ಕೈಯಿಂ ದ ಹಣಾ ಮುಟ್ಟಿನಿ ಮೆಹನತು ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ, ತಮ್ಮ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಠರಾ ವು ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರಿಗೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುವದಿಲ್ಲ ಎಂತ ಉ ಮೇದು ಕಡಿಸಿ ಇಟ್ಟು, ಮೆಹನತು ಮಾಡದೆ ಇರುವದಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ದ ಕಾರಣ ಸರ್ಕಾರಿಗೂ ರೈತರಿಗೂ ಸಹಾ ಹರಕತು ಇರುವಂಥಾದ್ದು ಹ ಜಾರಿಗೆ ಕಂಡು ಬಂದ ಕಾರಣ, ಆ ಹರಕತು ರೆವಿನ್ಯೂಬೋರಡಿಗೆ ಬರದು ಪರಿಹರಿಸ ಬೇಕೆಂಬ ಇರಾದೆ ಇರುತ್ತದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಉಪದ್ರ ಇಲ್ಲದೆ ಸಂರ ಕ್ಷಣೆ ಆಗ ಬೇಕು, ಸರ್ಕಾರಿಗೆ ಬೇರೀಜು ಲುಕಸಾನು ಬಾರದಂತೆ ಮಾಡ ಬೇಕು ಎಂಬ ಇರಾದೆಯಿಂದ ಈ ವರ್ಷ ಜಮಾಬಂದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳವಾರ ತನಖೀ ಮಾಡಿ, ಠರಾವು ಪ್ರಕಾರ ತೆರುವಂಥಾ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಠರಾವು ಭ

ರ್ತಿ ಮಾಡಿ, ವಾಯಿದೆ ಮೇಲೆ ತೆರ ಬಹುದಾದಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ರಹಿತ ಕಬೂಲಿ
ವ ತನಖೆಯಿಂದ ವಾಯಿದೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಎಂದೂ ತೆರಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡದಂಥಾದ್ದ
ಕ್ಕೆ ಬೋರಡು ಹುಕುಂ ಬರುವ ವರೆಗೆ ಏರಿಸದೆ, ಬೇರೀಜು ಮವುಕೂಪು
ಇಡುವ ಹಾಂಗೆ ಮತ್ತು ತನಖೀ ಆಗುವಂಥಾ ಕುಳದ್ದು ತನಖೀ ಮಾಡು
ವಂತೆ, ಸಹಾ ಜಮಾಬಂದೀ ವೇಳೆ ಅಪ್ಪಣೇ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಕಾರ ತಯಾರಾದ
ಮೊಟ್ಟುಗೋಷ್ವಾರಿ ಮಲಫೂಪು ಇರುತ್ತದೆ. ತಾಲೂಕು ಮಜ್ಕಾರು ಜಮಾ
ಬಂದಿ ವೇಳೆ ಕುಳವಾರ ತನಖೀ ಆಗಿ ಇರುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೆ; ಆ ಮೇರೆಗೆ ಠ
ರಾವು ಭರ್ತಿ ಆದ ಕುಳಗಳ ಬಾಬತು ೪೨೦೮, ಭರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ವಾ
ಯಿದೆ ಆದ ಬಾಬತು ೨೦೦; ಈ ಎರಡು ಬಾಬತು ದರ್ಯಾಪ್ತ ಆಗುವ
ಜರೂರು ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ತನಖಿ ಆಗ ತಕ್ಕ ಕುಳ ಬಾಬತು ೨೪೪ ಬೇರೀಜಿನ
ಬಗ್ಗೆ, ಮಣೇಗಾರರಿಗೆ, ಶಾಸನೋಗರಿಗೆ, ವ ನಿಮಗೆ, ಪೇಷ್ವಾರಿಗೆ ಸಹಾ ಈ
ಗ ಕೆಲಸ ಕಂಮಿ ಇರುತ್ತದೆ; ಆದ ಕಾರಣ ಬೇರೆ ಹಂಗಾಮಿಶಿಬಂದಿ ಇಡ
ಬೇಕಾದ ಜರೂರು ಇಲ್ಲ. ಇದ್ದ ಚಾಕರರಲ್ಲಿ ಇಂತಿಂಥಾವರು ಇಂತಿಂಥಾ
ಕುಳದ ಅಜಮಾಯಿಷೀ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂತ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಬ
ಹು ತ್ವರೆಯಿಂದ ಅಜಮಾಯಿಷೀ ಮಾಡಿಸೋದು; ಮತ್ತು ಜರೂರು ಇ
ದ್ದಲ್ಲಿ ಪೇದೇರ ಕುಮ್ಮಕು ಕೊಟ್ಟು, ಆಗಷ್ಟು ಶುರು ಆರಭ್ಯ ಅಜ
ಮಾಯಿಷೀ ಮಾಡಿಸೋದು. ಭಾರೀ ಭಾರೀ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ, ವ ಅನುಮಾನ
ಕಂಡಲ್ಲಿ ನೀವು ವ ಪೇಷ್ವಾರು ಸಹಾ ಹೋಗಿ, ಅಜಮಾಯಿಷೀ ಮಾಡಿಸೋ
ದು. ನೀವು ಮಾಗಣೀಗಳ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ, ನಿಮ್ಮ ಹೊರ್ತು ಬೇರೆ ಜನ
ರು ಅಜಮಾಯಿಷೀ ಮಾಡಿದಂಥಾದ್ದ ಸಮನಾಗಿ ಇರುತ್ತದೋ ಏನೆಂಬುವ
ದು ಕೂಡಿದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ತನಖೀ ಮಾಡಿ, ಯಾವ ಯಾವ ಘಸಲೀಗೆ
ಈಗಿನ ಜಮಾಬಂದಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಏರಿಸ ಬಹುದು, ಉಳಿದದ್ದು ಹರಕತು
ಇರುವದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣವೆಂಬದು ಸಹಾ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ, ಅಜ
ಮಾಯಿಷೀ ಆದ ತರುವಾಯ ಹಜಾರಿನಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ಅಜಮಾಯಿಷೀ ಲೆ
ಖ್ತೆ ತನಖೀ ಕೆಲಸ ನೋಡುವಂಥಾವರ ಬಳಿಗೆ ಕುಳವಾರು ಅಜಮಾಯಿಷೀ
ಪಟ್ಟೇ ರವಾನೇ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಗೋಷ್ವಾರಿ ಹಜೂರಿಗೆ ಇತ್ತಿಲ್ಲಾ ಮಾಡಿ
ಡೋದು. ಈ ಕುಳಗಳನ್ನು ಪಡಿಶಾ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ, ಹಜೂರು ಜಮಾಬಂ
ದಿ ವೇಳೆ ತನಖೀಯಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೇ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಕಾರ ನಡಕೊಳ್ಳ
ತಕ್ಕದ್ದು. ಬಾಕೀ ೧೨೮ ಬೋರಡು ಹುಕುಂ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಪಡಿಶಾ ಆ
ಗ ತಕ್ಕದ್ದು ಎಂತ ಸದರೀ ಪಟ್ಟೀಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು, ಎರಡನೇ ಹುಕುಂ ಕೊ
ಡುವವರಿಗೆ ಕುಳವಾರಿಗೆ ಏರಿಸದೆ, ಮವುಕೂಫಿಯಲ್ಲಿ ಇಡುವದು. ಸದರೀ
ತನಖೀ ಆಗುವಂಥಾ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಾಜಿಬಿಯಿಂದ ಪಡಿಶಾ ಆಗುವದಕ್ಕೆ,

ತನಖೀ
ಡಿಪು
ಮಾಡ
ನಮ
ರ ಆದ
ನೋಡಿ
ಮಟ್ಟ
ಗದ
ಪಂಚಾ
ಬ
ಗಾಯ
ದ ರಿವ
ಕುಳ
ಣೇ ಕೆ
FI
to
In
and h
fixed
circum
ing be
their la
Thara
If the
ascerta
and fix
forced
conside
without
whose
out me
below

ಚಂನಾಗಿ, ತನಖೀಯಿಂದ ಅಜಮಾಯಿಷೀಗೆ ಹೋದವರು ಏನೂ ತಂಬೆ ನ
ಡಿಸದ ಹಾಂಗೆ, ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡ ತಕ್ಕದು. ಸದರೀ ಅಜಮಾಯಿಷೀ
ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ಬರುವ ಕಾಯಿದೇ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು—ಧಾ
ನಮಡಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬೀಜವರಿ ಮುಡಿ ವ ಗಡ್ಡೆ ನೋಡಿ, ಗೇಣೀಚೀಟು ಇದ್ದ
ರೆ ಅದರ ಸುತ್ತುಮುತ್ತ ಜಮೀನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಸಮನಾಗಿ ಉಂಟೋ ಎಂತ
ನೋಡಿ, ಸಮನಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಸರಿ ಎಂತ ಕಂಡರೆ ಅದರ ದಾಖಲೆ ಮೇಲೆ
ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಮೊಕರ್ರರು ಮಾಡುವದು. ಗೇಣೀಚೀಟು ಇಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ಆ ವ
ಗದ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ, ಸುತ್ತುಮುತ್ತ ಜಮೀನಿನ ರಿವಾಜು ದಾಖಲೆಯಿಂದ
ಪಂಚಾಯತೀ ಮೇಲೆ ರಿವಾಜು ನಿಶ್ಚಯಿಸ ಬೇಕು.

ಬಾಗಾಯತಕ್ಕೆ ಜಮೀನು ಅಳತೆ ಮಾಡೋದು. ತೆಂಗಿನ ಮರ ಬಾ
ಗಾಯತಿಗೆ ಮರ ಎಣಿಕೇ ಗ್ರಾಮರಿವಾಜು ಪ್ರಕಾರ ಕೋಲು ಅಳತೆಯಿಂ
ದ ರಿವಾಜು ಪ್ರಕಾರ ಗೇಣಿ ಕಾಣಿಸಿ, ನಮೂದು ಮಾಡ ಬೇಕು. ಹತ್ತು
ಕುಳ ಅಜಮಾಯಿಷೀ ಆದ ಹಾಂಗೆ, ಕುಳವಾರ ಚಿಕ್ಕೇ ನಿಶೀ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪ
ಣೇ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಕಾರ ಇತ್ತಿಲ್ಲಾ ಮಾಡೋದು.

FROM THE PRINCIPAL COLLECTOR OF THE CANARA ZILLA.

TO _____ TASILDAR OF BEKAL.

In this district a money assessment has been established
and however great the produce may be, the Jamabandy is
fixed according to the Tharao and no more. Under these
circumstances the Kambharti Vargdars (or proprietors pay-
ing below the Tharao) may feel it their interest to improve
their lands that they may be enabled to pay the full demand (or
Tharao) thereon and obtain a profit for themselves besides.
If the probable out-turn of each estate (or Varg) had been
ascertained at the time of fixing the Tharao and the stand-
ard fixed in reference thereto, the Tharao ought to be en-
forced in all cases; but as the standard was determined on a
consideration of the old Beriz and average past collections
without reference to the produce of the Varg, the proprietors
whose income exceeds the Tharao pay the full demand with-
out making the least objection, while those whose income is
below the Tharao despair that their estates will yield the

government demand notwithstanding their exertions and outlay of their capital and lose all interest about them. This obstacle which operates against the interests of the Ryots and of the government, has been brought to the notice of the Hazúr and it is under contemplation to remove it by referring it for the orders of the Board of Revenue. With a view to protect the Ryots from the difficulties and secure the government from suffering in its revenue, a Culwar enquiry was made during the present year's Jamabandy and the estates which were fit to pay the standard were brought up to the T'harao and those requiring time to attain to the full demand had instalments fixed on them after inspection and with the consent of ryots—the assessment of those which appeared incapable of bearing the T'harao was not raised but the full demand was suspended pending the orders of the Board of Revenue, while those that requiring farther examination were reserved for enquiry. The abstract statement prepared according to the orders given to the above effect at the time of the Jamabandy is herein enclosed. The Culwar investigation was made during the Jamabandy of the Talook and according to it the Beriz of the fully assessed (Bharti) individuals was Pags. 47,082 and of the estates (Vargs) to be brought up to the full Beriz hereafter was Pags. 320 respecting both of which classes no enquiry is necessary, but with regard to the estates (Vargs) entered at Pags. 344 which have been reserved for enquiry, as the Managars, Shanbhogas, Peshcar and yourself have little business at this season, no extra Sibbandy will be employed for the purpose,—you will therefore make each of the Servants conduct the survey of some particular estates with all possible despatch, giving them assistance of peons, if necessary, and set them to work accordingly from the commencement of August next. Where the estates are extensive or where there may be any suspicion, you yourself or the Peshcar must superintend the examination (Azmayishi). You will visit the Maganis and ascertain by every means in your power whether the examination (Azmayishi) instituted by

the
how
be
ma
vey
must
charge
same
acco
bandy
said
of the
keepin
ther
must
veying
making
Beejwe
by refe
by con
and fro
the lea
of the
usual
may de
As
and in
measur
showin
in refe
veyed,
with th
#50
ags, &
Prior

the other persons is correct. You will likewise fully ascertain how far the present demand (Jamabandy) on the estates may be raised and how much every year, explaining why the remainder (of the T'harao) cannot be realized. When the survey shall be completed, the examination (Azmayishi) accounts must be forwarded to the persons in the Hazúr who have charge of those of the Talook, submitting an abstract of the same to the Hazúr. In settling these estates, you will act according to the orders passed after enquiry during the Jama-bandy. The remainder, viz. 178 should be entered in the said abstract as the amount to be disposed of, after the receipt of the Board's orders, not adding it to the Jamabandy, but keeping it suspended from the Culwar settlement until further orders. To secure a just survey of all these Vargs, you must take care to prevent frauds being practised by the Surveying officers. The following rules should be observed in making the Survey:—Ascertain the extent according to the Beejwary standard, in rice land by examining the fields and by referring to the leases (Genichits) if forthcoming checked by comparison with the accounts of the neighbouring estates and from all these enter the gross produce (Huttuvali) where the leases (Genichits) are not forthcoming, the circumstances of the Varg should be considered and reference had to the usual rates (Rewaz) of the nearest estate or the proper rate may determined by a Panchayat.

As regards the gardens the extent should be measured and in the cocoanut gardens, the trees counted and the ground measured by rods according to the custom of each village showing at the same time the amount of Geni ascertained in reference to the usage (Rewaz). For every ten Vargs surveyed, you will submit a report as before directed together with the Culwarehittas.

ಕನ್ನಡ of or belonging to Karnataka, also Karnataka language, s. n. ಜಿಲ್ಲಾ A. a district, a zilla, s. n. ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಕಲೆಕ್ಟರು Anglice. Principal Collector. ಇಜ್ಜತು ಆಸಾರ A. possessing the emblem of

honor from ಇಜ್ಜತ *honor, greatness* and ಆಸಾರ *emblem*. ತಹಶೀಲುದಾರ P. a head native revenue officer in a district, s. m. ಬೇಕಲ್ name of a place. ಭಾಷಿಯ್ಯತು ಬಾಷಂದ A. may you be happy. ದರಿವಿಲ್ಲಾ P. a word written at the beginning of Cutcherry papers meaning now. ತರಾವ H. settlement, decision, also standard of revenue fixed in the zilla of Canara, s. n. from ತರಾನಾ H. to fix, to cause to stop. ಕಂಭರ್ತಿವರ್ಗದಾರ proprietor of an estate paying the assessment below the standard, s. m. from ಕಂ P. little or less, ಭರ್ತಿ H. fulness. ವರ್ಗ sans. an estate or land, s. n. ಕಷ್ಟ ಕೃಷಿ sans. hard work from ಕಷ್ಟ hard and ಕೃಷಿ cultivation. ಉತ್ಪತ್ತಿ sans. produce, also birth s. n. ತನಕಿ A. examination, trial, s. n. ಸ್ಥಿತಿ sans. condition, state, s. n. ಹಿಂದಿನ former, adj. ಸರಾಸರಿ P. an average, s. n. ಶಿವಾಯ H. without, adv. ಹರಕತು A. opposition, hindrance, s. n. ಮುಟ್ಟಿಸು to lay out, v. a. ಮೆಹನತು A. pains, labour, s. n. ಉಮೇದು P. hope, expectation, s. n. ರಿವನ್ಯೂ ಬೋರಡು Anglice. Revenue Board. ಇರಾ ದೆ P. desire, wish, s. n. ಕುಳವಾರ by individuals, adj. from ಕುಳ an individual or Ryot and ವಾರ P. an affix joined to the Persian or Arabic words to convert them into adverbs or adjectives. ತರಾವು ಭರ್ತಿ ಮಾಡು to bring up to the standard, comp. v. ಕಬೂಲಿ A. consent, s. n. ಏರಿಸು to raise; here it is used for raising the assessment. ಮವಕೂಫು A. suspense or abolishing, s. n. ಪೊಟ್ಟು total, adj. and s. n. ಗೋಷ್ವಾರೆ P. abstract of an account, s. n. ಮಲಪೂ ಪು A. enclosed, s. n. ಮಣೇಗಾರ a managar, a headman, s. n. ಜರೂರು A. necessity, s. n. ವ A. and conj. ಪೇಷ್ಕಾರ P. a deputy, a revenue servant under an Amalder, s. m. ಹಂಗಾವಿಾ P. temporary, additional, adj. ತಿಬ್ಬಂದಿ P. establishment of servants, s. n. ಇಂತಿಂ ಥಾವರು such and such persons. ಅಜಮಾಯಿಷಿ P. examination, s. n. ಪೇದೇ P. a peon, s. m. ಕುಮ್ಮತು P. help, assistance, s. n. ಆಗಷ್ಟು Anglice, August. ಆರಭ್ಯ sans. commencement, here it is used to signify from. ಅನುಮಾನ sans. suspicion, s. n. ಮಾಗಣೆ a division of a district, s. n. ಕೂಡಿದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ with all the possible means, from ಕೂಡಿದ rel. part. of ಕೂಡು to be possible, ಅಷ್ಟು so much and ಪ್ರಯತ್ನ sans. endeavour, s. n. ಫಸಲಿ A. season, here it is used to

signify "a harvest year" commencing from the 12th July. ಪೂರ್ಣವಾಗಿ sans. *fully*, adv. ಇತ್ತಿಲ್ಲಾ A. *report*, *information*, s. n. ಪಡಿ ಚಾಮಾಡು to *settle*, v. a. ತಂಟಿ H. *fraudulent practice*, s. n. ಧಾನಮಡಿ *paddy field*, from ಧಾನ H. *corn* and ಮಡಿ a *field*, s. n. ಮುಡಿ a *measure of land*, the average *moray* is 45 *guntas*, each 33 feet square or 49,005 square feet, also signifies *rent in kind*. ಗೇಣಿ *rent*, s. n. ಗೇಣೀಚೀಟು a *lease*, s. n. ರಿವಾಜು A. *usage*, *custom* or *usual rates*, s. n. ದಾಖಲೆ P. *reference*, s. n. ಪಂಚಾಯತಿ sans. *an assembly of arbitrators* (usually five) *for decision of disputes*, &c. ಬಾಗಾಯತು P. *garden* or *ground planted with fruit trees or vegetables*, s. n. ಅಳತಿ *measurement*, s. n. ಕೋಲು a *pole* or *rod*, s. n. ಹತ್ತು ಕುಳ ಅಜಮಾಯಿಷೀ ಆದಹಾಗೆ *when ten vargas are surveyed*, s. n. ಕುಳವಾರ ಚಿತ್ತೇ *an account showing every Ryot*, from ಕುಳವಾರ *individual* and ಚಿತ್ತೇ *a rough daily account*. ನಿಶೀ M. *with*

ಪೋಲೀಸು ಕಚ್ಚೇರಿ ತಾಲೂಕು ಹುಪ್ಪಿನ ಹಡಗಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಬಳ್ಳಾರಿಯವರಿಗೆ
ಸವಾಲು. ಜವಾಬು.

ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಏನು? ಪಕಿರಪ್ಪ.
ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಹೆಸರು ಏನು? ಶೋಟ್ರಪ್ಪ.
ನಿನ್ನ ವಯಸು ಏನು? ವರುಷ ೨೨.
ನಿನ್ನ ಕುಲ ಯಾವದು? ಲಿಂಗಾಯತ.
ನಿನ್ನ ದೇವರು ಯಾರು? ಬಸವ.
ನಿನ್ನ ಕಸಬು ಏನು? ವ್ಯಾಪಾರ.
ನಿನ್ನ ಸ್ಥಳವು ಯಾವದು? ಹೊಳಲು.
ಬರಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಕೈಫಿಯತು ಅದಾಗಿ—

ಸವಾಲು. ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದ ಕರಿಯಾಲದ ಲಿಂಗನ ಸಂಗಾತ ಬಸವನ ಬಗೆ ಜೋಳಾ ಖರೀದಿಗೆ ಕೊಂಡ ವಿಚಾರವನ್ನು ನೀನು ಕಂಡದ್ದು ಕೇಳಿದ್ದು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಬರೆಸು.

ಜವಾಬು. ಬಹುಧಾನ್ಯ ಸಂವತ್ಸರದ ಜೇಷ್ಠ ಮಾಸದಲ್ಲು ನಾನು ಬಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಜೋಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಕರಿಯಾಲದ ಲಿಂಗ ಎಂಬವನು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು—ನನ್ನ ಬಳಿಯ ನಾಲ್ಕು ವರಹಾದ

ಜೋಳ ಇದ್ದಾವೆ, ತೆಗದು ಕೊಂಡಿಯಾ? ಎಂದು, ಕೇಳಿದನು. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಧಾರಣೆ ಹೇಳುತ್ತಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಬಾಜಾರದಲ್ಲಿ ಧಾರಣೆ ಆದ ಪ್ರಕಾರ ತೆಗದುಕೋ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಈಗ ಇಕ್ಕೆರಿ ಹೊಂಸಿಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕುವರೆಗಿದ್ದನ ಮಾರುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಇದ ರಂತೆ ನಿನಗೆ ರಾಜೀ ಆದರೆ ಕೊಡು ಅಂತ ಕೇಳಿದಲ್ಲಿ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆಂದು ಕಬೊಲು ಆಗಿ, ಕರಿಯಾಲದ ಲಿಂಗನು ತನ್ನ ಕಣಕ್ಕೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ದಾಸರ ಹಳ್ಳ ಲಿಂಗನು ಇವನು ಉಭಯತ್ತರೂ ಇದ್ದು, ಬಳ್ತದ ವಳಗೆ ತುಂಬಿದಂಥಾ ಜೋಳವನ್ನು ಕಡೆಗೆ ಹಾಕಿ, ಒಂದು ವರಹಾದ ಜೋಳವನ್ನು ಲಿಂಗಯಂಬವ ಅಳತೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನು. ನಿನ್ನ ಅಳತೆ ನಮಗೆ ಸರಿ ಬೀಳೋದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕಾರಣ, ಲಿಂಗನು ಧರ್ಮಾರ್ಥ ನೀನು ಅಳತೆ ಮಾಡಿಕೋ ಅಂತ ಹೇಳಿದ ಕಾರಣ, ನಾನು ಮೂರು ವರಹಾದ ಜೋಳ ಅಳ ಕೊಂಡೆನು. ಜುಮುಲಾ ನಾಲ್ಕು ವರಹಾದ ಜೋಳವನ್ನು ತೆಗದು ಕೊಂಡೆನು, ನಾಲ್ಕು ವರಹಾವನ್ನು ಇಕ್ಕೆರಿ ಕರಿಯಾಲದ ಲಿಂಗನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆನು. ಇದರ ಶಿವಾಯಿ ದಾಸರ ಹಳ್ಳ ಲಿಂಗನು ಸದರಿ ದವಸ ತೆಗದು ಕೊಂಡ ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ—ನನ್ನ ಬಳಯ ಸುಮಾರು ಎರಡು ವರಹಾದ ಬೀಳೆ ಜೋಳ ಇದ್ದಾವೆ, ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು, ಹೇಳಿದನು. ನಾನು—ಧಾರಣೆ ಇಕ್ಕೆರಿ ಹೊಂಸಿಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಗಿದ್ದನದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಶೇರು ಪ್ರಕಾರ ಕೊಟ್ಟರೆ, ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂತ, ಹೇಳಿದನು. ರಾಜಿ ಆಗಿ, ಇಕ್ಕೆರಿ ಎರಡು ವರಹಾ ಒಂದು ಹಣಕ್ಕೆ ಜೋಳವನ್ನು ಕರಿಯಾಳದ ಲಿಂಗನ ಕಣದಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಈ ದವಸವನ್ನು ಪೂತ್ತಾರಿ ಸಂಗಾತ ಅಳತೆ ಮಾಡಿ ತಕ್ಕೊಂಡು, ಲಿಂಗನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣಾ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಸರಿ. ಈ ಉಭಯ ತ್ತರನ್ನ, ಈ ದವಸ ಎಲ್ಲೇವು? ಎಂದು, ಕೇಳಿದನು. ನಾವು ಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಇದ್ದೇವು, ನಮ್ಮ ಅವಸರಕ್ಕೆ ಖರೀದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡೇವು ಎಂದು, ಹೇಳಿದರು. ಕಳವಿನ ಜೋಳ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡವನಲ್ಲ; ಸದರಿಯವರು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ ಜೋಳಾ ಮೂರಿ ಇದ್ದಾರೆ, ಸರಿ. ನಾನು ಕಂಡಂಥಾದ್ದು ಇದು.

DEPOSITION GIVEN BEFORE THE POLICE OFFICER IN THE TALOOK OF
HUVINA HADAGAL IN THE ZILLAH OF BELLARI.

Question.

Answer.

What is your name? Pakirappa.

What is your father's name? Totrappah.

What is your age? 22 years.

What is your Caste? Lingayat.

Who is your God? Basava.

What is your profession? Trade.

What is your place of residence Holalu.

Q. State truly what you saw and heard regarding the Jola (or Jawary) belonging to Basava having been purchased from Karyalada Linga of your village.

A. As I was selling Jola in the Bazar in the month of Jesta in the year Bahudhanya, a person named Karyalada Linga came to me and said "I have four pagodas' worth of Jola. Will you take it? I asked him what was the price? He answered "take it at whatever price they are selling it in the Bazar." Being informed that the grain was selling in the Bazar at 64½ measure for an Ickéri pagoda, I told him that if he liked it, he might give it to me at that rate. Karyalada Linga agreed and took me to his thrashing floor. He and Dasarahally Linga took out the Jola from a heap and the latter measured out one pagoda's worth of grain. As I told him that I did not like his mode of measuring, Linga allowed me to measure the grain myself justly. I accordingly measured the (remaining) three pagodas' worth of grain. Thus I took the Jola for four pagodas, and gave four Ickéri pagodas to the hands of Karyalada Linga. A month after I had purchased the grain, Dasarahally Linga came to me, and said that he had two pagodas' worth of white Jola and offered it for sale to me. I told him that I would take it if he sold it to me at the rate of 14 giddala and a seer for a pagoda. He agreed to it, and sold me the Jola for two Ickéri pagodas and a fanam in the thrashing floor of Karyalada Linga. The measurer of the village measured the grain and I paid the money to the hands of Linga. I asked them to whom the grain belonged. They answered that they had bought and stored it, but sold it through necessity. I did not buy the Jola knowing it to have been stolen. The said persons sold it to me as traders. This is all I know.

ಪೊಲೀಸು Anglice *police*. ಹುಪ್ಪಿನಹಡಗಲಿ name of a place. ಬಳ್ಳಾರಿ
 ರಿ Bellari. ಸವಾಲು A. a question, s. n. ಜವಾಬು P. an answer, s.
 n. ವಯಸು sans. age, s. n. ಲಿಂಗಾಯತ an individual of the sect who
 worship the lingam or the emblem of Siva, and carry the repre-
 sentation of it suspended around the neck, s. n. ಬಸವ the image
 of Nandi or Siva's Bull, placed in front of the image of Siva
 and worshipped as a god by Lingayets. ಕಸಬು A. business, trade,
 profession, s. n. ವ್ಯಾಪಾರ sans. trade, commerce, s. n. ಹೊಳಲು
 name of a place. ಕೈಯ್ಯತು A. a deposition, also circumstances,
 s. n. ಕರಿಯಾಲದ ಲಿಂಗ name of a man. ಸಂಗಾತ with or by, here it
 is used in the sense of "from." ಬಗೆ belonging to. ಖರೀದು P.
 bought, purchased. ವಿಚಾರ sans. circumstances, s. n. ಯಥಾರ್ಥ
 sans. true, adj. ಬಹುಧಾನ್ಯ the 12th year in the Hindu cycle of
 60. ಜ್ಯೇಷ್ಠ sans. the third lunar month. ಮಾಸ sans. a month, s. n.
 ಬಾಜಾರು P. a market, s. n. ಕರಿಯಾಲದ ಲಿಂಗ name of a man. ನಾಲ್ಕು
 ವರಹಾದ ಜೋಳ four pagodas' worth of Jola or Jawary. ಬಾಜಾರದ
 ಲ್ಲಿ ಧಾರಣೆ ಆದ ಪ್ರಕಾರ according to the rate of the bazar. ಇಕ್ಕೇರಿ ಹೊ
 ನ್ನು a pagoda said to have been coined at Ickéri Sagar, from
 ಇಕ್ಕೇರಿ name of a place and ಹೊನ್ನು a pagoda, s. n. ಅರೆ one half
 of any thing. ಗಿದ್ದನ a certain measure of capacity. ಇದರಂತೆ ನಿನಗೆ
 ರಾಜೀ ಆದರೆ If you agree to this. ಕಬೂಲು A. agreeing or assenting
 to, s. n. ಕಣ thrashing floor, s. n. ಉಭಯತ್ತರು sans. two persons.
 ಬತ್ತ a raising frame work made with straw for depositing grain,
 &c. s. n. ಕಡಿಗೆ ಹಾಕು to put or lay aside, v. a. ಅಳತೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡು
 to measure for another person, comp. v. ನಿನ್ನ ಅಳತಿ ನಮಗೆ ಸರಿ ದೀ
 ಕೋದಿಲ್ಲ we don't like your mode of measuring. ಸರಿಜೀಳು to be agree-
 able or consistent, v. n. ದರ್ಮಾರ್ಥ sans. justly, adv. ಜುಮುಲಾ A.
 total, s. n. ಇದರ ಶಿವಾಯ besides this. ಸುಮಾರು P. at a guess, or
 about, adv. ಬಿಳೀ ಜೋಳ white kind of Jola, s. n. ಪೊತ್ತಾರಿ a village
 measurer, s. n. ಸರಿ true, adj. ಹಾಕೆ ಇರು to store, v. a. ಅವಸರ ne-
 cessity, s. n.

ಪೊಲೀಸರು ಕಚ್ಚೇರಿ ತಾಲೂಕಾ ಕೂಡ್ಲಿಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಬಳಾರಿಯವರಿಗೆ.
ಬಾಜೇಬಾಬು ಚಿಂತಲ್ಲಿ ಸಾಕೀನ ಕೂಡ್ಲಿಗಿ ಬರತಿ ಕೊಟ್ಟು ಕೈಫಿಯತು
ಏನೆಂದರೆ—

ಸವಾಲು. ಈ ತಾಲೂಕು ಜಿಲ್ಲೇದಾರ ಸುಬ್ಬರಾಯನು ಈ ಊರ ಸೇಂ
ದಿ ತಿಮ್ಮನ್ನು ಜಬರದಸ್ತು ಮಾಡಿ ಇದ್ದಾನೆಂದು ಫಿರಿಯಾದು ಮಾಡಿ, ನಿನ್ನ
ತಾಯಿದೀ ಬರತಿ ಇದ್ದಾನೆ. ನಿನಗೆ ತಿಳಿದ ವರ್ತಮಾನಾ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ ಬರಸು
ವದು.

ಜವಾಬು. ಈಗ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ದಿವಸದ ಮುಂದೆ ವಂದು
ದಿವಸ ನಾನು ಕಚ್ಚೇರಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಇರಲಾಗಿ, ಕಸಬಾ ಕೂಡ್ಲಿಗಿ
ಸೇಂದಿ ತಿಮ್ಮಯಂಬವನ್ನು ಜಿಲ್ಲೇದಾರ ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಹಣಕ್ಕೆ ಮೊದಲ
ಲೇ ಹಾಕಿದ್ದು. ಸನ್ ೧೮೮೭ ಫಸಲಿ ಬಾಕಿ ರೂಪಾಯಿ ೩೪ ಕೊಡ ಬೇಕು,
ಇದಲ್ಲದೆ ಕಸಬಾ ಸೇಂದಿಗುತ್ತಿಗೆ ಜಾಮೀನುಹಣವು ಸಹಾ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ,
ಈ ಹಣಾ ನಿಶಾ ಮಾಡೋದು ಅಂತ, ತಗಾದೇ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಗಿ; ಸದರಿ ತಿಮ್ಮ
ನು ಮೂಜೋರೀ ಮಾತನಾಡಿದನು. ಇಂಥಾ ಮುಟಮುರ್ದಿ ಮಾತನಾಡಿದ
ರೆ, ಪಾಪೋಶೀಲಿ ಹೊಡೆದನು ಅಂತ, ಜಿಲ್ಲೇದಾರ ಸುಬ್ಬರಾಯನು ಅಂ
ಬೋಲ್ಲಿ; ಪಾಪೋಶೀಲಿ ಹೊಡಿಯದೆ ಇದ್ದರೆ, ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲ ಅಂ
ತ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾತು ಆಡಿದ್ದರಿಂದ, ಎದ್ದು, ಪಾಪೋಸು ಕೈಗೆ ತೆಗದು
ಕೊಂಬೋವ್ಯಾಗೆ, ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ನಾನು ಎದ್ದು, ಹೋಗಿ, ಅಡ್ಡ ಗಟ್ಟೋಣ;
ಪಾಪೋಸು ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿದ್ದೇ ಹೊರ್ತು ಈ ಫಿಯಾದಿನ ಪಾಪೋಶೀಲಿ
ಹೊಡೆದದ್ದು ನಾನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು, ನನ್ನ ಖುದ್ದು ರಾಜಿಯಿಂದ ಬ
ರನೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೈಫಿಯತ್ತು.

DEPOSITION GIVEN BY BAJEBAB CHINTALLI INHABITANT OF KUDALGI
BEFORE THE POLICE OFFICER IN THE TALOOK OF KUDALGI
IN THE ZILLA OF BELLARI.

Q. Sendi Timma of this village having complained that
Subbaraya, Zilladar of this Talook, used violence against him,
has cited you as a witness,—state truly what you know
about it.

A. One day about three weeks ago, I came to the Cut-
cherry and sat down there, when, Subbaraya the Zilladar,
placed Sendi Timma of the Cusaba of Kudalgi under Muhas-
sal or restraint, for the payment of a balance (lit. money) and

said “a sum of rupees 34 in arrears for Fusly 1227 is due and the amount of the arrack rent of the Cusaba for which you stood security, has not been paid. You must pay this demand in full.” When he thus began to importune him, the said Timma made use of violent language. Then Subbaraya said, “if you use such improper expressions, I shall beat you with a slipper.” He again used abusive language, saying “you are not a Bramin, if you don’t beat me with the slipper.” Upon this he rose up and seized a slipper, when I got up and interposed, he threw down the slipper—but I did not see him beat the complainant with the slipper. This deposition I give with my free will.

ಬಾಜೀಬಾಬುಚಿಂತಲ್ಲಿ name of a man. ಜಿಲ್ಲೆದಾರ A. the *superintendent of several villages*, s. m. ಸೇದಿ H. *Toddy*, used here as proper name. ತಿಮ್ಮ name of a man. ಜುರದಸ್ತು P. *violence, oppression*, s. n. ಶಾಯದಿ P. *a witness*, also *evidence, testimony*, s. n. ಯಥಾ ಸ್ಥಿತಿ sans. *as matter were, as they occurred*, i. e. *truly*, adv. ಮೊಹಸಲೆ A. *peons placed over a person, as a restraint to prevent his escape or to enforce the payment of a demand*, s. n. ಸೇಂದಿಗು ತ್ರಿಗೆ arrack farm, s. n. ನಿಶಾಮಾಡು to *pay the whole*, v. a. ತಗಾದೇ ಹಚ್ಚು to *urge for the payment of money, to dun*, from ತಗಾದೆ A. *dunning* and ಹಚ್ಚು to *attach, to affix*, v. a. ಮೂಜೋರಿ ಮಾತು *abusive language*, from ಮೂಜೋರಿ H. *foulmouthed*, adj. ಮುಟಮುದಿ M. *unjust seizure*, here it is used for “*harsh, unjust*” ಪಾಪೋಶೀಲಿ *with the slipper*, abl. sing. of ಪಾಪೋನು P. *shoe or slipper*, s. n. ಅಂಬೋಣಾ *when he said*. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾತು *harsh word*. ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು *just at that time*, adv. ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು to *interpose*, v. a. ಖುದ್ದು P. *own*, by way of emphasis or corroboration.

ಬೆನ
ಸ
ದು
ಗೆ
ರ
ಬ
ಅ
ಇ
ಜ
ರ
ಕ
ದ
ತ
ರಿ
ಭ
ರ
ಹ
ಶ
ಗ
ನ
ಶ
ಸ್ತ
ದ
ಯ
ಸ

DEPOSIT.

Q.
came to
Pagoda
two per

ಪೊಲೀಸು ಕಚ್ಚೇರಿ ತಾಲೂಕು ಜಿಲ್ಲಾ ಬಳ್ಳಾರಿಯವರಿಗೆ.
ಬೋರಮನೂರು ಬಾರೀಕರ ಭೀಮನು ಬರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಕೈಫಿಯತು
ಏನೆಂದರೆ—

ಸವಾಲು. ಬಿಗನೆ ಹಳ್ಳಿ ತಳವಾರ ಭೀಮ—ನಿಮ್ಮ ಊರು ಸಂತೆಗೆ ಬಂ
ದು ಇದ್ದು, ಇಕ್ಕೇರಿ ವರಹಾದ ದುಡ್ಡು ಮಾರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಪುನಹಾ ಊರಿ
ಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇರಲಾಗಿ; ಕೊವರದ ಕಲ್ಲಿನ ಹತ್ತರ ನಿಮ್ಮ ಊರಾಗೆ ಇ
ರುವ ಪೂಜಾರಿ ಬಾಲಗನು ಚಲವಾದಿ ಪೊತ್ತಗ ಇಬ್ಬರೂ ತನ್ನ ಹೊಡದು,
ಲೂಟಾಯಿಸಿ ಕೊಂಡರು ಅಂತ, ಫಿರಾದು ಮಾಡಿ, ನಿನ್ನ ಸಾಕ್ಷಿ ಬರೆಸಿ
ಇದ್ದಾನೆ. ನಿನಗೆ ತಿಳಿದ ವರ್ತಮಾನಾ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಬರೆಸುವದು.

ಜವಾಬು. ಆಪಾಡ ಶುದ್ಧ — ಗುರುವಾರದ ದಿನ ನಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿ ಇ
ರುವ ಪೂಜಾರಿ ಬಾಲಗ ಚಲವಾದಿ ಪೊತ್ತಗ ಇವರಿಬ್ಬರೂ, ಬಿಗನೆ ಹಳ್ಳಿ ತ
ಳವಾರ ಭೀಮನನ್ನು ಲೂಟಾಯಿಸಿ ಕೊಂಡರು ಅಂತ, ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರೇ
ದಾಗೆ ಇಟ್ಟು ಇದ್ದರು. ಅಸ್ತಮಾನವಾದ ಎರಡು ಮೂರು ಘೆಳಿಗೆ ಈ ಪೊ
ತ್ತಗನು ಲೂಟಾಯಿಸಿ ಕೊಂಡಂಥಾ ಬದುಕು ತರಿಸುತ್ತೇನೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದ
ರಿಂದ, ತಳವಾರ ಸಂಜೀವನ ಸಂಗಡ ನನ್ನ ಹೋಗು ಅಂತ ಗವುಡ ಶಾನ
ಭೋಗರು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಗೊರಿವಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು, ನಾನು ತಳವಾ
ರ ಸಂಜೀವ ತಳವಾರಬಾಲಗ ಮೂವರೂ ಈ ಕೈದಿ ಪೊತ್ತಗನ ಕೈಗೆ ಹಗ್ಗಾ
ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು, ನಾನು ತಳವಾರ ಸಂಜೀವ ಸಹಾ ಸದರಿ ಕೊವರದ ಕ
ಲ್ಲಿನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಲಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನ ಫಡೆಯೊಳಗೆ ಕಂಬಳಿ ಅದರೊಳ
ಗೆ ಇದ್ದ ರೊಟ್ಟಿ ಸಹಾ ತೋರಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಅದು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಗವುಡ
ಶಾನಭೋಗರ ಬಳಿಯ ಹಾಜರು ಮಾಡಲಾಗಿ, ಆ ರಾತ್ರಿ ಇಬ್ಬರು ಕೈದೀರ
ನ್ನು ಪಾರೆದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಇದ್ದು, ಮರುದಿನ ಕಚ್ಚೇರಿಗೆ ರವಾನೇ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂ
ದ, ಕೈದೀರನ್ನು ಫಿರಾದಿನ ಕಳವು ಹೋದಂಥಾ ಬದುಕು ಸಹಾ ಕಚ್ಚೇರಿ
ಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರು ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಹೀಗೆಂದು ಬರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಕೈಫಿಯತು,
ಸಹಿ.

DEPOSITION GIVEN BY BARIKARA BHIMA OF BORAMANORE BEFORE THE
POLICE OFFICER IN THE TALOOK OF KUDALGI

IN THE ZILLA OF BELLARI.

Q. Bhima the Talwar of Bigane halli, stated that he
came to the market in your village—got change for an Ickéri
Pagoda in copper (Dudis) and while returning to his village,
two persons, viz. Pújari Balaga and Chalavadi Pottaga who

reside in your village, beat him near Kovaradakallu and robbed him of his money. He has cited you as a witness, state truly therefore what you know about this matter?

A. On Thursday the 2d Ashadha Suddha, two persons named Pújari Balaga and Chalavadi Pottaga were placed in custody in the choultry on a charge of having robbed Bhima, Talwar of Bigane halli. Two or three hours after sun set, Pottaga said that he would produce the stolen property. As the Gouda and Shanabhoga desired me to accompany the Talwar Sanjiva, we, three persons, namely, Talwar Sanjiva, Balaga and myself, lighting a fire stick and tying a rope to the arm of the prisoner Pottaga, went towards Kovaradakallu. —he showed a cambly with money in it in the cleft of a rock. We took them out and delivered them to the Gouda and Shanabhoga. During the night, the prisoners were kept under custody and the next day they were sent to the Cutcherry. I made over the prisoners and the stolen property together with the complainant to the Cutcherry. Thus I give my deposition.

ಬೋರಮನೂರು name of a place. ಬಾರೀಕರಭೀಮ name of a man. ಬಿಗನೆಹಳ್ಳಿ name of a place. ಮಾರಿಸು to change (as large money into smaller,) v. a. ಕೊವರದ ಕಲ್ಲು name of a place. ಪೂರಾಗೆ * in the village, abl. sing. of ಊರು a village, s. n. ಆಷಾಢ third lunar month, s. n. ಪೂಜಾರಿ ಬಾಲಿಗ and ಚಲವಾದಿ ಪೊತ್ತಗ names of persons. ಪೂಜಾರಿ sans. an officiating priest, an attendant upon an idol, s. m. ಚಲವಾದಿ an inferior municipal officer whose duty it is to attend on the mayor (Setti) and corporation (Dyva) carrying a brass ladle on his shoulder. ಲೂಟಾಯಿಸು to rob, to plunder, v. a. from ಲೂಟಿ H. plunder, booty, s. n. ಪಾರೆ H. custody, guard, s. n. ಅಸ್ತಮಾನ sans. sunset, s. n. ಘಣಿಗೆ an Indian hour, s. n. ಗೊರಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ a stick used in the place of a torch, s. n. ಹಗ್ಗಾಹಚ್ಚು to tie a rope, v. a. ಘಡೆ a cleft in a rock, s. n.

* In the common dialect, ablative cases of certain nouns denoting inanimate things are formed by adding ಅಗೆ to them, as: ಬಾಯಾಗೆ in the mouth, ಕೈಯ್ಯಾಗೆ in the hand. ಕೊರಾಗೆ in the ink.

ದರ ಬಂದಗಿಹಬರತಮೇಸ್ತರ — ಸಾಹೇಬ ಬಾಹಾ

ದೂರವರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ.

ಅರ್ಜದಾಸ್ತ ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪ ಜಕಾತಿಮಾಜೀ ಸಂಸ್ಥಾನ ಕಿತ್ತೂರು ಅದ ಬತಸಲೀ ಮಾತು ಕುರ್ನೀಶಾತ ಬಂದಗಿ ಬಜಾವರ್ಡ ಅರ್ಜಮೇರ ಸಾನಂ ದ ಹಕೀಕತು. ತಾಗಾಯಿತು ಚಂ ಗ್ಯ ಮಾಹೆ ಮೇ ಸನ್‌೧೮೪೦ ಇಸಿವಿ ಮುತಾಬಕು ಸನ್‌೧೮೪೦ ಫಸಲಿವರಿಗೆ ಖಾವಂದರನೇಕನಜಿರಿನಿಂದ ಕಿ ತ್ತೂರಲ್ಲಿ ಹಾಜರು ಇದ್ದೇನೆ. ಗರೀಬ ಪರವರ ಸಲಾಮತು! ಖಾವಂದರು ಬಡವನ ಮೇಲೆ ದಯಾಭರಿತರಾಗಿ ತಾರೀಖು ೧೫ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ ಸನ್‌೧೮೪೦ ಇಸಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಹರ್ಬಾನಗೀ ಮಾಡಿ ಬರದ ಪತ್ರ ನನಗೆ ತಾರೀಖು ೨೯ನೇ ಏಪ್ರಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟು, ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ನೋಡಿ ಕೊಂಡೆನು. ನಮ್ಮ ತಂದೆಗಳು ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಹೆಸರಿನ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಜಾಕೂರು ತಿಗಡಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೊಲ ೧ ಹೆಚ್ಚು ಹಳ್ಳಿಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೊಲ ೧ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಎರಡು ಹೊಲ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಹೆಸರಿನ ಮಾಜೀಸರ ದೇಶಾಯಿ ಅಮು ಲಿನೋಳಿಗೆ ನಡಿಯುತ್ತಾ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಖಾವಂದರು ದಯಾ ಮಾಡಿ ಸನ್‌ ೧೮೪೨ ಫಸಲಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಸರಿನ ನಮೂದು ಮಾಡಿಸಿ ಇರಲಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ನಮ್ಮದಾಯಾದರು ಪರಪ್ಪಸೊಲಬಣ್ಣನವರ ಎಂಬವ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಂಡು ಸದರೀ ಹೊಲಾ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ; ನಮ್ಮ ಹೊಲಾ ನಮಗೆ ಬಿಡು ಅಂದರೆ ದಾಂಡಗಾಯಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದರ ವಿಷಯ ಸನ್‌೧೮೪೪ ಫಸಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತೂರು ದಾಂಧಲೆ ವಳಗೆ ನಮ್ಮ ತಂದಿಗಳು ಮನೆ ವಳಗೆನ ದಾಗದಾಗಿನೀ ವಗೈರೆ ಯಾವತ್ತೂ ಸದರೀ ತಿಗಡಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಇದ್ದರು, ಅದನ್ನು ಸಹಾ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ಕೇಳಿದರೆ ಕೊಡೋದಿಲ್ಲಾ ಎಂಬದಾಗಿ ದಾಂಡಗಾಯಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ನಮಗೆ ಖಾವಂದರ ಆಧಾರ ವಿನಹಾ ಮತ್ತು ದಾರದೂ ಆಧಾರವಿಲ್ಲ. ಪೂರೈದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಂದಿಗಳು ಮೃತನಾಗೋ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಖಾವಂದರನ ಕೇಳಿ ದಾವ ಕೆಲಸ ಆದರೂ ನಡೆಸರಿ ಅಂತಾ ಹೇಳಿದರು. ಆದ ಕಾರಣ ಖಾವಂದರಿಗೆ ಪುನರಪಿ ಬಿನ್ನಹಾ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳೋದು ಏನೆಂದರೆ, ಸದರೀ ಹೊಲದ ಮಜಾಕೂರಿಗೆ ಸದರೀ ನಮ್ಮ ದಾಯಾದ ಪರಪ್ಪಸೊಲಬಣ್ಣನವರ ಈತನು ತಂಟೆ ನಡಿಸದ ಹಾಗೆ ಸರ್ವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಆಗೋ ಬಗ್ಯ ಈ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಜಾರು ಶಿರಸ್ತಿದಾರ ಮತ್ತು ಕಲ್ಕುಟರ ಸಾಹೇಬರ ಹೆಸರಿನ ಪತ್ರಾ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿ ನನ್ನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡೋ ಅವರು ಖಾವಂದರು ಇದ್ದೀರೀ. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸದರೀ ಪ್ರಕಾರ ಕಲ್ಕುಟರ ಸಾಹೇಬರ ಹೆಸರಿನ ಬರದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಡ

ವನ ಜೆಸರಿಲಿ ಹುಕುಂ ಮಾಡೋ ಅವರು ಖಾನಂದರು ಇದ್ದೀರಿ. ವಿಶೇಷ ಬ
ರೆಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತನಲ್ಲ.

To MR. _____

BASALINGAPPA JAKATI ATTACHED TO THE LATE SAMASTANAM OF
KITTUR (IN THE ZILLA OF BELGAM) MAKES HIS REPRESENTATION WITH
PROFOUND RESPECT AND OBEISANCE.

I am (well) at Kittur through your favour, up to (this day)
the 5th May 1842, corresponding with Fusly 1252, and I
hope you are in good health. The letter which you were
pleased to send a humble individual like myself under date
the 15th April 1842 having reached me on the 29th, I read it
with great respect. The two pieces of land, viz. one situate
in the village of Tigadi and the other in the Hatti Halli, held
by my father Basalingappa under the administration of the
late Sir Desayi which you were pleased in Fusly 1237 to
have continued in my name have been forcibly seized by my
relation Parappa Solabaunnavara and are now enjoyed by
him. When I ask him to give my fields up to me, he bullies
me. He has likewise taken possession of all our household
property which my father had secured in the village of Tigadi
during the disordered state of Kittur in Fusly 1234, when I
demand it, he will not listen to me. I have no other protec-
tion than yours. At the time of my father's death, he told me
to act according to your directions. I therefore beg to entreat
that you will support me by writing letters to the Hazúr
Sherstadar of this Zilla and also to the Collector that they
may adopt measures to prevent my relation Parappa Sola-
bannanavara from interfering with my fields and also favour
me with a letter to say that you wrote them letters. I cannot
write any thing more.

ದರಬಂದಗಿ ಹಜರತು ಮೇಸ್ತರ _____ ಸಾಹೇಬ ಬಾಹಾದೂರವರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ
A. to the presence of Mr. _____ comp. of ದರ P. to, prep. ಬಂ
ದಗಿ P. servitude, s. n. ಮೇಸ್ತರ Anglice Master. ಬಾಹಾದೂರ P. a
brave man, s. m. ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ dat. sing. of ಸನ್ನಿಧಾನ sans. presence

proximity, s. n. ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪ name of a man. ಜಕಾತಿ H. *a farmer of the customs*, s. m. ಮಾಜೀ A. *late, former*, adj. ಸಂಸ್ಥಾನ sans. *a town or place of a Raja, a state*, s. n. ಕೆತ್ತೂರು name of a place. ಅದಬ A. *civility, respect*, s. n. ತಸಲೀ ಮಾತು A. *salutation*, s. n. ಕು ನಿರ್ಲಾತ P. *a profound salutation*, s. n. ಬಜಾವದ P. *having performed*. ಅರ್ಜ ಮೇರಸಾನಂದ P. *address is presented*. ಹಕೀಕತು A. *a circumstance*, s. n. ತಾಗಾಯಿತು P. *until, up to*, (a particular date) prep. ಚಂ stands for ಚಂದ P. *a lunar day*, s. n. ಮಾಹೆ P. *a month* ಮೇ, Anglice. *May*, ಮುತಾಬಕು A. *corresponding with*. ಖಾವಂದರನೇ ಕ ನಜರಿನಿಂದ *through your kind regard*, from ಖಾವಂದ P. *master, lord*, s. m. ನೇಕ P. *purity of heart*, s. n. also *kind* adj. and ನಜರ್ A. *regard*, s. n. ಹಾಜರು A. *present*, adj. here it signifies “well” ಗರಿಬ ಪರವರ ಸಲಾಮತು *may the protector of the poor be in peace*. ದಯಾಭರಿತರಾಗಿ sans. *being full of kindness*, adv. ತಾರೀಖು A. *date, a day of the month*, s. n. ಮೆಹರ್ಬಾನಿ P. *kindness, favour*, s. n. ಪತ್ರ sans. *a letter of correspondence*, s. n. ಮುಟ್ಟು *to reach*, v. a. ತಿರಸಾವಹಿಸು *to place on the head through respect*, v. a. from ತಿರಸಾ sans. *with the head, with respect*, adv. ಮಹಿಸು sans. *to bear, to carry a burden*, v. a. ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳು *to read one's self*, lit. *to see*, v. a. ತಿಗಡಿ name of a village. ಹಟ್ಟಿ ಹಳ್ಳಿ name of a village. ಹೊಲ *a field*, s. n. ನನ್ನ ತಂದಿ ಹೆಸರಲ್ಲಿ *in the name of (my) father* from *ತಂದಿ *a father*. ಸರದೇಶಾಯಿ *the head of a Parganna*, comp. of ಸರ್ P. *head*, a prefix in composition with words designating the public officers of state, and ದೇಶಾಯಿ M. *the head of a district*, s. m. ಅಮಲು A. *rule, reign*, s. n. ನಮೂದು P. *showing*, s. n. ದಾಯಾದ sans. *a kinsman*, near or remote. ಪರಪ್ಪನೊಲಬಂಜನವರ name of a man. ಆಕ್ರಮಿಸು sans. *to encroach upon, to seize and hold possession* v. a. ಅನುಭವಿಸು sans. *to enjoy*, v. a. ದಾಂಡಗಾಯಿ M. *overbearing conduct*, s. n. ದಾಂಧಲೆ H. *disorder, wrangling, confusion*, s.

* Words which are written and pronounced with the termination ಎ in Mysore and other countries are generally used with ಁ in Dharwar—as ಕುದರಿ for ಕುದರೆ *a horse*, ಕತ್ತಿ for ಕತ್ತಿ *an ass*.

n. ದಾಗ ದಾಗನೀ M. *thing, article*, s. n. *ದಾರದು *whose?* ದಾವ ಕೆಲಸ *whatsoever business*, also *which business?* ಮನರಪಿ sans. *again*, adv. ಮಜುಕೂರು A. *circumstances*, s. n. ತಿರಸ್ತೆದಾರ A. *a head native public officer in the Collector's Cutcherry or in a Court*, s. m.

* The Interrogative pronouns in the common language begin with ದಾ instead of ಯ as ದಾರು *who?*

ಶಿವಪುರ
ವಾಡು
ತೃಪ್ತ
ಸವ
ಸಗೇ
ಪ್ರವಾಸ
ಸಮ
ಅಂಕ
ನು ಕವ
ರವ
ಕೆಂ
ಸೆಕ್ಕ
ಪ್ರವ
ವೆವ
ತ
ಇ
ಸುಗ
ಪ್ರ
ದು
ವಾ
ನು
ಪ್ರ
ಡು
ಹೆ
ದಿ

FIVE REVENUE CASES.

ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಡಿವೈ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು

ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

1863ನೇ ಇಸವಿ ಆಗಸ್ಟು ತಾರೀಖು 9ಲ್ಲ ಕೆಂಗೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಜಿಗಣಿ ಹೋಬಳಿ, ಯಲ್ಲಿ ಸಂದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಕಾಳಭೈರನ ಮಗ ಕೆಂಪಣ್ಣ ಬರದು ಕೊಂಡ ಫಿರಾದು ಆರ್ಚಿ ಎನಂದರೆ; ಇದೇ ಯಲ್ಲಿ ಸಂದ್ರ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಾತ ನನ್ನ ತಂದೆ 60, 70 ವರುಷಗಳಿಂದ ಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದ ಜಮೀನು 8||1|| ಯನ್ನು ನಮ್ಮ ತಾತ ಕಾಲವಾದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯೂ ನಾನೂ ಸಹ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಈಗ 7, 8 ವರುಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಕಾಲವಾದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಆಗ ಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏಳಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಸಹ ಕೇಳುವಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಾಮ ಎರಡು ಮೂರು ವರುಷ ಬಿಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬುಕ್ಕು ಇದ್ದ ಜಮೀನು ಪೈಕಿ 1||2|| ಜಮೀನು ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಅಂಚೆ ಕದರಪ್ಪನ ಕಡೆಯಿಂದ ಲಾಗಾಯಿತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇರುವದರಿಂದ ಸದರೀ ಜಮೀನು ಕದರಪ್ಪನ ವಶಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಕಡಮೆ ಜಮೀನು ವಿಶಿಷ್ಟವೂ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನರಸಿಹುರ್ದಿಯ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಹೊಲ ಮನೆ ನಾನು ಬಂದ ಕ್ಷಣವೇ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಕರಾರುಕಾಗದ ಬರಸಿ ಕೊಂಡು ಜಮೀನು ನರಸಿಹುರ್ದಿಯ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ಆ ನೆಕಲ್ಲು ತಾಲ್ಲೂಕು ಒಣಕಸವನ ಪುರಕ್ಕೆ ಬಕ್ಕಲುತನ ಹೋಗಿ ಎರಡು ಮೂರು ವರುಷ ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಪುನಃ ಇದೇ ನಲ್ಲಸಂದ್ರ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಹೊಲ ಮನೆ ವಿಶಿಷ್ಟವೂ ನಾನು ನರಸಿಹುರ್ದಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಅಂಚೆ ಕದರಪ್ಪನ ವಶಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಜಮೀನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂತ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸದರೀ ಜಮೀನು ಅದೇ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಬಲಗೈ ಎಲ್ಲಗನಿಗೆ ವಾರಕ್ಕೆ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಇದೇನೆ, ಅವನ ಕಡೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ವರುಷದ ಫಸಲ್ ಬರ ಬೇಕು, ಸುಗ್ಗಿ ಮೇಲೆ ಬಂದು ದವಸ ಫೈಸಲ್ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಜಮೀನು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಪುನಃ ಸುಗ್ಗಿ ಮೇಲೆ ಸದರೀ ಕದರಪ್ಪ ಬಂದು ಎಲ್ಲಗನ ಕಡೆಯಿಂದ ಫಸಲ್ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಜಮೀನು ನೀನು ಮಾಡ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ಎಲ್ಲಗನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಜಮೀನು ನನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದನು. ಈ ಜಮೀನು ನನ್ನ ವಶದಲ್ಲೇ ಇತ್ತು. ಸದರೀ ಎಲ್ಲಗನಿಗೆ ಜಮೀನು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದದರಿಂದ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಜಮೀನು ನಾನೇ ನೇಗಲಿಟ್ಟು ನಿನಗೆ ವಾರ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದು ಸಮಜಾಯಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಸದರೀ 1||2|| ಜಮೀನು ವಾರಕ್ಕೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಗನಿಗೆ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಸದರೀ ಹೊಲಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಕಂದಾಯ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಆದ ಫಸಲಿನಲ್ಲಿ ವಾರಾ ಎರಡು ವರುಷ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡೆ. ಈಚೆಗೆ 3, 4 ವರುಷ ದಿಂದ ಸದರೀ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಆದ ಫಸಲು ಕೊಡದೆ ಈಗ ಸದರೀ ಹೊಲಕ್ಕೆ ನಾನು ಕಟ್ಟಿ ಇರು

ವ ಕಂದಾಯ ಸುದ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಸದರೀ ಹೊಲ ನಿನಗೆ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ದ್ದಕ್ಕೆ, ಜುಲುವಿನಿಂದ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಏರು ಕಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಹೊಲ ಉಳ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ಏರಿಗೆ ಅಡ್ಡ ವಾಗಿ ನಿಂತು ಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು, ಹೊಲ ತಾನೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂಬ ದುರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಕಡೇರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟು ಸದರೀ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬುಕ್ಕು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಜನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಈ ಮೇರೆ ತಂಟೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ, ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವದೇನಂದರೆ, ಸದರೀ ಜಮೀನು ನಮ್ಮ ತಂದೇ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬುಕ್ಕು ಇದ್ದಂಥಾದ್ದು, ಎರಡು ವರುಷ ವಾರಕ್ಕೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇನೇ ಹೊಲದ ಹಕ್ಕುದಾರಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಉಂಟಾ ದೀತು? ಮತ್ತು ಹೊಲ ಉಳ ಕೊಡದೆಂದು ಜುಲು ಮಾಡಿ ಏರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ನಿಂತದ್ದು ತಕ್ಕೀ ರಾಯಿತು, ಜುಲುಮಾನೆ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಮಾಮಲೇದಾರರು ನಾಲ್ಕು ಅಯಿದು ದಿವಸ ಕೆಂ ಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅನ್ನ ನೀರಿಗೆ ಬಿಡದೆ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು ಈ ಮೇರೆಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿ ಇರುವದರಿಂದ, ಸದರೀ ಜಮೀನು ನನ್ನ ತಂದೇ ದಿವಸದ ಲಾಗಾಯಿತು ನಮ್ಮ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬುಕ್ಕು ಇರುವಂಥಾದ್ದು ಈಗ ಎಲ್ಲಗನ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಮಲೇದಾರರು ನ್ಯಾಯವಿಚಾರಿಸದೆ ಬುಕ್ಕು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಗತಿ ಖಾವಂದರ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತಂದು ಗರಿಲು ರೈತನ ಮೇಲೆ ಪರವರಹಿ ಇಟ್ಟು ರೂಬುರೂಬು ದರಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿ, ಸದರೀ ಎಲ್ಲಗನ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರ ತಕ್ಕ ಕಂದಾಯದ 2, 3 ವರುಷದ ಫಸಲು ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ಜಮೀನ್ ತಂಟೆಗೆ ಎಲ್ಲಗನು ಬಾರದ ಹಾಗೆ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕೆಂಗೇರಿ ಆಮೀಲರಿಗೆ ಹುಕುಂ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಪ್ಟಿ ಕ್ವಿ ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟರ ಹುಜೂರಿಗೆ.

ಕೆಂಗೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಮೀಲನ ಅರ್ಜಿ. ಸನ್ 1883ನೇ ಇಸವಿ ಆಗಸ್ಟು ತಾರೀಖು 29ರ ವರಿಗೆ ಕಸಬಾ ಮಜಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಜರು ಇದೇನೆ. ಹಜರತು ಸಲಾಮತು. ಜಿಗಣಿಹೋಬಳಿ, ಯಲ್ಲಿಸಂದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಕಾಳಭೈರಪ್ಪನ ಮಗ ಕೆಂಪಣ್ಣನೆಂಬವನು ಸಾಬಕು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬುಕ್ಕು ಇದ್ದ ಜಮೀನ್ ಪೈಕಿ 1||2|| ಜಮೀನು ಅಂಚೆ ಕದರಪ್ಪನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ಬಂದ ವ್ಯಾಳೆ ಜಮೀನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡ ಬೇಕು, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆನೆಕಲ್ಲು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ 2, 3 ವರುಷ ಹೋಗಿ ಇದ್ದು, ಪುನಃ ಸದರೀ ನಲ್ಲಸಂದ್ರ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಯಿಜನ್ ಹೊಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಸದರೀ ಕದರಪ್ಪನಿಗೆ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೂ, ಅವನು ಈ ಜಮೀನು ಬಲಗೈ ಎಲ್ಲಗನಿಗೆ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಇದೇನೆ, ಅವನಿಂದ 2, 3 ವರುಷದ ಫಸಲು ಬರ ಬೇಕು, ಸುಗ್ಗೀ ಮೇಲೆ ಬಂದ ದವಸವನ್ನು ಫೈಸಲು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಜಮೀನು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೂ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಸುಗ್ಗೀ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಬರ ತಕ್ಕ ದವಸವನ್ನು ಬರ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಜಮೀನನ್ನು ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಡಿಸಿದ ಹಾಗೂ, ಸದರೀ ಎಲ್ಲಗನು ಜಮೀನನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡಿ ಫಸಲು ವಾರಾ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಕಬೂಲು ಪಟ್ಟಿ ಕಾರಣ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು 2 ವರುಷ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ವಾರಾ ತೆಗದು ಕೊಂಡೆ; ಈಚಿಗೆ 3, 4 ವರುಷದಿಂದ ಸದರೀ ಜಮೀನಿನ ಫಸಲು ಅಯಿಜನ್ ಎಲ್ಲಗನು ಕೊಡದೆ ಕಂದಾಯವೂ ಕೊಡದೆ ತಂಟೆ ನಡಿಸುವದಾಗಿ ವಗೈರೆ ಜನಾಬಿಗೆ ಚಾಹೀರು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದ ಅರ್ಜಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಏನು

ನಡೆದು ಇದೆ? ತಪ್ಪೀಲು ಬಯಾನ್ ಮಾಡುವದೆಂದು ಮಾಹೇ ಮಜಕೂರು 23ನೇ ಮರಕುಂ 65ನೇ ನಂಬರು ಇಂಡಾರ್ಸ್ ಹುಕುಂ ಸಾದರಾದ್ದು ನೋಡಿ ಕೊಂಡೆನು.

20 ವರುಷದ ಲಾಗಾಯಿತು ನನ್ನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನನ್ನ ಹೊಲವನ್ನು ಈ ಸಂವತ್ಸರ ನಾನು ಉಳುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ ನರಸಿಹ್ಮರೆಡ್ಡಿ ಕೆಂಪಣ್ಣನೆಂಬವನು ಸಹ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿ ಏರು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ ಇದ್ದಾನೆಂದು ಬಲಗೈ ಎಲ್ಲಗನೆಂಬವನು ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ, ದರ್ಯಾಫ್ತಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ, 1 ಕಾಳಯುಕ್ತಿ ಎಂಬ 5 ಸಂವತ್ಸರದ ಲಾಗಾಯಿತು ಈ ಚಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಸರು ಬುಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ನರಸಿಹ್ಮರೆಡ್ಡಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ವಗೈರೆ ಆಗ ಲಿಲ್ಲ, ಹೊಲಾ ಉಳದಂತೆ ಅಟಕಾವು ಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪೀರು ಆಯಿತೆಂದು ಹಾಲಿ ಫಿರ್ಯಾದುದಾ ರ ಕೆಂಪನು ಕೈಪಿಯತು ಬರಸಿ ಇರುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಹೊಲಾ ನರಸಿಹ್ಮರೆಡ್ಡಿಯು ಫಿರ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲಗನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು 15, 20 ವರುಷವಾಯಿತು, ಆ ಲಾಗಾಯಿತು ಈ ಫಿರ್ಯಾದಿಯು ಅನುಭವಿಸಿ ಕೊಂಡು ಕಂದಾಯವೂ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬರು ತ್ತಾನೆ, ಬುಕ್ಕು ನರಸಿಹ್ಮರೆಡ್ಡಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ, 10 ವರುಷದ ಲಾಗಾಯಿತು ನರಸಿಹ್ಮರೆ ಡ್ಡಿ ಕೆಂಪಣ್ಣನೆಂದು ಬುಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ದಾಖಲು ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ, ಬಗರ್ ಹುಕುಂ ಕೆಂಪಣ್ಣನೆಂದು ಬುಕ್ಕಿ ನಲ್ಲಿ ಬರೆದ್ದು ತಪ್ಪೀರಾಯಿತೆಂದು ಆ ಗ್ರಾಮದ ಶ್ಯಾನುಭೋಗ ಕೈಪಿಯತು ಬರೆಸಿ ಇದ್ದಾನೆ.

ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸದರೀ ಹೊಲ ಅಯಿಜನ್ ಎಲ್ಲಗನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಸುಮಾರು 50 ವರುಷವಾಯಿತು, ಆ ಲಾಗಾಯಿತು ಅವನೇ ಅನುಭವಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ, ಆಗ್ಗೆ ತ ನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬುಕ್ಕು ಇತ್ತು, ಈಚಿಗೆ ಯಾರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇರ ತಕ್ಕದ್ದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ತನ್ನ ರಾ ಜಿಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದೇನೆ, ತಾನು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ನರಸಿಹ್ಮರೆಡ್ಡಿ ಕೈಪಿ ಯತು ಬರೆಸಿ ಇದಾನೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ದರ್ಯಾಫ್ತಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಕೆಂಪಣ್ಣನ ಹಕ್ಕು ಹೊಲ ಉ ಳದಂತೆ ಅಟಕಾಯಿಸಿದ್ದು ತಪ್ಪೀರು ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ 1 ರೂಪಾಯಿ ಜುಲುಮಾನೆ ನೇಮಿಸಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಿಸಿ ಇದೆ. ಆ ಗ್ರಾಮದ ಶ್ಯಾನುಭೋಗ ಬಗರ್ ದಸ್ತಾವೇಜಿನಿಂದ ಲಾಗಾ ಯಿತು ನರಸಿಹ್ಮರೆಡ್ಡಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬುಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಂಪಣ್ಣನ ಹೆಸರು 5 ಸಂವತ್ಸರ ಲಾಗಾ ಯಿತು ನಮೂದು ಮಾಡಿದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ಇವನು ಪರೀಕಾಧರಿಂದ ಈ ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಆಸ್ಪದವಾ ದ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತೆಯಾಗಿ, ಒಳಗಡೆ ಎಲ್ಲಗನಿಗೆ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಮ್ಯಾಲೆ ದರ್ಯಾಫ್ತಿಯಾದ ಕೈಪಿ ಯತುತಾವು ಎರಡೂವರೆಯನ್ನು ಮುಲಾಹಿಜಾ ಫರ್ಮಾಯಿಸ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕ ಳುಹಿಸಿ ಇದೇನೆ. ಸದರೀ ಹೊಲದ ಬುಕ್ಕು ಈಗ ಯಾರ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿಸ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಹು ಕುಂ ಸಾದರಾದ ಪ್ರಕಾರ ಅವುಲಾನ್ನಲ್ಲಿ ತರುತ್ತೇನೆ. ಫಿರ್ಯಾದಿ ಕಾಳಭೈರನ ಮಗ ಕೆಂಪನೆಂಬ ವನು ಜನಾಬಿಗೆ ಗುಜರಾಯಿಸಿದ ಆಗಸ್ಟ್ 9ನೇ ಮರಕುಂ ಅರ್ಜಿಗೆ ಆದ 23ನೇ ಮರಕುಂ 65ನೇ ನಂಬರು ಇಂಡಾರ್ಸ್ ಪರಾ ನಿಶೀ ಆರ್ಜಿ ಮುಲಘೂಫಿನಿಂದ ಜನಾಬಿಗೆ ರವಾನೆ ಮಾಡಿ ಇ ದ್ದೇನೆ. ರೋಷನ್ ಇರ ಬೇಕು. ಬ ತಾರೀಖು 29ನೇ ಮಾಹೇ ಆಗಸ್ಟ್ ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಚೌನ್

ಇನ್‌ಚಾರ್ಜ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟ್ ಕಚೇರಿಯಿಂದ.

ಸನ್ ೧೮೮೩-೮೪ನೇ ಇಸವಿ, ಮುಲ್ಕಿ ನಂಬರು ೩೧.

ಕೆಂಗೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಮೀಲರಿಗೆ ಹುಕುಂ ಆದಾಗಿ.

ವಾದಿ ಕೆಂಪ

ಪ್ರತಿವಾದಿ ಎಲ್ಲಗ

ಈ ಉಭಯ ಕಕ್ಷಿಗಾರಿಗೂ ಇರುವ ಹೊಲದ ತಕರಾರುಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಿ ನೀವು ಬಾಹಿರು ಮಾಡಿದ ಮಾಹೇ ಮಜುಕೂರು ೧ನೇ ಮರಕುಂ ಮುಲ್ಕಿ ೨೨ನೇ ನಂಬರು ಅರ್ಜಿ ವ ಗೈರೆ ಕಟ್ಟಿನ ಷರಾ ಅಮಲನ್ನೂ ಮತ್ತೂ ನಮ್ಮ ರೂಬುರೂಬು ವಿಚಾರಣೆಯಾದ ವಾದಿ ಪ್ರತಿ ವಾದಿಗಳ ಕೈಪಿಯತನ್ನೂ ಸಹ ಮುಲಾಹಿಜಾ ಫರಾಯಿಸಿ ಹುಕುಂ ಮಾಡುವದೇನೆಂದರೆ:

ಈ ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾದ ಜಮೀನ್ ಪೂರ್ದದಲ್ಲಿ ವಾದಿಯ ತಂದೆ ಕಾಳಭೈರನ ಹೆಸರಿನ ಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಗೂ, ಅವ ದಿಗರ್ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದನಂತರ ಅದೂ ಅವನ ಇತರ ಜಮೀನೂ ಸಹ ನರ ಸಿಹ್ತರೆಡ್ಲಿ ವಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಇವನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬುಕ್ಕು ಆಗುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಹಾಗೂ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾದ ಜಮೀನ್ ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಸುಫದಿಗೆ ಬಂದು ಆ ಲಾಗಾ ಯಿತು ಅಂದರೆ 12 ವರುಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅದು ನಿರಾಟಕವಾಗಿ ಅವನ ಪೂರಾ ಅನುಭವ ದಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂದೂ ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತೆ. ತಾನು ಊರಿಗೆ ವಾಪಸು ಬಂದಾಗ ಸದರೀ ಜಮೀನು ತನಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವದಾಗಿ ನರಸಿಹ್ತರೆಡ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿವಾದಿ ಸಹ ಕರಾರು ಮಾಡಿ ಇದ್ದದ್ದಾ ಗಿ ಫಿರ್ಕಾದಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಪರಂತು ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗಿ ಅವನು ದಸ್ತಾವೇಜು ವಗೈರೆ ಯಾ ವ ದಾಖಲೆಯೂ ಹಾಚರು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಜಮೀನಿನ ಫಸಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವಾದಿ ತನಗೆ ವಾ ರಾ ಕೊಟ್ಟು ಇದಾನೆಂದು ಫಿರ್ಕಾದಿ ಹೇಳುವಂಥಾದ್ದು ರುಜುವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧ ವಾಗಿ ಸದರೀ ಜಮೀನಿಗೆ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಕಂದಾಯ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಶ್ವಾನುಭೋ ಗ ವಗೈರೆ ಕೈಪಿಯತಿನಿಂದ ಸಾಫ್ ರುಜುವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ವರುಷಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಕಂದಾ ಯವೇ ಕೊಡುತ್ತಾನೆಂದು ಫಿರ್ಕಾದಿಯು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನರಸಿಹ್ತರೆಡ್ಲಿಯ ಕಬೂಲಿನಿಂ ದಲೋ ಅಥವಾ ಇನ್ಯಾವ ಸಬುಬಿನಿಂದಲೋ ನರಸಿಹ್ತರೆಡ್ಲಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬುಕ್ಕು ಪುನಃ ಫಿರ್ಕಾದಿಯ ಹೆಸರಿಗೆ ಈಚಿಗೆ ಆಗಿಯಿದೆ. ಮತ್ತೂ ಇದರಲ್ಲಿ ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾದ ಜಮೀನು ಶೇರಿಯೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ನರಸಿಹ್ತರೆಡ್ಲಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬುಕ್ಕು ಇದ್ದಾಗಲೂ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತಿವಾ ದಿ ಸದರೀ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ವಾರವೇನೂ ಕೊಡದೆ ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ಅದರ ಅಂಶವನ್ನು ಪ್ರತಿವಾ ದಿಯೇ ಪೂರಾ ಅನುಭವಿಸುವದರಿಂದ ಇದು ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ದಂತೆ ದಾಖಲು ಆ ಗುತ್ತಾ ಬಂದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅವನ ಹಕ್ಕುದಾರಿಗೆ ಏನೂ ಬಾಧಕವಾಗಲಾರದು.

ಈ ಸುಬುಗಳಿಂದ ಸದರೀ ಜಮೀನ್ ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಆಧೀನದಲ್ಲೇ ಇರ ಬೇಕೆಂದೂ ಅವ ಮಾಮೂಲು ಪ್ರಕಾರ ಪಟ್ಟಿದಾರನ ಮಾರೀಫತ್ತು ಅದರ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಪಟ್ಟಿದಾರನ ರೀತಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದೂ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಇದೆ.

ಇದರ ಹಮರಹ ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಹುಕುಂ ನಕಲುಗಳನ್ನು ಉಭಯ ಕಕ್ಷಿಗಾರಿಗೂ ಒಂ ದೊಂದು ಪಾತಿ ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದು.

ಬ ತಾರೀಖು 15ನೇ ಮಾಹೇ ಡಿಸೆಂಬರು 1863ನೇ ಇಸವಿ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟ್

ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಜೂಲಾಯಿ ತಾರೀಖು 3ಯ್ಲ ಕೆಂಗೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪೈಕಿ ಬಂನೇರ ಗಟ್ಟದ ದಾಖಲೆ ಸಂಪಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನ್ಯಾನಮ್ಮ ವಿನಿಯುರ್ವರ್ವಕವಾಗಿ ಬರದು ಕೊಂಡ ಅರ್ಜಿ ಏನಂದರೆ—

ಸದರೀ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿ 15 ರೂಪಾಯಿನ ಕಂದಾಯದ ಹೊಲಾ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಈ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಶೇರಿದ ವಾರಕೋರು ಕಬ್ಬು ಮುಂತಾದ ಸರ್ವಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಹು ಕಾಲ ದಿಂದ ಜೀವನಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಗಂಡನು ಫವತ್ತಿ ಆದನು. ನನಗೆ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲ. ಜಮೀನ್ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಗಂಡು ಜನ ಇಲ್ಲದೆ ವಾರಕ್ಕೆ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಕಂದಾಯ ಕಟ್ಟಿ, ಬಂದ ದವಸದಲ್ಲಿ ಜೀವನಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದೆನು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಸುಮಾರು 5—6 ವರುಷದ ಕೆಳಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಾಡುಗೋಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯಂಬವನು ನನ್ನ ಬಳಿಯ ಬಂದು ನನಗೆ ಬೋಧನೆ ಮಾಡುತುಗಳು ಹೇಳಿ, ಐಜನ್ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಜಮೀನ್ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಬಾಕಿ ಅರ್ಧ ಜಮೀನ್ ನಿನಗೆ ವತ್ತು ಬೆಳೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ರೂಢಿಸಿ ಕೊಂಡು ಜೀವನ ಮಾಡಿಕೊ, ಈ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಮಾಡುವಂಥಾ ಕಬ್ಬು ವಗೈರೆ ವಾರಕೋರು ಮುಂತಾದ್ದು ನಿನ್ನ ಉಜೂರು ಇದೆ ಸರ್ವಾರದ ಕೆಲಸ ಹರಕತ್ತು ಇಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಇವನ ಮಾತು ನಂಬಿ, ಅರ್ಧ ಹೊಲ ಇವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆನು. ಬಂದು ವರ್ಷ ಫಸಲ್ ಸಲೀಸಾಗಿ ನಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದು ಅನಂತರ ದಸ್ತಾವೇಜು ಬರದು ಕೊಂಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ವಾರಕೋರು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೆಲಸವೂ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಅರ್ಧ ಹೊಲ ನೀನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವದು, ನಾನಾಗಿ ಹೊಲ ಬಿಡ ಬೇಕೆಂದು ತಕರಾರು ಮಾಡಿದರೆ ಆದರ ಲಾಗುವಡು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂಬದಾಗಿ ಕಾಗದ ಬರದು ಕೊಟ್ಟೆನು. ಆ ಲಾಗಾಯತು 1—2 ವರ್ಷ ಸಲೀಸಾಗಿ ನಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದು ತರುವಾಯ ಅರ್ಧ ವಾರಕೋರು ಕಬ್ಬು ವಗೈರೆ ನಾನೇ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ಸದರೀಯವನು ತಂಟೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೂ, ವಾರಕೋರು ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಕಬ್ಬು ಹಾಕುವದಕ್ಕೂ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬಹಳ ತೆಗಾಡೆ ಆದ್ದರಿಂದಲೂ, ನನ್ನ ಅಳಿಯನ ಹೆಸರಿಗೆ ಗುದಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಅವನಿಂದ ದರಖಾಸ್ತು ಆಗಿ ಬೇಗೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿಯಿಂದ ರಾಜೀನಾಮೆ ದರಖಾಸ್ತು ಮಂಜೂರು ಆಗಿ ಬುಕ್ಕು ನನ್ನ ಅಳಿಯನ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಗ್ರಾಮದ ಶ್ಯಾನುಭೋಗರಿಗೆ ತಾಕೀದು ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ, ಐಜನ್ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಬೇಗೂರು ಕಚೇರಿಗೆ ನಾನು ಬರದು ಕೊಟ್ಟ ಕಾಗದ ನಮೂದು ಮಾಡಿ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಕಚೇರಿಗೆ ನನ್ನ ಕರಿಸಿ ದರ್ಖಾಸ್ತು ಆಗುವ ವ್ಯಾಳೆ ಬೈದು ಬೆದರಿಸಿ ಕಾಗದ ಬರದು ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಜಮೀನು ನಡಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಕೈಸಿಯತು ಬರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬದಸೂರು ಅವನಿಗೆ ಇಂಡಾರಸು ಕೊಟ್ಟು ಇರುತ್ತೆ. ಅರ್ಧ ವಾರಕೋರು ನನ್ನಿಂದಲೇ ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟರು. ಅರ್ಧ ವಾರಕೋರು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಂವತ್ಸರ ಪುನಃ ಕೆಂಗೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ದಯ್ಯಾಫ್ ಆಗುವ ವೇಳೆ ಅವನು ಆದಿದ ಮಾತು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹೊಲ ನಾನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡ ಮಾತು ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತಾರದೆ ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಲ ನಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಆದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ, ನನ್ನಿಂದ

ಕೈಪಿಯತು ತೆಗದು ಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಬೇಗೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಇಂಡಾರಸಿನಂತೆಯೇ ಪುನಃ ಇಂಡಾರಸು ಕೊಟ್ಟು ಇದಾರೆ. ಈ ಮೇರಿಗೆ ನಡದು ಇರುವದು ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ನಂಬುರು ಜಮೀನ್ ಪೈಕಿ ಅರ್ಧ ಜಮೀನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬುಕ್ಕು ಆಗ ಬೇಕೆಂದು 7, 8 ದಿನವದ ಕೆಳಗೆ ಕೆಂಗೇರಿ ಕಚೇರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟು ಇದಾನಂತೆ. ಈ ಮೇರಿಗೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಇಚ್ಛಾ ಕೊಟ್ಟು ಬುಕ್ಕು ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದೂ ಜಮೀನಿನ ಹಕ್ಕುದಾರಿ ನನಗೆ ತಪ್ಪಿಸ ಬೇಕೆಂದೂ ಸಹ ಪದೇ ಪದೇ ಫಿರಾದಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ; ಆದರೆ ನನ್ನ ಬುಕ್ಕಿನ ಜಮೀನಿನ ಪೈಕಿ ಅರ್ಧ ಜಮೀನು ಸದರಿಯವನಿಗೆ ಕ್ರಯಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಕೊಟ್ಟವಲ್ಲ. ಈ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಶೇರಿದ ಕಬ್ಬು ವಾರಕೋರು ಮುಂತಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೆಲಸವೂ ತಾನೇ ಪೂರಾ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಅರ್ಧ ಜಮೀನಿಗೆ ಉತ್ತು ಬೆಳೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಬಹಳ ಆಶೆಮಾತುಗಳು ಹೇಳಿದ ಸಬಬು ಅರ್ಧ ಹೊಲ ಕೊಟ್ಟೆನು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ನಡಿಸದೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಜಮೀನ್ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ರಾಜಿ ಇಲ್ಲ. ಬುಕ್ಕು ವಗೈರೆ ಅರ್ಧ ಜಮೀನ್ ನಿನಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಸದರಿಯವನಿಗೆ ದಸ್ತಾವೇಜು ಬರದು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಜಮೀನ್ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ, ತಕರಾರು ಮಾಡಿದರೆ ಲಾಗುವದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದೇನೆ. ಇವನು ಆದಿದ ಮಾತಿನ ಪ್ರಕಾರ ನಡಿಯದೆ ತಂಟೆ ಮಾಡಿದ ನಿಮಿತ್ಯ ವಾರಕೋರು ಕಬ್ಬು ವಗೈರೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕೈಯಿಂದ ಬಹಳ ಲಾಗುವದು ಇಟ್ಟು ಪ್ರಯಾಸ ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಜಮೀನು ನನಗೆ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟ್ ಸಾರ್ವೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಅರ್ಜಿದಾಸ್ತು ಫೀದವಿ ಗವುಸ್‌ಖಾನ್, ಮಾಮಲೇದಾರ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೆಂಗೇರಿ, ಆದಾ ಬರಂದಗಿ ಮಾರೂಜ ಅಂಕಿ. ಚಂದು 7ನೇ ಮಾಹೆ ಆಗಸ್ಟ್ ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರು ಇದ್ದೇನೆ. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು.

ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಜಕೂರು ಬೆಗಣೆಹೋಬಳಿ ಬನ್ನೆರಗಟ್ಟದ ದಾಖಲೆ ಸಂಪಿಗೆಡಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ರೈತ ನ್ಯಾನಮುನೇಬುವಳು ಜನಾಬಿಗೆ ಗುಜರಾಯಿಸಿದ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಈ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಕಂದಾಯದ ಜಮೀನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಗಂಡ ಫವ್ತುಲ ಸಬಬು ಹಾಡಗೋಡಲಿ ಇರುವ ಕುಮಾರಸಾಮಿಗೆ ಪಿಕಮಿ ಬಳಿಗೆ ತನ್ನ ಅರ್ಧ ಜಮೀನ್ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಹಿನ್ನ ವಾರಕೋರು ಮುಂತಾದ್ದು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಕರಾರುಕಾಗದ ಬರದು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆ; ಆ ಮೇರಿಗೆ ಅವನು ನಡಿಯದೆ ಇರುವದರಿಂದ ಸದರಿ ಜಮೀನ್ ನಾನೇ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಹೀಗೆ ಇರುವಂಥಾ ದ್ದಕ್ಕೆ ಕುಮಾರಸಾಮಿ ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬುಕ್ಕು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ಹೀಗೆ ಆಗದ ಹಾಗೆ ಹುಜೂರ ಅಪ್ಪಣೆ ಆಗ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ವಗೈರೆ ನಮೂದಿಸಿ ಇರುವದಕ್ಕೆ, ಇದರ ತಪ್ಪೀಲ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡುವಂತೆ ಜೂಲೈ 21ನೇ ಮರಕುಂ 42ನೇ ನಂಬರು ಇಂಡಾರಸು ಅಪ್ಪಣೆ ಆದ್ದೂ ಬಂದು ತಲಿಪಿ ಸರಫರಾಜಾದೆನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಫಿರಾದಿ ನ್ಯಾನಮುನ್ನ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಆಗ್ನಿ ನನಗೆ ರಕ್ಷಕರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ನಿಮಿತ್ಯ ಕುಮಾರ

ಸಾಮಿಗೆ ಕರಾರುಕಾಗದ ಬರದು ಕೊಟ್ಟು ಅರ್ಧ ಜಮೀನ್ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ, ನಾನು ಬರದು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಅವನು ನಡಿಯದೆ ನನಗೆ ಮೋಸಾ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಇರುವ ಲಾಗುವಡು ಸಂಚಾಯಿತರು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಶಿವಾಯಿ, ಹೊಲಾ ಅವನಿಗೆ ನಡಸ ತಕ್ಕದ್ದೂ ಇಲ್ಲ, ಸಾಬಕು ಕರಾರುಕಾಗದ ಬರದು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಈಗ ಬಿಲ್‌ಕುಲ್ ಹೊಲಾ ನಡಿಸುವದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬದಾಗಿ ಸಾಫ ಕೈ ಫಿಯತು ಬರಸಿ ಇದ್ದಾಳೆ. ಪ್ರತಿವಾದಿ ಕುಮಾರಸಾಮಿ ವಿಚಾರಣೆಲಿ ಈ ಜಮೀನ್ 7-8 ವರುಷದಿಂದ ಅವಳು ಬರಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಕರಾರುಕಾಗದ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಬಹಳ ಮೆಹನತು ಮಾಡಿ 200 ರೂಪಾಯಿ ಲಾಗುವಡು ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆ, ಈಗ ಅವಳು ಬರದು ಕೊಟ್ಟ ಕರಾರು ತಪ್ಪಿದರೆ ನಾನು ಲಾಗುವಡು ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಇರುವ 200 ರೂಪಾಯಿ ವಾಪಸು ಕೊಡಿಸಿದರೆ, ಹೊಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. 200 ರೂಪಾಯಿ ಲಾಗುವಡು ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಹ್ಯಾಗೆ ರುಜು ಮಾಡುತ್ತೀ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಇದು ರುಜು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ನನ್ನಿಂದಾಗದು, ಇದರ ದಾಖಲೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಗುತ್ತವಾಗಿ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ, ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತೇ ಗೊತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಉಭಯತರ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೈಪಿಯತುತಾವು 4 ಇದೇ ಇಸವಿ ಫಿಬ್ರವರಿ ತಾರೀಖು 13ರಲ್ಲು ಫಿರಾದಿ ಬರಸಿದ ಕೈಪಿಯತುತಾವು 1, ಸಹ ಕಳುಹಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಪರಾಂಬರಿಸಿ ವಿಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಆಗ ಬೇಕು. ಸದರೀ ನ್ಯಾಯಮುನ್ಯೋಮವಳು ಸಾಬಕು ಕರಾರು ಬರದು ಕೊಟ್ಟ ಮೇರಿಗೆ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದಾನೆ. ಈಗ ಬಿಲ್‌ಕುಲ್ ಹೊಲಾ ಕೊಡುವದು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಇದೇ ಇಸವಿ ಫಿಬ್ರವರಿ 13ರಲ್ಲು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನೆ ನಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಸಾಬಕು ಕೈಪಿಯತು ಬರಸಿ ಇದ್ದಾಳೆ. ಆ ಕೈಪಿಯತಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿವಾದಿಯಿಂದ ಜಮೀನ್ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿಸಿ ಅರ್ಧ ಮೊಬ್ಬಳು ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೂ, ಬೇಗೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರೀಲಿ ಫೈಸಲಾದ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆ ನಡಿಸುವಂತೆಯೂ ಶೇಕದಾರನಿಗೆ ತಾಕೀದಿ ಕೊಟ್ಟು ಇದೆ. 7-8 ವರ್ಷದಿಂದ ಅರ್ಧ ಜಮೀನ್ ಕುಮಾರಸಾಮಿಯ ಅನುಭವದಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಹಾಲಿ ತಕರಾರು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ, ಸದರಿ ಜಮೀನ್ ಬುಕ್ಕು ನ್ಯಾಯಮನ್ಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಸಾಬಕು ಕರಾರುಕಾಗದವೂ ಬರದು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾಳೆ. ಇವಳಿಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಮಾಡಿ ಕರಾರು ಮೇರಿಗೆ ನಡಿಯುವದು ವಾಜಬಿಯಾಗಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ಕೇಳದೆ ನಾನು, ಬಿಲ್‌ಕುಲ್ ಹೊಲಾ ಬಿಡುವದು ಇಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಕರಾರುಕಾಗದದ ಮೇರಿಗೆ ನಡಿಯುವದು ವಾಜಬಿ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಹೆಂಗಸು ಆದ್ದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಹೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಆ ಬಾಬತು ಕರಾರುಕಾಗದವೂ ಕಳುಹಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಪರಾಂಬರಿಸಿ ಯಾವ ಮೇರಿಗೆ ನಡಿಸುವಂತೆ ಹುಕುಂ ಆಗುತ್ತೆ ಆ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ನಡಿಯುತ್ತೇನೆ ಹಜರತ್ ಸಲಾಮತು.

ಬೆಂಗಳೂರು ತುಕಡಿ ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು

ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಅಗಟೋಬರ ತಾರೀಖು 18ರಲ್ಲು ಹಾಡಗೋಡಿ ಕೊಮಾರಸಾಮಿ ಬರದು ಕೊಂಡ ಮನವಿ ಅರ್ಜಿ, ಆದಾಗಿ, ಕೆಂಗೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಚಿಗಣಿ ಹೋಬಳಿ ಬನ್ನೇರಗಟ್ಟ

ದ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಸಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನ್ಯಾನ್ಮನಂಬವಳ ಕಂದಾಯದ ಜಮೀನು ಪೈಕಿ ನಾನು ಪಿಕಮಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಜಮೀನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಅವಳ ಕುಳದ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಾರ ಕೋರು ವಗೈರಿ ಯಾವತ್ತೂ ನಾನೇ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಂದು ಇರುವದಕ್ಕೆ ಎಂಟು ವರ್ಷದಿಂದ ನನಗೆ ಬಿದ್ದು ಇರುವ ಲಾಗುವದಿನ ಬಗ್ಗೂ ಆದಿಲಿ ತನ್ನ ಅರ್ಧ ಜಮೀನು ನನಗೆ ಕೊಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾನು ಪಾಳು ಇಟ್ಟು ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕೆ ಅದರ ಕಂದಾಯವೂ ಸಹ ನನ್ನಿಂದ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಇರುವದಕ್ಕೂ ಸಹ ಬಂದು ಲಾಗುವಡುಪಟ್ಟು ಇದರ ಸಂಗಡ ಹಾಜರು ಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ, ಪರಾಂಬರಿಸಿ ಅವಳ ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ನಮೂದಿರುವ ಮೇರಿಗೆ ನಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಸರಿಯೇ, ಇಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಅರ್ಧ ಜಮೀನಿಗೆ ಪಟ್ಟಿಲಿ ನನ್ನ ಹೆಸರು ದಾಖಲಾಡಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಸರಿಯೇ, ಇಲ್ಲದೆ ಇವಳು ಜಮೀನು ನನಗೆ ಕೊಡುವ ವೇಳೆ ತನ್ನ ವಾರಕೋರು ಯಾವತ್ತೂ ನಾನೇ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆಯೂ, ಅರ್ಧ ಜಮೀನು ತಾನು ಬೇವಂತಳಾಗಿರುವ ವರಿಗೂ ತಾನು ಬೇವನಾ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಅನಂತರ ತನ್ನ ಅರ್ಧ ಜಮೀನು ನಾನೇ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗು ಯೆಂಬದಾಗಿಯೂ, ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿಯ ಮೊಖತ್ತಾ ನನಗೆ ಖಾತರ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಈಗ ಎಂಟು ಸಾಲಿನಿಂದ ಇಷ್ಟು ಲಾಗುವಡು ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಇರುತ್ತೇನೆ. ಈಗಲೂ ವಾರದ ಕಬ್ಬು ಮುಂತಾದ್ದು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ಇರುವಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೊಲ ಮನೆಲಿ ದನ ಕರುಗಳು ಕಟ್ಟ ಕೂಡದೊಂದೂ ಗೊಬ್ಬರ ವಗೈರಿ ಹಾಕ ಕೂಡದೊಂದೂ ಸದರೀ ನ್ಯಾನ್ಮನು ನನ್ನ ಕಡೆಯವರನ್ನು ಹೈಲ್ ಮಾತುಗಳು ಆಡುತ್ತಾ ತಂಟೆ ನಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಹೆಂಗಸು, ಬಹಳ ಬೇಜಬರು ಮಾತುಗಳು ಆಡುತ್ತಾಳೆ, ನನ್ನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಧರ್ಮದೊರೆಗಳು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಿ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಿಸುವದಲ್ಲದೆ ಜಾಗ್ರತೆಲಿ ಫೈಸಲ್ವಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಚೌನ್ ಇನ್ ಚಾರ್ಜ್ ನೇಟಿವ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟು
ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡಾಂಟು ಕಚೇರಿ ಸನ್ನಿಧಾನಂಗಳಿಗೆ.

ಕೆಂಗೇರಿ ಮಾಮಲೇದಾರ ಮಾಡುವ ಮಾರೂಜ ಆಂಕಿ, ಚಂದ 27ನೇ ಮಾಹೆ ಸಪ್ತಂಬರ ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರು ಇದ್ದೇನೆ.

ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಜಕೂರು ಜಿಗಣಿ ಹೋಬಳಿ ಬನ್ನೇರಗಟ್ಟದ ದಾಖಲೆ ಸಂಸಿಗೆಹಳ್ಳಿಲಿ ಇರುವ ರೈತ ನ್ಯಾನ್ಮನಂಬವಳು ತಾನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಂದಾಯದ ಹೊಲದ ಜಮೀನ್ ನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗಂಡ ಫುತ್ತಿ ಆದ ಸಬಬು ಆಡಗೋಡೀಲಿ ಇರುವ ಕೊಮಾರಸಾಮಿ ಎಂಬವನಿಗೆ ಪಿಕಮಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಜಮೀನ್ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಂಥಾದ್ದು ಬಿಡದೆ ತಂಟೆ ನಡಿಸುತ್ತಾನೆ, ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ವಗೈರಿ ಫಿರಾದು ಮಾಡಿದ ಮೊಕದ್ದಮೆ ದರ್ಯಾಸ್ತಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಲ್ ಕೈಪಿಯ ತು ನಿಶೀ ಜಾಹೀರಾದ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬಗ್ಗೆ, ಲಾಗುವಡು ವಗೈರಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಪಸ ಪಂಚಾಯಿತರಲ್ಲಿ ಫೈಸಲ್ವಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದ್ದೆಂಬದಾಗಿಯೂ, ಲಾಗುವಡು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯಿತರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಅವರು ಮೊಕರರು ಮಾಡುವ ಅಯಿವಜು ಫಿರಾದಿ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಕೊಮಾರಸಾಮಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಜಮೀನ್ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದೆಂಬದಾಗಿ ಅಗಷ್ಟ 22ನೇ ಮರಕುಂ 27ನೇ ನಂಬರ ಹುಕುಂ ಸಾದರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಕಾರ, ಫಿರಾದಿಗೂ ಪ್ರತಿವಾದಿಗೂ ತಾಕೀತು ಮಾಡಿಸುವಂತೆ ಜಿಗಣಿ ಶೀಕದಾತ್ರಿಗೆ ಸಪ್ತಂಬರು 2ನೇ ಮರಕುಂ 50ನೇ ನಂಬರು ತಾಕೀತಿ ಕೊ

ಟ್ಟು ಇರುವಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಗತಿಯ ಉಭಯ ವಾದಿಗಳಿಗೂ ಹುಕುಂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ, ನ್ಯಾಯಮೊಂಡವರು ಆಪಸ ಪಂಚಾಯಿತರು ಮೊಕರರು ಮಾಡುವ ಲಾಗುವಡು ಕೊಮಾರಸಾಮಿ ಗೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಕಬೂಲು ಇದೇನೆಂದು ಹೇಳುವದಾಗಿಯೂ, ಕೊಮಾರಸಾಮಿಯು ಪಂಚಾಯಿತರು ಹೇಳುವದು ತನಗೆ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲ. ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂತಲೂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡ ಕೈಪಿಯತು ನಿಶೀ ಸಪ್ತಂಬರ 12ನೇ ಮರಕುಂ 121ನೇ ನಂಬರ ಬಿನ್ನವತ್ತಲೆ ಬರದು ಇರುವದರಿಂದ ಸದರೀ ಬಿನ್ನವತ್ತಲೆ ಹಮರಹ ಬಂದ ಅಸಲ್ ಕೈಪಿಯ ತನ್ನೇ ರುಜು ನಿಶೀ ಇದರಲ್ಲಿ ಮಲಘೂಫಿಯಿಂದ ರವಾನೆ ಮಾಡಿ ಇದೇನೆ. ಪರಾಂಬರಿಸಿ ಹುಕುಂ ಸಾದರಾದ ಮೇರಿಗೆ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಾ ಇದೇನೆ. ಚಾಹಿರು ಇರ ಬೇಕು.

ಅರ್ಜಿದಾರಗೆ ಜವಾಬು.

ನಿನಗೂ ನ್ಯಾನಮ್ನಿಗೂ ಇರುವ ಕಂದಾಯದ ಜಮೀನು ತಕರಾರು ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಂಗೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಮೀಲರಿಗೆ ಸಾದರಾದಿ ಇರುವ ಮುಲ್ಕಿ ನಂಬರು 27ನೇ ಹುಕುಮಿನ ಸಕಲು.

ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಜುಕೂರು ಜಿಗಣಿ ಹೋಬಳಿ ಬನ್ನೇರಗಟ್ಟದ ದಾಖಲೆ ಸಂಪಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ರೈತ ನ್ಯಾನಮ್ನಿಂಬವಳು ತಾನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಕಂದಾಯದ ಜಮೀನ್ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಗಂಡ ಫವತ್ತಿ ಆದ ಸಬಬು ಆಡಗೋಡೀಲಿರುವ ಕೊಮಾರಸಾಮಿ ಎಂಬವಗೆ ಷಿಕಮಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅರ್ಧ ಜಮೀನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಹಿನ್ನೆ ವಾರಕೋರು ಮುಂತಾದ್ದು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುಮಂತೆ ಕರಾರು ಸಹ ಬರದು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವಲ್ಲಿ, ಅದರ ಪಟ್ಟಿ ಅವನ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಆಗದ ಹಾಗೆ ಹುಕುಂ ಆಗ ಬೇಕೆಂದು ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ದರ್ಖಾಸ್ತಾದ ಕಟ್ಟು ಸಮೇತ ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಪ್ಟಿ ಕಪ್ಪು ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಸಾಪೇಬರವರ ಕಚೇರಿಗೆ ನೀವು ಗುಜರಾಯಿಸಿದ ಮಾಹೆ ಮಜುಕೂರ 7ನೇ ಮರಕುಂ ಮುಲ್ಕಿ 118ನೇ ನಂಬರು ಅರ್ಜಿ ವಗೈರೆ ತಮಾಮು ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಮುಲಾಹಿಜಾ ಫರ್ಮಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ

ಪ್ರತಿವಾದಿ ಕೊಮಾರಸಾಮಿ ಹಾಜರಾದಿದ ಬಾಬತು ಫಿರ್ಯಾದಿ ನ್ಯಾನಮ್ನಿ ಅವನಿಗೆ ಬರದು ಕೊಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ರುಜು ಆದ ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ಅಯಿಂದಾ ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ನಾನೇ ನಾದರು ಹರಕತ್ತು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿರುವ ಲಾಗುವಡು ನಿಶೀ ನೀವು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಬಬೂ ಹೇಳಿದ ಬಿನ್ ತಕರಾರು ಕೊಡಲುಳ್ಳವಳೂ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬರದಿರುತ್ತೆ—ಅಂಥಾ ತಕರಾರು ಈಗ್ಗೆ ಸಂಭವಿಸಿ ಇದೆ. ಈ ತಕರಾರು ಜಮೀನು ಪ್ರತಿವಾದಿ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ್ಗೆ ಬಂಜರು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವದು ಇಲ್ಲ. ಇಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ 200 ರೂಪಾಯಿ ಲಾಗುವಡು ಮುಟ್ಟಿಸಿದ್ದೇನೆಂತ ಮೋಸ ಹೇಳುವಂಥಾದ್ದು ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾತಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದಲೂ, ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ಇರುವ ಲಾಗುವಡು ಎಂತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಮೂದಿರುತ್ತೆ ಆದ್ದರಿಂದಲೂ, ತನಗೆ ಮುಟ್ಟಿ ಇರುವ ಲಾಗುವಡು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ ರುಜುವಾತು ಪೂರೈಸಿ ಬೇಕು; ಅಥವಾ ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ಜಮೀನ್ ಬಂದಾಗ್ಗೆ ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತು, ಈಗ ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದೆ, ಎಂಬದ ತಿಳಿದಂಥಾ ಪಂಚಾಯಿತರ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಮೊಕರರು ಮಾಡುವ ಅಯಿವಜು ಬರ ಬೇಕೆಂತ ದಾವಾ ಮಾಡ ಬೇಕು, ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರ

ಅಫಿಸನಲ್ಲಿ ಫೈನಲ್ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಉಭಯ ವಾದಿಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಸ ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪ ದಿ ಸರಕಾರ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಫೈನಲ್‌ಗೆ ಬೇಕೆಂತ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಉಭಯ ಕಡೆ ಇಬ್ಬ ರ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರ ತರಫೀ ಒಬ್ಬ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಪಂಚಾಯತರನ್ನ ನೇಮಿಸಿ ಅವರು ಮೊಕರರು ಮಾಡುವ ಐವರು ಫಿರಾದಿ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಜಮೀನು ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ತಕಿಯೂದು ಇಡುವದು—ಬ ತಾರೀಖು 22ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ.

ದರಬಂದಿಗೆ ಹಜರತ ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್‌ರೂ ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಅರ್ಜಿದಾಸ್ತು ಫಿದವಿ ಗೋಪಾಲರಾವು ಮಾಮಲೇದಾರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಾಗಡಿ, ಆದಾ ಬ ಬಂದಿಗೆ ಮಾರೂಜಿ ಆಂಕಿ, ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಾರೀಖು 30ರ ವರಿಗೆ ಕಸಬಾ ಮಜಕೂರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರು ಇದ್ದೇನೆ. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು.

ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಜಕೂರು ನಾರಸಂದ್ರದ ಹೋಬಳಿ ಚೀಲೂರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶಿವಾ ಚಾರದ ಮುದ್ದೀರನೆಂಬವನು ತನಗೂ ತನ್ನ ತಮ್ಮ ಬಸಪ್ಪನೆಂಬವನಿಗೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಂಡುಮು ಟ್ಟು ಪಂಚಲೋಕ ವಗೈರೆ ಚರಬಂದಿಗೆ ವಿಭಾಗವಾದ ಹಾಗೂ, ಹೊಲ ಮನೆ ವಿಭಾಗವಾಗ ದಿ ತನ್ನ ತಮ್ಮನೇ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಹಾಗೂ, ರವುದ್ರಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶಿವಗಂಗೆ ಮ್ಯಾಲೂ ಗವೀಮಠದ ಅಯ್ಯನವರು ಬಂದು ಇದ್ದಾಗ್ಯೆ ಪಾರಿಖತ್ತು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊ ಡ ಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ತಮ್ಮ ಅವರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಅವರು ಉಭಯತ್ರಂದಲೂ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳುತ್ತೇವೆಂದು ಕಟ್ಟಡಕ ಬರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ನಾರಸಂದ್ರದ ಶಿವಗಂಗೆಚಿಟ್ಟಿ ಚೀಲೂರು ಹೊನ್ನೆಗೌ ಡ ಮೂಡ್ಲಿಗಿರಾಡ ವಗೈರೆ ಮಾತಬರ ಪಂಚಾಯತರನ್ನ ಇಟ್ಟು ಉಭಯತ್ರ ವಾಗೂಲ ವೂ ವಿಚಾರಿಸಿ, ಅನಂತರ ತನ್ನ ತಮ್ಮನ ಅನುಭವದ ಕಂದಾಯದ ಹೊಲದ ಪೈಕಿ ||1 ಜಮೀ ನ್, ಮತ್ತೂ ಮನೇ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ 10 ತೊಲೆ ಸಹ ತನಿಗೆ ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ಫೈಸಲ ಮಾಡಿ, ಆ ಬಗ್ಯೆ ತನ್ನ ತಮ್ಮನಿಂದ ದಸ್ತಾವೇಜು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಉಭಯತ್ರರಿಗೂ ಇನ್ನೇನೂ ವಿ ವಾದವಿಲ್ಲವೆಂದು ಪಾರಿಖತ್ತು ಬರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದ ಹಾಗೂ, ಆ ಮೇರಿಗೆ 10 ತೊಲೆ ತುಂಡು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟು, ಜಮೀನ್ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡದೆ ಹೋದ್ದರಿಂದ ಪುನಃ ಈ ಸಂವತ್ಸ ರ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಅವರನ್ನ ಕರದು ಕೊಂಡು ಬರುವಲ್ಲಿ, ಆಗ್ಯೆ ತನ್ನ ತ ಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಶಿಕ್ಷದ ಮುಖ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡ ಕಾರಣ, ಮೊದಲು ಫೈಸಲು ಮಾಡಿದ ಪಂಚಾಯಿ ತರಿಗೆ ||1 ಜಮೀನ್ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ತಮಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ ಹೋದ ಹಾಗೂ, ಅದ ರಂತೆ ಪಂಚಾಯತರು ತನ್ನ ತಮ್ಮನ್ನ ಕರಾರು ಮೇರೆ ಜಮೀನ್ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡೆಂದು ಕೇಳುವಾ ಗ್ಯೆ ಅವನಾಗಿ ರಾಜೀ ಪಟ್ಟು ||1 ಜಮೀನ್ ಬಾಬತು ಒಂದು ತುಂಡ ತೋರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಕೊ ಟ್ಟ ಹಾಗೂ, ಆ ಬಾಬತು ಜಮೀನ್ ತಾನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದರ ವಕಗಾಗಿ ಜನ ಗಳ ಚಿತಾವಣೆಯಿಂದ ಬೀಜ ಪೇರಾವ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಜಮೀನ್ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಂ ಟಿ ನಡಿಸುವ ಹಾಗೂ ನಮೂದಿಸಿ ಮ್ಯಾಲೂ ಗವೀಮಠದ ಅಯ್ಯನೋರು ಫೈಸಲ ಮಾಡಿದ ಮೇರಿಗೆ ಪಂಚಾಯತರು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಂಥಾ ಜಮೀನ್ ತನಗೆ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ವಗೈರೆ ಫಿದವಿ ಬಳಿ ಫಿರಾದಿ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರತಿವಾದಿಯಾದ ಇವನ ತಮ್ಮ ಬಸಪ್ಪನೊ

ಬವನ್ನ ಹಾಬರು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಕರಾರು ಮ್ಯಾರಿಗೆ ಜಮೀನ್ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಹ
ರಕತ್ತೇನೆಂದು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶಿವಗಂಗೆ ಮ್ಯಾಲೂ ಗವೀಮಠದ
ಅಯಿನ್ನೋರು ಬಂದಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಫಿರ್ಯಾದಿ ನಮೂದಿಸುವ ಪಂಚಾಯಿತರ ಮಾರೀಫತ್ತು ಉಭಯತ್ರ
ರಿಗೂ ಫಾರೀಖತ್ತು ಬರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಹೊರ್ತು ಅವರಿಗೆ ತಾವು ಕಟ್ಟಡಕ ಬರದು ಕೊಡಲೂ
ಇಲ್ಲ, ಅವರು ||1 ಜಮೀನ್ 10 ತೊಲೆ ತುಂಡು ಸಹ ತನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ತಾನು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂ
ದು ಫೈಸಲು ಮಾಡಲೂ ಇಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ತಾನು ದಸ್ತಾವೇಜು ಬರದು ಕೊಡಲೂ ಇಲ್ಲ, ಸದ
ರಿ ಮೇರಿಗೆ ಫೈಸಲ ಮಾಡಿ ಇರುವದಾಗಿಯೂ, ಅದಕ್ಕೆ ತಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡದ್ದಾಗಿಯೂ ಸಹ
ಸದರಿ ಅಯಿನವರಿಂದ ರುಜುವಾದರೆ, ಅದರಂತೆ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಕೈಪಿರಿಯತು ಬರಸಿದನು.

ಪಂಚಾಯತರಾದ ನಾರಸಂದ್ರದ ಶಿಲ್ಪಿಂಗಶೆಟ್ಟಿ 1, ಚೇಲೂರು ಹೊನ್ನೆಗವುಡ 1, ಮೂಡ್ಲ
ಗಿರಿಗವುಡ 1, ಮಣ್ಣಿಗನಹಳ್ಳಿ ಬಾಸ್ಕರಯ್ಯ 1, ನಾರಸಂದ್ರದ ಮಲ್ಲಪ್ಪಾ 1, ಈ 5 ಜನಗಳ
ನ್ನ ಹಾಬರು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಪ್ರತಿವಾದಿ ಬಸಪ್ಪನ ರೂಬರೂ ಈ ಸಂಗತಿ ಹ್ಯಾಗೆ ನಡೆದಿದೆ
ಎಂದು ಕೇಳುವಲ್ಲಿ, ದವುಡಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಶಿವಗಂಗೆ ಮ್ಯಾಲೂ ಗವೀಮಠದ ಅಯಿನ್ನೋರು ಶಿಷ್ಯಾ
ಜನ್ ನಿಮಿತ್ತ ನಾರಸಂದ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ವ್ಯಾಳಿ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಿಗೂ ತನಿಗೂ ಫಾ
ರೀಖತ್ತು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡದಕ್ಕೆ, ಅವರು ಉಭಯ ವಾದಿಗಳಿಂದಲೂ
ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳುತ್ತೇವೆಂದು ಕಟ್ಟಡಕ ಬರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇವರಿವರ ವಾಂಗ್ಮೂಲ ವಿಚಾರಿಸಿ
ಫೈಸಲ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಪಂಚಾಯತರಾದ ತಮಗೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ತಾವುಗಳು ವಿ
ಚಾರಿಸುವದರಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ 20 ವರ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಚರಬಂದಿಗಿ ಮಾತ್ರ ವಿಭಾಗವಾಗಿ, ಹೊಲ ಮ
ನೆ ವಿಭಾಗವಾಗಲಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಈಗ ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಫಾರೀಖತ್ತು ಬರದು ಕೊ
ಡುತ್ತೇನೆಂದು ಫಿರ್ಯಾದಿಯು ವಿಭಾಗವಾಗಿ 30 ವರ್ಷದ ಮ್ಯಾಲೆ ಆಯಿತು, ಆಗ್ಗೆ ಹೊಲ ಮ
ನೆ ವಾಗ್ಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವೂ ಫೈಸಲಾಗಿ ಇದೆ, ಈಗ ತಾನು ಪಾಲು ಕೊಡ ತಕ್ಕದಿಲ್ಲ ಫಾರೀಖತ್ತು ಮ
ಟ್ಟಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವಾದ ಸಬಬು ಮುಂದೆ ತಕರಾರು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಫಾರೀಖತ್ತು ಬರಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇ
ಕೆಂದು ಪ್ರತಿವಾದಿಯೂ ಹೇಳಿದರು. ಬಹಳ ದಿವಸದ ಕೆಳಗೆ ವಿಭಾಗವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಅನುಭವವೇ
ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವಂಥಾದ್ದು ಈಗ ಹೊಲ ಮನೆ ಪಾಲು ಹ್ಯಾಗೆ ಬಂದೀತು? ಫಾರೀಖತ್ತು ಬರದು
ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡೆಂದು ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ, ತನಿಗೆ ಏನಾದರು ಅಬ್ಬ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಮೀನ್ ಮತ್ತೂ
ಇರ ತಕ್ಕದ್ದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮನೆ ಸಹ ಕೊಡಸಿದರೆನೇ ಫಾರೀಖತ್ತಿಗೆ ರುಜು ಹಾಕಿ ಕೊಡ ತಕ್ಕದ್ದೇ
ಹೊರ್ತು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಫಾರೀಖತ್ತು ಬರದು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಕರಾರು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ,
||1 ಜಮೀನ್ ಮತ್ತು ಮನೆ ಕಟ್ಟ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ 10 ತೊಲೆ ಸಹ ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಫೈಸ
ಲ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಫಾರೀಖತ್ತು ಬರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರತಿವಾದಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಬಗ್ಗೆ, ಅದ
ಕ್ಕೆ ಅವನು ಒಪ್ಪಿ ಮುಂದೆ ಏನೂ ವಿವಾದವಿಲ್ಲವೆಂದು ಫಾರೀಖತ್ತು ಬರದು ಕೊಟ್ಟರೆ ||1 ಜ
ಮೀನ್ 10 ತೊಲೆ ಸಹ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಮುಜ್ಜಳಿಕೆ ಬರದು ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣ, ಉಭಯತ್ರ
ರಿಗೂ ಇನ್ನೇನೂ ತಕರಾರು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಫಾರೀಖತ್ತು ಬರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟವು. ಆ ಮೇರಿಗೆ ನಡೆದು
ಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಉಭಯತ್ರರಿಗೂ ತಾಕೀತಿ ಮಾಡಿ ಅಯಿನವರು ಹೊರಟು ಹೋದರು, ಅದ
ರಂತೆ ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ 10 ತೊಲೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟು ಜಮೀನ್ ಕೊಡದೆ ತಕರಾರು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂ
ದದ್ದರಿಂದ ಈ ವರ್ಷ ಪುನಃ ಮ್ಯಾಲೂ ಗವೀಮಠದ ಅಯಿನವರು ಬಂದಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಫಿರ್ಯಾದಿ ತಿ
ಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಶಿಕ್ಕದೆ ಹೋದ ಸಬಬು ಮೊದಲು ಫೈಸಲ ಮಾಡಿ ಇರುವ ಮ್ಯಾ
ರಿಗೆ ||1 ಜಮೀನ್ ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ತಮಗೆ ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋದರು,

ಅದರಂತೆ ಪ್ರತಿವಾದಿಗೆ ಕೇಳುವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೊಖ್ತಾ ಅವನಾಗಿ ವಸ್ತಿ ||1 ಜಮೀನ್ ಬಾಬತು
1 ತುಂಡು ಆ ಫಿರಾಾದಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು, ಪುನಃ ಏನು ನಿಮಿತ್ತವೋ ಆ ಜಮೀನಿಗೆ
ಬೀಜ ಪೇರಾವ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಈ ಮಾತುಗಳ್ಳಾವತ್ತು ಪ್ರತಿವಾದಿ
ಗೆ ಮೂದಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಇವರು ಫಾರೀಖತ್ತು ಬರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಮಾತ್ರವೇ ಹೊರ್ತು ಕಡಮೇದು
ಬಂದೂ ಇವರು ಫೈಸಲು ಮಾಡಿದವರಲ್ಲ, ಇವರ ಮಾತು ತನಿಗೆ ಮಂಜೂರು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರ
ತಿವಾದಿ ಕೈಸಿಯತ ಬರಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಉಭಯ ವಾದಿಗಳಿಗೂ ಗುರುಗಳಾದ ಶಿವಗಂಗೆ ಮ್ಯಾ
ಲಣ ಗವೀಮಠದ ಅಯಿನವರಿಂದ ಇದರ ನಿಜ ಸ್ಥಿತಿ ತಿಳಿಯ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರ ತ
ಕ್ಕವರಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನ ಈ ಸಂಗತಿ ಕೇಳಿ ಅವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಸಿ
ಯತ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕೆಂದು ನೆಲವಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿಗೆ ಯಾದಿ ಬರಿ
ಸಿ ಇರುವಲ್ಲಿ, ತಾವು ರವುದ್ರಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ನಾರಸಂದ್ರಕ್ಕೆ ಶಿಷ್ಯಾರ್ಜನೆ ನಿಮಿತ್ತ ಹೋಗಿ ಇ
ದ್ದ ವ್ಯಾಳಿ ಉಭಯ ವಾದಿಗಳೂ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೊಲ ಮನೆ ವಿವಾದ ಫೈಸಲ ಮಾಡಿಸಿ ಫಾ
ರೀಖತ್ತು ಬರಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ, ಉಭಯತ್ರಂದಲೂ ಕಟ್ಟಡಕ ತೆಗೆದು
ಕೊಂಡು, ನಾರಸಂದ್ರದ ಶಿಬ್ಬಿಂಗಶೆಟ್ಟಿ ವಗೈರೆ ಪಂಚಾಯತರಿಗೆ ಫೈಸಲ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ನೇ
ಮಿಸಿ ಇರುವಲ್ಲಿ, ||1 ಜಮೀನ್ 10 ತೊಲೆ ಸಹ ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಫಿರಾಾದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಉಭ
ಯತ್ರಂದಲೂ ಫಾರೀಖತ್ತು ಹುಟ್ಟುತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಆ ಮೇಲೆಗೆ ಕೊಡ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿವಾ
ದಿ ವಸ್ತಿ ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ ಬರದು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆ, ಅನಂತರ ಉಭಯತ್ರಂದಲೂ ಫಾರೀಖತ್ತು ಬರಿಸಿ
ಕೊಟ್ಟು ಫೈಸಲು ಮಾಡಿ ಇರುವದು ಉಂಟು, ಆ ಮೇಲೆಗೆ ಪ್ರತಿವಾದಿ ನಡದು ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದ್ದು
ವಾಜಬಿ ಇದೆ, ಎಂದು ಅವರು ಬರಿಸಿದ ಕೈಸಿಯತು ನಿಶೀ 149ನೇ ನಂಬರ ಯಾದಿ ಬಂದದ್ದರಿಂ
ದ, ಪುನಃ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಬಸಪ್ಪನ್ನ ಹಾಜರ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಸದರೀ ಕೈಸಿಯತ ಮೊಕಾಬಿಲೆ
ಮಾಡಿ ಅದರಂತೆ ಫಿರಾಾದಿಗೆ ||1 ಜಮೀನ್ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಕಾಯಲ ಸಮಾಲ ಮಾ
ಡುವಲ್ಲಿ, ಅವರು ತನಿಗೆ ಗುರುಗಳಾದಾಗ್ಯೂ ಹೀಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂತೆ ತಿಳಿಯದೆ ಮೊ
ದಲು ಕಬೂಲು ಪಟ್ಟು ಕೈಸಿಯತ ಬರಿಸಿ ಇದ್ದೆ, ಈಗ ಅವರ ಮಾತೂ ತನಿಗೆ ಮಂಜೂರು ಇಲ್ಲ,
ತಾನು ಫಿರಾಾದಿಗೆ ಜಮೀನ್ ಕೊಡ ತಕ್ಕದ್ದು ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಕರಾರು ನಮೂದಿನಿಂದ ಕೈಸಿಯ
ತ ಬರಿಸಿ ಇದ್ದಾನೆ. ಫಿರಾಾದಿಯು ತನಗೆ ಸಮ ಭಾಗ ಬರ ಬೇಕಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ತಮ್ಮ ಗು
ರುಗಳು ಫೈಸಲು ಮಾಡಿದಂತೆ ||1 ಜಮೀನಿಗೆನೇ ವಸ್ತಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೆನು, ಇದಕ್ಕೂ ತಂಟೆ ಮಾ
ಡುತ್ತಾನಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಒಪ್ಪಿ ಪಂಚಾಯತರ ಮೊಖ್ತಾ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಜಮೀ
ನನ್ನ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಬಾರಬಾರ ಫಿರಾಾದು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನಾ
ದ ಕಾರಣ ಈ ಮೊಕದ್ದಮಾ ದರ್ಯಾಸ್ತಿ ಅದ ಬಾಬತು ಅಸಲ ಕೈಸಿಯತುತಾವು 2, ನೆಲವಂ
ಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು ಯಾದಿ ಹಮರಹ ಬಂದ ಶಿವಗಂಗೆ ಮ್ಯಾಲಣ ಗವೀಮಠದ ಅಯಿನವರು ಬ
ರಿಸಿದ ಅಸಲು ಕೈಸಿಯತುತಾವು || ಸಹ ಈ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಜನಾಬಿಗೆ ರವಾನೆ ಮಾಡಿ
ಇದ್ದೇನೆ. ಮುಲಾಹಿಜಾ ಫರ್ಮಾಯಿಸಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹುಕುಂ ಸಾದರಾದ ಪ್ರಕಾರ ನಡಿಸು
ತ್ತೇನೆ. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು.

ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್

ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟ್ ಕಚೇರಿಗೆ.

ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಅಗಟಂಬರ ತಾರೀಖು 29ಲ್ಲ ಮಾಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ನಾರಸಂದ್ರದ ಹೋಬಳಿ ಚೀಲೂರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶಿವಾಚಾರದ ಬಸಪ್ಪನು ಬರ ಕೊಂಡ ಅರ್ಜಿ, ಆದಾಗಿ—

ಸದರಿ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿ ನಾನು 5||3 ಹಣ ಕಂದಾಯದ ಜಮೀನು ನಾನು ಬುಕ್ಕು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು 30—35 ವರ್ಷದ ಲಾಗಾಯತು ಕಂದಾಯ ತೆತ್ತು ಕೊಂಡು ಏಕಸಾ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಇಂಥಾ ಜಮೀನು ಪೈಕಿ ||1 ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದಾಯಾದಿಯಾದ ಮುದ್ದಿರ ಇವನ ಮಗ ಮಲ್ಲ ಸಹ ನಾನು ಉತ್ತು ಹಸನು ಮಾಡಿದ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ತಾವು ಜುಲುಮಿನಿಂದ ಬಿತ್ತನೆ ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಅಮಲದಾರಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಲಾಗಿ, ಸದರೀಯವರನ್ನು ಕರಸಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಸದರೀ ಜಮೀನನ್ನು ನನ್ನ ಸುಫದಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ವಂತೆ ಶೇಕದಾರಿಗೆ ತಾಕೀತಿ ಕೊಟ್ಟರು; ಜುಲುಮಿ ನಡಸಿದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸದರೀಯವರಿಗೆ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ, ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಸದರೀಯವರು ಐಜಾ ವಕ್ತುಳ ||1 ಜಮೀನನ್ನು ನಮ ನಮಗೆ ವಿಭಾಗವಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸದರೀಯವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂತ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಜನ ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ, ನನ್ನ ಕರಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡದೆ, ಜನಾಬಿಗೆ ಆಮೀಲರು ಯಾವ ವಿಧದಿಂದಲೋ ಜಾಹೀರು ಮಾಡಿದ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಸದರೀ ಜಮೀನನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನನ್ನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಜನಾಬಿನಿಂದ ಹುಕುಂ ಸಾಧರಾಗಿ ಇದೆ ಎಂದೂ, ಶೇಕದಾರಿಗೆ ಜಮೀನ್ ಬಿಡಿಸ ತಕ್ಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಮೀಲರು ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟು ಇರುವದಾಗಿಯೂ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. 30, 35 ವರ್ಷದ ಲಾಗಾಯತು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇರುವ ಸದರೀ ಜಮೀನನ್ನು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಇದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ವಿಭಾಗವಾಗಿ 4 ವರ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ಇರುವಂಥಾ ಫಾರೀಖತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಮೂದಾಗಿ ಬಹುದಾಗಿ ಇತ್ತು. ಸದರೀ ಫಾರೀಖತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಗತಿಯೇ ನಮೂದು ಇಲ್ಲದೆ, ವಿಭಾಗವಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಆ ಜಮೀನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಬಾಯಿಮಾತು ಹೇಳಿ ಇದ್ದೇನೆಂದು ಮಾತ್ರ ಸದರೀ ಫಾರೀಖತ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಹಾಕಿ ಇರುವಂಥಾ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಈಗ ಅವರು ಚಿತಾಯಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಹೇಳಿಸುವ ದಕ್ಕೆ ಉದ್ಭುತರಾಗಿ ಆಮೀಲರಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅನೇಕ ಸಂವತ್ಸರದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ನನ್ನ ಜಮೀನನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಗರೀಬನಾದ ನಾನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಮುಣಗಿ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಆಕರವಾಯಿತು, ಮತ್ತೂ ಹಾಗೆ ನಾನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂತ ಬಾಯಿಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದಾಗ್ಯಾದರು ತಕ್ಷಣ ಆ ಜಮೀನನ್ನು ಅವರು ನನ್ನಿಂದ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದಾಗಿ ಇತ್ತು. ಹಾಗೆ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಫಾರೀಖತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಮೂದು ಇಲ್ಲದೆ ಫಾರೀಖತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದ 4 ವರ್ಷದ ಲಾಗಾಯತು ಏ ತಕ್ಷಣ ವರಿಗೂ ಅವರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಇರುವದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಬಾಯಿಮಾತು ಹೇಳಿದೆ ನೆಂಬ ಅರ್ಥ ಶುದ್ಧ ಸುಳ್ಳೆಂದು ಖಾವಂದರ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ವೇದ್ಯವಾಗಿ ಬಹುದು, ಮೇಲೆ ಉದಹರಿಸಿ ಇರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಖಾವಂದರು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ತಂದು ನನ್ನ ಜಮೀನನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಆಮೀಲರು ನನಗೆ ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸದಂತೆಯೂ ಮೊ

ದಲು ಜುಲುಮಿನಿಂದ ಅವರು ನನ್ನ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಪೆರಾವು ಮಾಡಿದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪೂರಾ ನತಿಯತು ಕೊಡಿಸುವಂತೆಯೂ ಆಮಿಲರಿಗೆ ಹುಕುಂ ಆಪ್ಪಣೆ ಆಗ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಡಿಪ್ಪಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟ ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ ನಾನು ಅರ್ಜಿ ಜಾಹೀರು ಮಾಡಿ ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಇಂಡಾರಸನ್ನು ಹಾಜರು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡು 112ನೇ ನಂಬರು ಇಂಡಾರಸು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವದರಿಂದ ಸದರೀ ಇಂಡಾರಸನ್ನು ಹಾಜರು ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಪರಾಂಬರಿಸಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ಮಾಡಿ ಇರುವ ಫೈಸಲನ್ನು ಈ ಅರ್ಜಿ ಮೇಲೆ ನನಿಗೆ ಇಂಡಾರಸುರೂಪಕವಾಗಿ ಆಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಡಿಪ್ಪಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಕಚೇರಿ.

ಸನ್ 1863ನೇ ಇ.ಸ.ಪಿ ರವಿವಾರ ಅಪ್ರಿಲ್ ನಂಬರು 35.

ಅಪ್ರಿಲ್ ವಾದಿ ಚೀಲೂರು ಬಸವ | ಅಪ್ರಿಲ್ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಇವನ ಅಣ್ಣ ಚೀಲೂರ ಮುದ್ದೀರಾ.

ಮಾಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಚೀಲೂರು ಬಳಿಯಣ ||1 ಜಮೀನ್ ಕುರಿತ ವಿವಾದ—

ನನಿಗೂ ಪ್ರತಿವಾದಿಗೂ 25 ವರ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮ ಬೆಂದಗಿ ಹಿಸ್ಸೆ ಆಗಿ ಆಲಾಗಾಯತು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇದ್ದೇವೆ, ಆದರೆ ಆಗ ಫಾರೀಖತ್ತು ಆಗದೆ ಇದ್ದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ರವುದ್ರಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಅಪನ ಪಂಚಾಯಿತರ ಮೊಖ್ತಾ ಪ್ರತಿವಾದಿಗೂ ನನಿಗೂ ಫಾರೀಖತ್ತು ಆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಇರುವಲ್ಲಿ ಈಗ ನನ್ನ ಬುಕ್ಕನ ಹೊಲದ ಪೈಕಿ ||1 ಜಮೀನ್ ತನಗೆ ಬರ ಬೇಕೆಂತ ಪ್ರತಿವಾದಿ ತಂಟೆ ನಡಿಸುತ್ತಾನೆ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಫಾರೀಖತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಏನೂ ನಷ್ಟವೂ ಇಲ್ಲ, ಎಂತ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ—

ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಸಾಬಕು ಚರಚಂದಗಿ ಮಾತ್ರ ಹಿಸ್ಸೆ ಆಗಿ ಇತ್ತು, ರವುದ್ರಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಆದ ಶಿವಗಂಗೆ ಮೇಲಣ ಗವೀಮತದಯ್ಯನವರು ಬಂದು ಇದ್ದ ವ್ಯಾಳೆ ಫಾರೀಖತ್ತು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಫಿರ್ಯಾದಿ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಪಂಚಾಯಿತರ ಮೊಖ್ತಾ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಅನುಭವದ ಜಮೀನ್ ಪೈಕಿ ||1 ಜಮೀನ್ 10 ತೊಲೆ ಸಹ ಫಿರ್ಯಾದಿ ನನಿಗೆ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಫೈಸಲಾಡಿ ದಸ್ತಾವೇಜು ಬರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಅನಂತರ ಫಾರೀಖತ್ತು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು, ಫಿರ್ಯಾದಿಯು ಆ ಪ್ರಕಾರ ||1 ಜಮೀನ್ ಕೊಡದೆ ತಂಟೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ—

ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ಆಮಿಲರು ಬಾಹೀರಾಡಿದ 127ನೇ ನಂಬರು ಅರ್ಜಿ ಮುಲಘೂಫಿ ಕಟ್ಟು ವ್ಯಗ್ರೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ತನಖೆ ಆಗಿ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಮೇರಿಗೆ ನಡಿಯ ಬೇಕೆಂದು ಪೈಸಲು ಮಾಡಿ ಇದ್ದಾರೆ—

ಇದಕ್ಕೆ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಅಸಮ್ಮತನಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಿಲು ಮಾಡಿದನು. ನಾವು ಈ ಕಟ್ಟು ತರಿಸಿ ಮುಲಾಹಿಜಾ ಫರ್ಮಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ||1 ಜಮೀನಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಹೇಳುವಂತೆ ನಡೆದು ಇರುವದು ಉಂಟೆಂದು ದಸ್ತಾವೇಜಿನಿಂದಲೂ ಶಿವಗಂಗೆ ಮೇಲಿನ ಗವೀಮತದ ಆಯಿನ ಪರಿಂದಲೂ ಪಂಚಾಯಿತರಿಂದಲೂ ನಮೂದಾಗುತ್ತೆ—

ಸನ್ 1860ನೇ ಇಸವಿ ರೌದ್ರಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಅಧಿಕ ಆಶ್ವೀನ ಶುದ್ಧ 13 ತಾರೀಖಿನ ಫಾರೀ ಖತ್ತಿನಲ್ಲಿ ||1 ಜಮೀನಿನ ಸಂಗತಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಇದೇ ರೌದ್ರಿ ಸಂವತ್ಸರ ಅಧಿಕ ಆಶ್ವೀನ ಶುದ್ಧ 12ಲ್ಲ ಗವಿ ವಡೇರಿಗೆ ಫಿರಾಾದಿ ಬಸಪ್ಪ ಬರ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಂಣನಾದ ಮುದ್ದೀಲೈನ ರುಜುವಿನಿಂದ ಫಾರೀಖತ್ತು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬುಕ್ಕಿನ ಹೊಲದ ಪೈಕಿ ಪಕ್ಕಾ ||1 ಜಮೀನ್ ಮುದ್ದೀಲೈಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಸಾಫ ನಮೂದಿದೆ.

ಆ ಮೇರಿಗೆ ಹರ ದೋ ವಾದಿರಿಗೂ ಫಾರೀಖತ್ತು ಆಗಿರುತ್ತಾದ ಕಾರಣ ಈ ಕರಾರು ಪ್ರಕಾರ ನಡಿಸ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಬುಕ್ಕುದಾರನ ರಾಜೀನಾಮೆ ಶಿವಾಯಿ ಅಂತರಂಗದ ಕರಾರು ಮಂಜೂರಾಗ ತಕ್ಕದಿಲ್ಲ ವೆಂದು ಕರ್ನಲ್ ಡಾಬಸ್ ಸಾಹೇಬರವರು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ 80ನೇ ಇಸವಿ ಸಪ್ಟಂಬರ 29ನೇ ಮರಕುಂ 114ನೇ ನಂಬರ ವಟ್ಟು ಹುಕುಮಿಗೆ 3 ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮೊದಲೆ ಅಂದರೆ 80ನೇ ಸಪ್ಟಂಬರ 26ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಏಜನ್ ಕರಾರ ಹುಟ್ಟಿರುತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಮೇರಿಗೆ ಫಿರಾಾದಿ ಬಸಪ್ಪನು ನಡೀ ಬೇಕು, ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಸೈಸಲ್ ಕಾಯಂ ಮಾಡಿ ಇದೆ.

ತಾ 25ನೇ ಎಪ್ರಿಲ್ ಸನ್ 1864ನೇ ಇಸವಿ
ದರ ಜಾಗಾ ಬೆಂಗಳೂರು.

ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಸಪ್ಟಂಬರು ತಾರೀಖು 24ಲ್ಲ ನೆಲವಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು ದೊಡ್ಡ ಬಿಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮನ್ನಾ ಹನುಮಂತಶೆಟ್ಟಿ ಮಗ ಚಿಕ್ಕಾಂಜನಯ್ಯನು ಬರೆಸಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಅರ್ಜಿ ಏನಂದರೆ; ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತವಾಗಿ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಾ ಇರುವ 4 ವರಹಾದ ಕಂದಾಯದ ಜಮೀನು ನನ್ನ ತಂದೆ ಅಪ್ಪೆಗೌಡನು ಹನುಮಂತನೆಂಬ ರೈತನ ಹೆಸರಿಗೆ ಸಾಗುವ ಳಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಅರ್ಧ ಕಂದಾಯ ಅವನು ಕೊಡುವ ಮೇರಿಗೂ, ಅರ್ಧ ಕಂದಾಯ ನಾ ವು ಅಂದರೆ ಕುಟುಂಬದವರು ಕೊಡುವ ಮೇರಿಗೂ ಜಮೀನನ್ನು ಕ್ರಯಾ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಲಾಗುವಡು ನಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಕೊಡುವ ಹಾಗೂ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮಾಡಿ, ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಯವನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಲಾಗಾಯಿತು ಸದರೀ ನಿಬಂಧನೆ ಮೇರಿಗೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಬಂದು, ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ರಾರದಲ್ಲಿ ಬುಕ್ಕುಗಳು ಆಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸೊಂತವಾದ ಇತಬಾರಿ ರೈತನೆಂ ಬದಾಗಿ ಆಗ ನಡಿಯುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಸದರೀ ಹನುಮಂತನೆಂಬ ರೈತನ ಹೆಸರಿ ಗೆ ಬುಕ್ಕು ಮಾಡಿಸಿ, ಅನುಭವ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಧ ಕಂದಾಯದ ಮ್ಯಾರಿಗೆ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದದಕ್ಕೆ, ಈಗ 3 ವರುಷದ ಮುಂದೆ ಅಯಿಜನ್ ರೈತ ಹನುಮಂತನೆಂಬವನು ತನ್ನ ಹೆ ಸರಿಗೆ ಬುಕ್ಕು ಇದೆ, ನಾನು ವಾರ ನಡಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದು, ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಪೋತಿಯಾದ್ದರಿಂದ ನ ಮ್ಮಗಳನ್ನು ಬಡಾಯಿಸಿ ಹರಕತ್ತು ಮಾಡಿದ ಸಬಬು, ಅದ ಕುರಿತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಾಮಲೇದಾ ರಲ್ಲಿ ಫಿರಾಾದಿ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಮಾಮಲೇದಾರು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಫೈಸಲು ಮಾಡದೆ ಇದ್ದ ಸಬಬು ರೈತ ಫಸಲು ಆಕ್ರಮಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು; ಕೊಡ್ಲೇ ಡಿವಿಜನ್ ಹಜೂರು ಜನಾಬಿಗೆ ಫಿರಾಾದು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಮಾಮಲೇದಾರಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿ ಫೈಸಲು ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ

ಯಾದ್ದರಿಂದ, ಮಾಮಲೇದಾರ್ರು ಸದರೀ ರೈತನ ಮೇಲೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಅವನ ಸ್ವಂತ ಕೂಮಿ
ನ ಪಂಚಾಯಿತರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ಸದರೀ ಹೊಲ ಮಾಮೂಲು ಮೇರಿಗೆ ನಡೆಯ ಬೇಕೆಂದು ಇ
ದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಾದ ಗೆಂಗಯ್ಯನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹುಲ್ಲು ಕಾವಲಲ್ಲಿ ಸ
ದರೀ ರೈತನಿಗೆ ನಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ವಗೈರೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಜಂಟಿ ಮಾಡಿ ಮಹಜರು ಮಾಡಿಸಿ,
ಅದೇ ಮಹಜರು ಪ್ರಕಾರ ಡಿವಿಜನ್ ಹಜೂರು ಜನಾಬಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಚಾಹೀರು ಮಾಡಿ ಇರುವ
ದಾಗಿ ನನಗೆ ವರ್ತಮಾನ ತಿಳಿದ್ದರಿಂದ, ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಸದರೀ ಮಹಜರು ನನಗೆ ರಾಜಿ ಇಲ್ಲ
ವೆಂತಲೂ, ನನ್ನ ಅಣ್ಣನೂ ನಾನೂ ವಿಭುಕ್ತರಾಗಿ ಬಹಳ ದಿವಸವಾಗಿ ಅವನಿಗೂ ನನಗೂ ಬಿ
ದ್ದಿನ ಮೇಲೆ ಇರುವದರಿಂದ ಅವನು ಅನುಭವಿಸುವ ಹುಲ್ಲು ಕಾವಲಿಗೂ ನನಗೆ ಸಲ್ಲ ತಕ್ಕ ಹೊಲ
ಕ್ಕೂ ಏನೂ ನಿಮಿತ್ತವಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಹುಲ್ಲು ಕಾವಲು ಬರಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಫಿರಾ
ದು ಮಾಡಿ ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೆಂದು ವಗೈರೆ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡದಕ್ಕೆ, ಪಂಚಾಯಿತರು ಸದರೀ
ಹೊಲದ ಪೈಕಿ 1೯ ಹೂದ ಜಮೀನು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂಬುದಾಗಿ ನನಗೆ ಸಮಚಾಯಿಸಿ
ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಮಾಮೂಲು ಮೇರಿಗೆ ನನಗೆ ಬರಬೇಕೇ ಹೊರತು ನನ್ನ ಹಕ್ಕುದಾರೀ ಹೊಲ
ವನ್ನು ರೈತನಿಗೆ ಹಕ್ಕುದಾರಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ, ಇದರ ಮೇಲೆ ಭಾರಿ ಲಾಗುವದು ಇಟ್ಟು
ಇದೇನೆಂದು ನಾನು ಕಬೂಲಾಗಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಿಡ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಹೊಲವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ
ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸದರೀ ಹೊಲಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಹಕ್ಕುದಾರನೆಂಬ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಹನುಮಂತಶೆಟ್ಟಿಯ ಹೆಸರಿಗೆ ದರಖಾಸ್ತಿನಿಂದ ಯುವನಾಮ ಸಂವ
ತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಸಾಗುವಳಿ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹಾಜರು ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ.
ಈ ಚೀಟಿಯ ಖಾವಂದರು ಪರಾಂಬರಿಸಿದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿ ಇರುವದು ಸಾಫ್
ನಿದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲದೆ, ಮಾಮಲೇದಾರ್ರು ಮಾಡಿದ ಪೈಸಲು ಇಂಡಾರ್ನು ಪಡೆದು ಇಂ
ಡಾರ್ನು ಸುಧಾ ಹಾಜರು ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದಾಗಿ 62ನೇ ಇಸವಿ ನವಂಬರು 5ನೇ ಮರಕುಂ 341ನೇ
ನಂಬರು ಇಂಡಾರ್ನು ಹುಕುಂ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಮಲೇದಾರ್ರು ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಹೊ
ಲಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕಾವಲು ಬಿಡ ಬೇಕೆಂದು ಜಂಟಿ ಮಾಡಿಸಿ ಮಹಜರು ಮಾಡಿಸಿ ಇರುವ
ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಮಾಮಲೇದಾರ್ರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ 62ನೇ ಇಸವಿ ನವಂಬರು 30ನೇ ಮರಕುಂ 28ನೇ
ನಂಬರು ಇಂಡಾರನು 1 ಹಾಜರು ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಖಾವಂದರು ಮುಲಾಹಿಜಾ ಫರ್ಮಾಯಿಸಿ
ಈ ಬಾಬತು ಮಹಜರು ವಗೈರೆ ಕರಿಸಿ ರೂಬುರೂಬು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಿ ಜಂಟಿ ಒಳಗೆ ಮಾ
ಡಿ ಇರುವ ತೀರ್ಪು ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಯುವನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಸಾಗುವಳಿ ದಸ್ತಾವೇಜು ಪ್ರ
ಕಾರ ನನ್ನ ಹಕ್ಕುದಾರೀ ಹೊಲ ನನಗೆ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸದರೀ
ಇಂಡಾರನು 1 ಹುಟ್ಟಿದ ಯುವನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಸಾಗುವಳಿ ದಸ್ತಾವೇಜು 1 ಅಂತು ಮೂ
ರು ಮುಲಪೂಫಿ ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಪರಾಂಬರಿಸಿ ವಾಜಬಿ ಇನ್‌ಸಾಫ್ ಆಪ್ಪಣೆಯಾಗಿ ಬೇ
ಕು. ಸ್ವಾಮಿ.

ನೆಲವಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿಗೆ.

ಸನ್ 1862ನೇ ಇಸವಿ ನವಂಬರು ತಾರೀಖು 3ರಲ್ಲು ಈ ಕೆಳಗೆ ರುಜು ಹಾಕಿರುವ ಪಂಚಾ
ಯಿತರು ಬರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಮಹಜರು ಏನಂದರೆ:

ದೊಡ್ಡಬಿಲೇಲಿರುವ ಫಿರಾಧಿ ಗೊಲ್ಲಯ್ಯನ ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ಅಂಜನಯ್ಯ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಇದೇ

ಉರು ಅಪ್ಪೆಗೌಡನೆಂಬವನಿಗೂ ಹನುಮಂತೆಗೌಡನಿಗೂ ಇರ ತಕ್ಕ ಜಮೀನ್ ತಕರಾರು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇವರಿಬರ ಕೋರಿಕೆ ಪಂಚಾಯತರಾದ ನಾವುಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಗದ ಪತ್ರ ಕೈಸಿ ಯತು ವಗೈರೆ ನಿಮರ್ತೆ ಮಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಈ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಇವನ ಅಣ್ಣನಾದ ಗೊಲ್ಲಯ್ಯ ವಗೈರೆರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಲಾಗಾಯಿತು ಪ್ರತಿವಾದಿಬಗ್ಗೆ 4/- ಹೊಲದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಿಸ್ಸೆ ಫಸಲು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಈ ಪೈಕಿ 2/- ಕಂದಾಯ ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ವಶಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಕೊಂಡೇ ಬಂದ ಹಾಗೂ, ತದಾರಭ್ಯ ಫಿರ್ಯಾದಿ ತರಫೀ ಗೊಲ್ಲಯ್ಯನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬುಕ್ಕು ದಾಖಲೆ ಇರುವ ಪೈಕಿ 118 ಹಣದ ಹುಲ್ಲು ಕಾವಲು ಪ್ರತಿವಾದಿ ಸಾಲೇ ಸಾಲ್ ತನ್ನ ದನಾ ಮೇಯಿಸಿ ಕೊಂಡು ಸದರೀ ಕಂದಾಯ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಅಣ್ಣನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಬಂದಿರುವ ಹಾಗೂ, ಹೀಗೆ 2 ಜಮೀನನ್ನು ಬಹಳ ವರುಷಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿಯ ಮೇಲಿರುಬು ಜಂಟಿಯಿಂದ ಅನುಭವಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಉಭಯತ್ರರು ಕಬೂಲು ರುಬು ಪಟ್ಟಿ ಇರುವದರಿಂದ, ಅಯಿನ್‌ದಾಲೂ ಇದೇ ಮಾಮೂಲು ಅನುಸರಿಸಿ ತಕರಾರು ಇಲ್ಲದೆ ನಡಿಯ ಬೇಕು, ಹಾಗೆ ನಡಿಯದೇ ಹೊರದಲ್ಲಿ ಇವರಿಬರ ಬುಕ್ಕು ದಾಖಲೇ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯ ತಕ್ಕದ್ದೇ ನಮಗೆಗೆ ಯುಕ್ತ ತೋರಿ ಬರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಮಹಬರು ಸಹಿ.

ದರಬಂದಿಗೆ ಹಜರತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಪ್ಟಿ ಕ್ಲಬ್ ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು

ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಅರ್ಜಿದಾಸ್ತು ಫಿದವಿ ಮಧ್ವರಾವ್, ಆಕ್ಟಿಂಗ್ ಮಾಮಲೇದಾರ್, ತಾಲ್ಲೂಕು ನೆಲವಂಗಲ, ಆದಾಬಂದಿಗೆ ಮಾರೂಬು ಆಂಕಿ, ಥಂದ್ 13ನೇ ಮಾಹೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1863ನೇ ಇಸವಿಯ ವರಿಗೆ ನೆಲವಂಗಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಹಜರತ್ ಸಲಾಮತ್. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಹಕೂರು ದೊಡ್ಡಬಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಚಿಕ್ಕ ಅಂಜನೈಯನೆಂಬವನು ಜನಾಬಿಗೆ ಗುಜರಾಯಿಸಿದ ಸಪ್ಟಂಬರ್ 24ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿ ತನ್ನ ಪಿತ್ತಾ ಚಿತದ ಬಾಬತು 4/- ಕಂದಾಯದ ಹೊಲ ಈ ಫಂವತ್ತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಂದೆ ಇದೇ ಗ್ರಾಮದ ಅಪ್ಪೆಗೌಡನ ಹನುಮಂತನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬುಕ್ಕು ಮಾಡಿಸಿ, ತದಾರಭ್ಯ ಅರ್ಧ ಕಂದಾಯದ ಪಾಲು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದದಕ್ಕೆ, ಪೈವಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸದರೀ ಹನುಮಂತ ಮಾಮೂಲು ಮೇರೆಗೆ ನಡಿಸದೆ ತೊಂದರೆ ಮಾಡಿದ ಸಬು ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಫೈಸಲು ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಇಂಡಾರಸು ಆಯಿತು. ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೂವಿಯಾಯಿತಿನ ಜನರನ್ನು ಕೂಡ್ಲಿ ಮಹಬರು ಮಾಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ತನ್ನ ಅಂಣನ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿ ನಡಿಸ ಬೇಕೆಂತಲೂ ಅದು ನಡಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಹೊಲ ಅರ್ಧ ಪಾಲು ನಡಿಸ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಒಂಟಿ ಹಾಕಿ ಮಹಬರಾಡಿಸಿ ಇದ್ದಾರೆ; ಈ ಹೊಲಕ್ಕೂ ತನ್ನ ಅಂಣ ನಡಿಸ ತಕ್ಕ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿಗೂ ಬಿಲ್‌ಕುಲ್ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ, ಮಾಮೂಲು ಮೇರಿಗೆ ಹೊಲ ನಡಿಸುವಂತೆ ಹುಕುಂ ಆಗಿ ಬೇಕೆಂತ ವಗೈರೆ ನಮೂದು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಮಲಪೂಷಿನಿಂದ ಇಂಡಾರ್ಸ್ ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಆಪಸ್ ಪಂಚಾಯತರ ಮಾರೀಫತ್ತು ಫೈಸಲಾಗಿ ಮಹಬರು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಮೇರಿಗೆ ನಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಶೇಕದಾರಿಗೆ ತಾಕೀತು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿ ನಮೂದಿದೆ; ಹಾಗೆ ಆಪಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಫೈಸಲಾಗಿ ಇದ್ದರೆ ಇವನು ಪುನಃ ತಕರಾರು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಸಬಬೇನು? ಯಾವ ವಿಧವಾಗಿ ಏನು ಫೈಸಲಾಗಿದೆ? ಸುರು

ವಿನಿಂದ ಏನು ನಡೆದು ಇದೆ? ತಸ್ವೀಲ್ ಬಯಾನ್ ಮಾಡುವಂತೆ ಅಗ್ನೋಬರ್ 1ನೇ ಮರಕುಂ 101ನೇ ನಂಬರ ಇಂಡಾರನು ಹುಕುಂ ಸಾದರಾದ್ಲು ಶಿರಸಾ ವಹಿಸಿ ನೋಡಿ ಕೊಂಡೆನು.

ಫಿರ್ಯಾದಿ ಅಣ್ಣ ಗೊಲ್ಲಯ್ಯನೆಂಬವನು ಫಿರ್ಯಾದಿ ನಮೂದು ಮಾಡುವ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಜಂಟಿ ಯಾಗಿರುವ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಮಾಡಿ ಸನ್ ಗುದಸ್ತಾ ಡಿಸೆಂಬರು 6ನೇ ಮರಕುಂ 322ನೇ ನಂಬರು ಇಂಡಾರ್ನು ಹುಕುಂ ತಂದದ್ದಕ್ಕೆ, ಅದರ ದರ್ಯಾಸ್ತಿ ಆಗುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಸದರೀ ಗೊಲ್ಲಯ್ಯ ಈ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಅಷ್ಟೆ ಗೌಡನ ಹನುಮಂತ ಈ 3 ಮಂದಿಯು ಕೋರಿಕೆ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಫೈಸಲ್ಪಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ ಕಬೂಲು ಪಟ್ಟು ಪಂಚಾಯತರ ನ್ನ ಕೋರಿ ಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ, ಆ ಪಂಚಾಯತರು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟ ಮಹಜರಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಚಾರಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಶೇಕದಾರಿಗೆ ತಾಕೀತು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಸಂಗತಿ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂದಿನಿಂದ ಸನ್ ಗುದಸ್ತಾ ಡಿಸೆಂಬರು 16ನೇ ಮರಕುಂ 493ನೇ ನಂಬರ ಆರ್ಜಿ ಜಾಹಿರ್ಪಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಬಕು ದರ್ಯಾಸ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಕೈ ಫಿಯತುತಾವು 7 ಅಸಲ್ ಮಹಜರು 1, ಮೇಲೆ ಕಂಡ ಇಂಡಾರ್ನು ಹುಕುಂ 1, ಅದರ ಮಲ ಪೂಫಿ ಸಹ ಈ ಆರ್ಜಿಲಿ ಇಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಮುಲಾಹಿಜಾ ಫರ್ಮಾಯಿಸಿದಲ್ಲಿ ರೋಷನ್ ಆಗುತ್ತೆ. ಹಜರತ್ ಸಲಾಮತ್.

ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು

ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

1864ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ್ ತಾರೀಖು 2ಯ್ಲ ನೆಲವಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪೈಕಿ ಕಸಬೆ ದೊಡ್ಡ ಬಿಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಷ್ಟೇಗೌಡನು ಬರೆದು ಕೊಂಡ ಆರ್ಜಿ ಏನಂದರೆ; ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲು 1ಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯಾ ತೆರ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದೆ ಬಟಾಯಿ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ದುಡೆದು ಕೊಟ್ಟು ಕುಂಪಿನಿಯವರ ಹೆಸರಿಂದ ರೈತಾಬಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದೆನು. ಸದರೀ ದೊಡ್ಡಬಿಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೋಮಟೆಗರ ಮನ್ನಾ ಹನುಮಂತಶೆಟ್ಟಿಗೂ ನನಿಗೂ ಕೇವಲ ಸ್ನೇಹವಿತ್ತು. ಹನುಮಂತಶೆಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಪಾಳ್ಯದ ಬಳಿಯ ನನಿಗೆ 2/- ಹಣದ ಹುಲ್ಲು ಕಾವಲು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದನು. ಅದರ ಆಶೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಪೂರ್ವದಾರಭ್ಯದಿಂದ ದಾಖಲು ಆಗಿ ಇದ್ದ ನಂಬರು 96ನೇ ಯಕ್ಕದ ಗಿಡದ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಸಾಬಕು 6/- ಹಣ ಕಂದಾಯವಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ 3/- ಹಣದ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಅರೆಗೊರು ಪಾಲು ಫಸಲು ಅವಳಿಗೆ ನಡೆಸಿ ಕೊಟ್ಟೆನು. ಈಚೆಗೆ ನನ್ನ ಚ್ಚಾತಿ ಹಿನ್ನೆಗೆ 2/- ಹಣದ ಜಮೀನು ಹೋಯಿತು. ನಿಂತ 4/- ಹಣದ ಜಮೀನ್ಯಲ್ಲಿ 2/- ಹಣದ ಜಮೀನ್ಯಲ್ಲಿ ಅರೆಗೊರುದ ಫಸಲು ನಡೆಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಈಚೆಗೆ ಹನುಮಂತಶೆಟ್ಟಿ ಪೋರಿ ಆದನಂತರ ಹುಲ್ಲು ಕಾವಲು ಕಿತ್ತು ಕೊಂಡನು. ನಾನು ಕೊಡ ತಕ್ಕ ಹೊಲದ ಫಸಲು ನಾನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಗತಿ ಹನುಮಂತಶೆಟ್ಟಿ ಮಗ ಚಿಕ್ಕ ಅಂಜನೆಯಂಬುವನು ಧನವಂತ, ಮಾತುಬರುನಾದ ಸಬಬು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಲು ಅಲ್ಲಿ ಆಪಸು ಗೃಹ ಸ್ವರಿಗೆ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಆಫಸು ಪಂಚಾಯತರು ಹುಲ್ಲು ಕಾವಲು ನಡೆಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅರೆಗೊರು ಫಸಲು ಕೊಡ ಬಹುದು, ಇಲ್ಲವಾಯಿತೆ ಕೊಡ ಕೆಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಜರು ಸುದಾ ಬರೆದು ಇರ ಬಹುದು. ಈಗ್ಗೆ ಇದನ್ನು ಮರ್ಮಾಯಿಸಿ ಮುಲಾಹಿಜಾ ಮೇಲೆ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಸಾಹೇಬರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡ ಹಾಗೂ, ಅವರು ಇದರ ಪೂರ್ವಪರ ವಿಚಾರ

ರಣಿ ಮಾಡದೆ ನಾನು ಅರೆಗೊರದ ಪಾಲು ಫಸಲು ನಡಿಸುವಂತೆಯೂ, ಹುಲ್ಲು ಕಾವಲಿಗೂ ಇದಕ್ಕೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ, ಅಲಾಹಿದಾ ಫಿರಾಖುದು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದೂ 83ನೇ ನಂಬರು ಇಂಡಾರ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಇದರ ಸಂಗತಿ ವಾಂಗೂಲುವ ಕುರಿತು ಖಾವಂದರ ಜನಾಬಿ ಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದ ಸನ್ 1864ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ 25ನೇ ಮರಕುಂ 194ನೇ ನಂಬರು ಇಂಡಾರಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲು ನೀನು ಬರೆದು ಕೊಂಡ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ದಾಖಲು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಕಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಕಚೇರಿಗೆ ಯಾದಿ ಬರೆದು ಇದೆ, ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ತನಿಖೆಯಿಂದ ಮುನಾಸಬು ಹುಕುಂ ಆದೀತೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಯಿತು. ಆ ಲಾಗಾಯಿತು ಈ ತಹಲ್ ವರಿಗೂ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಇವು ಗಳು ಎಲ್ಲಾನೂ ಕುರಿತು 3 ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಫಸಲು ಕಲ್ಲು ಆಗಿ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೆ. ಇದನ್ನು ಖಾವಂದರು ಚನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ತಂದು 50, 60 ವರುಷಗಳಿಂದ ಬುಕ್ಕು ನಮ್ಮಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು ಕಂದಾಯವೂ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬಂದು, ಹಿತಬಾರೀ ಮೇಲೆ ಖಂಡಗ 1ಕ್ಕೆ 2 ಕೊಳಗ ದವಸ ಪಾಲು ಫಸಲು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಬುಕ್ಕು ದಾರನಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಸಂಬಂಧ ಸದರೀಯವನಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೋ ಆಲೋಚಿಸಿ, ನನ್ನ ಜಮೀನಿನ ತಂಟೆಗೆ ಬಾರದ ಹಾಗೆ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಿಸಿ, ನನ್ನ ಫಸಲು ನನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ವಾ ಬಬಿ ಇನ್‌ಸಾಫ್ ಹುಕುಂ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗ ಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಖಾಲೀ ತಕರಾರು ಮಾಡಿ ರೈತಾನಿ ಮಾಡ ತಕ್ಕ ಜನಗಳಿಗೆ ಇಚಾ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ನಾವು ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದೇನು? ಖಾವಂದರು ಗರೀಬನ ಮನವಿ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ತಂದು ಹುಕುಂ ಅಪ್ಪಣೆ ಆಗ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಕಚೇರಿ.

ಸನ್ 1864ನೇ ಇಸವಿ ರಿವಿನ್ಯು ಅಪ್ಪೀಲ್ ನಂಬರು 54.

ಅಪ್ಪೀಲ್ ವಾದಿ ದೊಡ್ಡಬಿಲೆ ಅಪ್ಪೆಗೌಡ.

ಅಪ್ಪೀಲ್ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಅಂಬನಯ್ಯ.

ನಿಲವಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು ದೊಡ್ಡಬಿಲೆ ಬಳಿಯ 4೯ ಕಂದಾಯದ

ಹೊಲದ ಹಿನ್ನೆ ತಕರಾರು ಮೊಕದ್ದಮೆ.

ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಕಾವಲಲ್ಲಿ 113 ಕಾವಲು ನನಿಗೆ ನಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ 4೯ ಹೊಲದಲ್ಲಿ 2೯ ಪಾಲು ಅವನಿಗೆ ನಾನು ನಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಈಗ ಅವನು ಕಾವಲು ನಡಿಸದೆ ಹೋದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಪಾಲು ನಡಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ವಾದಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಇದಕ್ಕೆ 40 ವರುಷದಿಂದ ಫಿರಾಖದಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಪಾಲು ನಡಿಸುತ್ತಾನೆ, ಈ ಪಾಲು ತನ್ನ ಹಿನ್ನೆಗೆ ಬಂದು ಇದೆ, ಕಾವಲೆಂಬದು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಹಿನ್ನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಇದೆ, ಅವ ಈಚೆಗೆ ಫಿರಾಖದಿಗೆ ಕಾವಲು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದನಂತೆ, ಹಾಲಿ ಅವ ಕಾವಲು ನಡಿಸದೆ ಹೋದರೆ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನೆ ನಡಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಫಿರಾಖದಿ ಹೇಳಿದರೆ ಹ್ಯಾಗೆಂಬದಾಗಿ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ಆಮೀಲರು ಜಾಹೀರಾತಿದ ಸನ್ ಗುರಸ್ತಾ 813ನೇ ನಂಬರು ಅರ್ಜಿ ಮುಫೂಫಿ ಕಟ್ಟು ಸಹ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟು ಕಚೇರಿಗೆ ರಿಫರಾಗಿ, ಅವರು ಫಿರಾಖದಿಯು ಪ್ರತಿವಾದಿಗೆ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಪಾಲು ನಡಿಸ ಬೇಕು. ಕಾವಲು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒರೂರಿದ್ದರೆ

ವಾದಿಯು ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಅಣ್ಣನ ಮೇಲಿ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಫೈಸಲ್ ಮಾಡಿದರು.

ಇದಕ್ಕೆ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಅಸಮೃತವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪೀಲ್ ಮಾಡಿದ. ಅರಿಜನಾಲ್ ಕಟ್ಟು ತ ರಿಸಿ ಮುಲಾಹಿಜಾ ಫರ್ಮಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಕಜೇರೀ ಫೈಸಲ್ ಸರಿಯಾಗಿ ತೋರಲಿಲ್ಲ ವಾದ್ದರಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಇದ್ದೇವೆ; ಯಾಕೆಂದರೆ;

ಹರ ದೋ ವಾದಿಗಳು ಮತ್ತೂ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಅಣ್ಣಗೊಲ್ಲಯ್ಯ ಸಹ ಆಪಸ್ ಪಂಚಾಯಿತರನ್ನು ಕೋರಿ ಕೊಂಡು ಅವರು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿವಾದಿ, ಇವನ ಅಣ್ಣ ಗೋಪಾಲಯ್ಯ ವಗೈರೆ ರು ಸಂಸ್ಕೃಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗಿನಿಂದಲೂ, ಹೊಲಕ್ಕೂ ಕಾವಲಿಗೂ ಜಂಟಿಯಿಂದ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಬರುವದಾಗಿ ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಮುಂದೆಯೂ ನಡಿಯ ಬೇಕು. ಹಾಗೆ ನಡಿಯ ದೇ ಹೋದರೆ ಅವರವರ ಬುಕ್ಕನ ಜಮೀನ್ ಅವರವರು ಅನುಭವಿಸ ಬೇಕೆಂದು 1862ನೇ ಇಸ ವಿ ನವಂಬರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಜರು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟು ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಲಾಗಾಯಿತುನಿಂದ ಕಾವಲು ಹಿನ್ನೆ ಸಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಇನ್ಕಾರು ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಕೋರಿಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ರುದ್ರವೊಡೆಯರೆಂಬವನು ಪ್ರತಿವಾದಿ ತಂದೆ ಹನುಮಂತಶೆಟ್ಟಿ ದಿನವದಿಂದಲೂ ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಕಾವಲು ಹಿನ್ನೆ ನಡಿಸುತ್ತಾ ಇರುವದರಿಂದ ಪ್ರತಿವಾದಿಗೆ ಹೊಲದ ಹಿನ್ನೆಯನ್ನು ಫಿರ್ಯಾದಿ ನಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಸಾಫು ಬರೆಸಿ ಇದ್ದಾನೆ. ಆ ದ್ದರಿಂದ ಆಪಸ್ ಪಂಚಾಯಿತರ ಫೈಸಲನ್ನೇ ಕಾಯಂ ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇವೆ.

ತಾರೀಖು 4ನೇ ಮಾಹೇ ಮೇ ಸನ್ 1864ನೇ ಇ |
ಸವಿ ದರ್ಜಾಗಾ ಬೆಂಗಳೂರು.

ಹೊಸ ಕೋಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿಗೆ.

ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಡಿಶಂಬರ ತಾರೀಖು 5ರಲ್ಲಿ ಇದೇ ತಾಲ್ಲೂಕು ವಾಗಟದ ಹೋ ಬಳಿ ಪೈಕಿ ಕೋಡಿಹಳ್ಳೀಲಿ ಇರುವ ಲೋಹಾರದ ನ್ಯಾನಪ್ಪ ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬರದು ಕೊಂಡ ಅರ್ಜಿ.

ಸದರೀ ಕೋಡಿಹಳ್ಳೀ ಬಳಿಯ ಲಾಗಾಯತಿನಿಂದ ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಆಗಿ 6 ರೂಪಾ ಯಿ ಕಂದಾಯ ನಾನೇ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತೆತ್ತು ಕೊಂಡು ಇದ್ದ ಹೊಲವನ್ನು ಗುದಸ್ತೆ ಲಾಗಾಯತುನನ್ನ ಅಂಣನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಬಸಪ್ಪ ಪಾಪ ಇವರುಗಳು ನಾಹಕ್ಕು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಂಡು ಈ ಸಂವತ್ಸರ ಫಸಲ್ ಇಟ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಹೊಲಾ ಅವರಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಸಪ್ತಂಬರ ತಾರೀಖು 4ಲ್ಲ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಬಳಿ ಶೇಕದಾರ್ರವರಿಗೆ ಫೈಸಲ್ ಮಾಡಿಸಿ ಚಾಹೀರಾಡುವಂತೆ ಮುಲ್ಕಿ 76ನೇ ನಂಬರ ಇಂಡಾರ್ಸ್ ಹು ಕುಂ ಅಪ್ಪಣಿ ಅದ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಬಳಿ ಶೇಕದಾರ್ರ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವದರ ಒಳಗಾಗಿ ಪಾಪನೆಂಬು ವನು ಮರಮಾಚಿ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಂದ ಏನೋ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ವಳ ಪಟ್ಟು ನಮ್ಮಗಳನ್ನ ರೂಬರೂ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಹುಕುಂ ಸಾದರಾದ ಬಗ್ಗೆ ಸದರೀ ಹೊಲ ಅವಲ್ ಫಿರ್ಯಾದಿಯಾದ ನನಿಗೆ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಹುಕುಂ ಆಗ ಬೇಕೆಂದು ಹೋಬಳಿ ಶೇಕ ದಾರ್ರ ಬಿನ್ನವತ್ತಲೆ ಗುಜರಾಯಿಸಿ ನಮ್ಮಗಳನ್ನ ರೂಬರೂ ಕಳುಹಿಸಿದಕ್ಕೆಯ ತಕ್ಷಣದ ವರಿ ಗೂ ನನ್ನ ಹೊಲ ನನ್ನ ಸುಫರ್ದ ಮಾಡುವಂತೆ ಹುಕುಂ ಅಪ್ಪಣಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನಾನು

ರೂಬರೂ ಬಂದು ಪೇಷ್ವಾರ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಬಬು ಕುರಿತು ಅಗಟಂಬರು ತಾರೀಕು ೭೫ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಾಗ್ಯೂ ಸಾಪ ಹುಕುಂ ಕೊಡದೆ ಪೇಷ್ವಾರ್ನು ಗುಮಾಸ್ತರು ಸಹ ಅವರ ಕಡೆ ಏನೋ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳ ಪಟ್ಟು ಸದರೀ ಹೊಲ ನನಿಗೆ ಕೊಡಿಸ ತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಗಳ ಸುಫರ್ದು ಮಾಡುವಂತೆ ಹುಕುಂ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ರೂಬರೂ ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟರು. ಇದರಿಂದಲೇ ಪೇಷ್ವಾರ್ನವರು ಗುಮಾಸ್ತೆಯವರು ಸಹ ಅವರಗಳ ತರ್ಫ ಆಗಿ ಇರುತ್ತಾರೆಂದು ಖಾವಂದರಿಗೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪೇಷ್ವಾರ್ನವರು ಸದರೀ ಜನಗಳಿಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಇರುವದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತರವೇನಂದರೆ, ಇವರುಗಳ ಮನವಾರ್ತಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹಾಜರು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ತಮಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವಂಥಾ ಕಬ್ಬಿಣ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಇರುವದು 1. ರೂಬರೂಬ ಹೊಲ ಅವರದೇ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿ ಇರುವದೇ ಇವರುಗಳ ಮೇಲಿ ತುಂಬಾ ಪಕ್ಷಪಾತವೆಂದು ಹೇಳ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತೆ. ಶಿವಾಯಿ ನಾನು 10—12 ಸಂವತ್ಸರದ ಲಾಗಾಯತು ಅನುಭವಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಅವರುಗಳು ಗುದಸ್ತೆ ಲಾಗಾಯತು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಂಡು ನಾಹಕ್ಕು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹೊಲ ನನ್ನ ಸುಫರ್ದಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಹುಕುಂ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಹರಕತ್ತು ಉಂಟಾಗಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ತಹಲ್ ವರಿಗೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಕಂದಾಯ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಇಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರಗಳಿಗೆ ಹೊಲಾ ಬಿಡ ಬೇಕನ್ನು ವದು ಕಾಯಿದೆಗೆ ವಿರೋಧ. ಹುಕುಂನಾಮೆ ಕಾಯಿದೆಯೇ ಬುಕ್ಕುದಾರನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಚೇರಿಗೆ ಹಾಜರಾಗಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೈಸಿಯತು ವಗೈರಿ ಕೊಟ್ಟ ಹೊರ್ತು ಮತ್ಯಾವ ಸಬಬುಗಳಿಂದ ಈ ಜಮೀನನ್ನೂ ಮತ್ಯಾರ ಸುಫರ್ದು ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಟ್ಟು ಇರುತ್ತೆ. ಹೀಗೆ ಇರುವಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ನನ್ನ ಹೊಲ ಕೀಳಿಸಿ ಅವರಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡಿಸ ಬೇಕೆಂದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಯತ್ನವೇನು? ನಾನು ಹೊಲ ಸದರೀಯವರಿಗೆ ನಾಹಕ್ಕು ಬಿಡ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಸಬಬಿನಿಂದಲೂ ನಿಮಿತ್ತವಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆಲ್ಲಾ ಖಾವಂದರು ರೂಬರೂ ಪರಾಂಬರಿಸಿ ನನ್ನ ಹೊಲ ನನ್ನ ಸುಫರ್ದಿಗೆ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಹೋಬಳಿ ಶೇಕದಾರಿಗೆ ಹುಕುಂ ಅಪ್ಪಣೆ ಆಗ ಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಕುಂ ಅಪ್ಪಣೆ ಆದರೆ ಸರಿ, ಹಾಗೆ ಆಗದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಈ ಅರ್ಜಿ ಮೇಲೆ ಇಂಡಾರ್ನ ಅಪ್ಪಣೆ ಆದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹಾಲ್‌ಹವಾಲ್ ದಿಸ್ತಿ ಕ್ವು ಹುಜೂರಿಗೆ ಜಾಹೀರಾತ್ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಖಾವಂದರು ಪರಾಂಬರಿಸಿ ನನ್ನ ಮನವಿ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತಂದು ನನ್ನ ಹೊಲ ನನ್ನ ಸುಫರ್ದು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹೊಸ ಕೋಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿಗೆ.

ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಸಪ್ಟಂಬರ ತಾರೀಖು 13ರಲ್ಲು ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿ ಪಂಚಾಳದ ನ್ಯಾನಪ್ಪನ ದತ್ತು ಮಗ ಪಾಪಣನು ಬರದು ಕೊಂಡ ಅರ್ಜಿ ಏನಂದರೆ;

ನನ್ನ ದತ್ತು ತಂದೆಯಾದ ನ್ಯಾನಪ್ಪನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಫಿರಾದ ಮಾಡಿ ವಾಗಟದ ಹೋಬಳಿ ಶೇಕದಾರಿಗೆ ಹುಕುಂ ತಂದು ಕೊಟ್ಟು ಶೇಕದಾರ್ನು ದರ್ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಫೈಸಲ್ ಮಾಡುವದರ ಒಳಗಾಗಿ ಸದರೀ ಶೇಕದಾರ್ನಲ್ಲಿ ಆಪಸು ಪಂಚಾಯಿತರಲ್ಲಿ ಫೈಸಲು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡು ಸದರೀ ಶೇಕದಾರ್ನ ರೂಬರೂಬ ಆಪಸ ಪಂಚಾಯಿತರಲ್ಲಿ ಫೈಸಲ್ ಮಾಡಿ

ಕೊಂಡು ಅವರಲ್ಲಿ ಕರಾರು ಬರದು ಕೊಟ್ಟು, ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿ ಬಳಿಯ ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಹೊಲದ ಪಟ್ಟಿ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅದರ ಕಂದಾಯ ನನ್ನಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಮೂದು ಇರುವ ರೀತ್ಯಾ, ಗುದಸ್ತೆ ಕಂದಾಯವನ್ನೂ ಮತ್ತೂ ಗುಜಸ್ತೆಗೆ ಹಿಂದೆ 4—5 ವರ್ಷದ ಕಂದಾಯವನ್ನೂ ನಾನೇ ಕಟ್ಟಿ ಈ ವರೆಗೆ ನನಗೆ 5—6 ವರ್ಷ ಅನುಭವ ಇರುವದರಿಂದ ಶೇಕದಾರ್ರು ಗುಜಸ್ತೆಲಿ ಆಪಸು ಪಂಚಾಯಿತರಿಂದ ಘೈಸಲು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಸದರೀ ಶೇಕದಾರ್ರು ಸದರೀ ನನ್ನ ತಂದೆ ನ್ಯಾನಪ್ಪನೂ ಜನಗಳ ಬೋಧನೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಬಹಳ ಇಚ್ಛಾ ಕೊಡುವದರಿಂದಲೂ, ನನ್ನ ಹೊಲದ ಮಹಸೂಲು ನಾನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಹರಕತ್ತು ಮಾಡಿ ತಂಟೆ ಕೊಡುವದರಿಂದಲೂ ನಾನು ಹಾಲಿ ದರ್ಯಾಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಪಸು ಪಂಚಾಯಿತರಿಂದ ಘೈಸಲು ಮಾಡಿ ಇರುವ ಕರಾರು ನಕಲು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಹಾಜರು ಮಾಡಿ ಇರುವದರಲ್ಲಿ ನಮೂದು ಇರುವ ರೀತ್ಯಾ ನನ್ನ ಹೊಲದ ತಂಟೆಗೆ ಬಾರದಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಆಗ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದರಬಂದಿಗೆ ಹಜರತ ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಅರ್ಜಿದಾಸ್ತು, ಫಿದವಿ ಶೇಷಗಿರಿರಾವು, ಮಾಮಲೆದಾರ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೊಸಕೋಟೆ, ಅದಾ ಬ ಬಂದಿಗೆ ಮಾರೂಜಿ ಆಂಕಿ, ಇಂದ 10ನೇ ಮಾಹೆ ಡಿಸಂಬರ ಸನ್ 1864ನೇ ಇಸವಿ ವರೆಗೆ ಕಸ ಬಾ ಮಜ್ದೂರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರು ಇದ್ದೇನೆ. ಹಜರತು ಸಲಾಮತು. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಜ್ದೂರ ವಾಗಟದ ಹೋಬಳಿ ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿಲಿ ಇರುವ ವಾಚರ ನ್ಯಾನಪ್ಪನೆಂಬವನು ತನ್ನ ಅಂಣನ ಮಕ್ಕಳು ಬಸವಾ ಪಾಪ ಇವರುಗಳು ತನ್ನ ಲೋಹ ಕಸಬಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಗ್ರಾಮಕುಳಗಳಿಂದ ಮ್ಯಾರೆರಾಗಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದಾರೆ, ಅದು ಕೊಡಿಸ ಬೇಕು, ಇದಲ್ಲದೆ ಸದರೀಯವರು ಇರ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಸ್ಸೆ ಕೊಡಿಸ ಬೇಕು, ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಆ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿ ಇರ ತಕ್ಕ ಕಂದಾಯದ ಹೊಲದ ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಗುಜಸ್ತೆ ಬಾಬ ತು 113 ಕೊಡಿಸ ಬೇಕು, ಮಜ್ದೂರಿಗೂ ಫಸಲು ಕೊಡಿಸ ಬೇಕು, ಎಂಬದಾಗಿ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿದ ಸಂಗತೀಲಿ, ಈ ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಸಮ್ಮುಧ ಪಟ್ಟ ಜನಗಳನ್ನ ಕರಿಸಿ ಕೇಳುವಲ್ಲಿ ಬಸವನೆಂಬವನು ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಅಂಣನ ಮಗನಾಗ ಬೇಕೆಂತಲೂ, ಫಿರ್ಯಾದಿಗೂ ತನಿಗೂ ಸಾಬಳು ಹಿಸ್ಸೆ ಹರದು ಹೋಗಿ ಇದೆ, ಫಿರ್ಯಾದಿ ಲೋಹಾರಿ ಕಸಬಿನ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತಾನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿಲ್ಲ, ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ತನ್ನ ತಮ್ಮ ಪಾಪ ಎಂಬವನ್ನ ದತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಇದೆ, ಅವರವರ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳ ವಿವಾದಕ್ಕೂ ತನಿಗೂ ನಿಮಿತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಕೈಫಿಯತು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆ. ಪಾಪನ್ನ ಕೇಳುವಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೇರಿಗೆ ತನ್ನ ದತ್ತು ತಂದೆಯಾದ ಫಿರ್ಯಾದಿ ನ್ಯಾನಪ್ಪ ಗುಜಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಶೇಕದಾರನಿಗೆ ಇಂಡಾರ್ಸ್ ಬಂದು ಇತ್ತು, ಆದ್ದರಿಂದ ಶೇಕದಾರ್ರು ಆಪಸ ಪಂಚಾಯತರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ 24ರಲ್ಲು ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿ ವಗೈರಿ ಗ್ರಾಮಸ್ತರು ಪಂಚಾಯತಿ ಮಾಡಿ ತನಿಗೂ ತನ್ನ ದತ್ತು ತಂದೆಗೂ ಫೈಸಲ್ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ, ಆ ಫೈಸಲಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಫಿರ್ಯಾದಿ ರುಜು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆ, ಪಂಚಾಯತರ ಮೊಖ್ತಾ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಬರದು ಕೊಟ್ಟ ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಇರ ತಕ್ಕದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಡೆ 2 ಅಂಕಣ ಮನೆ ಕೊಡುವ ಹಾಗೂ,

ಕೆಲವು ತೆಗೆಗೆ ವಗೈರೆಯೂ ಚೆನ್ನಾಗರ ಗ್ರಾಮದ ಲೋಹಾರ ನವಕರಿ ನ್ಯಾನಪ್ಪ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿಯೂ, ಬಿಗನಹಳ್ಳಿ ಲೋಹಾರಿ ನವಕರಿ ಪಾಪನಿಗೂ ನ್ಯಾನಪ್ಪನ ಹೆಸರಿನ ಪಟ್ಟಿ ಬಮಾನು ಪಾಪನಿಗೂ ಈ ಮೇರಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಆಗಿ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಭವಿಸ ಬೇಕೆಂದು ನಮೂದು ಇರುವದರಿಂದ ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಹೊಲದ ಮಹಸೂಲು ಕೊಡ ತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲ, ಕರಾರು ಪ್ರಕಾರ ಹೊಲಾ ನನಿಗೇನೇ ಇರ ಬೇಕು, ತಾನು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ, ಎಂಬದಾಗಿ ವಗೈರೆ ಕೈಪಿಂತು ಬರೆಸಿ ಇದ್ದಾನೆ. ಕರಾರು ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಕಾಯಲ್ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅವನು ತಾನು ಬರೆದು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಕರಾರು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಆ ಪಂಚಾಯತರಿಂದ ದೃಢ ಪಟ್ಟರೆ ಕಬೂಲ್ ಪಡುವದಾಗಿ ಕೈಪಿಂತು ಬರೆಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಾಡಿ ಫೈಸಲ್ ಮಾಡಿದವರನ್ನೂ ಕಾಗದ ಬರೆದವರನ್ನೂ ಕರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸದರೀ ಕರಾರಿನಂತೆ ಉಭಯತ್ರರು ನಡಿಯುವದಾಗಿ ಕಬೂಲ್ ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಕರಾರ ಬರೆದು ಅದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾನಪ್ಪ ರುಜು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಲ್ ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ಇರ ತಕ್ಕ ರುಜುಗಳು ತಮ್ಮಗಳದು ಹೌದು ಎಂಬದಾಗಿ ವಗೈರೆ ಕೈಪಿಂತು ಬರೆಸಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಮಲ್ ಯಾವತ್ತೂ ಪುನಃ ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಕಾಯಲ್ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಈ ಪಂಚಾಯತರ ಮಾತು ತನಿಗೆ ನಿಮಿತ್ತವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೈಪಿಂತು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆ. ಇವನ ದತ್ತು ಮಗ ಪಾಪನು ಹೊಲ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ, ಕರಾರು ಪ್ರಕಾರ ನಡಿಯುವದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ನ್ಯಾನಪ್ಪ ಕರಾರು ಪ್ರಕಾರ ನಡಿಯದೆ ಸದರೀ ಕೋಡಿತಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಇರ ತಕ್ಕ ತನ್ನ ದತ್ತು ಮಗನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹೊಲವನ್ನು ಪುನಃ ತನಿಗೇನೇ ಕೊಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಫಿರ್ಯಾದಿ ಮಾಡಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ನೋಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕರಾರಿನ ನಕಲು ಕೈಪಿಂತು ಫಿರ್ಯಾದಿ ಆರ್ಜಿ ವಗೈರೆ ಸಹ ಘೇರಿಸ್ತು ನಿಶೀ ಆರ್ಜೀಲಿ ಇಟ್ಟು ಜನಾಬಿಗೆ ರವಾನೆ ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಫಿರ್ಯಾದಿಗೂ ದತ್ತು ಮಗನಾದ ಪಾಪನಿಗೂ ಬೇಬನಾವು ಸಬಬು ಈ ಮೇರಿಗೆ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿದ್ದಾನಾದ್ದರಿಂದ ಇದು ಯಾವತ್ತು ಮುಲಾ ಹಿಜಾ ಫರ್ಮಾಯಿಸಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ನಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೂ ಸಾದರಾದ ರೀತ್ಯಾ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಚೌನ್ ಇನ್ ಚಾರ್ಜ್ ಫಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್

ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಕಚೇರಿಯಿಂದ.

ಹೊಸ ಕೋಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಮೀಲರಿಗೆ ಹುಕುಂ, ಅದಾಗಿ.

ವಾದಿ.

ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳು.

ವಾಜರ ನ್ಯಾನಪ್ಪ.

1ನೇ ಬಸಪ್ಪ.

2ನೇ ಪಾಪ.

ಫಿರ್ಯಾದಿಯು ತನ್ನ ಅಂಣನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಹೊಲ ಅದರ ಗತ ಫಲ ಸಹ ಬರ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ದಾವಾ ಮಾಡುವದಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಹಿನ್ನೆಗೆ ಬಂದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಲೋಹಾರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡದ ಹಾಗೆ ಹರಕತ್ತು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಸಹ ಅಪೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳಾದ ಇಬ್ಬರ ಪೈಕಿ 1ನೇ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಫಿರಾಖದಿಯ ಹೊಲ ತನ್ನ ತಮ್ಮನಾಗಿ ಯೂ, ಫಿರಾಖದಿಯ ದತ್ತು ಮಗಾಗಿಯೂ ಇರುವ 2ನೇ ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಆಧೀನದಲ್ಲಿ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದು ತನ್ನ ಸುಫದಿನಲ್ಲಿರುವದಾಗಿ 2ನೇ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ದತ್ತು ತಂದೆಯಾದ ಫಿರಾಖದಿಗೂ ತನಿಗೂ ಇದ್ದ ವಿವಾದ ಆಫಸು ಪಂಚಾಯಿತರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಫೈಸಲಾದಾಗ ಸದರೀ ಹೊಲವನ್ನು ತನಗೆ ಫಿರಾಖದಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇವನ ಹೇಳಿಕೆ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ 24ನೇ ಮರಕೂಮಿನಲ್ಲಿ ಫಿರಾಖದಿ ಬರದು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ದಸ್ತಾವೇಜಿನಿಂದಲೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಹಾಕಿ ಇರುವ ಆ ಪಸು ಪಂಚಾಯಿತರ ಗವಾಹಿಯಿಂದಲೂ ರುಜುವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ತನ್ನ ಕರಾರು ಪ್ರಕಾರ ಫಿರಾಖದಿ ನಡಿಯ ಬೇಕು. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಫಿರಾಖದಿ ಮಾಡಿ ಇರುವ ದಾವೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಇವನ ಹಿನ್ನೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಇವ ಲೋಹಾರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡ ಕೂಡದೆಂದು ಹುಕುಂ ಮಾಡಿ ಇದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಪ್ಟಿ ಕ್ಲಬ್ ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು

ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಅಪ್ಪಿಲ್ ಫಿರಾಖದಿ.

ಹೊಸ ಕೋಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ನಾಗಟದ ಹೋಬಳಿ
ಪೈಕಿ ಕೋಡಿವಳ್ಳೀಲಿ ಇರುವ ವಾಜರ ನ್ಯಾಸಪ್ಪ.

ಅಪ್ಪಿಲ್ ಪ್ರತಿವಾದಿ.

ಸದರೀ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ 1ನೇ ಬಸವ.
2ನೇ ಪಾಪ.

ಸನ್ 1864ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ್ ತಾರೀಖು 26ರಲ್ಲಿ ಈ ನಂಬರ ಫಿರಾಖದಿಯೂ ಚಾಹಿ ರಾಡುವ ಅಪ್ಪಿಲ್ ಅರ್ಜಿ ಏನಂದರೆ:

ಸುಮಾರು 20—30 ವರುಷದ ಲಾಗಾಯತು ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಪಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಾನು ಅನು ಭವಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದ ಹೊಲ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳು ಗುದಸ್ತೇಲಿ ವಾರಕ್ಕೆ ಫಸಲ್ ಇಟ್ಟಿದ್ದು ನನಗೆ ವಾರವು ಕೊಡದೆ, ಗುದಸ್ತೇ ಫಸಲ್ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳು ನಾ ಹಕ್ಕು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಂಡ ಸುಬು ಗುದಸ್ತೇ ಗತ ಫಲದ ಮೊಬಲ್ಲಗು 6 ಖಂಡಿ ರಾಗಿ, ನನ್ನ ಹಿನ್ನೆಗೆ ಬಂದು ಇರುವ ಚಿನ್ನಾನ್ನಗರ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಲೋಹಾರಿ ಮೇರೆ ಬಾಬತು ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳು ವಸೂಲ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇರುವಂಥಾದ್ದು 1|| ಖಂಡಿ, ಸದರೀ ಹೊಲವೂ ಸಹ ಬರ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೊಸ ಕೋಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಮಿಲ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ 63ನೇ ಇಸವಿ ಸಪ್ಟಂಬರಲ್ಲಿ ಫಿರಾಖದು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಆ ಮಿಲರು ಪೂರಾ ದರಾಖ್ತಿ ಮಾಡದೆ, ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ಕಡೆ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ವೊಳ ಪಟ್ಟ ಕಾರಣ ಅವರಿಂದ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ ಹೊಂದಿ, ಟವನ್ ಇನ್ ಚಾರ್ಜ್ ಫಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್ ನೇಟಿವ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಕಚೇರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಗುಜರಾಯಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಇನ್ ಚಾರ್ಜ್ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಅ ಸಲ್ ಕಟ್ಟಿನ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳು ಪೂರಾ ತನಬಿಗೆ ತಾರದೆಯೂ, ಸನ್ 1860ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಡಾ ಬಸ್ ಸಾಹೇಬರವರು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ವಟ್ಟು ಹುಕುಂನಂತೆ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ತಂದವರಾಗದೆಯೂ, ಯಾವದೋ ಒಂದು ಸನ್ 63ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ 24ನೇ ಮರಕುಂನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ಹೆಸರಿಗೆ ನಾನು ಕರಾರು ಬರದು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಹಾಗೂ, ಆ ಕರಾರಿನ ಮೇರೆಗೆ ನಡಿಯ ಬೇಕೆಂತ

ಐಜನ್ ಡಾಬಸ್ ಸಾಹೇಬರವರು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಹುಕುಮಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿಯೂ, ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿಯೂ, ಅನ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿಯೂ, ಧರ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅಪಯಸನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ, ಸನ್ ಮಜ್ಹೂರು ಜನವರಿ 28ನೇ ಮರಕುಂನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಹುಕುಂ ನನಿಗೆ ಅಪಮೃತವಾಗಿ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಜಾಹಿರಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ.

ಐಜನ್ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ಹೆಸರಿಗೆ ಸನ್ 63ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ 24ನೇ ಮರಕುಂನಲ್ಲಿ ನಾನು ಕರಾರು ಬರದು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಹಾಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಅದನ್ನೇ ನೆರವೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಅಂಥಾ ಕರಾರನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬರದು ಕೊಟ್ಟವನೇ ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ವ್ಯಾಳಿ ವಾಸ್ತವ್ಯವಿದ್ದರೆ ನಂನಿಂದ ಕಾಯಿದೆ ಶಿರಾಜೀನಾಮೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ದಾಖಲ್ ಮಾಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾದ ಕೈಸಿಯತು ವಗೈರೆ ಮಾಡಿಸಿ ಸದರೀ ದಸ್ತಾವೇಜಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವರಗಳ ಹೆಸರಿಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಹರಕತ್ತು ಇರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನು ನನಗೆ ಅಕ್ಷರ ಬರವಣಿಗೆಯೂ ಬಾರದು, ಮತ್ತು ದಸ್ತಾವೇಜು ನಾನು ಬರದು ಕೊಟ್ಟವನೂ ಅಲ್ಲ, ಅಂಥಾ ದಸ್ತಾವೇಜಿಗೆ ನನ್ನ ಲೋಹಾರಿಕೇ ಕಸಬಿನ ರುಜು ಹಾಕಿದವನೂ ಅಲ್ಲ. ಬರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಅರಿಯದವನೆಂದೂ ಮಾತಿನ ವಾಸಿ ಅರಿಯದವನೆಂದೂ ತಿಳಿದು ನನಗೆ ಅದಾವತ್ತುದಾರರಾಗಿ ಇರುವಂತಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಎಂತಲೂ, ಸಾಕ್ಷಿಗಳೆಂತಲೂ ಶೇರಿಸಿ, ಕಲ್ಪನೆ ಕರಾರು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ದುರ್ವಿವಾದ ಮಾಡಿದ್ದೂ ವಾಸ್ತವ್ಯವೆನ್ನುವದೂ ಅಲ್ಲವೆನ್ನುವದೂ ಸಹ ಅದನ್ನು ಪರಾಂ ಬರಿಸಿದ್ದು ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಜೀವಂತನಾಗಿ ಇರುವಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಇರುವಂಥಾ ಹೊಲ ಇತರರಿಗೆ ಬಿಡ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಯೆ ನನಗೇನೂ ಅಪ್ರಾಜ್ಞತೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ಸದರೀ ಹೊಲವನ್ನು ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ವಶಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ನಿಶ್ಚಯವಿದ್ದರೆ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ 20—30 ಸಂವತ್ಸರ ಲಾಗಾಯಿತು ಈಚೆಗೆ ಗುದಸ್ತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಲಿ ಸಂವತ್ಸರ ದಿಶಂಬರ ಮಾಹೆ ಲಾಗಾಯಿತು ಗತ ಜನವರಿ ಮಾಹೆ ವರಿಗೂ 2 ರೂಪಾಯಿ ಕಂದಾಯ ಸನ್ನಿಂದಲೇ ಸಂದು ತಹಲ್ ಹೊಲದ ಹಕ್ಕುದಾರಿಕೇ ಪಟ್ಟಿದಾರನಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳಿಂದ ಆ ಗ್ರಾಮದ ಶಾನಭೋಗ ಶೀನಸ್ಪ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ವೊಳ ಪಟ್ಟು 2 ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಇದ್ದ ಸಬು, ಆ ಹೊಲಳಿ ಶೇಕದಾರ್ರು ಸದರೀ ಶಾನಭೋಗನ್ನ ಕೈಸಿಯತು ಕೇಳುವಲ್ಲಿ, ಪಟ್ಟಿದಾರನಿಂದ ವಸೂಲ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡದ್ದು ವಾಜಬಿ ಎಂತಲೂ, ಪ್ರತಿವಾದಿಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಇರುವ ತಕ್ಕೀರು ನನ್ನದೆಂದೂ ಸಾಫ್ ಕೈಸಿಯತು ಕೊಟ್ಟು ಇರುತ್ತಾನೆ. ನಿಜವಾದ ನನ್ನ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಶೆಯೂ, ಅನಾನುಭವವೂ ಸದರೀ ಹೊಲ ಶಿವಾಯಿ ನನಗೆ ಇನ್ನೇನೂ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವದೂ ತಿಳಿದು, ಸದರೀ ಕಲ್ಪನೆ ದಸ್ತಾವೇಜು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮುಣಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, 60ನೇ ಇಸವೀಲಿ ಪಟ್ಟಿದಾರನೇ ಮೊಖ್ತಾರನೆಂದೂ, ಇವನ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಮತ್ಯಾವನಿಗೂ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಡ ತಕ್ಕದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅಸಲ್ ಪಟ್ಟಿದಾರನ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೈಸಿಯತ್ ಶಿವಾಯಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಆಗಲಿ, ತಮ್ಮ ಕೇವಲ ಬಾಧ್ಯವೈ ಉಳ್ಳವನಿಗೆ ಆಗಲಿ ಕಾಗದಗಳು ನಡದು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ರದ್ದು ಪಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ವಗೈರೆ ಪಟ್ಟು ಹುಕುಂ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಮೀನರಲ್ಲಿ ಸದರೀ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳಿಗೆ ಕಾಗದ ನಾನು ಬರದು ಕೊಟ್ಟವನೇ ಅಲ್ಲವೆಂದೂ ನಾನು ಜೀವಂತನಾಗಿ ಇರುವ ವರಿಗೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಡ ತಕ್ಕವನಲ್ಲವೆಂದೂ ಸಾಫ ಕೈಸಿಯತು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಅಂತಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪೂರಾ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡದೆ, ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳು ದ್ರವ್ಯವಂತರಾದ ಕಾರಣ, ಅವರಗಳ ಕಡೆ ಪಕ್ಷಪಾತಾ ಮಹಿಸಿ, ಕಲ್ಪನೆ ದಸ್ತಾ

ವೇಳನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಿಸದೆ ಶುದ್ಧ ಆಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಲ್ಪನೆ ಕರಾರಿನಂತೆ ನಡಿಯ ಬೇಕೆಂದು ಟ ವನ್ ಇನ್ ಚಾರ್ಜಿನವರು ಕೊಟ್ಟ ಹುಕುಂ ಅನ್ಯಾಯವಾದ್ದರಿಂದ ಖಾವಂದರ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ರೋ ಷನ್ ಮಾಡಿ ಇರುತ್ತೇನೆ, ಯೋಚಿಸಿ ಬೇಕು.

ನನ್ನಂತೆ ಪಟ್ಟಿದಾರರಾಗಿ ಇರುವಂಥವರು ಈ ಶೀಮೇಲಿ ಅನೇಕರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಪಟ್ಟಿ ದಾರರ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇತರರಿಗೆ ಬಲೋದ್ಧಂದಿಯಿಂದ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಡುವದಾದರೆ, ಅನೇಕ ಜನರು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವದಕ್ಕೂ ಇದರಂತೆ ಕಲ್ಪನೆ ದಸ್ತಾವೇಜು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ, ತಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅಪಯಶಸ್ಸು ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕೂ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರ ತಿವಾದಿಗಳು ಮಾಡಿದ ದುರ್ವಿವಾದವೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಇನ್ ಚಾರ್ಜ್ ಕೋರ್ಟಿನವ ರು ಕೊಟ್ಟ ಹುಕುಮು ಸಹ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಇರುತ್ತೆ. ಇದನ್ನ ದೀರ್ಘಕರವಾದ ಆಲೋಚನೆ ತಂದುಕೊ ಬೇಕು.

ಬದಸ್ಮೂರ ನನ್ನಂತೆ ಉಚಿತ ಆಗ್ರಹಾರದ ನಂಜುಂಡಯ್ಯನೆಂಬುವನು ಪಟ್ಟಿದಾರನಾಗಿ ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗಿ ಅನುಭವದಾರನಾಗಿ ಇರುವವನ ಹೊಲವನ್ನು ಬಚ್ಚನೆಂಬುವನು ತನಗೆ ಪ ಟ್ಟಿದಾರನು ಕಾಗದ ಬರದು ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ವ ಗೈರೆ ಮಾಡಿದ ವಿವಾದ ಕ್ರಿಮಿನಾಲಿನಲ್ಲಿ ದರ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ದಸ್ತಾವೇಜು ಧೃವ ಪಟ್ಟು ಇದ್ದು ನೂ, ಇಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ 60ನೇ ಇಸವೀಲಿ ಡಾಬಸ್ಸಾಹೇಬರು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ವಟ್ಟು ಹುಕುವಿನ ಈ ಚಿಗೆ ಕಾಗದ ಹುಟ್ಟಿ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಹೊಲವನ್ನು ಪಟ್ಟಿದಾರನಾದ ನಂಜು ಡೈಯಿಗೆ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಸದರೀ ಹುಕುಂ ಅನುಸರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕೋರ್ಟಾದ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯೇ ಸಾಫ್ ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದುನೂ, ನಾನು ಬರವಣಿಗೆ ಆರಿ ಯದವನೆಂದೂ ಬಾಯಿಮಾತು ಆರಿಯದವನೆಂದೂ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳು ಕೆಲವು ಜನಗಳನ್ನ ಶೇರಿ ಸಿ ಕೊಂಡು ನನ್ನ ಹೊಲವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ ಬದ್ಧ ಮಸೂತ್ತಿನ ಕಾಗದ ಹಾಜರಾಡಿದ್ದನ್ನು ಬದಸ್ಮೂರ ಕ್ರಮ ಪ್ರಕಾರ ರದ್ದು ಪಡಿಸದೆ, ಇನ್ ಚಾರ್ಜ್ ಕೋ ರ್ಟಿನವರು ಕಾಯಿದೆಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಹುಕುಂ ಎಂಥಾದ್ದೋ ಯೋಚಿಸಿ ಬೇಕು.

ಇದು ಶಿವಾಯಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ಇಬ್ಬರ ಪೈಕಿ 2ನೇ ಪ್ರತಿವಾದಿ ನನಿಗೆ ದತ್ತು ಮಗನಾಗಿ ಇರುತ್ತಾನೆಂದು ಆಪದ್ಧವನ್ನು ಬರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ 2ನೇ ಪ್ರತಿವಾದಿನ ನಾನು ದತ್ತು ತೆಗದು ಕೊಂಡವನಲ್ಲ. ಅವಲ್ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಇವನು ತಹಲ್ ವರಿಗೂ ಸಂಸ್ಕಷ್ಟದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹಾ ಗೆ ದತ್ತು ಮಗ ಆದದ್ದೇ ನಿಜವಾಗಿ ಇದ್ದರೆ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನವಂದಿಗೆನೇ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ನನ್ನ ಜೊಂದಿಗೆ ತಾನೇ ಬಾಧ್ಯನಾಗಿ ಇರುವದಕ್ಕೆ ಏನೇನೂ ಸಂದೇಹವಿರುವದಿ ಳ್ಲ. ಹಾಗೆ ನಾನು ದತ್ತು ತೆಗದು ಕೊಂಡದ್ದೇ ಆಪದ್ಧವಾಗಿ ಇದ್ದರೂ, 2ನೇ ಪ್ರತಿವಾದಿ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾನೇ ದತ್ತು ಮಗನೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆನೇ ಇನ್ ಚಾರ್ಜ್ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಷರಾ ಕಟ್ಟಿ ಕರಾರಿನಂತೆ ನಡಿಯ ಬೇಕೆಂದು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಹುಕುಂ ಶುದ್ಧ ಆಕ್ರಮ ಹವ್ಯದೋ ಅ ಲ್ಲವೋ ಖಾವಂದರೇ ಯೋಚಿಸಿ ಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅವಲ್ ಕಟ್ಟು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಹಾಜರು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಪರಾಂಬರಿಸಿ, ಡಾಬಸ್ಸಾಹೇಬರವರು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಹುಕು ಮಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಟಾನ್ ಇನ್ ಚಾರ್ಜ್ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹುಕುಂ ರದ್ದು ಪಡಿ ಸಿ ನನ್ನ ಫಲವೂ ಅದರ ಗುದ್ದೇ ಗತ ಫಲ ಅನಾಜುರಾಗಿ 6II, ಹಾಲಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಅನಾಜು ರಾಗಿ ಖಂಡಿ 7II, ಮ್ಯಾರೆ ಬಾಬತು ಗ್ರಾಮದ ರಾಗಿ 1II ಖಂಡಿ, ಸಹ ಬರ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊ

ಡುವಂತೆ ವ್ಯಾಪಾರ ತನಖೆಯಿಂದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಾಮಲೆದಾರರಿಗೆ ಸಾಫ್ತು ಹುಕ್ಕುಂ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಗರಿಬನ್ನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಕಚೇರಿ.

ಸನ್ 1864-65ನೇ ಇಸವಿ ರಿವಿನ್ಯು ಅಪ್ರಿಲ್ ನಂಬರು 68.

ಅಪ್ಪಿಲ್ ಫಿರ್ಯಾದಿ.

ಅಪ್ಪಿಲ್ ಪ್ರತಿವಾದಿ.

ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿ ವಾಜರ ನ್ಯಾನಪ್ಪ.

1ನೇ ಬಸವಾ.

2ನೇ ವಾಸ.

ಹೊಸ ಕೋಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿಯ
ಕಂದಾಯದ ತಕರಾರು ಮೊಕದ್ದಮೆ.

ಫಿರ್ಯಾದಿಯು ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ 4 ಕಲಮಿನ ದಾವೆ ತಂದು ಆ ಪೈಕಿ 3 ಕಲಮಿಗೆ ಅಲಾಹಿದಾ ವ್ಯವಹರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಆದು ಚಾತಾನ್ಯ ಹೆಸರಿಗೆ ಬುಕ್ಕು ಇರುವ 6—0—0 ಕಂದಾಯದ ಹೊಲವನ್ನ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳು ಗುದಸ್ತೆಯಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಇದ್ದಾರೆ, ಈ ವಂದು ಸಂಗತಿ ಮಾತ್ರ ಫೈಸಲ್ ಮಾಡಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಅವಲ್ ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ತನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ 2ನೇ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಪಾಪನು ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ದತ್ತಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ತಕರಾರು ಹೊಲ ಇವನ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಇದೆ, ನ್ಯಾನಪ್ಪನ ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ತಾನೇನೂ ಜವಾಬ ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

2ನೇ ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ತಕರಾರು ಹೊಲಾ ನಾನೇ ಅನುಭವಿಸ ಬೇಕೆಂದೂ ನನ್ನ ದತ್ತು ತಂದೆ ನ್ಯಾನಪ್ಪ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಆಪಸ ಪಂಚಾಯಿತರ ರೂಬರೂಬ 83ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ 24ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಕರಾರು ಬರದು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ ನನ್ನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥಾದನ್ನ ಬಿಡುವದಕ್ಕೆ ಸುಬಿಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆಮಾಲರು ಜಾಹೀರು ಮಾಡಿದ ಸನ್ ಮಜ್ಬೂರು 362ನೇ ನಂಬರು ಆರ್ಜಿ ಮುಫೂಫುಕಟ್ಟು ಸುದಾ ಫಸ್ತ್ ಕ್ಲಾಸ್ ನೇಟಿವ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಕಚೇರಿಗೆ ರಿಫರಾಗಿ ಇದ್ದದಕ್ಕೆ, ಅವರು ಕರಾರು ಪ್ರಕಾರ ಫಿರ್ಯಾದಿ ನಡಿಯ ಬೇಕೆಂದು ಫೈಸಲ್ ಮಾಡಿದರು.

ಇದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾನಪ್ಪ ಅಸಮತನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅಪ್ಪೀಲು ಮಾಡಿದ. ನಾವು ಕಟ್ಟು ತರಿಸಿ ಮುಲಾಹಿಜಾ ಫರ್ಮಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕರಾರಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಹೊಲ ತನಿಗೆ ಬರ ಬೇಕೆಂದು 2ನೇ ಪ್ರತಿವಾದಿ ವಿವಾದಿಸುತ್ತಾನೋ ಆ ಕರಾರಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ದತ್ತಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಇನ್ನಾರು ಮಾಡುತ್ತಾನಾದಾಗ್ಯೂ, ಪಂಚಾಯಿತರಾದ ಪಾಯಿದಿಗಳಿಂದ ಕರಾರು ಸ್ಥಿರ ಪಡುವದಾಗಿ ತಿಳಿ ಬರುತ್ತೆ.

ಆದರೆ ಕರಾರಿನ ರಾಜೀನಾಮೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವನ ದರಖಾಸ್ತ ತಿವಾಯಿ ಅಂತರಂಗದ ಸ್ತಾನೇಜು ಮಂಜೂರು ಆಗ ತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲ. ರಿಜಿಸ್ಟರು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಜಮೀನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡ ಕಸೂರಿ ಷಿಕಮಿದಾರನದೇ ಆಗುತ್ತೆ. ಅಂಥಾ ಜಮೀನ್ ಬುಕ್ಕುದಾರನ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಇಂಥಾ ತಕರಾರು ಫೈಸಲ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಲ್ ಡಾಬಸ್ಸಾಹೇಬರವರು ಇಸ್ತಿಹಾ

ರು ಸುದಾ 60ನೇ ಇಸವಿ ಸಪ್ಟಂಬರ್ ತಾರೀಖು 29ನೇ ಮರಕುಂ 114ನೇ ನಂಬರು ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟಿರುವದಕ್ಕೆ ಐಜನ್ ತಕರಾರು ವಿರೋಧವಾಗುತ್ತೆ. ಹಾಲಿ ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ಬುಕ್ಕು ದಾರನ ರಾಜೀನಾಮೆ ದರಖಾಸ್ತು ಸಹ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಿಯು ಬದಲಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದ ಕಾರಣ ತಕರಾರು ಪಡುವ ಹೊಲ ಬುಕ್ಕುದಾರನಾದ ಫಿರ್ಯಾದಿ ನ್ಯಾನಪ್ಪನಿಗೇನೇ ನಡಿಯ ತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಅಶಿಸ್ತಾಂಟ ಕಚೇರಿ ಫೈಸಲ್ ರದ್ದು ಮಾಡಿ ಇಥೆ, ತಾರೀಖು 27ನೇ ಮಾಹೆ ಜೂನ್ ಸನ್ 1864ನೇ ಇಸವಿ ದರಜಾಗಾ ಬೆಂಗಳೂರು.

FOUR CRIMINAL CASES.

ಹಜರತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು
ಸಾಹೇಬರವರ ಹುಜೂರು ಜನಾಬಿಗೆ.

ಅರ್ಜಿದಾಸ್ತು ಫಿದವಿ ಅರುಣಾಚಲ ಮೊದಲಿಯಾರ್, ಆಕ್ಟಿಂಗ್ ಅಮೀಲ್, ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೆಂ ಗಳೂರು, ಬಂದಗಿ ಮಾರೂಜ ಅಂಕಿ, ಛಂದ 31ನೇ ಮಾಹೆ ಜುಲಾಯಿ ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ವರಿಗೆ ಸರಕಾರದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹಾಜರು ಇದ್ದೇನೆ. ಹಜರತ್ ಸಲಾಮತು.

ವಕ್ಕಲಿಗರ ಯಾಲಕ್ಕಿ ಎಂಬವನು ಇದೇ ಜುಲೈ 25ನೇ ತಾರೀಖು ರಾತ್ರಿ ಕರಗಿನ ಪೇಟೀಲಿ ಭಂಡಿ ಎತ್ತು ಸಹ ಅಂಗಡೀ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇದ್ದು, ರಾತ್ರಿ ಸರಹೋತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಕಾಲು ಮಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಆಚೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ವ್ಯಾಳಿ, ಎತ್ತಿನ ಬಳೀ ಇಟ್ಟು ಇದ್ದ ತನ್ನ ಕಂಬಳಿಯ ನ್ನು ಕೈದಿ ಹನುಮನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದು ಕಂಡು ಕೂಗಿ ಕೊಂಡ ದ್ದಕ್ಕೆ, ಜವಾನರು ಬಂದು ಕೈದೀನ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಕಂಬಳೀನು ಸುದಾ ಹಾಜರು ಮಾಡಿ ಇರುವದರಿಂದ, ತನ್ನ ಕಂಬಳೀ ಕೊಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿದ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ದ ರ್ಯಾಪ್ತು ಮಾಡುವಲ್ಲು, ಕೈದಿ ಇನ್‌ಕಾರು ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ, ಸಾಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಸದರೀ ಮೇರೆಗೆ ಕೈ ದಿಯು ಕಂಬಳೀ ಯೆತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಸಂಗತಿ ರುಜುವಾದ ಕಾರಣ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪಂಚಾಯಿತರಿಂದ ಮಹಜರು ಮಾಡಿಸುವಲ್ಲಿ, ಫಿರ್ಯಾದಿ ಬಗ್ಗೆ IIIರೂಪಾಯಿ ಕಿಮ್ಮತಿ ನ ಕಂಬಳಿ ಚೋರಿಯಿಂದ ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದ ತಕ್ಕೀರು ಕೈದಿ ಹನುಮನ ಮೇಲೆ ಉಂಟಂತಾ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ದರ್ಯಾಪ್ತಿಯಾದ ಕೈಸಿಯತು ಕಟ್ಟು ಇದರ ಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿತ ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಕೈದೀನ ಕೈದಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಇದ್ದೇನೆ. ಪರಾಂಬರಿಸಿ ಹುಕುಂ ಅಪ್ಪಣೆ ಆದ ಮೇರೆಗೆ ಅಮಲ್‌ನಲ್ಲಿ ತರುತ್ತೇನೆ. ಹಜರತು ಸಲಾಮತು. ಈ ಕೈದಿಯು ಜುಜವೀ ಮಾ ಲು ಚೋರೀ ಮಾಡಿದವನಾದಾಗ್ಯೂ ಸಾಬಕು ಸಜಾ ಪಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯನಾದ್ದರಿಂದ ಜನಾಬಿ ನಿಂದಲೇ ಫೈಸಲಾಗ ಬೇಕಾಗಿ ಮಾರೂಜ ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ.

ಪಂಚಾಯಿತರ ಮಹಜರು.

ಈ ಮೊಕದ್ದಮಾ ಕೈಪಿಯತು ಯಾವತ್ತೂ ನೋಡುವಲ್ಲಿ, ಫಿರ್ಯಾದಿ ಯಾಲಕ್ಕೆ ಎಂಬ ವಸು ರಾತ್ರೆ ಸರಹೋತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಕಾಲು ಮಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಅಡೆಗೆ ಹೋದ ವೇಳೆ ಯಾವ ನೋ ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ಎತ್ತಿನ ಬಳಿ ಇಟ್ಟು ಇದ್ದ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋಗು ತ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದು ತಾನು ಕಂಡು ಕೂಗಿ ಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ, ಇಬ್ಬರು ಜವಾನರು ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಕಂಬಳಿ ಸಹ ಅವನನ್ನು ಚಾವಣಿಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಇದ್ದಾರೆ, ತ ನ್ನ ಕಂಬಳಿ ಕೊಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಫಿರ್ಯಾದಿ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಕೈದು ಹನುಮನು ತಾನು ಕಂಬಳಿ ಚೋರೀ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹೋದದ್ದು ಇಲ್ಲಾ, ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಭಂಡಿಯವರು ಕಂಬಳಿ ತೆ ಗದು ಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆಂದು ತನ್ನ ಹೊಡದು ಕೂಗಿ ಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ತಾನು ಓ ಡಿ ಹೋದದ್ದು ಉಂಟು ಎಂದುನ್ನೂ, ತಾನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿನ ಚೋರೀ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ 6 ತಿಂಗಳು ಬೇಡೀ ನಿಶೀ ಕೈದು ಸಜಾ ಅನುಭವಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆಂದುನ್ನೂ, ಬರಸಿ ಇದ್ದಾನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ 1ನೇ ಸಾಕ್ಷಿ ಪೋಲೀಸು ಜವಾನ ಹಂಚೆ ದೊಡ್ಡನಿಂದ ಆ ರಾತ್ರಿ ಯಾವನೋ ಕಂಬಳಿ ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆಂದು ಕೂಗಿ ಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ತಾನು ಹೋಗುವಲ್ಲಿ, ಈ ಕೈದಿ ಓಡಿ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದವನು ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಬಿಸಾಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಅಂಗಡೀ ಮ ಗ್ಗಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಅವನ್ನ ತಾನೂ 2ನೇ ಸಾಕ್ಷಿ ಜವಾನರ ಕಮೋಜಿ ಸಹ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಇರುವದಾಗಿ ರುಜುವಾಗಿ ಇರುವದಲ್ಲದೆ, ದಾಗಿನಾ ದೊರಕಿರುವ ಕಂಬಳಿ ಫಿರ್ಯಾದೀ ಎಂದು 3ನೇ ಸಾಕ್ಷಿ ಚಿಕ್ಕನೆಂಬನಿಂದ ರುಜುವಾಗಿ ಇರುವದರಿಂದಲೂ, ಕೈದಿಯು 6 ತಿಂಗಳು ಬೇಡೀ ನಿಶೀ ಕೈದು ಸಜಾ ಅನುಭವಿಸಿದ ಬದ್‌ಚಾಲು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ತೀಯ ಬ ರುವದರಿಂದಲೂ ಸಹ, ಫಿರ್ಯಾದಿ ಬಗ್ಗೆ IIIರೂಸಾಯಿ ಕಿಮ್ಮತ್ತಿನ ಕಂಬಳಿ ಚೋರೀಯಿಂದ ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದ ತಕ್ಕೀರು ಕೈದಿ ಹನುಮನ ಮೇಲೆ ಉಂಟು ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆಂದು ಬರಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಮಹಜರು ಸಹಿ. ತಾರೀಖು 30ನೇ ಮಾಹೆ ಜುಲೈ ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ.

ಹಜರತ ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು

ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಅರ್ಜಿದಾಸ್ತು ಫಿಧವಿ ಅರುಣಾಚಲ ಮೊದಲ್ಯಾರು, ಅಕ್ಟಿಂಗ್ ಮಾಮಲೇದಾರ, ತಾಲ್ಲೂ ಕು ಬೆಂಗಳೂರು, ಬಂದಗಿ ಮಾರೂಜ ಆಂಕಿ, ಛಂದ 14ನೇ ಮಾಹೆ ಜೂನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ವರಿಗೆ ಸರಕಾರದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹಾಜರು ಇದ್ದೇನೆ. ಹಜರತು ಸಲಾಮತು. ಜನಾಬಿನಿಂದ ಸಾದ ರಾದ ಮಾಹೆ ಮಜಕೂರು 13ನೇ ಮರಕುಂ ಮೇಜಸ್ಟ್ರೇಟ 45ನೇ ನಂಬರು ಹುಕುಂ ಮೇರೆಗೆ ವೆಂಕಟಸಾಮಿ ಎಂಬ ಕಲಾಸಿಯವನ ಮೇಲೆ ನಮೂದಾದ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಮುನಿಸಾಮಿಯು ಕೆಟ್ಟ ದಿನಸು ವಿಶ್ವವಾದ ಹುಣಸೇ ಹಣ್ಣು ತಿಂದ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೆ ಇಜಾ ಆದ ಮೊಕದ್ದಮೆ ದರ್ಯಾ ಫ್ತು ಪೂರೈಸಿ ಪಂಚಾಯಿತರಿಂದ ಮಹಜರು ಮಾಡಿಸುವಲ್ಲ, 1—2ನೇ ಕೈದಿಗಳ ಮೇಲೆ ತ ಕ್ಕೀರು ಸಾಬೀತಾಗುವಾಗ 4ನೇ ಕೈದಿ ರಾಮಪ್ರಸಾದ ಪುರುಷಬಂಗಾಳಿಯಂಬವನ ಮೇಲೆ ಈ ಮೊಕದ್ದಮೇಲಿ ತಕ್ಕೀರು ಸಾಬೀತಾಗುತ್ತದೆಂದುನ್ನೂ 3ನೇ ಕೈದಿ ಕಲಾಸಿ ವೆಂಕಟಸಾಮಿ ಮೇಲೆ ಪಾಮಾಲಾತ ತಕ್ಕೀರು ಸಾಬೀತಾಗುತ್ತದೆಂದುನ್ನೂ ಅಭಿಸ್ತ್ರಾಯ ಕೊಟ್ಟು ಇರುವದು ಸಮ

ನಾಗಿ ಇದೆ. 3ನೇ ಕೈದಿ ವೆಂಕಟಸಾಮಿ 4ನೇ ರಾಮಪ್ರಸಾದ ಪುರುಷಬಂಗಾಳಿ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಷುರು ದರ್ಯಾಫ್ತು ಲಾಗಾಯಿತು ಆಪರಾಧಿಗಳೆಂದು ನಮೂದಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಕ್ಷಿ ಹೆಡ್ಡಿಗೆ ಶೇರ ತಕ್ಕ 1—2ನೇ ಕೈದಿಗಳನ್ನು ಕೈದಿ ಹೆಡ್ಡಿಗೆ ಶೇರಿಸಿ ಇದೆ. ಆದರೆ ದರ್ಯಾಫ್ತು ಷುರುವಿನಿಂದ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೈದಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕಲಾಸಿ 3ನೇ ಕೈದಿನ 45ನೇ ನಂಬರು ಹುಕೂ ಮೇರೆಗೆ ಖುಲಾಸಾ ಮಾಡಿ, 4ನೇ ಕೈದಿನ ಕೈದಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಇದೆ. ದಾಗಿನಾ ಹುಣಸೇ ಹಣ್ಣು ವಗೈರೆ ಅವಾನತತ್ತು ಇಡಿಸಿ ಇದೆ. ಹುಣಸೇ ಹಣ್ಣು ಪಂಚಾಯಿತರು ಆಜೆಮಾಯಿಸಿಯು ಮಾಡಿ ಇರುವದರಲ್ಲು ಶಂಖಸಾಷಾಣ ಮಿತ್ರವಿದ್ದದ್ದು ಉಂಟೆಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ.

ಪಂಚಾಯಿತರ ಮಹಜರು.

ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಯಾವತ್ತೂ ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಮುನಿಸಾಮಿಯು ಪ್ಯಾರೈಯ್ಯನಾದ 1ನೇ ಕೈದಿ ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ಹುಣಸೇ ಹಣ್ಣು ತಿಂದ ಬಗ್ಗೆ ಉಪದ್ರವಾದ ಹಾಗೂ, 3ನೇ ಕೈದಿ ಕಲಾಸಿ ವೆಂಕಟಸಾಮಿ ಸದರೀ ಪ್ಯಾರೈಯ್ಯನ ಮನೇ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕೂತಿದ್ದ ಜಗಲೀ ಬಳಿ ಹುಣಸೇ ಹಣ್ಣು ಬಿಲ್ಲಿ 1 ಬಿದ್ದಿದ್ದದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ, ವರದಪ್ಪ 1 ಬಿಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೇಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದದಾಗಿ ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಸದರೀ ಹಾಜರು ಮಾಡಿದ 2 ಹುಣಸೇ ಹಣ್ಣು ಬಿಲ್ಲಿ ಸಂಗತಿಯ ಕುರಿತು 3ನೇ ಕೈದಿ ವೆಂಕಟಸಾಮಿನ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ 2 ಬಿಲ್ಲಿ 4ನೇ ಕೈದಿ ಬಂಗಾಳೀ ಬಳಿ ಇದ್ದದ್ದು ನೋಡಿದ ಹಾಗೂ ವಗೈರೆ ನಮೂದಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ 1ನೇ ಕೈದಿ ಪ್ಯಾರೈಯ್ಯ ಹೇಳುವಂತೆ ಹುಣಸೇ ಹಣ್ಣು ಬಿಲ್ಲಿ ತಂದು ಹಾಕಿದ್ದಕ್ಕೆ 3ನೇ ಕೈದಿ ವೆಂಕಟಸಾಮಿ ಕಬೂಲು ಪಡುವದಿಲ್ಲ. 4ನೇ ಕೈದಿಯ ಮನೇ ಝಡತೀಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಶಂಖಸಾಷಾಣ ತಿಂದರೆ ಪ್ರಾಣಘಾತ ವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಂಟುವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿ ಬರುತ್ತೆ. 3ನೇ ಕೈದಿಗೂ 4ನೇ ಕೈದಿಗೂ ವಿಹಿತವೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತೆ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ. ಬಂಗಾಳೀ ಮನೆ ಝಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಷಾಣ ಶಿಕ್ಕಿ ಇರುವದರಿಂದಲೂ, ಇವನ ಕೈಲಿ ದಾಗಿನಾ ಹುಣಸೇ ಹಣ್ಣಿನ ಬಿಲ್ಲಿಗಳು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ 3ನೇ ಕೈದಿ ಹೇಳುವದರಿಂದಲೂ, ಇವನು 1—2ನೇ ಕೈದಿಗಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಬೂಲು ಪಡುವದರಿಂದಲೂ, ಸದರೀ 1—4ನೇ ಕೈದಿಗಳಿಗೆ ಗಡಿಗೇ ಸಂಗತೀಲಿ ವ್ಯವಹಾರವಾಗಿ ಇರುವ ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯ ಬರುವ ಕಾರಣ ಈ ಫಿರಿಯಾದಿಗೆ ಉಪದ್ರವಾದ್ದಕ್ಕೆ 3ನೇ ಕೈದಿ 4ನೇ ಕೈದಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕರ ತಂದ ಬಗ್ಗೆ ಆ 4ನೇ ಕೈದಿ ಬಂದು ವಾತಿ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯ ಬರುವದರಿಂದಲೂ, ಈ 3ನೇ ಕೈದಿ ಪತ್ತೇದಾರ ಷುರುವಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಇದ್ದ ಮಾತು ಹೇಳದೆ ಅನಂತರ 4ನೇ ಕೈದಿ ಕೈಲಿ ಹುಣಸೇ ಹಣ್ಣಿನ ಬಿಲ್ಲಿಗಳು 2 ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ನಮೂದು ಮಾಡುವದಿಂದಲೂ ಸಹ, 1ನೇ ಕೈದಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ 3ನೇ ಕೈದಿನ ಪಾಮಾಲು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಈ ಕೃತ್ಯ ನಡೆಸಿದ ತಕ್ಕೀರು 4ನೇ ಕೈದಿ ರಾಮಪ್ರಸಾದ ಪುರುಷಬಂಗಾಳೀ ಮೇಲೂ, ಇವನಿಗೆ ಪಾಮಾಲಾಗಿದ್ದ ತಕ್ಕೀರು 3ನೇ ಕೈದಿ ಕಲಾಸಿ ವೆಂಕಟಸಾಮಿಯ ಮೇಲೂ, ಸಾಬೀತಾಗಿ ತೋರುತ್ತೆ. 1ನೇ ಕೈದಿ ಪ್ಯಾರೈಯ್ಯ 2ನೇ ಕೈದಿ ವರದಪ್ಪ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಇದ್ದ ಸಂಗತಿ ಯಥಾರ್ಥ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಸದರೀ 1—2ನೇ ಕೈದಿಗಳ ಮೇಲೇನೂ ತಕ್ಕೀರು ತೋರುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬರಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಮಹಜರು ಸಹಿ.

ತಾರೀಖು 14ನೇ ಮಾಹೆ ಜೂನ್ ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ.

ಹುಸಕೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಮಿಲ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ.

1863ನೇ ಇಸವಿ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಾರೀಖು 18ಲ್ಲ ಉಸಮಾನ್‌ಖಾನ್ ಬರದು ಕೊಟ್ಟ ಫಿರ್ಯಾದು ಅರ್ಜಿ ಏನಂದರೆ:

ಗೋಮಂಗಲದ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿ ಹುಸಕೂರು ಮುನೆಗೌಡ ಈರಾರೆಡ್ಡಿ ವಗೈರೆ 4 ವರ ಹಾದ ಕಾವಲಿಗೆ ಪೈವಸ್ತಾ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಕುಷ್ಟಿ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ದರಖಾಸ್ತು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ 70 ವರಹಾದ ವರಿಗೂ ಕಂದಾಯ ಮೊಕರರಾಗಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕಿಫಾಯತಾಗಿರುತ್ತೆ. ಸದರೀ ಜಮೀನನ್ನು ನಾನು ಆಬಾದು ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ರೈತರನ್ನು ತಂದು 2000 ರೂಪಾಯಿ ಲಾ ಗುವಡು ಮುಟ್ಟಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ರೈತರಿಗೆ ತಕಾವಿ ವಗೈರೆ ಕೊಟ್ಟು 16 ಮನೆಗಳು ಕಟ್ಟಿಸಿ ದಿಗರು ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ರೈತರನ್ನು ತಂದು ಇಟ್ಟೆನು. ಏನಂಚ ರೈತರಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಭೂಮಿ ಆಬಾದಾಗಿ ಅದ ರಿಂದ ಸರಕಾರದ ಕಂದಾಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿ ನನ್ನ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇ ಕೆಂಬ ಇರಾದೆಯಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಒಂದು ತಗಾದೆಯೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂ ಡು ಇದ್ದೆನು.

ಹೀಗೆ ಆದ್ದಕ್ಕೆ ಸದರೀ ಕಾವಲದಾರ್ರೂ ಆಜೂಬಾಜೂ ಗ್ರಾಮದ ರೈತರು ವಗೈರೆಯ ದು ರಾಲೋಚನೆ ಪಟ್ಟು, ನನ್ನ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ರೈತರನ್ನು ಬೋಧನೆಯಿಂದ ಫರಾರಿ ಮಾಡಿಸಿ, ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಹಾಳು ಕೆಡವಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ನನಿಗೂ ಲುಕ್ಮಾನು ಸಂಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಬೇಜಿರಾಖು ಮಾಡಿಸಿ, ಪುನಃ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟು, ಅನಂತರ ಹೀನ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಸದರೀ ಜಮೀನನ್ನು ತಾವು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ದನ ಕರ ಗಳ ಮೇಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಇರಾದೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ 10 ಮಂದಿ ರೈತರನ್ನೂ ದುರ್ಬೋಧನೆಯಿಂದ ಫರಾರಿ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟರು.

ಬಾಕಿ ಇರುವ ರೈತರು ಫರಾರಿ ಆಗುವದಕ್ಕೂ ಮುಂದೆ ಬರ ಬೇಕಾಗಿ ಇರುವ ರೈತರು ಬಾರದಂತೆ ಘಾಬರಿ ಪಡುವದಕ್ಕೂ, ಇದ್ದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಇಡ ತಕ್ಕದ್ದಕ್ಕೆ ದೂರ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟವರಾದರು. ಇದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವೇನಂದರೆ, ಕಾವಲದಾರ್ರಾದ ಹುಸಕೂರು ಮುನೆಗೌಡ ವಗೈರೆಯ ದನ ಕರಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕಂದಾಯದ ಜಮೀನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹುಲ್ಲು ಎಲ್ಲಾ ಮೇಯಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ನನಿಗೆ ಲುಕ್ಮಾನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿ ಇರುವ ದಾಖಲೆ ಒಂದು.

ಗತ ಜನವರಿ 17ಲ್ಲ ಗೋಟೆಮಾರನ ಹಳ್ಳಿ ಗದ್ದೇ ಕಾವಲು ಬಂದೋಬಸ್ತು ಉದ್ವಿತ್ಯವಾಗಿ ಶ್ಯಾನುಭೋಗ ರಾಮಯ್ಯನವರಿಂದ ನೀರುಗಂಟಿಗೆ ಹೇಳಿಸಿ ಕೆರೆ ತೋಡೀ ದಿಕ್ಕಿನ ಜಮೀನ್ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆ ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನ ಸದರೀ ಈರಾರೆಡ್ಡಿ ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದೇ ಉಂಟಾದರೆ ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿಗೆ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ದಿಗಲು ಪಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲ. ಸದರೀ ಈರಾರೆಡ್ಡಿಯಿಂದ ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿದ ಸಾಕ್ಷೀರು ಸಂದೂಮಿಯಾ 1, ಗಿರೇಗೌಡ 1, ಇವರನ್ನು ಖಾವಂದರು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಖಾವಂದರ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತೆ.

62ನೇ ಇಸವಿ ಆಗಸ್ಟು ತಾರೀಖು 4ಲ್ಲ ನನ್ನ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾರಿ ಸಂಸಾರೇ ಮನೆಗೆ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಿ 20 ವರಹಾದ ಬಿಂದಗಿ ಹಲಾಕಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಈ ವಿಷಯ ಖೋಜು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಗೋಳೀಮಂಗಲದ ಬಲಗೈಯವರ ಮೇಲೆ ಪೂರಾ ಗುಮಾನಿ ಆದ್ದರಿಂದ

ಇದರ ಪತ್ನಿ ಬಗ್ಗೆ 6 ತಿಂಗಳಿಂದ ನಾನು ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು ಇರಲಾಗಿ, 3 ತಿಂಗಳ ಕೆಳಗೆ ರಾತ್ರಿ 20 ಘಳಿಗೆ ವ್ಯಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಸಕೂರು ತಿಮ್ಮರಾಯನ ಮಗ ತಮ್ಮಣ್ಣ 1, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಚೋರಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ಸಜಾ ಅನುಭವಿಸಿದ ಗೂಳಿಮಂಗಲದ ಬಲಗೈ ರಾಮನ ಮಗ ಮಾರಾ 1, ಇವರು ಸದರೀ ನನ್ನ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು, ನಾಯಿಗಳ ಕೂಗಿನಿಂದ ನಾನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿ ರೈತರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ನೋಡುವಲ್ಲಿ, ಸದರೀ ಇಬ್ಬರೂ ದೊರಕಿದ ಕಾರಣ, ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕ ಬಂದರೆಂದು ನಮಗೆ ನಿಮ್ಮಗಳ ಮೇಲೆ ಗುಮಾನಿ ಇರುತ್ತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ತಕ್ಕ ಜವಾಬು ಹೇಳದೆ ಈಗ್ಗೆ ಮಾಘ ಮಾಡಿ ಇನ್ನೆ ಮೇಲೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಇದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಗಿರಿಯಾ, ಸಂದೂಮಿಯಾ, ಕೆಂಪಣ್ಣ, ಮುನಿಯಪ್ಪ, ಮತ್ತೂ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ರೈತರೆಲ್ಲರು ಕಂಡು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಗತಿ ವಿಚಾರಿಸಿದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತೆ.

ಮಾಹೆ ಮಜಕೂರು ತಾರೀಖು 8 ಲ್ಲ ಸದರೀ ತಮ್ಮಣ್ಣನು ಗೂಳಿಮಂಗಲದ ಕಾನೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಜಾಲಿಮರ ಕಡಿಯುತ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಇದರ ತುಫಾನಿ ನನ್ನ ಗ್ರಾಮದ ರೈತರ ಮೇಲೆ ಬಂದೀತೆಂದು ಅಳಿಕಾವು ಮಾಡಿ, ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಜ್ಜು ತೋಟೆಯ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ಅದಕ್ಕೆ 4ನೇ ದಿವಸ ಅಂದರೆ ಮಾಹೆ ಮಜಕೂರು 11ನೇ ತಾರೀಖಿನ ರಾತ್ರಿ 20 ಘಳಿಗೆ ವ್ಯಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗಳು ಕೂಗು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಆಗ್ಗೆ ಮರಿಯಕ್ಕ ಎಂಬ ಹೆಂಗಸು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿ ಮನೆಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ನೋಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಬೆಳಕು ಕಾಣ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಮನೆ ಉರಿಯುತ್ತೆಂದು ಕೂಗಿದಳು. ಆ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ನಾನು ಸಂದೂಮಿಯ, ಯಲಂಮುನಿಯಪ್ಪ ಕೆಂಪಣ್ಣ ಸಹ ಹೊರೇಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಸೈದ್‌ಮಸ್ತಾ ನಾಕೋಸ್ಕರ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಇದ್ದ ಮನೆ ಸುಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂದೂಮಿಯಾ ಮುಂದಾಗಿಯೂ ನಾವು ಮುನ್ನರು ಹಿಂದಾಗಿಯೂ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಸಂದೂಮಿಯಾವಿನ ಮನೆಗೂ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತುವದಾಗಿ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಸಂದೂಮಿಯಾ ಮುಂದೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ, ಕೈದಿ ಮುನಿಗ, ಕಂಬಳಿ ಕೋವು ಹಾಕಿರುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸಹ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆಂದು ಕೂಗು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾವುಗಳು ಸುಡುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಮನೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಸದರೀ ಮುನಿಗನ ಗುರು ಚನ್ನಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂತು, ಕಂಬಳಿ ಕೋವು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದವನ ಗುರು ತಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಕೂಡೆ ದಸ್ತಗಿರು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಜನಾ ಬಂದು ಇದ್ದಾರೋ ಗ್ರಾಮ ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೆ ಇದ್ದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಇಬ್ಬಾರೋ ಏನೋ ಎಂಬ ಅಂದೇಷಾವಿನಿಂದ ಸರಿ ಬಿಳದೆ ಇದರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದು ಹೋದೇವು. ಮರು ದಿವಸವೇ ಈ ಸಂಗತಿ ಶೇಕದಾರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರು ಸದರೀ ಮುನಿಗನ್ನು ರೂಬುರೂಬು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ವಿಚಾರಿಸಿ ಬಿನ್ನವತ್ತಲೆ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಶೇಕದಾರರನ್ನೂ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಭೋಗರನ್ನೂ ಇದೇ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಜರು ಬರೆದ ಸಂಚಾಯಿತರನ್ನೂ ಮೇಲೆ ಕಂಡ ಸಾಕ್ಷೀರರನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಖಾವಂದರಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತೆ.

ದರೋಡೆ ಮಸಾಲ್ ಚೋರಿ ಮತ್ತೂ ಇಂಥಾ ಅವೇಹವಾದ ಕೆಲಸ ನಡೆದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರೂ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರೂ ಕುಮ್ಮಕು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಖಾವಂದರು ಸಾಬಕು ಇಸ್ತಿಯಾರು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಸದರೀ ಗೂಳಿಮಂಗಲಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೂ 500ರೇ ಗಜ ಫಾಸಲಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಗೂಳಿಮಂಗಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗ್ರಾಮದ ತೋಟ ನೀರು ಗಂಟೆಗಿರು

ಇರುವುದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೂ ರೈತ ವಗೈರೆ 20, 30 ಜನಗಳು ಸಹ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ನಾನು ಕೂಗು ಮಾಡಿದ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಯೂ, ಎರಡಾವರ್ತಿ ಮನೆಗಳು ರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಬೆಳಗಾದ 7 ಘಂಟೆ ಪರ್ಯಂತ ಸುಡುತ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ತಮಾಷೆ ನೋಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರೇ ಹೊರ್ತು ಕಾಯಿದೇ ಪ್ರಕಾರ ಕುಮ್ಮಕು ಮಾಡದೆ ಇದ್ದ ದೃಷ್ಟಾಂತ್ರ ಒಂದು.

ಗತ ಮಾರ್ಚಿ ತಾರೀಖು 22ಯ್ಗೆ ರೂಬುರೂಬು ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಕಾರ ಹುಸಕೂರಿನಿಂದ ದನಗಳು 3—4 ಸರ್ತಿ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಜವಾನ ಹಮರಹಾ ಗವುಡ ಶ್ಯಾನುಭೋಗರಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೂ, ನಾವು ಬಿಡುವದೇ ಸರಿ ಎಂಬದಾಗಿ ಸಾಧನೆ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಕಂದಾಯ ಕಟ್ಟುವ ಫಸಲಿಗೆ I II ಮೈಲು ದೂರದಿಂದ ಬಂದು ದೊಂಬಿ ಮಾಡಿ ಫಸಲಿ ಮೇಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೋ ಖಾವಂದರು ವಿಚಾರಿಸ ಬೇಕು. ನಾನು ಪರಸ್ಥಲದವನು. ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ರೈತರಿಗೂ ನಂಬಿ ಹೊಸ ಗ್ರಾಮ ಆಬಾದು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಗ್ರಹಸ್ಥ ಧರ್ಮದಿಂದ ಇರುವವರು ಸಹ ಹೀಗೆ ನನಗೆ ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸಿದರೆ ಯತ್ನವೇನು ಇರುತ್ತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಖಾವಂದರಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಈ ಅರ್ಜಿ ಖಾವಂದರ ಸಮಕ್ಷಮವಾದ ಕೂಡಲೇ ಸದರೀ ಜನಗಳನ್ನು ಕರಿಸಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಮುಂದೆ ಅವರಿಂದ ನನಗೇನೂ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮುಚ್ಚಲಿಕೆ ವಗೈರೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹುಸಕೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಮೀಲ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ.

ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಮೇ ತಾರೀಖು 24ಯ್ಗೆ ಇದೇ ತಾಲ್ಲೂಕು ಗೂಳಿಮಂಗಲದ ನೀರ ಗಂಟಿ ಬಲಗೈ ಪಾಪನು ಬರೆದು ಕೊಂಡ ಅರ್ಜಿ, ಏನಂದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿರುವ ಮಧುರೆ ಅಂಗಡೀ ಉಸ್‌ಮಾನ್‌ಖಾನ್ ಎಂಬವನು ಗೂಳಿಮಂಗಲದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಪಾಳ್ಯ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈಗೈ ಸುಮಾರು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕೆಳಗೆ ತನ್ನ ಪಾಳ್ಯದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶವಾಗಿ ಮನೆಗಳು ಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತೆಂತಲೂ, ಈ ಮನೆಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಮಾರ ಬಂದು, ಮುನಿಯಲ್ಲಿಗಾ ಬಂದು, ವಗೈರೆ ಬೆಂಕಿ ಇಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಖಾವಂದರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಅಪ್ಪಣೇ ಪ್ರಕಾರ ದರ್ಯಾಸ್ತಿನ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಇಬ್ಬರೂ ಹಾಜರು ಇರುವದರಿಂದ ನಿತ್ಯ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಹಿಟ್ಟು ನಾನು ತಂದು ಇಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ದಿನವೂ ಹಿಟ್ಟು ತಂದು ಹುಡುಗರಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸದರೀ ಫಿರ್ಯಾದಿ ನಿನ್ನೆ ದಿನ 3 ಗಂಟೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಆಕಲ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರ ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಸದರೀ ಪಾಳ್ಯದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಚಿಂಕಲಮಡಿವಾಳದ ಈರಾರೆಡ್ಡಿ ಉಸಕೂರು ತಮ್ಮಣ್ಣ ಸಹ ಬೆಂಕಿ ಇಡಿ ಎಂಬದಾಗಿ ನಮಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಬೆಂಕಿ ಇಟ್ಟು ಇದೇವೆಂದು ನೀವು ಇಬ್ಬರೂ ಈರಾರೆಡ್ಡಿಯ ಮತ್ತು ತಮ್ಮಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಸಹ ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಿಮ್ಮ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ತನ್ನ ಬಿನ್ನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲೂ ಮೂರು 4 ವರುಷ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು ಇಚಾ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ನನ್ನ ಹುಡುಗರು ಅನ್ಯಾಯದ ಮಾತು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೂ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಕೊಮ್ಮಸಂದ್ರದ ಮುನಿರೇಡ್ಡಿ ಒಂದು, ಚಾಗೀರದಾರರು ಬುಡನ್‌ಖಾನ್ ಎಂಬವನ ಮಕ್ಕಳು ಅಮ್ಮತ್ತಾನವರು ಒಂದು, ನಡು ಬೀದಿ ತಿಮ್ಮಯ್ಯನ

ಮಗ ದಾಸರಿರಾಮ ಒಂದು, ಎಬಕೋಡಿ ಬಂಗ್ಲೆ ಪಿಲ್ಲಯ್ಯ ಒಂದು, ಜಮೀನು ರಾಮ ಒಂದು, ಕಮಲಸಾಬಿ ಒಂದು, ಈ ಜನರು ಸದರೀ ತೋಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನೂ ಉಸ್‌ಮಾನ್‌ಖಾನರನ್ನೂ ಕಂಡು ಇದ್ದಾರೆ, ದಫೇದಾರ ಮುನಿವೆಂಕಟನೂ ಈರನೂ ಸಹ ಕಂಡು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಾ ಗಿಯೂ ನನ್ನ ಹುಡುಗರು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಮುನಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದೇನೆ. ಫಿರ್ಯಾದಿ ತಾನೇ ಆಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ ದಂಡನೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಖಾವಂದರು ಸತ್ಯ ವಂತರಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಏನೂ ಅರಿಯದಿರುವ ನನ್ನ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಕಾಯಿದೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಇರುವದರಿಂದ ಖಾವಂದರು ಸದರೀ ಸಾಕ್ಷಿಯವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದರಬಂದಿಗೆ ಹಜರತ ಬೆಗಲೂರು ಡಿಪ್ಪಿ ಕ್ವಿ ಡಿಪ್ಪಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು

ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಅರ್ಜಿದಾಸ್ತು ಫಿದವಿ ಕಾಳಯ್ಯ, ಆಮೀಲ್ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹುಸಕೂರು, ಮಾರೂಜು ಆಂಕಿ, ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಜೂಲೈ ತಾರೀಖು 20 ವರಿಗೆ ಸರಕಾರದ ಕೆಲಸವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದ್ದೇನೆ, ಹಜರತ್ ಸಲಾಮತ್.

ಫಿರ್ಯಾದಿ ಉಸ್‌ಮಾನ್‌ಖಾನ್ ಎಂಬವನು ತಾನು ಗೂಳಿಮಂಗಲ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿ ಹುಸಕೂರು ಮುನೆಗಾಡ ವಗೈರೆ 4 ವರಹಾದ ಕಾವಲಿಗೆ 70 ವರಹಾ ಕುಷ್ಟಿ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ದರಖಾಸ್ತು ಮಾಡಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕಿಫಾಯತು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, 2000 ರೂಪಾಯಿ ಲಾಗುವಡು ಮುಟ್ಟಿಸಿ ರೈತರನ್ನ ತಂದು ಗ್ರಾಮ ಆಬಾದು ಪಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆಜುಬಾಜು ಗ್ರಾಮದವರು ದುರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ರೈತರನ್ನು ಫರಾರಿ ಮಾಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು, ಮಡಿವಾಳದ ವೀರಾರೆಡ್ಡಿ ಹುಸಕೂರು ತಮ್ಮಣ್ಣ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡು ಕೈದಿ ಮುನಿಯ ಬಲಗೈ ರಂಗ ಇವರುಗಳಿಂದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಇಡಿಸಿ, ಇಂಥಾ ಅಕ್ರಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಡಿಸುತ್ತಾರೆ, ಸೈದಮಸ್ತಾನ್, ಸಮರೂಮಿಯಾ ಇವರ ಬಾಬತು 24|| ರೂಪಾಯಿ ಕಿಮ್ಮತು ಸಾಮಾನ್ ಉಳ್ಳ 2 ಮನೆ ಬೆಂದು ಹೋಗಿ ಲುಕ್ನಾನು ಮಾಡಿ ಇದ್ದಾರೆ, ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ವಗೈರೆ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿದ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಾಗಿ, ಕಾಯಿದೆ ಶಿರ್‌ದರ್ಯಾಫಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಕೈದಿ ಮದ್ದಿಗೆ ದಾಖಲಾಗಲ್ಪಟ್ಟ ಮುನಿಗನು ಮತ್ತೂ ಫಿರ್ಯಾದಿ ನಮೂದಿಸಿದ ಮಡಿವಾಳದ ವೀರಾರೆಡ್ಡಿ, ತಮ್ಮಣ್ಣ ಮದ್ದುರಾಮ, ನೀರಗಂಟೆ ಪಾಪನ ಮಗ ಮುನಿಗ, ಸಹಾ ಪೂರಾ ಇಸಕಾರು ಮಾಡಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ದರ್ಯಾಫಿ ವಗೈರೆ ಪೂರೈಸಿ ಈ ಬಾಬತು ಕಟ್ಟು ಪಂಚಾಯಿತರ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಇರುವಲ್ಲಿ ಕೈದಿ ಮುನಿಗನು ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಇಟ್ಟಂತೆ ವಾಯಿದಿಯಿಂದ ರುಜುವಾಗಿರುವ ಸಬಬು, ಈ ತಕ್ಕೀರು ಇವನ ಮೇಲೆ ಆಗುತ್ತೆ, ಮತ್ತೂ 'ಫಿರ್ಯಾದಿ ನಮೂದು ಮಾಡುವಂತೆ ವೀರಾರೆಡ್ಡಿ, ತಮ್ಮಣ್ಣ, ತಮ್ಮ ದನ ಕುರಿ ಮೇಯುವ ಕಾವಲು ಫಿರ್ಯಾದಿ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡನೆಂಬ ತೊಂದರೆ ಉಂಟಾಗಿ ಕೈದಿಗೆ ಪ್ರೇಣೆ ಮಾಡಿ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಗುಮಾಸ್ತಿ ನಮೂದಿಸಿ ಇದ್ದಾನೇ ಹೊರ್ತು ಇವರ ಮೇಲೆ ತಕ್ಕೀರು ರುಜುವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಿವರವಾಗಿ ಸಬಬು ನಿಶೀ ಮಹಜರು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ, ಅದನ್ನೂ ಫಿದವಿಯು ಇರಾದೆ ಸಮೇತ ತಯಾರಾದ 11ನೇ ನಂಬರು ಕಟ್ಟನ್ನೂ ಮೇಲೆ ಲವಾಜಮಾ

ವನ್ನೂ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಲ್ಲಿ ನಮೂದಿರುವ ಜಾಪಿತಿಗಳನ್ನೂ ಫಿದವಿಯ ರುಬು ಮೊಹರು ನಿಶೀ ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂಲಫೂಫಿಸಿ ಇರುವದಲ್ಲದೆ, ಸದರಿ ಕೈದಿ ಮುನಿಗನ್ನು ಪೋಲೀಸ್ ಜವಾನ್ ರಂಗ ಕೊಮ್ಮತಿ, ವಗೈರೇರ ಮೊಹಸಲಿಯಿಂದ ಜನಾಯಿಗೆ ರವಾನೆ ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಮುಲಾಹಿಜಾ ಫರ್ಮಾಯಿಸಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹುಕುಂ ಸಾದರಾದ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹಜರತ್ ಸಲಾಮತು.

ಹುಸಕೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಮಿರ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ.

ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಜೂನ್ ತಾರೀಖು 2ಲ್ಲ ಉಸಮಾನ್‌ಖಾನ್ ಜಾಹೀರು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡ ಮನವಜೆ.

ನನ್ನ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಮೂರಾವರ್ತಿ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶವಾಗಿ ಮನೆಗಳು ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಇರುವದಲ್ಲದೆ ನಾನು ತಂದು ಇಟ್ಟು ಇದ್ದ ರೈತರಿಗೆ ದುರ್ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಬೇದಿಲ್ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ರೈತರು ಫರಾರಿಯಾಗಿ ಸಹಗ್ರಾಮ ಬಾಳಿ ಮಾಡಿಟ್ಟರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಶೃತ ಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇರುವದು ಶೃತವೇ ಇರ ಬಹುದು. ಅದರ ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಾಂತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕಾಯಿದೆಯ ಮೇರಿಗೆ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಅದರ ಖೋಜು ಒಟ್ಟು ಆಪರಾಧಿಗಳ ಹೆಸರು ನಮೂದಿಸಿ ಗತ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಾರೀಖು 15ಲ್ಲ ಕ್ರಮ ಪ್ರಕಾರ ಕೋರ್ಟು ಮಜಕೂರಿಗೆ ಆಜೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಕೂಡಲೇ ಬರಿಸಿರುವ ಕೈಫಿಯತಿನಲ್ಲಿ ಆಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ ಕಾಯಿದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕೈದಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ದರ್ಯಾಫ್ತಿ ಅಮಲ್ ಜರಗಿಸ ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿ ನಮೂದಿಸಿರಲಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಬಲಗೈ ಸೊಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಮಗ ಮುನಿಗನೆಂಬವನನ್ನ ಮಾತ್ರ ಪಹರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬಾಕಿ ಕೈದಿಗಳು ಕದಾದಿಯಾಗಿ ಖುಲಾಸಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ನನ್ನ ಫಿರ್ಯಾದು ಅಮಲ್ ಬಮೋಜೀಬ್ ಸಾಕ್ಸೀರಿಂದ ರುಬು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಇರುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೂ ದರ್ಯಾಫ್ತಿ ಪೂರೈಸ ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಬಾಕಿ ಕೈದಿಗಳು ಖುಲಾಸೆಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ಕ್ರಮ ಅಕ್ರಮವೂ ಅಕ್ರಮ ಕ್ರಮವೂ ಆಗುವದಕ್ಕೆ ಆಸ್ತದವಾದೀತೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ ನನಗೆ ತುಂಬ ಇರುವ ಕಾರಣ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದೇನೆ. ಈ ಮನವಿ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಮಕ್ಷಮವಾದ ಕೂಡಲೇ ಬೇಷಕ್ಕೂ ಬಾಕಿ ಕೈದಿಗಳನ್ನು ಕಾಯಿದೆಯ ಮೇರಿಗೆ ಕೈದಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಪೂರೈಸುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದೇವನ ಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಮಿರ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ.

ನಂಬರು 27.

ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಾರೀಖು 23ಲ್ಲ ಈ ನಂಬರು ವಾದಿ ಕಸಬಾದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾರೊಬಂಡೆ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನ ಮಗ ನಂಬುಂಡಪ್ಪ ಜಾಹೀರು ಮಾಡುವ ಮನವಿ ಅರ್ಜಿ ಏನಂದರೆ:

ಈ ನಂಬರು ಪ್ರತಿವಾದಿ ಅರುವನಹಳ್ಳಿ ಹೋಬಳಿ ಪೈಕಿ ಗುಡಬೆಟ್ಟಹಳ್ಳಿ ಶ್ಯಾನುಭೋಗ ಸುಬೈಯ್ಯನಿಂದ ಕೋರ್ಟು ಮಜಕೂರು ರಾಜೀನಾಮೆ ಬಾಬತು ಸಮ್ಮನುಭತ್ಯ ದೇಖೀಲ್ ಕುಂ ಪಣಿ 5|| ರೂಪಾಯಿ ಬರ ತಕ್ಕದ್ದಕ್ಕೆ, ರಾಜೀನಾಮೆಯೇ ಕಂಡ ವಾಯಿದ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದಾಗ್ಯೂ

ಮೊಬ್ಬಳು ಬಾರದೆ ಇರುವದರಿಂದ ಕಾಯಿದೆ ಶಿರ್ ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಜಿಂದಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿ ಮೊಬ್ಬಳು ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಕುಂದಾಣದ ಹೋಬಳಿ ಶೇಕದಾರಿಗೆ ಹುಕುಂ ಅಪ್ಪಣೆ ಆಗ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಾಮಿ.

ದೇವಂಡಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿಗೆ.

ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಮೇ ತಾರೀಖು 3ಲ್ಗು ಕುಂದಾಣದ ಹೋಬಳಿ ಪೈಕಿ ಗುಡಿಶೆಟ್ಟಿಹಳ್ಳಿ ಶ್ಯಾನುಭೋಗ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನು ಬರದು ಕೊಂಡ ಫಿರ್ಕಾದು ಆರ್ಜಿ ಏನಂದರೆ:

ದೇವಂಡಹಳ್ಳಿ ಕಸಬೇದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾರೊಬಂಡೆ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನ ಮಗ ನಂಜುಂಡಪ್ಪನೆಂಬವನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ 82ನೇ ಇಸವಿ ಜುಲಾಯಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿ ಆಮಿಲ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ 21|| ರೂಪಾಯಿಗೆ ದಾವೆ ಮಾಡಿ ಆರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮಾನು ಬಂದು ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ರುಜು ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ, ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಪ್ಯಾಟಿವರ್ತಕರು ಮುಂತಾದ ಗ್ರಹಸ್ತರು ಕೂತು ಕೊಂಡು ಆಪಸ ಪಂಚಾಯಿತರಾದ ನಾವು ಹೇಳುವ ಮೇರಿಗೆ ವಾದಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳಾದ ನೀವು ಕೇಳಿ ಎಂದು ಉಭಯತ್ರರಿಗೂ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಅದೇ ಮೇರಿಗೆ ಸದರೀ ಪಂಚಾಯಿತರು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಕೇಳುತ್ತೇವೆಂದು ನಾವು ಸಮ್ಮತಿ ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ, ಗ್ರಹಸ್ತರು 21|| ರೂಪಾಯಿಯಲ್ಲಿ 12 ರೂಪಾಯಿ ಬಿಡಿಸಿ ಬಾಕಿ 9|| ರೂಪಾಯಿ ವಾದಿಗೆ ನನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೊಡುವ ಮೇರಿಗೆ ಫೈಸಲು ಮಾಡಿ, 4 ರೂಪಾಯಿ ನಗದು ವಾದಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿ, ಚಾತಾ 5|| ರೂಪಾಯಿಗೆ ವಾದಿ ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿಯ ಮಾಡಿ ಇರುವ ಕಂದಾಯದ ಹಣಕ್ಕೆ ದಿಶಂಬರು ತಿಂಗಳು ಲಾಗಾಯತು ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ವಸೂಲು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ವಾದಿಗೆ ನನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಒಂದು ಕಾಗದವೂ, ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ 5|| ಕೊಡು, ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಬಳಿಯ ಇನ್ನೇನು ಲೆಖ್ತು ಪತ್ರ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ರದ್ದು ಎಂದು ವಾದಿ ಕಡೆಯಿಂದ ನನಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದವೂ ಗ್ರಹಸ್ತರ ರೂಬರು ಬರಿಸಿ ಸಾಕ್ಷಿ ರುಜು ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹಣಕ್ಕೆ ದುಂದುಭಿ ಸಂವತ್ಸರದ ವಾದಿಯ ಕಂದಾಯದ ಹಣಕ್ಕೆ ನಾನು ಕಾಗದ ಬರದು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಮೇರಿಗೆ ದಿಶಂಬರು ತಿಂಗಳಿಗೆ 1 ರೂಪಾಯಿ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ 1 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಫೆಬ್ರವರಿ ವಾಯಿದೆಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವಾದೀ ಕಡೆಯಿಂದ 1|| ರೂಪಾಯಿ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ತೆಗದು ಕೊಂಡು ವಾದಿ ನಂಜುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಒಂದು ರಶೀದಿ ಬರದು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನಿಂದ ವಾದಿಯ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ 2 ರೂಪಾಯಿ ಎಂತಲೂ ನಂಜುಂಡಪ್ಪನಿಂದ ಬಂದದ್ದು 1|| ರೂಪಾಯಿ ಎಂತಲೂ ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವದಸ್ತೂರು ನಮೂದು ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಶಿವಾಯಿ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳು ವಾಯಿದೆಗೆ 1 ರೂಪಾಯಿ ವಾದಿಯ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಬರದು ಕೊಂಡು ಇದ್ದೇನೆ. ಅಂತು ನನ್ನಿಂದ ವಾದಿಯ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ 3 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ವಸೂಲಾತಿ ದಸ್ತುತು ಮೊಹರು ಆಗಿ ಇರುವ ಲೆಖ್ತು ಬುಕ್ಕು ಬರದು ಕೊಂಡು ಇದ್ದೇನೆ. ಈ ಮೇರಿಗೆ ಇದ್ದೂನೂ, ಸದರೀ ವಾದಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದುರಾಲೋಚನೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಮುಣಿಗಸ ಬೇಕೆಂದು ಫೈಸಲ್ ರಾಜೀನಾಮೇ ಡಿಕ್ರಿ ಮೊಬ್ಬಳು ಅಯಿದು ಮುಕ್ತಾಯ ರೂಪಾಯಿ ಬರ ಬೇಕೆಂದು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಆರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಬಳಿ ಶೇಕದಾರಿಗೆ ನನ್ನ ಮನೇ ಜಿಂದಗಿ ಹರಾಜು ಮಾಡಿ ಹಣ ಕೊಡಿಸುವ ಮೇರಿಗೆ ತಾಕೀತಿ ತಂದು ನನ್ನ ಬೇಲಬರು ಮಾಡಿ ಇದ್ದಾನೆ. ಖಾವಂದರು ಚನ್ನಾಗಿ ದರ್ಯಾಪ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿ ಹಣ ಸಂದು ಇದ್ದು ಸಲ್ಲ

ಲಿಲ್ಲವೆಂತ ತಗಲೂಫಿ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಕ್ರಿಮಿನಲ್‌ನಲ್ಲಿ ದರ್ಜಾಫ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿ ಪೂರಾ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹಜರತ ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಆರ್ಜಿದಾಸ್ತು ಫಿದವಿ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯಾ, ಆಕ್ಟಿಂಗ್ ಮಾಮಲೇದಾರ ತಾಲ್ಲೂಕು ದೇವನಹಳ್ಳಿ, ಬಂದಗಿ ಮಾರೂಜ ಆಂಕಿ. ಛಂದ 13ನೇ ಮಾಹೆ ಜೂನ್ ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರು ಇದ್ದೇನೆ. ಹಜರತ್ ಸಲಾಮತು.

ಫಿರಾದಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಜಕೂರ ಗುಡಶೆಟ್ಟಹಳ್ಳಿ ಶಾಸ್ತುನುಭೋಗ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನೆಂಬವ ನಿಂದ ಕೈದಿ ಈ ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಕಸಬೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾರೊಬಂಡೆ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನ ಮಗ ನಂಜುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಸಲ್ಲ ತಕ್ಕ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೋರ್ಟ್ ಸನ್ 1862—63ನೇ ಇಸವಿ ಸಿವಿಲ್ 47ನೇ ನಂಬರ ರಾಜೀನಾಮೇ ಬಗ್ಗೆ 511 ರೂಪಾಯಿನಲ್ಲಿ ಫಿರಾದಿಯಿಂದ 3 ರೂಪಾಯಿ ಮೊದಲೇ ಸಂದು ಹೋಗಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದನ್ನ ಭಸಾಯಿಸಿ ಸಂದು ಹೋದ ಹಣ ಸುದಾ ಬರ ಬೇಕೆಂತ ಮೋಸಕರವಾಗಿ ಕೈದಿಯು ಫಿರಾದಿ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನ ಮೇಲೆ ಚಾರಿ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾಗಿ ನಮೂದಾದ ದರ ಮೇಲೆ ದರ್ಜಾಫ್ತಿ ಆದ ಕಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕೆಂತ ವಗೈರಿ ಜನಾಬಿನಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಸಾದರಾದ ಮಾಹೆ ಮಜಕೂರು 8ನೇ ಮರಕುಂ 9ನೇ ನಂಬರ ಹುಕುಂ ಪ್ರಕಾರ ಸದರೀ ಕಟ್ಟನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿ ರವಾನೆ ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಕೈದಿನ ಈ ಕಸಬಾದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಲಿಗೆಪ್ಪನ ಮರಿಯಣ್ಣನೆಂಬವನ ಜಾಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಇತ್ತು. ಈಗ ಆ ಕೈದಿಯ ಮೇಲೆ ತಕ್ಕೀರು ಆಸಾದನೆ ಪಟ್ಟು ಇರುವದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ನಾಡಿದ್ದು ಅಂದರೆ ಮಾಹೆ ಮಜಕೂರು ತಾರೀಖು 15ನೇ ಸೋಮವಾರ ದಿವಸ ದಿವಿ 10 ಘಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಜನಾಬಿನಲ್ಲಿ ಹಾಜರು ಮಾಡುವಂತೆ ಜಾಮೀನುದಾರನಿಗೆ ತಾಕೀದು ಮಾಡಿ ಇದೆ.

ಹರಯೇಕ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೈದಿಗಳ ವಸತು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂತ ಹುಕುಂ ಸಾದರಾಗಿ ಇದೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಕೈದಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಆಗ ಬೇಕಾದರೆ ಇವನ ಮನೇಲಿ ಇರ ತಕ್ಕ ಜಿಂದಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟವೂ ಝಡ್ಡಿ ನೋಡಿ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಾಗ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಈ ಕೈದಿಯು ವರ್ತಕತನದಿಂದ ಜೀವನ ಮಾಡ ತಕ್ಕವನು, 500—600 ರೂಪಾಯಿ ವರಿಗೂ ಲೇವಾದೇವಿ ಮೊದಲಾದ್ದು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಮಾಫಕ್ ವಸಕದಾರನಾಗಿ ಇರುತ್ತಾನೆಂತ ಗ್ರಾಮಸ್ತರು ಮಹಜರು ಕೊಟ್ಟು ಇರುತ್ತಾರಾಗಿ ಆ ಮಹಜರನ್ನ ಕಳುಹಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಹಜರು ಸಾಲದು ಝಡ್ಡಿ ನೋಡಿಸಿ ಪಟ್ಟಿ ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಆಪ್ತಣೆ ಆದರೆ ಚಾರಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ರೋಷನ್ ಇರ ಬೇಕು.

ಪಂಚಾಯಿತರ ಮಹಜರು.

ಇದ್ಯಾವತ್ತೂ ಆರೋಹಿಸಿ ನೋಡುವಲ್ಲಿ, ಗುಡಶೆಟ್ಟಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಕೈದಿಯು ಕೊಡ ತಕ್ಕ ಈ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಂದಾಯದ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಇವನಿಗೆ ತಾನು ಕೊಡ ತಕ್ಕ 63ನೇ ಇಸವಿ 47ನೇ ನಂಬರು ರಾಜೀನಾಮೇ ಬಾಬತು ಮೊಬಲ್ಲಗಿಗೋಸ್ಕರವೇ 3 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು

ಇರುವದಾಗಿ ಫಿರ್ಮಾದಿ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ತನ್ನಿಂದ ಹಾಜರಾಗಿರುವ ರಶೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿರ ತಕ್ಕ 2 ರೂಪಾಯಿ ರಾಜೀನಾಮೆಗೋಸ್ಕರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ, ರಾಜೀನಾಮೆ ಹುಟ್ಟಿದನಂತರ ತಾನು ಕೈಸಾಲವಾಗಿ, ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದ, ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆಂತ ಕೈದಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಹೀಗೆ ಕೈಸಾಲಾ ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಬಗ್ಗೆ ಫಿರ್ಮಾದಿಯ ದಸ್ತಾವೇಜು ಸಾಕ್ಷಿ ಮುಂತಾದ ದಾಖಲೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂತ ಕೈದಿಯೇ ಬಯಾನ್ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಸದರೀ ಮೇರಿಗೆ ಅಲಾಹಿದಾ ಕೈಸಾಲ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಝೂಟ ಎಂದು ಎಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ, ಮತ್ತೂ ರಾಜೀನಾಮೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾಲದಲ್ಲೇ, ಇವರಿವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿರುವಂಥಾ ಕರಾರು ಕಾಗದವನ್ನು ನೋಡುವಲ್ಲಿ, ರಾಜೀನಾಮೆ ಬಾಬತು 5|| ರೂಪಾಯಿ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ವಸೂಲು ಹಾಕಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ನಮೂದು ಇದೆ. ಇಂಥಾ ಕರಾರು ಫಿರ್ಮಾದಿಯ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮೇಲೆ ಕೈದಿಯಿಂದ ಅಲಾಹಿದಾ ರಶೀದಿ ಪಡೆಯುವ ನಿಮಿತ್ತ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ, ಶಿವಾಯಿ ದಸ್ತತು ಆಗಿರುವ ವಸೂಲಿ ವಜಾ ಬುಕ್ಕ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಸದರೀ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ಫಿರ್ಮಾದಿಯಿಂದ ಜಮಾ ದಾಖಲಾದ ಹಾಗೆ ನಮೂದು ಇದೆ. ಈ ವಗೈರೆ ಸಬಬಿನಿಂದ ಫಿರ್ಮಾದಿ ನಮೂದು ಮಾಡುವ ಮಾತು ನಿಶ್ಚಯ ಕಾಣುತ್ತದೆಯಾಗಿ, ಹೀಗೆ ಸಂದು ಹೋದ ಹಣ ಸುದಾ ಬರ ಬೇಕೆಂತಾ ಕೈದಿಯು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅವಲಂಚಾರಿಗೆ ಕಾಯಿಷ್ ಮಾಡಿ ಫಿರ್ಮಾದಿಯ ಜಿಂದಗಿ ಜಫ್ತಿ ಹರಾಜಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಸಂಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ತಕ್ಕೀರು ಕೈದಿ ಮೇಲೆ ಸಾಫ್ ತೋರುತ್ತೆ. ಬ ತಾರೀಖು 4ನೇ ಮಾಹ್ ಮೇ 1863ನೇ ಇಸವಿ.

ಕೋರ್ಟಿನ ಇರಾದೆ.

ಪಂಚಾಯಿತರು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಒಡಂಬಟ್ಟು ಇದ್ದೇನೆ. ಕೈದಿಯು ಈ ಕೋರ್ಟ್ 1862—63ನೇ ಇಸವಿ ಸಿವಿಲ್ 47ನೇ ನಂಬರುನಲ್ಲಿ ವಾದಿಯಾಗಿ ಈ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಫಿರ್ಮಾದಿ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಿಂದ 21—8—0 ರೂಪಾಯಿ ಬರ ಬೇಕೆಂದು ದಾವೆ ಮಾಡಿದನು.

ತರುವಾಯ ಉಭಯತ್ರರು ಆಪಸ ಪಂಚಾಯಿತರಲ್ಲಿ ಫೈಸಲ್ವಾಡಿ ಕೊಂಡು, 16—0—ರೂಪಾಯಿ ಫಿರ್ಮಾದಿಯು ಕೈದಿಯಾದ ವಾದಿಗೆ ನಗದು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೂ, ಬಾಕಿ 5—8—0 ರೂಪಾಯಿ ಡಿಶಂಬರು ಲಾಗಾಯತು ಫೆಬ್ರವರಿ ವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಹಾಗೂ ಷರಾ ಕಂಡು ರಾಜೀನಾಮೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಡಿದರು. ಹಾಗೆ ಆಪಸಿನಲ್ಲಿ ಫೈಸಲ್ವಾಡಿ ಕೊಂಡಾಗ ಸದರೀ 5—8—0 ರೂಪಾಯನ್ನು ಫಿರ್ಮಾದಿಯ ಶ್ಯಾನುಭೋವಿಕೇ ಗ್ರಾಮವಾದ ಗುಡಿಶೆಟ್ಟಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕೈದಿಯು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಜಮಾನಿನ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂತ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಪರಸ್ಪರ ಆ ನಿಬಂಧನೆ ನಿಶೀ ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಡಿಶಂಬರು ಖಿಸ್ತಿಗೆ 1 ರೂಪಾಯಿ ಜನವರಿ ಖಿಸ್ತಿಗೆ 1 ರೂಪಾಯಿ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ 1 ರೂಪಾಯಿ ಹೀಗೆ 3 ರೂಪಾಯಿ ವಸೂಲು ಕೊಟ್ಟು ದಸ್ತತು ಮೊಹರನಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಬುಕ್ಕ್ನಗೂ ಬರದು ಕೊಂಡು ಆ ಪೈಕಿ 2 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಫಿರ್ಮಾದಿಯು ಕೈದಿಗೆ ರಶೀತಿಯನ್ನು ಬರದು ಕೊಟ್ಟನೆಂತ ಕಾಣ ಬರುತ್ತೆ.

ಮೇಲೆ ಕಂಡಂತೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಮೊಬಲ್ಲಗು ಪೈಕಿ 3 ರೂಪಾಯಿ ಸಂದು ಹೋದ ತರುವಾಯ ಅಂದರೆ ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 23ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಕೈದಿಯು ರಾಜೀನಾಮೆ

ಮೊಬ್ಬಳು ತನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಿಲ್ಲ, ರಾಜೀನಾಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡಿರುವ 5|| ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಆ ಮಲ್‌ಜಾರಿಯಿಂದ ಕೊಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹಾಜರಾಗಿ ಮನವಿ ಆರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟನು.

ಕಾಯಿದೆ ಶಿರಾಂಮಲ್‌ಜಾರಿ ಮಾಡಿಸ ಬೇಕೆಂತ ಕುಂದಾಣದ ಹೋಬಳಿ ಶೇಕದಾರನಿಗೆ ತಾಕೀತು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅವನು ಫಿರ್ಕಾದಿಯ ಜೊಂದಿಗೆ ಮೇಲೆ ಅಮಲ್‌ಜಾರಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ತಗಾದೆ ಮಾಡುವದನ್ನೂ, ಆ ಮೊಬ್ಬಳನ್ನ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲೇ ತಮಗೆ ಕರಾರಾಗಿ ಇದೆ, ಆ ಪ್ರಕಾರ 3 ರೂಪಾಯಿ ವಸೂಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದೇನೆ, ಹೀಗೆ ಮೊದಲೇ ಸಂದು ಹೋಗಿ ಇದ್ದುನೂ ಅದನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿ ವುನಹ ತಗಾದೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಜೊಂದಿಗೆ ಮೇಲೆ ಜಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ಕೈದಿಯು ಮಾಡಿ ಇದ್ದಾನೆ, ತಾನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವಿಲ್ಲವೆಂತ ಫಿರ್ಕಾದಿ ಶೇಕದಾರನು ತಕರಾರು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಉಭಯತ್ರರನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡೋಣಾಯಿತು.

ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ತಮಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ಇರುವ ಕರಾರು ಪ್ರಕಾರ ರಾಜೀನಾಮೆ ಮೊಬ್ಬಳು ಪೈಕಿ 3 ರೂಪಾಯಿ ಮೊದಲೇ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಇದ್ದುನೂ, ಅದನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿ ವುನಹ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಮಲ್‌ಜಾರಿ ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ತಾಕೀತು ತಂದನೆಂತ ಹೇಳಿ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕಾಯಿದೆ ಶಿರಾಂಮಲ್‌ಜಾರಿ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಫಿರ್ಕಾದಿಯು ಆರ್ಜಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಕೈದಿನ ತನಖೆ ಮಾಡಿ ಕೇಳುವಲ್ಲಿ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ 3 ರೂಪಾಯಿ ವಸೂಲು ಬಂದದ್ದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರು ಮಾಡಿದನು. ಫಿರ್ಕಾದಿಯಿಂದ ಹಾಜರಾದ ದಸ್ತಾವೇಜು ಬುಕ್ಕು ಇವುಗಳನ್ನ ತೋರಿಸಿ ತನಖೆ ಮಾಡಲಾಗಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ದಸ್ತಾವೇಜು ಇದೆ. ಮತ್ತೂ ಫಿರ್ಕಾದಿಯು ಬರದು ಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ಚೀಟಿಯೂ ಇರ ಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಸಂದ ದಾಖಲೆ ಇದ್ದರೆ ವಸೂಲ್ ಬೀಳ ಬಹುದೆಂತ ಕೈದಿಯು ಹೇಳಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಇವನ ಹಮರಹ ಜವಾನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನ ತರಬೇಕು ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ಪೈಕಿ ಒಂದು ರಶೀದಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಕೈದಿ ಕೊಡ ತಕ್ಕ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಫಿರ್ಕಾದಿ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಸಾಫ್ ನಮೂದು ಇದೆ. ಸೈನ್ ಮೊಹರಾದ ಲೆಖ್ವದ ಬುಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೂ 3 ರೂಪಾಯಿ ಸಂದಿರುವಂತೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಇದೆ. ಈ ಉಭಯತ್ರರಿಂದಲೂ ಹಾಜರಾಗಿರುವ ದುಂದುಭಿ ಸಂವತ್ಸರ ಆಷಾಢ ಶುದ್ಧ 11 ತಾರೀಖಿನ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ವಸೂಲು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಸಾಫ್ ನಮೂದು ಇರುವದಲ್ಲದೆ ಅದು ವರಿಗೆ ಫಿರ್ಕಾದಿಗೂ ಕೈದಿಗೂ ಇದ್ದ ಲೇವಾದೇವಿ ಪೂರಾ ಪರಿಷ್ಕಾರವಾದ ಹಾಗೂ ಬರದು ಇದೆ.

ಮೇಲೆ ಕಂಡ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಕೈಪಿಂತು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಇಂಡ್ಸ್ಟ್ರನ್ ಪಿಸ್ ಕೋರ್ಟಿನ 210ನೇ ಸೆಕ್ಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸುವದನ್ನೂ, ಇವನ ಮೇಲೆ ತಕ್ಕೀರು ಸಾಬೀತಾಗುತ್ತದೆಂತ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು, ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ಬಂದು ಇದ್ದ ಮೊದಲು ಇವರ ಲೇವಾದೇವಿಯ ಫೈಸಲಿಗೆ ಶೇರಿ ಇದ್ದ ಈ ಕೈದಿಯ ಜಾತಿಯವನಾದ ಚನ್ನಪ್ಪನೆಂಬವನು ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದೀಯೋ ಏನೋ ನೋಡು ಎಂತ ಕೈದಿಗೆ ಇಸಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವದನ್ನೂ ಸದರಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಕೈಸಾಲವಾಗಿ ಫಿರ್ಕಾದಿಗೆ 2 ರೂಪಾಯಿ ತಾನು ಕೊಟ್ಟು ಇದೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಫಿರ್ಕಾದಿಯು ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ವಸೂಲ್ ಕೊಟ್ಟನೆಂತ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಇದರ ದಾಖಲೆ ತನ್ನ ಬಾಸಗಿ ಲೆಖ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಇರ ಬೇಕು, ನೋಡಿ ತರುತ್ತೇನೆಂತ ಹೇಳಿ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಬುಕ್ಕನ್ನು ತಂದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೈದಿಯು ಹೇಳು

ವ ದಾಖಲೆ ಇಲ್ಲ. ಇತರ ದಾಖಲೆಯೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕೈದಿಯೇ ಬರಸಿ ಇದ್ದಾನೆ. ಬೇರೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದೆ ಎಂತ ಕೈದಿಯು ಹೇಳುವದು ನಿಜವಾಗಿ ಇದ್ದರೆ ಮೊದಲೇ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಹರಕತ್ತು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶಿವಾಯಿ ರಾಜೇನಾಮೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದೀಚೆಗೆ ಕೈದಿಗೂ ಫಿರಾಾದಿಗೂ ಮನಸ್ತಾಪ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತೆ. ಅಂಥಾ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವ ದಾಖಲೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲಾ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದೆ ಎಂತ ಈಗ ಕೈದಿ ಹೇಳುವ ಖಾಲಿ ಮಾತನ್ನ ನಂಬಿ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ವಸೂಲು ಕೊಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ತಿಳಿಯ ಬರುವಂಥಾದ್ದನ್ನ ತಿರಸ್ಕರಿಸೋಣ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತೆ. ಮತ್ತೂ ಸದರೀ ರಾಜೇನಾಮೇ ಮೊ ಬಲ್ಲಗಿಗೋಸ್ಕರವೇ ವಸೂಲ್ ಕೊಟ್ಟದ್ದೆಂದು ಹೇಳುವದು ಷುರುವಿನಿಂದ ಈ ವರೆಗೆ ನಡದಿರುವ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಅಮಲಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಇದೆ.

ಹಣ ಸಂದ ರಶೀದಿಯಲ್ಲಿ 63ನೇ ಇಸವಿ ಎಂತ ಬರಿಯುವದು ತಪ್ಪಿ ಫಿರಾಾದಿಯು 62ನೇ ಇಸವಿ ಎಂದು ಬರದು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದು ರಾಜೇನಾಮೆ ಹುಟ್ಟಿದ ತರುವಾಯವೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೆಂದು ಕೈದಿಯೇ ಒಪ್ಪುತ್ತಾನಲ್ಲದೆ ವಸೂಲ್ ಬುಕ್ನಲ್ಲಿಯೂ ದಾಖಲೆ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ ನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಫೆಬ್ರವರಿ 14ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸದರೀ ರಶೀದಿ ಹುಟ್ಟಿಯದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು.

ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ರಾಜೇನಾಮೇ ಮೊಬಲ್ಲಗನ್ನ ವಸೂಲು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ತಾನೇ ಫಿರಾಾದಿಗೆ ದಸ್ತವೇಜು ಬರದು ಕೊಟ್ಟು ಅವನಿಂದಲೂ ಬರಸಿ ಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಫಿರಾಾದಿಯಿಂದ ಕೊಡಿಸಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ರಶೀದಿಯನ್ನೂ ಪಡದು ಅದನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇದ್ದೂನೂ, ಅದನ್ನು ಚಪಾಯಿಸಿ ಈಚೆಗೆ ತನಿಗೂ ಅವನಿಗೂ ಉಂಟಾದ ದ್ವೇಶದಿಂದ ಸಂದು ಹೋದ ಹಣ ಪುನಹ ಬರ ಬೇಕೆಂದು ಕೋರ್ಟು ರೂಬರೂಬ ಟನ್ಸ್ ಕಾಗದ್ದಲ್ಲಿ ಮುನಿ ಅ ಜೆ ಕೊಟ್ಟು ತಾಕೀದು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಫಿರಾಾದಿಯ ಬಿಂದಗೀ ಮೇಲೆ ಅಮಲ್‌ಜಾರಿ ಮಾಡಿಸಿದ್ದು ಕೈದಿಯು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಅಕ್ರಮವೆಂತ ಸಾಫ ತಿಳಿಯ ಬೇಕಾಗಿ ಇದೆಯಾಗಿ ಕೈದಿಯು ಇಂಡ್ಯನ್ ಪಿನ್‌ಲ್ ಕೋಡ್ಡಿನ 210ನೇ ಸೆಕ್ಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ದಂಡನೆಗೂ ಡಿವಿಜನ್ ಮಜುಕೂರಿನವರ ವಿಮರ್ಶೆಗೂ ವೊಳ ಪಡುತ್ತಾನಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಸಾಹೇಬರವರ ಹುಜೂರು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಕಮಿಷನ್ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಇದೆ.

ಇದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮೊಬಲ್ಲಗಿನದಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ದಗಾತ್ಯವಾಗಿ ಇದೆ. ಇಂಥಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮುನಾಸಬ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಆದರೆ ಮೋಸದ ದಾವೆ ಮುಂತಾದ್ದು ಬಾರದೆ ನಿಂತೀತು. ಹೀಗೇನೇ ಕೆಲವು ಅಮಲ್ ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡಿಯುತ್ತೆಂದು ಪರಸ್ಪರ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಈಗ ದಸ್ತಾವೇಜು ಸಹಿತ ನಿರ್ದಶನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇದೆ. ಬ ತಾರೀಖು 13ನೇ ಮಾಹೆ ಜೂನ್ ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ಮೊಕಾಂ ದೇವನಹಳ್ಳಿ.

SIXTEEN MISCELLANEOUS PETITIONS.

ದರಬಂದಗಿ ಹಜರತ

ಕನಡಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಸಾಹೇಬರವರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ.

ಸನ್ 1268ನೇ ಫಸಲಿ ಮಾಹೇ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಾರೀಖು 25ಲ್ಲು ಅಂಕೋಲದಲ್ಲಿರುವ ಭಂಡಾ ರೀಶರಿ ಮಗ ತುಕುಲ್ಕುನು ಬರದು ಕೊಂಡ ಅರ್ಜಿ, ದೇವರು. ಮಾಗಣೇ ಮಜಕೂರು ಮುಡ ಗಿರಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮೊದಲು ದರಖಾಸ್ತಿಗೆ ಪಡ ಕೊಂಡ ಭೂಮಿಗೆ ದಾಖಲಾದ ಗೇಣೀ ನಂಬರು 37ಗೆ ರೂಪಾಯಿ 19-4 ಬೇರೀಜು ನನ್ನ ಬಾಸಾವರ್ಗದ ಭೂಮಿಯ ವತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರು ವ ಸರ್ಕಾರೀ ಬಾಜರು ಭೂಮಿ ಬೇರೀಜಿಗೆ ನಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಬಾಜಿನಲ್ಲಿ ಸದಾಶಿವಗಡೆ ತಹ ಶೀಲ್‌ದಾರರಿಂದ ಇತ್ತಿಲ್ಲೆಯಾದ್ದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಅವಗುಣವಾಗಿ ಹಜರತ ಸಬ್ ಕಲೆಕ್ಟರು ಸಾಹೇ ಬರವರು ಸದರೀ ಫಸಲಿ ತಾರೀಖು 28ನೇ ಮಾರ್ಚಿ ನಂಬರು 461ನೇ ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ರಾಜಿ ಇಲ್ಲದೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದೇನಂದರೆ:

ಇಸ್ರಾನ್ ಸಾಬ್ ವಗೈರೆರು ದರಖಾಸ್ತಿಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಸದರೀ ಸ್ಥಲ ನನ್ನ ಬಾಬತು ನಂ ಬರು 37ನೇ ವರ್ಗದ ಭೂಮಿಯ ವತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು 500 ರೂಪಾಯಿ ಸರ್ಯಂತರ ಖರ್ಚು ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮೂರು ವರುಷದ ವರಿಗೆ ಶಿವಾಯಿ ಶಿಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಮಾಬಂದಿ ಮೊಕರರು ಆಗಿ ನನ್ನಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪಾವತಿಯಾಯಿತು. ಮತ್ತೂ ಬೇರೀಜು ಮೊಕರರು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಬೂಲು ಇರುತ್ತೇನೆಂತ ವಾಂಗ್ಮೂಲ ಬರ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದೆ. ಮತ್ತೂ ವರ್ಗದಾರನ ಆಗತೇ ಭೂಮಿ ವರ್ಗದಾರನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಲ್ಲಿ ಬೇರೀಜುದಾರ ರಿಗೆ ಕೊಡ ಬಾರದೆಂತ ಸರ್ಯೂಲರ್ ಹುಕುಂ ಸಹ ಇದೆ. ಹೀಂಗಿರುತ್ತಾ ಸದರೀ ಸ್ಥಲ ನನಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿ ಬೇರೀಜುದಾರರಿಗೆ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂತ ನಿಶ್ಚಿಸಿ ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಅನ್ಯಾಯವೆಂಬದಾಗಿ ಧೂರೆಗಳಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಚಾಹೀರಾದೀತು.

ಸದರೀ ಭೂಮಿಗೆ ಇಸ್ರಾನ್ ಸಾಬ್ ವಗೈರೆರು ಏನೂ ಲಾಗುವಡು ಹಾಕಿಸಿದ್ದಾಗ್ಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ಥಲ ಆವರ ಸ್ವಾಧೀನವೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನೇ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಶಿವಾಯಿ ಶಿಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗೇಣಿ ಸಂ ದಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಪಜೀಲ ವಗೈರೆರು ಬೇಕಾದ ಹಾಂಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಮಹಜರು ವಗೈರೆ ಬರ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರ್ತು ವಿಹಿತದಿಂದ ಬರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಅಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದರಖಾಸ್ತಿನ ಭೂಮಿ ನನ್ನ ನಂಬರು 37ನೇ ವರ್ಗದ ಭೂಮಿಯ ವತ್ತಿನ ದಾಗಿದ್ದು ಅದ ನಾನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಮೂರು ವರುಷದ ವರಿಗೆ ಶಿವಾಯಿ ಶಿಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒ ದಾಖಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಬೇರೀಜಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ ವಾಂಗ್ಮೂಲ ಬರ ಕೊಟ್ಟಿರಲಾಗಿ ಸದರೀ ಸ್ಥಲ ನನಗೆ ಒ ಪ್ಪಿಸಿ ಬೇರೀಜುದಾರರಿಗೆ ಮೊಕರರು ಮಾಡಿ ಕೊಡುವ ತಾತ್ಪರ್ಯದಿಂದ ಹುಕುಂ ಆದ್ದು ಸಮ ಸಲ್ಲ. ಈ ಅನ್ಯಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ನೀತಿ ಪಡ ಕೊಳ್ಳುವರೆ ಸದರೀ ಹುಕುಂ ನಕಲು ವಗೈರೆ ಧೂರೆ ಗಳ ಚಾಹೀರಾತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇದರಲ್ಲಿಟ್ಟು ರವಾನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಬಡ ಜನರ ತಾಯಿ ತಂ

ದೀಗಾದ ಧೋರಣೆಗಳು ನನ್ನ ಅಪ್ಪೀಲು ಅರಿಕೆ ದಿವ್ಯ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಪರಾಂಬರಿಸಿ ಇತ್ತಿಲ್ಲೆ ನಂಬರು ವ ಗೈರೆ ಯಾವತ್ತು ಪರಾಂಬರಿಸಿ ಸದರಿ ಸ್ಥಲ ನನಗೆ ಬೇರೀಬೆಗೆ ಮೊಕರರು ಮಾಡಿ ಕೊಡಿಸು ವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗ ಬೇಕು.

ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮೈಜಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಗೌಹೇಬರವರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ.

ಕೊಡಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ತಹಶೀಲ್‌ದಾರನಾದ ಸುಬ್ಬರಾಯಮೊದಲಿಯು ವಿನಯ ಪೂರ್ವ ಕವಾಗಿ ಬರ ಕೊಂಡ ಅರ್ಜಿ. ಹೊದ ತಿಂಗಳು 29ನೇ ತಾರೀಖು ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು ಎರಡು ರೂಮದ ಹೊತ್ತಿಗೆ 20—30 ಮಂದಿ ಪಂಚಿನ ಕಳ್ಳರು ಸದರಿ ಕಸಬೆಗೆ ಸುಮಾರು 8 ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ಶಾಮಯ್ಯ, ನರಸಯ್ಯ, ಚನ್ನಪ್ಪ, ವೀರಣ್ಣ ಎಂಬ ನಾಲ್ವರ ಮ ನೆಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಕೊಂಡು, ಮೊದಲ ಶಾಮಯ್ಯನ ಮನೆಗೆ ಹೊಕ್ಕು ದೋಣಿಗಳಿಂದ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆದು ಘಾಯ ಪಡಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಕಂಭಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೈಗಳಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಬಟ್ಟೆ ಸು ತ್ತಿ ಉರಿ ಹಚ್ಚಿ ಸುಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅವನು ಮೂರ್ಛ ಹೋಗಲು, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಗಂಡ ಪಡುವ ಸಂಕಟವನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ ಒಡವೆ ರೊಬ್ಬ ಮುಂತಾದ್ದು ಇರುವ ಸ್ಥಲವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋ ರಿಸಲಾಗಿ, ಅವರು ಆಸ್ತಿ ಯಾವತ್ತನ್ನೂ ಸುಲು ಕೊಂಡು ಆ ಮೇಲೆ ನರಸಯ್ಯ, ಚನ್ನಪ್ಪ, ವೀ ರಣ್ಣ ಇವರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸದರಿ ಮೇರಿಗೆ ಸುಟ್ಟು ಹಿಂಸೆ ಪಡಿಸಿ ಶಿಕ್ಷೆದ್ದನ್ನೆ ಲ್ಲಾ ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋದರು.

ಚೋರಿ ನಡೆದ ಮಾರನೇ ದಿನ ಅಂದರೆ 30ನೇ ತಾರೀಖು ಹಗಲು ಮೂರು ರೂಮದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಅಗ್ರಹಾರದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಗಾವದ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಈಜಲು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಕಳ್ಳರು ಚೋರಿ ಮಾಲನ್ನು ಹಂಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಈಡಿಗರು ಹೆಂಡ ಇ ಳಿಸ ಬೇಕೆಂತ ಹೋದವರು ಹತ್ತಾರು ಸಮೇತ ಇದ್ದ ಈ ಗುಂಪನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರಿಗಿ ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಗೌಡ ಕರ್ದಂ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಗಿ ನನಗೆ ವರ್ತಮಾನ ಬಂತು. ಸದರಿ ಪಂಚಿನ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಜ ನರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಕಳವು ಹೋದ ಸೊತ್ತುಗಳ ತಪ್ಪೀಲ್ ಜಾಪಿತೆಯನ್ನು ಇದರ ಸು ಗಡ ಕಳುಹಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಆಸಪಾಸ ಗ್ರಾಮದ ಜನಗಳು ಬಹಳ ಹೆದರಿ ತಕ್ಕ ಪೋಲೀಸ್ ಬಂ ದೋಬಸ್ತು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾವು ನಿಭಾಯಿಸುವದು ಹ್ಯಾಂಗೆಂತಲೂ, ಕೆಲವು ಕಾಲ ಪದ್ಯಂತರ ವಾದರೂ ಈ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹೆಚ್ಚು ಪೋಲೀಸು ಜನರನ್ನು ಇಟ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಮಾಡ ಬೇ ಕೆಂತಲೂ, ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡರು. ಈ ಗಾಬರಿ ಅಡಗುವವರಿಗೆ 20—25 ಮಂದಿ ಹಂ ಗಾಮಿ ಪೋಲೀಸು ಜವಾನರನ್ನು ಇಟ್ಟು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯವೆಂತ ತೋರುತ್ತ ದೆಯಾಗಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದೇನೆ. ಕಸಬಾದಲ್ಲಿ ಸಹ ಬಹಳ ಮಂದಿಗೆ ದಿಗಿಲು ಉಂ ಟಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಪೋಲೀಸು ಜನರಿಗೆ ಜಾಗ್ರ ತೆ ಹೇಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಖಜಾನೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಉಸ್ತುವಾರಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇ ದ್ದೇನೆ. ಪರಾಂಬರಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದ ಪ್ರಕಾರ ನಡ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಬ ತಾರೀಖು 1ನೇ ಮೇ 1854ನೇ ಇಸವಿ.

ಬಹು ಮಾನ ಪಟ್ಟ

ಮಾದ್ರಾಸ್ ರಿವಿನ್ಯು ಬೋರ್ಡಿನವರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ.

ಸನ್ 1864ನೇ ಇಸವಿ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಾರೀಖು 8ಲ್ಲ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಉಳಾಲ ಮಾಗಣೆ ಕಸಬಾ ಗ್ರಾಮದ ಪಟೇಲ ತಿಮ್ಮಾಂಡ್ಯತಾಯನು ಬರೆದು ಕೊಂಡ ಅರ್ಜಿ.

ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಷುರು ಆರಭ್ಯ ನನ್ನ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ನಡೆದು ಬಂದ ಪಟೇಲಿ ಕೆಲಸ ನಿರಾಪ ರಾಧ ನನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಮಂಗಳೂರು ತಹಶೀಲ್ದಾರರು ರಾಮಪ್ಪಯ್ಯನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪ್ರಕಾರ ಅವರ ಭಾವವೈದನಾದ ಮಂಗಳೇಶಯ್ಯಗೆ ಮೊಕರರು ಮಾಡಿರುವದಾಗಿ ಈ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರು ಕಳೆದ ಇಸವಿ ಆಗಸ್ಟ್ ತಾರೀಖು 25ಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟ ನಂಬರು 85ನೇ ಹುಕುಂ ಅಸಾಧಾರಣ ವ ಮೋ ಸದಿಂದ ಉಂಟಾದ್ದೆಂಬ ಸಂಗತಿ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೋಸ್ಕರ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸುವ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಅರ್ಜಿಗಳು ಈ ವರಿಗೆ ತನಖೆ ಮಾಡದೆ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಸಾಹೇಬರು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ವಿಷಯದ ಲ್ಲಿ ಜಾಹಿರು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಹುಕುಂನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸೋಣಾದ ಪ್ರಕಾರ ಪಟೇಲಿ ಕೆಲಸ ಬಿಡುವರೆ ನಾನು ರಾಜಿ ಕೊಡ ಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದವನೆಂತಲೂ ಬರಹ ವಗೈರೆ ತಿಳಿದು ಲಾಯಖುದಾರನಾಗಿ ನನ್ನ ಬ ದಲಿ ಕೆಲಸ ನೋಡುವ ನನ್ನ ಅಳಿಯ ಕುಂಜಶೆಟ್ಟಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಗುವರೆ ಒಪ್ಪಿತ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂತ ಲೂ ಸಹ ಮೊದಲಿನ ತಹಶೀಲ್ದಾರರು ನಾರಾಯಣರಾಯರು ವತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಮುಂದೆ ನಾನು ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸದರೀ ಮಂಗಳೇಶಯ್ಯನು ದುಷ್ಟ ಯತ್ನ ನಡಿಸಿದ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಮೊದಲಿನ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ನಿಶಿ ಜಾಹಿರು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ, ತನಿಖೆಯಿಂದ ನ ನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪ್ರಕಾರ ಹುಕುಮಾಗಿ ಅನಂತರ ಸದರೀ ಪಟೇಲಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ನನ್ನ ಅಳಿಯ ಕುಂ ಜಶೆಟ್ಟಿಯು ದೀರ್ಘ ಕಾಲವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು, ಆ ಪ್ರಕಾರ ಸರಾಗವಾಗಿ ನನ್ನ ಮನೆತನ ಕ್ಕೆ ನಡೆದು ಬರುವ ಪಟೇಲಿ ಕೆಲಸ ನಡವಳತೆ ರೂಲು ವ ಬೋರ್ಡಿನವರ ಸರ್ಕ್ಯುಲರ್ ಹುಕುಮಿ ಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ನನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಆ ಮಂಗಳೇಶಯ್ಯಗೆ ಮೊಕರರು ಮಾಡುವರೆ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಸಾ ಹೇಬರಿಗೆ ಏನು ಅವಶ್ಯಕವಾಯಿತೆಂಬದು ಹುಕುಂನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸೋಣಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸದರೀ ಮಂಗಳೇ ಶಯ್ಯನು ಯಾವ ವಿಧದಿಂದಲೂ ಪಟೇಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತನಲ್ಲ. ಆತಗೆ ಆಗುವದಕ್ಕೆ ಸಂಭಾ ವಿತ ರಹಿತರು ಯಾರೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ, ಹುಕುಮಿನಲ್ಲಿ ಆದರಿಸಿ ಕೊಂಡ ಮಹಜರು ವಗೈರೆ ನಿಜವಾದ್ದಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ, ಸದರೀ ಮಂಗಳೇಶಯ್ಯನು ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆಯವನಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಕೇವಲ ನಿರಾಧಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಕ್ಟು ಜುಲುಮಾನೆ ಖೈದು ವಗೈರೆ ನಶೀತು ಪಟ್ಟವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸಂಗತಿ ಅನೇಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದ ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವದರ ವಿನಹಾ ಒಬ್ಬ ಸುಬ್ಬಿ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಂ ಬವನ ಪಟೇಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಿಸಿದಾಗ್ಯೆ ಮೊದಲಿನ ತಹಶೀಲ್ದಾರರು ರಾಮರಾಯರ ಮುಂದೆ ಗ್ರಾಮದ ಮಾತುಬಿ ರಹಿತರು ಬರೆಸಿದ ಮಹಜರು ವ ಪದೆಪದೆ ರೈತರು ಬರೆದು ಕೊಂ ಡ ಅರ್ಜಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಾ ಅವನ ದುರ್ನಡತೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಯಾವದೊಂದು ಸರಕಾರ ಕೆಲಸ ಈ ವರಿಗೆ ದೊರಕದೆ ಉಳಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಬಗ್ಗೆ 62ನೇ ಇಸವಿ ಆರಭ್ಯ ಈ ವರಿಗೆ ನಾನು ಬರೆದು ಕೊಂಡ ಅನೇಕ ಅರ್ಜಿಗಳ ಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಅಂಥಾ ಅರ್ಜಿಗಳ ಸಂಗತಿ ಸದರೀ ತ

ಪಶ್ಚಿಮದಾರ್ಪ ರಾಮಸ್ವಯ್ಯ ಈ ಮಂಗಳೇಶಯ್ಯ ಇವರ ದುಷ್ಟ ಯತ್ನದ ದಶೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಟಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಸದರಿ ಮಂಗಳೇಶಯ್ಯನ ದುರ್ನಡತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ 43ನೇ ಇಸವಿ ಸಪ್ಟಂಬರು ತಾರೀಖು 20ಲ್ಲಿ ರೀಡ್ ಸಾಹೇಬರು ಕೊಟ್ಟ ನಂಬರು 201ನೇ ಹುಕುಂ 1, ತಹಶೀಲ್‌ದಾರ್ಪ ರಾಮರಾಯರ ಮುಂದೆ ಗ್ರಾಮದ ರಹಿತರು ಬರೆಸಿದ ಮಹಜರು 1, ಅರ್ಜಿಗಳು 2, ಸಹ ಪರಾಂಬರಿಸಿ ತನಖೆಯಿಂದ ಸದರಿ ಪಟೀಲಿ ಕೆಲಸ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ನನ್ನ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ನಡೆದು ಬರುವ ಹಾಗೆ ತಾಜಾ ಹುಕುಂ ಆಗ ಬೇಕು.

ಮದ್ರಾಸು ರಿವಿನ್ಯು ಬೋರ್ಡ್ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ

ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಹುನಿಹಗಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮೈಲಾರದ ಸಿಹ್ಯಾಸನದ ಅಧಿಸತಿಗಳಾದ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಧರ್ಮ ಕರ್ತರಾದ ಲಿಂಗಪ್ಪ ಅಯ್ಯನವರು ಬರಕೊಂಡ ಮನವಿ ಅರ್ಜಿ. ದೇವಸ್ಥಾನದ ವಿನಿಯೋಗದ ದಶೆಯಿಂದ ಪಂಚಾಯಿತರ ನೇಮಿಸಿ ಅವರ ಮುಖಾಂತರದಿಂದ ವಿನಿಯೋಗ ಜರಗ ಬೇಕೆಂದು ಸರಕಾರ ಹುಕುಂ ಸಾದರಾದ್ದ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕು ಸುಬೇದಾರ್ಪ ನನ್ನ ಕರಸಿ ತಿಳಿಸದೆ ನನ್ನ ತಕ್ಕರಾರೂ ಕೇಳದೆ ಪಂಚಾಯಿತರ ನೇಮಿಸಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದ್ದರಿಂದ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವದೇನಂದರೆ:

ಈ ದೇವಸ್ಥಾನ ನಮ್ಮ ಮೂಲಪುರುಷರು ಸ್ವಂತ ಆಯಿವಜು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ ಲಾಗಾಯತು ಈ ಹೊತ್ತಿನ ವರಿಗೂ ಸುಮಾರು 700—800 ವರ್ಷದಿಂದ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಅಜ್ಜ ಮುತ್ತಾತನ ಕಾಲದಿಂದ ನಾವೇ ಅನುಭವ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದು ಇದ್ದೇವೆ. ಈ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಎರಡನೇಯವರಿಗೆ ಎನೂ ನಿಮಿತ್ತವಿಲ್ಲ. ಸದರಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ತಸ್ತೀಕು ಈಗ ಇಲ್ಲ. ಈ ದೇವರ ನಂದಾದೀವಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ನಿತ್ಯ ನೇವೇದ್ಯ ವಗೈರೆ ವಿನಿಯೋಗ ಸಾಗೋ ಖರ್ಚಿನ ದಶೆಯಿಂದ ನಾವು ದೇಶದ ಮ್ಯಾಲೆ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿ ಭಕ್ತರಿಂದ ತಂದಂಥಾ ಹಣದಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ಜಾತ್ರೆ ವಳಿಗೆ ಬಂದಂಥಾ ಭಕ್ತರು ಕೊಡುವ ದುಡ್ಡಿನಿಂದಲೂ ಇದೂ ಆಗದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಸಾಲಾ ಮಾಡಿ ತಂದ ಹಣದಿಂದಲೂ ಸಹಾ ಸೇವೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂದು ಇದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ತಸ್ತೀಕು ಇರುವ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗ ವಗೈರೆ ಪೂಜಾರಿ ಮಾರೀಫತ್ತು ನಡಿಯುತ್ತಾ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡದೆ ಹಣ ಖಲ್ಲು ಮಾಡುತ್ತಾಬೆಂಬ ಇರಾದೆಯಿಂದ ಅಂಥಾ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಪಂಚಾಯಿತರ ಮಾ ರೀಪತ್ತು ವಿನಿಯೋಗ ಜರಗ ಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಹುಕುಂ ಇರುವದೇ ಹೊರ್ತು ಸ್ವಂತ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಅನುಭವ ಅವರ ಕಡೆನೇ ಇದ್ದದಕ್ಕೆ ಇನಾಂ ವಗೈರೆ ಸರ್ಕಾರ ಕಡೆಯಿಂದ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಪಂಚಾಯಿತರನ್ನ ನೇಮಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಹುಕುಂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಬೊಂಬಾಯಿ ಇಲಾಖೆ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾದಲ್ಲಿ ಖುದ್ದು ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಅನುಭವ ಅವರದೇ ಇದ್ದದಕ್ಕೆ ಪಂಚಾಯಿತರ ನೇಮಿಸಿ ಇಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಇರುವ ಈ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಆದಾಯ ಖರ್ಚಿಗೆ ನಾವೇ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಅನುಭವ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ದರಬಾರದ ಹುಕುಂಗಳೂ, ಹಾಲಿ ಮೈಸೂರು ಶೀಮೇ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಸಾಹೇಬರವರ ಹುಕುಮು ಸಹ ಆಗಿ

ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿವರ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿ ಈ ಸಿಹ್ಯಾಸನಕ್ಕೆ ಮತ್ತೂ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸಹ ನಾನೇ ಬಾಧ್ಯರೆಂತಲೂ, ಬಹು ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಅನುಭವ ಇರೋದು ನಿಜವೆಂತಲೂ ಆದಾಯ ಖರ್ಚಿಗೆ ನಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರರೆಂತಲೂ ಸದರೀ ನಮೂದು ಮಾಡಿದ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಭಕ್ತರು ಬರ ಕೊಂಡ ಮಹಜರನಾಮೆಯಿಂದಲೂ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ವೇದ್ಯವಾದೀತು. ಈ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮಾ ಮೂಲು ನಡದು ಬಂದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ದೇವಸ್ಥಾನದ ವಿನಿಯೋಗ ಸರ್ವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಮ್ಮಿತದಲೇ ನಡಿಯುವದಕ್ಕೂ ಪಂಚಾಯಿತರ ನೇಮಿಸ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲಯಂದುನ್ನೂ ನ್ಯಾಯವಾದ ಹುಕುಂ ಕೊ ಡುವಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಸರ್ವಾರ ಸ್ವತಂತ್ರರೇ ಇದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ತಾರೀಖು 25ನೇ ಮಾಹೆ ಫೆಬ್ರವರಿ.

1864ನೇ ಇಸವಿ.

ಮಹಾರಾಜೇ ಶ್ರೀ ಬಹು ಮಾನ ಪಟ್ಟ ರಿವಿನ್ಯು ಬೋರ್ಡಿನವರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ.

ಸನ್ 1864ನೇ ಇಸವಿ ಆಗಷ್ಟು ತಾರೀಖು 1ಲ್ಲ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ವಾಮಂ ಜೂರು ಮಾಗಣೆ ಪೆವಂತಿ ಗ್ರಾಮದ ರಾಮಪ್ಪಯ್ಯನ ಮಗ ಶೀವಯ್ಯನು ಬರದು ಕೊಂಡ ಆ ಪ್ಪೀಲ್ ಅರ್ಜಿ.

ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ತಹಶೀಲ್‌ದಾರ್ಯ ಅಕಾರಣವಾಗಿ ನಾನು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಉಪದ್ರ ಕೊಡುವವನಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಅಯೋಗ್ಯನಾಗಿಯೂ ತೋರುವದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಸಸ್ಯಕರಿಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕ ಬೇಕಾಗಿ ಆಕ್ಟಿಂಗ್ ಕಲೆಕ್ಟರು ತಾಂಪ್‌ಸನ್ ಸಾಹೇಬರ ವರ ಬಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಇತ್ತಿಲ್ಲೇ ಪ್ರಕಾರ ಸದರೀಯವರು ನನಗೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಮೂರು ಗ್ರಾಮ ಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಿ ಕಳದ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಾರೀಖು 14ಲ್ಲಿ ನಂಬರು 58ಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಹುಕುಂ ಸಮ್ಮತವಿಲ್ಲದೆ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಸಬಬುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪೀಲ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಸದರೀ ಹುಕುಮಿನಿಂದ ಹೇಳುವ ಸಂಗತಿಯು ಫಲಿತವಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೆ ಫಲಾನಾ ತರ ಹ ಉಪದ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಂತಲೂ ಇಂಥಾ ತರದ ಅಯೋಗ್ಯನೆಂತ ಸಹ ಸದರೀ ಹುಕುಮಿನಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಇತ್ತಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಂಥಾ ಸಂಗತಿ ಏನೂ ತೋರುವದಿಲ್ಲ.

ತಹಶೀಲ್‌ದಾರಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇರುವ ದ್ವೇಷದ ಸಂಬಂಧ ಕಾಯಂ ಕಲೆಕ್ಟರು ಮಾರಿಸ್ ಸಾಹೇಬರವರು ಉದ್ಯೋಗದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರಿರುವಾಗ್ಯೂ ತನ್ನ ಸಾಧನೆ ಪೂರೈಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅ ಸಂದರ್ಭವಾದ್ದರಿಂದ ಸದರೀ ಆಕ್ಟಿಂಗ್ ಕಲೆಕ್ಟರ ಬಳಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿನಾಕಾರಣವಾಗಿ ದೂ ಷಣೆಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಪ್ರಕಾರ ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಾನು ಉಪದ್ರಕಾರಕನೆಂತ ಸದರೀ ತಹಶೀಲ್‌ದಾರ್ಯ ಮೊದಲು ಒಂದು ದಫಾ ನನ್ನ ಪ ಟ್ಟಿ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೇ ಮೇಲಿಗೆ ಮಿನಾಹಿ ಮಾಡಿ ಇತ್ತಿಲ್ಲೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾನೂ ನಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಅವರ ಸ್ವತಂತ್ರದಿಂದ ಮಿಕ್ಕದೆಂತ ನಾನು ಕಾಯಂ ಕಲೆಕ್ಟರ ಮುಂದೆ ವ್ಯ ವಹರಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಅರಿಕೆ ಸದರೀ ಧೋರೆಗಳಿಗೆ ವಾಜಬಿಯಾಗಿ ತೋರಿದ್ದರಿಂದ ತಹಶೀಲ್‌ದಾರ್ಯ ಹುಕುಂ ರದ್ದು ಪಡಿಸಿ ನಂಬರು 14ಕ್ಕೆ ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದಲ್ಲದೆ ಪುನಃ ನನ್ನ ಮೇಲೆ

ದೂಸಿ 2ನೇ ಇತ್ತಿಲ್ಲೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅದು ಸಮನ್ವಯಿತ ಸದರೀ ಕಾಯಂ ಕಲೆಕ್ಟರು ನಂಬರು 40ಕ್ಕೆ ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಸಾಧನೆ ನಡಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಗ್ರಹದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ 2 ಸಂಗತಿಗಳು ಆದರಿಸಿ ಆಕ್ಟಿಂಗ್ ಕಲೆಕ್ಟರಿಗೆ ನಂಬರು 65ನೇ ಇತ್ತಿಲ್ಲೆ ಮಾಡಿ ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

1. ನಾನು ಹುಕುಂ ಶಿವಾಯಿ ಬೇರೆ ಮಾಗಣೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದೆ ಎಂಬದು.

2. ಮನಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟು ತೀರ್ಪು ವಸೂಲು ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡದೆ ಮಾರ್ಚಿ ಆಪ್ತರಿಗೆ ರೂ 1262—1 ಬಾಕಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡೆ ಎಂಬದು.

ಒಂದನೇ ಸಂಗತಿಗೆ ನಾನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಬಿಟ್ಟು ಗೃಹಾರ್ಜರಾದ್ದು ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಗ್ರಾಮ ದಿಂದ 5 ಹರದಾರಿ ದೂರ ಇರುವ ಕಾಂತಾವರಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿ ಇದೆ. ಆ ತಪ್ಪು ತಗ್ಗಿರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ್ದಲ್ಲ. ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂತೆ ಗೃಹಾರ್ಜರಾದ ಮಾಗಣೆ ಶ್ಯಾನುಭೋಗ ವ ಬೇರೆ ಗ್ರಾಮದ ಪಟೀಲಿಗೆ ಸಹ ನನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ಶಿಕ್ಷಿಸ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಪೈಕಿ ಶ್ಯಾನುಭೋಗಿಗೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಅಮಾನತು. ಪಟೀಲಿಗೆ 4 ಆಣೆ ಜುಲುಮಾನೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ವಿಮೋಚಿಸೋಣಾಗಿ ನನಗೆ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಗ್ಗಿದ ಮಾಡಿದಂಥಾದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಎರಡನೇ ಸಂಗತಿಗೆ ರೈತರು ಕೊಟ್ಟಷ್ಟು ಹಣ ವಸೂಲು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವಂಥಾ ಕೆಲಸ ಪಟೀಲಿನಾದ ನನ್ನದಾಗಿತ್ತು ಎಂತ ತಹಶೀಲ್‌ದಾರರು ಆಗಲಿ ಆಕ್ಟಿಂಗ್ ಕಲೆಕ್ಟರಾಗಲಿ ಆಲೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಹುಕುಂಗಳಿಂದ ರೈತರು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ತೀರ್ಪು ಬರ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು ಜವಾಬುದಾರನಲ್ಲ ಎಂಬದು ಬಹು ಮಾನ ಪಟ್ಟ ರಿವಿನ್ಯು ಬೋರ್ಡಿನವರು ಆಲೋಚಿಸ ಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೆಸ್ತುಬಂದಿ ಪ್ರಕಾರ ತೀರ್ಪು ಆಯಿವಜು ವಸೂಲ್ ಕೊಡದೆ ಇರುವ ಕುಳದ ಮೇಲಿನ ಬಾಕಿ ತೋರಿಸುವಂಥಾ ಕೆಲಸ ಮಾಗಣೆ ಶ್ಯಾನುಭೋಗನದಾಗಿಯೂ ಬಾಕಿ ಪಟ್ಟ ತನಿಖೆಯಿಂದ ತಗಾದೇ ಚೀಟುಗಳು ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಬಂದಿಗಿ ಜಪ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹುಕುಂ ಕೊಡುವಂಥಾದ್ದು ಕಲೆಕ್ಟರ ವ ತಹಶೀಲ್‌ದಾರರ ಕೆಲಸವಾಗಿರುತ್ತಾ ಹಾಂಗೆ ಏನೂ ಅಮಲ್ ನಡಿಸದೆ ನಾನು ಬಾಕಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡೆನೆಂತ ಹೇಳುವಂಥಾದ್ದು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದ ಹೇಳಿಕೆ ಎಂಬದು ಸಮಾಧಾನವಾದೀತು.

ಮನೆತನಸ್ಥನಾಗಿ ಬರಹ ವಗೈರೆ ಇದ್ದು ಯೋಗ್ಯನಾಗಿದ್ದವಗೆ ಸದರೀ ನವಕರಿ ಕೆಲಸ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂತ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾ ಲಾಯಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ್ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಸರಾಗದಿಂದ ನೋಡಿ ಕೊಂಡ ಬರಹ ವಗೈರೆ ತಿಳಿದ ನನ್ನನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ಮಿನಾಹಿ ಮಾಡಿ ವರ್ಗದಾರರಲ್ಲದ ಬರಹ ವಗೈರೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದ ಬಂಟಿಚಾತಿ ಜನರಿಗೆ ಸದರೀ ಕೆಲಸ ಶಿಫಾರಸಿನಿಂದ ಕೊಟ್ಟಂಥಾದ್ದನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿದ್ದಾದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅಕ್ರಮಗಳು ನಡಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬದೇ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದಾಗಿ ರಿವಿನ್ಯು ಬೋರ್ಡಿನವರು 59ನೇ ಇಸವಿ 39ನೇ ಆಕ್ಟಿನ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಟ್ಟ ಸರ್ಕ್ಯೂಲರ್ ಹುಕುಂಗಳ ಸಂಗತಿ ಆಕ್ಟಿಂಗ್ ಕಲೆಕ್ಟರು ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳದೆ ಕೊಟ್ಟಂಥಾ ಸದರೀ ನಂಬರು 58ನೇ ಹುಕುಂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದಿಂದ ನನ್ನ ಪಟೀಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ನನಗೆ ಕೊಡಿಸ ಬೇಕಾಗಿ ಕಾಯಂ ಕಲೆಕ್ಟರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಜಾಹಿರು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಆಕ್ಟಿಂಗ್ ಕಲೆಕ್ಟರು ಕೊಟ್ಟಂಥಾ ಹುಕುಂ ರದ್ದು ಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತನಗೆ

ಸುತ್ತಲಿಲ್ಲ
ದೂ ಈ ಸನ್ನಿ
ಮೇಲೆ
ಅವುಗಳನ್ನು
ಕ್ಲಿಂಗ್ ಕಲೆಕ್ಟ
ಕೊಡಿಸಿ ಕೊ

ಸನ್ 1
ದ ತೆಲಕಾ
ರು ಮುಗಿ
ದ ಫಿರಾದ
ನಾವು
ಮೈ ದೂಮಿ
ರವ ಮೇಲೆ
ಕೊಡು ಬದ
ರವು ಮೈ
ರಿ ಆಲೋಚನೆ
ವದ ಲಾಕಾ
ವೃತ್ತಿಮತವ
ಗವರಿಗೆ ಕೆಲ
ದಾರಿ ಕುಮಾ
ಕೊಳ್ಳುವಂಥಕ್ಕೆ
ಯಲ್ಲಿದು ಈ
ಕಟ್ಟಿ ಬಾಪ್ತ
ಕೆಲವೆಷ್ಟೆ
ಬೋಗ್ಯಾಡಾ
ದ ಕಾರಣ ನ
ದಾ ಕೊಡ ದ
ದರೆ ಈ ಗ್ರಾ
ವಿಲ್ಲಿ ದೇಶಾ
ಮನುಷ್ಯಾ
ದೂ ಮಾಡಿ
ನುಗೊರೆ ನಾ

ಸ್ವತಂತ್ರವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಅಪ್ಪೀಲ್ ಮಾಡು ಎಂತ ಅವರು ಅಪ್ಪಣೇ ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣ ಈ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಜಾಹೀರು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದೇನೆ.

ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಹುಕುಂಗಳು ಮೂರನ್ನು ಇದರ ಸಂಗಡ ಜಾಹೀರು ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ ಅಕಾರಣದಿಂದ ತಹಶೀಲ್ದಾರರು ಮಾಡಿದ ಇತ್ತೀಲೇ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಕ್ವಿಂಗ್ ಕಲೆಕ್ಟರು ನಂಬರು 88ನೇ ಹುಕುಂ ರದ್ದು ಪಡಿಸಿ ನನ್ನ ಪಟ್ಟಿಲಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗ ಬೇಕು.

ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನರ್ ಸಾಹೇಬಹದ್ದರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಸನ್ 1868ನೇ ಇಸವಿ ಜೂಲೈ ತಿಂಗಳು 8ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲ ಮೈಸೂರು ಡಿವಿಜನ್‌ಗೆ ಶೇ ರಿದ ತಲಕಾಡ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಸಬಾ ಹೋಬಳಿ ಪೈಕಿ ಜೋಡಿಕಲಿಯೂರು ಗ್ರಾಮದ ರೈತರು ಮರಿಗಾಡನ ಮಲ್ಲಿಗಾಡ, ಚನ್ನೂರು ಮಾದೆಗಾಡ ಮುಂತಾದ ರಹಿತರುಗಳು ಬರದು ಕೊಂಡ ಫಿರಾದು ಆರ್ಜಿ.

ನಾವುಗಳು ಲಾಗಾಯತಿನಿಂದ ಸದರೀ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ರೈತಾವಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಕಂದಾಯವನ್ನೂ ಸದರೀ ಗ್ರಾಮದ ಜೋಡಿದಾರರು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಇರುವ ಮೇರಿಗೆ ಸಲೀಸು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿ ರಶೀದಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಗುಜರಾನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಇರುವಲ್ಲಿ ಸದರೀ ಗ್ರಾಮದ ವೃತ್ತಿವಂತರಾದ ಪುಟ್ಟಣ್ಣಯ್ಯ, ನರಸುಪ್ಪಯ್ಯ, ನಂಜುಂಡಯ್ಯ, ರಾಮಯ್ಯ ಮುಂತಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರುಗಳು ಸಹ ಒಂದಾಗಿ ಶೇರಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ರೈತರಾದ ನಮ್ಮಗಳನ್ನ ಕೆಡಿಸಿ ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯಾದ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ದಿವಸದ ಲಾಗಾಯತು ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಶೇರಿ ಬಂದ ಕದೀಂ ಹಕ್ಕು ಜಮೀನನ್ನು ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ವೃತ್ತಿವಂತರುಗಳು ನಮ್ಮಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸುವಾಗಿ ಕಿತ್ತು ಕೊಂಡು ಪರಬಾರಿ ರೈತರಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇರುವದನ್ನು ಕುರಿತು ಸದರಿಯವರನ್ನು ನಾವುಗಳು ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ದಾರಿ ಕಂದಾಯದ ಜಮೀನನ್ನ ನೀವು ಕಿತ್ತು ಪರಬಾರಿ ರೈತರಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವೇನು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇ ಆದರೆ ನಿಮಗೆ ಹಕ್ಕುದಾರಿ ಜಮೀನು ಅಂದರೆ ಯಲ್ಲಿದು, ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ನಾವುಗಳು ಜೋಡಿದಾರರಾಗಿಯೂ ವೃತ್ತಿವಂತರಾಗಿಯೂ ಸಕಲ ಕಳ್ಳ ಬಾಧ್ಯಸ್ತರಾಗಿ ಇರುವ ಕಾರಣ ನಾವು ಯಾವ ಭೂಮಿ ಬೇಕಾದರೂ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಯಾರ ಕಂದಾಯದ ಭೂಮಿ ಬೇಕಾದರೂ ಕಿತ್ತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಅದನ್ನು ಭೋಗ್ಯಾದಿಗಳು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಸದರೀ ವಿಶಿಷ್ಟಕ್ಕೂ ನಾವೇ ಬಾಧ್ಯರಾದ ಕಾರಣ ನಾವು ತೋರಿಸಿದ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಉಳ ಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೆ ವಾರಾ ಕೇಳಿದರೆ ವಾರಾ ಕೊಡ ಬೇಕು, ಕಂದಾಯ ಕೇಳಿದರೆ ಕಂದಾಯ ಕೊಡ ಬೇಕು, ಆ ಮೇರಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿ ಇದ್ದರೆ ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಂಗೆ ಕೇಳಿ ಕೊಂಡು ರೈತಾವಿ ಮಾಡ ಬಹುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ್ಯೂ ಹೋಗ ಬಹುದು, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೇರಿಗೆ ಬಹಳ ಇಚ್ಛಾ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯಾಗಿ ವಾಜು ದರಾಫತ್ತು ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಜಮೀನನ್ನು ನಮ್ಮ ಸುಫರ್ದು ಮಾಡಿ ಮಾಮೂಲು ಮೇರಿಗೆ ವಾಜು ಕಂದಾಯ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಕಡಮೆ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ವಾರಾ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಮೇರಿಗೆ ಫೈಸಲು ಮಾಡಿಸಿ ಸರಕಾರದ

ಗ್ರಾಮಗಳ ರೈತರಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಡಿವಿಜನ್ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಸಾಹೇಬರಿಗೆ 7 ದಫಾ ಫಿರ್ಯಾದು ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ತಹಲ ವರಿಗೆ ಫೈಸಲು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡ ಲಿಲ್ಲ. ಸದರೀ ವೃತ್ತಿದಾರಿಂದ ನಾವುಗಳು ಬಹಳ ಇಜಾ ಪಟ್ಟು ಲಾಞಾರಿಯಾಗಿ ಇರುತ್ತೇವೆ. ಆದ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಮನವಿಯನ್ನು ಖಾವಂದರು ಪರಾಂಬರಿಸಿ ನಮಗೆ ಸದರೀ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಲಾ ಗಾಯತಿನಿಂದ ಯಾವ ಯಾವ ಜಮೀನು ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಇದ್ದು ನಾವು ಅನುಭವಿಸಿ ಕಂದಾ ಯ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೋ ಅಂಥಾ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸುಫರ್ಡು ಮಾಡಿ ಮಾಮೂಲು ಮೇರಿಗೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೂ ಕಡಿಮೆ ವಾರದ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ಆಜೂಬಾಜು ಗ್ರಾಮದ ರಿವಾಜು ಮೇರಿಗೆ ನಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸರ್ಕಾರಿ ವಾರಾ ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೂ ಮತ್ತೇನೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಿರಕುಳ ಪಡಿಸದಂತೆಯೂ ಸಹ ಆ ಗ್ರಾಮದ ವೃತ್ತಿದಾರಿಗೆ ತಾಕೀದು ಮಾಡಿ ದರೋಬಸ್ತು ರೈತರಂತೆ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಜಮೀ ನುಗಳ ಈಚೆಗೆ ಪೈಮಾಯಿಷಿ ಆಗಿ ಬೀಜವರಿ ಮೊಕರರು ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಡಿವಿಜನ್ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಸಾಹೇಬರವರಿಗೆ ಹು ಕುಂ ಕೊಡಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಸ ಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿವಿಜನ್ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಸನ್ 1861ನೇ ಇಸವಿ ಜುಲಾಯಿ ತಾರೀಖು 24ಲ್ಲ ದೇವಡಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ವಡ ಗೇನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೋಟೇ ಕೆಂಪಣ್ಣ ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬರೆದು ಕೊಂಡ ಅರ್ಜಿ. ಸನ್ 1858ನೇ ಇಸವಿ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕ್ಕೆ ನಾನಾ ಜಾತಿ ಸಾವಿರ ಮರಗಳು ಹಾ ಕುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇ ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಗುಜರಾಯಿಸಿ ಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಹುಕುಂ ಆ ದ್ದು ಹ್ಯಾಗಂದರೆ, 500 ಮರಕ್ಕೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯ ಅಯಿದು ಹಣ ಕೊಡುವ ಮ್ಯಾರಿಗೂ ನಿಂತ 500 ಮರಗಳು ಧರ್ಮ ಒಂದು ಖಂಡಗದ ಹನ್ನೆರಡು ಕೊಳಗದ ಬೀಜವರಿ ಜಮೀನ್ ನ ನಗೆ ಕೊಡುವ ಮೇರಿಗೂ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಮೀಲರಿಗೆ ಹುಕುಂ ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದ ರು. ಸದರೀ ಹುಕುಂ ಮಾಮಲೇದಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ಮಾಮಲೇದಾರ್ರು ಯಾವತ್ತು ನಾಳೆ ಭೂ ಮಿ ಪೈಮಾಯಿಷಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಕೊಡದೆ ಕಾಲಹರಣೆ ಮಾಡಿದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಹೇ ಸಾಹೇಬರು ಹೋದ ತರುವಾಯ ಮಾರಟನ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ನಾಯಬ್ ಆ ಮೀಲರಿಗೆ ಹುಕುಂ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹುಕುಂ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೂ ಕಳುಹಿಸದೆ ಇ ರುವದೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹೋದ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಡಾಬಸ್ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ನಾಯಬ್ ಆಮೀಲರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೋ ಬೇಕೆಂದು ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟರು. ಸದ ರೀ ಹುಕುಂ ಆಮೀಲರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಭೂಮಿ ಪೈಮಾಯಿಷಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ವರಿಗೂ ನನಗೆ ಭೂಮಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಇಸವಿ ಜುಲಾಯಿ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ರೂಬರೂ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದೇನೆ. ಇದು ವರಿಗೂ ನನಗೆ ಹುಕುಂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಸು ಮಾರು 3|| ವರುಷದಿಂದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಮೀಲರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಜಿಡ್ಡಿ ನಿಂದ ನನಗೆ ಹೇ ಸಾಹೇ ಬರು ಭೂಮಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಈ ವರಿಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಡದೆ ಬ

ಹವಾದ ನ
ನೆ ವೊಡ
ದಾಸ್ತಾನ
ಕೊಟ್ಟು ಇ
ಗಲ ತಮ
ವೃ ನೋಡಿ
ನು ಧರ್ಮ
ಬಟ್ಟೆ ಲ್ಲ
ನೇ ಹೆಡೆ
ಬಿಡ ಬೇಕೆಂದು

ಸನ್ 18
ಖಾದುಂ
ಮೇಕೊಡ
ಕೊಂಡ ಫಿ
ದ್ದು 18 ಹ
ನಾದ ಗಾ
ವರಿಗೆ ಕ್ಷ
ಆ ತಾಲ್ಲೂ
ದೆ ಅನ
ಲೆರವೂ ಫಿ
ಹವೂ ನ
ಗಿ ಇದ್ದದ್ದ
ಮಾಲೀಕ
ಕೆತ್ತಿದ ಕೈ
ಭೂಮಿ ಫಿ
ದ್ದಾರೆ ಈ
ಮಾವ ನಾ
ಮಾವದ ಹ
ನಿವೆದ ಫಿ
ಳು ಗೋಮ
ಗಾಯಿತು ನ

ಡವನಾದ ನನಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವದರಿಂದ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಮೊದಲು ಹೇ ಸಾಹೇಬರು ಕೊಟ್ಟ ಹುಕುಮನ್ನೂ ಎರಡು ಕಾಗದಗಳನ್ನೂ ಮಾಮಲೆ ದಾರ್ಜು ನಾನು ಕೇಳಿದರೆ ನನಗೆ ಕೊಡದೆ ನನ್ನ ಶ್ರಮ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಆಮಾಲರ ಬಳಿ ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಕಾಗದಗಳು ನನಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ತಾವು ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸದರೀ ಕಾಗದ ಗಳ ತಂದು ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹಾಜರು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಸದರೀ ಹುಕುಂ ಕಾಗದಗಳು ತಾ ವು ನೋಡಿದರೆ ಆಮಾಲರು ಮಾಡಿ ಇರುವ ಅಕ್ಕತ್ಯ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಪೂರಾ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತೆ. ನಾ ನು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಾಲುಮರ ಹಾಕಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಧರ್ಮ ಧೋರಗಳು ಈ ಧರ್ಮ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟಣೆ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಬಹಳ ಕೀರ್ತಿ ಉಂಟು ನಾನು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಾಧ್ಯ ಪಡುತ್ತೇ ನೆ ಹೊರ್ತು ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸದರೀ ಭೂಮಿ ನನಗೆ ಕೊಡಿಸಿ ಉದ್ಧಾರ ಮಾ ದಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿವಿಜನ್ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಸಾಹೇಬಹದರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಸನ್ 1861ನೇ ಇಸವಿ ಮೇ ತಾರೀಖು 25ರಲ್ಲಿ ವಳಗಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜಪುರದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಖಾಯಂಗುತ್ತಾ ಬಣ್ಣಸವಾಡೀಲಿ ಕಂದಾಯದ ಜಮೀನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇರುವ ಫವತ್ತಿ ವೆಂಕಟಾಚಲಮೊದಲಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಮುತ್ತಾವಿಮೊದಲಿ ಗೋವಿಂದಮೊದಲಿ ಸಹ ಬರದು ಕೊಂಡ ಫಿರ್ಯಾದು ಅರ್ಜಿ. ಸದರೀ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಬಹು ಕಾಲ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇ ದ್ದ 16 ಹೂಂದ ಕುಷ್ಟಿ ಜಮೀನು ನಾವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಾವ ನಾದ ಗಾರೆ ವೆಂಕಟಾಚಲಮೊದಲಿ ಎಂಬವನು ಈ ಜಮೀನು ತನಗೆ ಬರ ಬೇಕೆಂದು ವಗೈರೆ, ವಳಗಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜಪುರದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮವಾದ ದಾವಾ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥರು ಕೂಡಲೇ ಅದನ್ನು ನ್ಯಾಯವಾದ ತನಿಖೆಯಿಂದ ರದ್ದು ಮಾ ಡದೆ ಅವನ ಸಕ್ಷವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಮನಸ್ತಿ ದರ್ಯಾಫಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಶಿವಾಯಿ, ಆ ಲವಾಜಮೆಯಿಂದ ಲೇಶವೂ ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಸಾಧಕವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳು ಕೊಂಡು ಸದರೀ ಜಮೀನಿನ ಮ ಹಸೂಲು ನನ್ನ ಹಿಸ್ಸೇ ಬಾಬತಿನದು ಖಾವಂದರ ಹುಕುಂ ಪ್ರಕಾರ ಅಮಾನತು ಇಡಿಸೋಣಾ ಗಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನಾದರೂ ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಕೊಂಚ ಹಕ್ಕುದಾರಿ ಉಂಟಾದೀತೆಂದು ದುರಾಲೋಚನೆಗೆ ಏರ್ಪಟ್ಟು, ಜಿನತಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇರುವ ರೈತನ ಕರಿಸಿ ಜುರುಮಾನೆ ಹಾ ಕುತ್ತೇನೆ, ಕೈದಿನಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತೇವೆಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಬೆದರಿಸಿ, ಅವನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜಿನೆಸನ್ನು ತೆಗದು ಝೂಟಾ ಫಿರ್ಯಾದಿಯಾದ ಗಾರೆ ವೆಂಕಟಾಚಲಮೊದಲಿಗೆ ಕೊಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಉದ್ಬುಕ್ತರಾಗಿ ಇ ದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಪ್ರಕಾರ ದುರಾಗತನನ್ನು ಮಾಡುವದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ? ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಬೆಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿಯಿಂದ ನ್ಯಾ ಯವಾದ ಹುಕುಂಗಳು 2-3 ಸಾದರಾಗಿ ಇದ್ದೂನೂ ಒಳಗಡಿ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರು ಆ ಪ್ರಕಾರ ನಡಿಸದೆ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಕೋರಿಕೆ ನೆರವೇರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಾರೆ. ನಾವುಗ ಳು ಗರೀಬರು, ಸದರೀ ಜಮೀನ್ ಹೊರ್ತು ಇತರ ಆಧಾರವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ತಂದೆ ದಿವಸದ ಲಾ ಗಾಯಿತು ನಡೆದು ಬಂದ ಜಮೀನು ಅದ ಕಾರಣ ಮೇಲೆ ನಮೂದು ಮಾಡಿರುವ ದರ್ಯಾಫಿ

ಕಟ್ಟನ್ನು ತಾವು ತರಿಸಿ ಪರಾಂಬರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಜಮೀನ್ ನಮ್ಮದು ಆದರ ಮಹಸೂಲು ನಮಗೆ ಸಲ್ಲ ತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಖಾವಂದರಿಗೆ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸದರೀ ಜಮೀನ್ ನಮ್ಮದೇ ಸರಿ ಎಂಬುವದು ಆ ಗ್ರಾಮದ ಖಾಯಂ ಗುತ್ತಾದಾರ್ ಮತ್ತೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೈತರಿಂದಲೂ ಖಾವಂದರವರ ಹುಜೂರಿಗೆ ಚಾಹೀರಾಗ ಬಹುದು. ಗರೀಬರಾದ ನಮ್ಮ ಮನವಿ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತಂದು ಉದ್ಧಾರಾ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ್ದಲ್ಲದೆ, ಝೂಟಾ ದಾವಾ ಮಾಡಿದ ಫಿರಾಕಿದಿಗೆ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕಾಯಿದೆ ಮೇರಿಗೆ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಆಗ ಬೇಕೆಂದು ಸಹ ಖಾವಂದರವರ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ದರಬಂದಗಿ ಹಜರತ ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಅರ್ಜಿದಾಸ್ತು ಫಿದವಿ ಶೇಷಗಿರಾವು, ಪೇಷ್ಕಾರ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೊಸಕೋಟಾ, ಆದಾಬ ಬಂದಗಿ ಮಾರೂಜ ಆಂಕಿ, ಛಂದ 9ನೇ ಮಾಹೆ ಅಗಟೋಬರು ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹಾಜರು ಇದ್ದೇನೆ, ಹಜರತ ಸಲಾಮತ್ತು.

ಇಟ್ಟುಸಂದ್ರದ ಗ್ರಾಮದ ಸನ್ನದು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡ ತಕ್ಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಮೀಲರು ನಾಗಪ್ಪನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆಸಿದ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಜವಾಬು ಆಗಿ ನಾಗಪ್ಪ ಆಮೀಲರಿಗೆ ಬರದ ಕಾಗದ ಹುಜೂರು ಇಂಡಾರಸು ದಪ್ತರ ವಗೈರೇಲಿ ಹುಡುಕಿಸಿ ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕೆಂದು ವಗೈರೆ ಸಾದರಾದ ಬಗರು ಛಂದ ಮಾಹೆ ನಂಬರು ಹುಕುಂ ಈ ತಾರೀಖು ಸಾಯಂಕಾಲ 6 ಘಂಟೆಗೆ ಫಿದವಿಗೆ ತಲಪಿ ನೋಡಿ ಕೊಂಡು ಸರಫರಾಜು ಆದೆನು. ಗುಮಾಸ್ತೆ ರಾಘವೇಂದ್ರಪ್ಪನು ಹಾಜರಿಲ್ಲದೆ ವಾಸಲುದ ಹೋಬಳೀ ಪೈಮಾಯಿಷಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇದ್ದ ಕಾರಣ, ಹುಕುಂ ತಲಪಿದ ಕೂಡಲೇ ಹುಕುಮಿನಲ್ಲಿ ನಮೂದಿರುವ ಭೀಮಣ್ಣನ ಕಡೆಯಿಂದ ಹುಜೂರು ಇಂಡಾರಸು ವಗೈರೆ 4 ದಪ್ತರಗಳನ್ನು ಈಚೆಗೆ ತರಿಸಿ, ಜನಾಬಿನಿಂದ ಬಂದು ಇದ್ದ ಡಲಾಯಿತ ಹನುಮಂತ ನಾಯ್ಕನ ರೂಬರೂ ಫಿದವಿ ಸಮಕ್ಷಮ ಸದರೀ ಭೀಮಣ್ಣ ಜೂಡಿಸಿಯಲ್ ಗುಮಾಸ್ತೆ ಹನುಮಂತರಾಯ ಇವರಿಂದ ಹುಕುಮಿನಲ್ಲಿ ನಮೂದು ಇರುವ ಮೇಲ್ಕಂಡ ದಪ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿಸುವಲ್ಲಿ, ಮುನಷಿಯ ಚಾಲ್ತಿ ಬಿನವತ್ತಲೇ ದಪ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಮಾನೀಕೆರೆ ಶೇಕದಾರ ಬರದ ಬಿನವತ್ತಲೇಗಳ ತಬಲಕಿನಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಮೀಲರ ಹೆಸರಿಗೆ ಇಟ್ಟುಸಂದ್ರದ ಸನ್ನದಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಂದಗುಡಿ ನಾಗಪ್ಪ ಬರದ ಆಗಷ್ಟು 11ನೇ ಮರಕೂಮಿನ ಕಾಗದ ಆ ತಬಲಕು ಹುಡುಕಿದ ಭೀಮಣ್ಣನ ಕೈಗೆ ಶಿಕ್ಷಿದರಿಂದ ಐಜನ್ ಕಾಗದ ಈ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಫೂಫಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಸದರೀ ಕಾಗದ ದೊರಕಿದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೆ ಏನು ನಿಮಿತ್ಯ ಹುಡುಕಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಆಗಿಯಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸಾದರಾದ ಹುಕುಮಿನಲ್ಲಿ ಚಿಲ್ಲರೇ ಜನರು ಆಮೀಲರ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರದ ಕಾಗದಗಳ ತಬಲಕನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಆಮೀಲರು ಜವಾಬು ಆಗಿ ಬರದ ಕಾಗದಗಳ ಡೈಬಿಬುಕ್ಸನ್ನೂ ಸನ್ನದಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆಮೀಲರ ಹೆಸರಿಗೆ ನಾಗಪ್ಪ ಬರದ ಕಾಗದವನ್ನೂ ಸಹ ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕೆಂತ ನಮೂದು ಇದ್ದ ಮೇರೆಗೆ, ಚಿಲ್ಲರೇ ಜನರು ಆಮೀಲರ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರದ ಕಾಗದಗಳ ತಬಲಕು ತೆಗೆಸಿ ನೋಡುವಲ್ಲಿ, ಆ ತಬಲಕಿನಲ್ಲಿ ಸದರೀ ಸನ್ನದು ವಿಷಯದ ಕಾಗದ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ನಾಗಪ್ಪನು ಆಮೀಲರ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರದಂಥಾ 10 ಕಾಗದಗಳು ಇದ್ದದ್ದರಿಂದಲೂ, ಆ ಕಾಗದ ಎಲೆ ಇಟ್ಟ ಮುನಷಿ ಹಾಜರು ಇಲ್ಲದೆ ಆ ಕಾಗದ ಇಟ್ಟ ಸ್ಥಳ ಎರಡನೆಯವರಿಗೆ ನೆಪ್ಪು ತಿಳಿ

ಯದ್ದರಿಂದಲೂ, ಸನ್ನದಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವಿವಾಹರು ಹುಜೂರಿಗೆ ಬರದ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಮಲಘೂಪಿಸಿ ರವಾನೆ ಮಾಡಿ ಇದ್ದಾರೋ ಏನೋ ಎಂದು ಸದರೀ ಭೀಮಣ್ಣ ವಗೈರೇರಿಂದ ತಿಳಿಯ ಬಂದದ್ದರಿಂದಲೂ, ಆ ಕಾಗದ ಅವಿವಾಹರು ಅರ್ಜಿಯ ಸಂಗಡ ಜನಾಬಿಗೆ ರವಾನೆ ಮಾಡಿ ಇರ ಬಹುದು ಎಂಬ ಭಾವ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು, ಜನಾಬಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮುಲಾಹಿಜಾ ಫರಮಾಯಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಜಾಹೀರು ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಹಾಲಿ ಹುಕುಂ ಸಾದರಾದ ಕೂಡಲೇ ತಲಪಿದ 6 ಘಂಟೆ ಲಾಗಾಯಿತು 8 ಘಂಟೆ ವರೆವಿಗೂ ಮೆಲ್ಕಂಡ ಇಬ್ಬರಲ್ಲದೆ ಫಿದವಿ ಫಿದವಿ ಮಗ ಸಹ ಸದರೀ ದಫ್ತರಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿರಿಗಿಸಿ ತಿರಿಗಿಸಿ ಫರ್ದ್ ಫರ್ದು ಹುಡುಕುವಲ್ಲಿ ಮುನಷಿಯ ಚಾಲ್ತಿ ಬಿನ್ನವತ್ತಲೇ ದಫ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಮಾನಿಕೆರೆ ಶೇಕದಾರನ ಬಿನ್ನವತ್ತಲೆಗಳ ತಬಲಕಿನಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡ ಬಂದು ಬಿನ್ನವತ್ತಲೇ ಮಧ್ಯೆ ಇದ್ದು ಶಿಕ್ಷದ್ದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ರವಾನೆ ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಇದ್ದ ಸಂಗತಿ ಮಾರೂಜು ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಜನಾಬಿಗೆ ರೋಷನ್ ಇರ ಬೇಕು. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು.

ದರಬಂದಗಿ ಹಜರತ ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಡಿಪ್ಪಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು
ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಅರ್ಜಿದಾಸ್ತು ಫಿದವಿ ಶೇಷಗಿರಿರಾವು, ಮಾಮಲೇದಾರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೊಸಕೋಟಾ, ಆದಾಬ ಬಂದಗಿ ಮಾರೂಜ ಆಂಕಿ, ಛಂದ 4ನೇ ಮಾಹೆ ಅಗಟೋಬರು ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹಾಜರು ಇದ್ದೇನೆ. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು.

ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಜಕೂರು ಪೈಕಿ ನಂದಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಪನಿಶೆಟ್ಟಿ 1, ಮಾರೆಗೌಡ 1, ನಾಮದಾರ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ 1, ಕುರುಬಹಳ್ಳಿ ಶೀನಪ್ಪ 1, ಹಿಂಡಿಗನಾಳ ತಿರುಮಲೈಯ್ಯ 1, ಶೇಕದಾರ ಶಿವರಾವು 1, ಕಾರಕೋನ ಕೇಶವೈಯ್ಯ 1, ಈ ಜನಗಳಿಗೆ ಅಲಾಹಿದಾ ಒಬ್ಬರ ಸಂಗಡ ಒಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡುವದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಾಗದ ರೀತಿ ಜವಾನನ ಹಮರಹಾ ಮಾಡೆ ಮಜಕೂರು 5ನೇ ತಾರೀಖು ಸೋಮವಾರ 10 ಘಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ರೂಬರೂ ಬಂದು ಹಾಜರಾಗುವಂತೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆಂತ ಮಾಡೆ ಮಜಕೂರ್ 2ನೇ ಮರಕುಂ ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟು 30ನೇ ನಂಬರುಹುಕುಂ ಸಾದರಾದ್ದು ನೋಡಿ ಕೊಂಡು ಸರಫರಾಜು ಆದೆನು. ಹಜರತು ಸಲಾಮತು. ಹುಕುಂ ಪ್ರಕಾರ ಸದರೀ ಜನಗಳನ್ನು ಕರದು ಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಮುದ್ದಾಂ ದಫೇದಾರನ ಕಳುಹಿಸಿ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಹಾಜರಾದ ಕಪನಿಶೆಟ್ಟಿ 1, ಮಾರೆಗೌಡ 1, ನಾಮದಾರ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ 1, ಶೇಕದಾರ ಶಿವರಾವು 1, ಕಾರಕೋನ ಕೇಶವಯ್ಯ 1, ಈ ಜನಗಳನ್ನು ದಫೇದಾರನ ಹಮರಹ ಒಬ್ಬರ ಸಂಗಡ ಒಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡುವದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲದಂತೆ ಬಂದೋಬಸ್ತಿನಿಂದ ಜನಾಬಿಗೆ ರವಾನೆ ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಕುರುಬಹಳ್ಳಿ ಶೀನಪ್ಪ 1, ಹಿಂಡಿಗನಾಳ ತಿರುಮಲೈಯ್ಯ 1, ಇವರಿಬ್ಬರು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹಾಜರು ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬರುವದರಿಂದ ತಲಾಷು ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ಯಾನುಭಾಗನಿಗೆ ತಾಕೀದು ಬರದು ಕಳುಹಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆಯಾಗಿ ಹಾಜರಾದ ಕೂಡಲೇ ಜನಾಬಿಗೆ ರವಾನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸದರೀಯವರು ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೆ ತಲಾಷು ಮಾಡಿ ಜನಾಬಿನಲ್ಲಿ ಹಾಜರು ಮಾಡುವ ಮೇರೆಗೆ ಸದರೀ ದಫೇದಾರನಿಗೆ ತಾಕೀದು ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆ. ರೋಷನ್ ಇರ ಬೇಕು. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು.

ದರಬಂದಗಿ ಹಜರತ ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಡಿಪ್ಟಿ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು
ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಅರ್ಜಿದಾಸ್ತು ಫಿದವಿ ಶೇಷಗಿರಿರಾವು, ಮಾಮಲೇದಾರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೊಸಕೋಟಾ, ಆದಾಬಿ ಬಂದಗಿ ಮಾರೂಜು ಅಂಕಿ, ಛಂದ 13ನೇ ಮಾಹೆ ಅಗೋಷ್ಠಿ ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರು ಇದ್ದೇನೆ. ಹಜರತು ಸಲಾಮತು. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮುಜಕೂರು ಖಾಯಂ ಗುತ್ತಾ ವೀರಸಂದ್ರದ ರೈತರಿಗೂ, ಈ ಗ್ರಾಮದ ಖಾಯಂ ಗುತ್ತೇದಾರ ನಾ ಗಪ್ಪನವರಿಗೂ ಇರ ತಕ್ಕ ಕಂದಾಯದ ತಕರಾರು ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಬಕು ಇಲ್ಲಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿ ಇರುವ ಕುಳಗಳ ಬುಕ್ಕುಗಳು ವಾಪಸು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವದಲ್ಲದೆ, ಈ ಗ್ರಾಮದ ಅಸಲು ಸನ್ನದು ತೆಗದು ಕೊಂಡು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡ ತಕ್ಕದ್ದಿದೆ ಎಂದು ಸಾದರಾದ ಮಾಹೆ ಮುಜಕೂರು 7ನೇ ಮುಲ್ಕಿ 82ನೇ ನಂಬರು ಹುಕುಂ ತಲಪಿ ಸರಫರಾಜು ಆದೆನು. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು.

ಸದರೀ ಗ್ರಾಮದ ಅಸಲ್ ಸನ್ನದು ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ನಾಗಪ್ಪನಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿ ಇರುವಲ್ಲಿ ಆತನು ಸದರೀ ಸನ್ನದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ, ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಂಣಂದರು ವೆಂಕಟಾ ಚಲೈಯ್ಯನವರಲ್ಲಿ ಇದೆ, ಅವರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಹಾಜರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಎಂಬದಾಗಿ ಜವಾಬು ಬರೆದು ಇದ್ದಾನೆ. ವೆಂಕಟಾಚಲೈಯ್ಯನವರು ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲೇ ಇರುವದರಿಂದ ಮಾ ರೂಜು ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಸಾಬಕು ಹುಕುಮಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮಾಳೂರು ವೆಂಕಟಾ ಉದ್ದೀಬೈರ ವಗೈರೆಗಳ ಬಾಬತು 21 ಪಟ್ಟಿಯೂ ಈ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಫೂಫು ಮಾಡಿ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ರವಾ ನೆ ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು.

ದರಬಂದಗಿ ಹಜರತ ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಿವಿಜನ್ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಕೆಲಸ ನೋಡುವ ಅಪ್ಪಗ್ರಾಮ
ಡಿವಿಜನ್ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಅರ್ಜಿದಾಸ್ತು ಫಿದವಿ ಮಧ್ವರಾವ ಆಮಿಾಲ ತಾಲ್ಲೂಕು ನೆಲವಂಗಲ ಆದಾಬಿ ಬಂದಗಿ ಮಾರೂಜು ಅಂಕಿ, ಛಂದ 24ನೇ ಮಾಹೆ ಅಗಟಂಬರ ಸನ್ 1861ನೇ ಇಸವಿ ವರಿಗೆ ತ್ಯಾಮು ಗೊಂಡದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರು ಇದ್ದೇನೆ. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು. ತಾಲ್ಲೂ ಕು ಮುಜಕೂರಲ್ಲಿ ಹೆಗ್ಗಂಡಕ್ಕೆ ಶೇರಿದ ಗೋವಿಂದಪುರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಡರಗಿರಿಯನೆಂಬವನು ಸದರೀ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಂದೆ ಹೆಸರಿಗೆ ಬುಕ್ಕು ಇದ್ದ III ಜಮೀನ್ ವೆಂಕಟರಾಯನೆಂ ಬವನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಇರುವದಾಗಿ ವಗೈರೆ ಜನಾಬಿಗೆ ಗುಜರಾಯಿಸಿದ ಸಪ್ತಂಬರ 18ನೇ ತಾರೀ ಖಿನ ಅರ್ಜಿಗೆ ಈ ಜಮೀನಿನ ಬುಕ್ಕು ಯಾರ ಹೆಸರಿಗೆ ಇದೆ? ಯಾರು ಅನುಭವಿಸಿ ಕಂದಾಯ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ? ವೆಂಕಟರಾಯ ಇವನ ತಾಯಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಬುಕ್ಕು ತೆಗದು ಕೊಂಡು ಕಂದಾ ಯ ಕಟ್ಟಿ ತಕರಾರು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಸುಬು ಏನು? ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಗಿರಿಯನಿಂದ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಿಸಿ ಇರುವದು ನಿಜವೇ ಹ್ಯಾಗೆ? ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಸಪ್ತಂಬರ 18ನೇ ಮರಕುಂ 234ನೇ ನಂಬರ ಹಿಂದಲ ಹುಕುಂ 1, ಸಪ್ತಂಬರ 4ನೇ ಮನುವಣಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಜಮೀನ್ ಬುಕ್ಕು ಫಿರಾ ದಿಯಿಂದ ಹಾಜರು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ದರಖಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ವಾಜಬಿ ಫೈಸಲು ಮಾಡಿ ಆ ಮು

ಜಕೂರು ಜಾಹೀರು ಮಾಡ ತಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ಎಂತ ಸಪ್ತಂಬರ 3ನೇ ಮರಕುಂ 200ನೇ ನಂಬರ ಹಿಂದಿ ನ ಹುಕುಂ 1, ಸಹ ಸಾದರಾದ್ತು ಶಿರಸಾ ವಹಿಸಿ ನೋಡಿ ಕೊಂಡೆನು.

ಈ ಸಂಗತಿ ವಿಚಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದಿಯು ಈ ಜಮೀನು ತನ್ನ ಕೈ ತಪ್ಪಿ ನಾಲ್ಕು ವರುಷ ಗಳಾಯಿತು, ಆ ಲಾಗಾಯಿತು ಪ್ರತಿವಾದಿ ವೆಂಕಟರಾಯ ಜಮೀನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಫ ಸಲ್ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಕಂದಾಯ ಪೂರಾಕೊಡುತ್ತಾನೆಂತಲೂ, ತಾನು ತನ್ನ ತಂದೆಗೂ ತನಿ ಗೂ ಆಗದೆ 6—7 ವರುಷಗಳಿಂದ ಈ ಮ್ಯಾರಿಗೆ ಸದರಿ ಪಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ, ಈ ವರ್ಷವೇ ಈ ಗೋವಿಂದಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದೆ, ತನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಇಬ್ಬರೂ ತಾನು ಬರೆಗಿನಹಳ್ಳಿ ಪಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋ ದ ಮೇಲೆ 2 ವರುಷ ಬೆಂಗಳೂರು ಕಡೆ ಹೋಗಿ ಇದ್ದರು. ಈಚೆಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷದಿಂದ ಬರೆಗಿನ ಹಳ್ಳಿ ಪಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಹೋದ ವರುಷ ತನ್ನ ತಂದೆ ಪೌತ್ರಿ ಆದನೆಂತ ವಗೈರೆ ಬರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ಯಾನಭಾಗನು ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ವಕ್ಕಲ ಗಿರಿಯನೆಂಬವನಿಗೆ ಬುಕ್ಕು ಆಗಿ 10 ವರುಷದ ಕೆಳಗೆ ಫಿ ರ್ಯಾದಿ ತಂದೆ ತಿರುಮಲಗಿರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ, ಅವನು ನಳ ಸಂವತ್ಸರದ ವರಿಗೆ ಅನುಭವಿಸಿ ಫರಾರಿ ಆದ್ದ ರಿಂದ ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರ ಲಾಗಾಯಿತು ವೆಂಕಟರಾಯನೇ ಕಂದಾಯ ಕೊಟ್ಟು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ನೆಂತಲೂ, ಮಾಮೂಲು ವಕ್ಕಲ ಗಿರಿಯನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬುಕ್ಕು ಕಾಯಂ ಇಟ್ಟು ಕಂದಾಯ ವೆಂಕ ಟರಾಯನೇ ಕೊಡುವದಾಗಿ ವಗೈರೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರತಿವಾದಿ ವೆಂಕಟರಾಯನು ಸದರಿ ಮೇ ರಿಗೆ ಬರುವದಲ್ಲದೆ ಫಿರ್ಯಾದಿ ತಂದೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಗ 2 ಸಾಲಿನ ಬುಕ್ಕು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಕೊ ಟ್ತು ಇದ್ದಾನೆ, ಅಷ್ಟೇ ಹೊರ್ತು ಫಿರ್ಯಾದಿಯ ಜುಲುಂ ನಡಿಸಿ ಬುಕ್ಕು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡದ್ದಿಲ್ಲವೆಂ ತ ವಗೈರೆ ಬರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಲಿ ಹಾಜರ ಜಮೀನ್ ವೆಂಕಟರಾಯನೇ ನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳಿಂದ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಮೇರಿಗೆ ಈಗಲೂ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದ್ದ ಸಂಗತಿ ಜನಾಬಿಗೆ ರೋಷನ್ ಇರ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರೂ ಜ ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಈ ಮೊಕದ್ದಮಾವಿನಲ್ಲಿ ಆದ ಕೈಫಿಯತು ತಾರೀಖು 2ನೇ ಮಾರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಆದ ಅಸಲ ಇಂಡಾರ್ನು ಸಹ ರವಾನೆ ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಮುಲಾಹಿಜಾ ಫರ್ಮಾಯಿ ಸಿ ಹುಕುಂ ಸಾದರಾದ ರೀತ್ಯಾ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು.

ಮಹಾರಾಜೇಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಗ್ರಾಮ ಡಿವಿಜನ್ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು
ಸಾಹೇಬರವರಿಗೆ.

ಪೆರಿಯಾಪಟ್ಟದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೆಟ್ಟದಪುರದ ಇಜಾರಾದಾರ್ರು ಈ ಕೆಳಗೆ ದಸ್ತುತು ಮಾಡಿ ದವರು ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬರದು ಕೊಂಡ ಅರ್ಜಿ. ನಾವು ಸನ್ 1845ನೇ ಇಸವಿಯ ಲ್ಲಿ ಐದು ಸಂವತ್ಸರಕ್ಕೆ ಸದರಿ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಇಜಾರೆಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಇರುತ್ತೇವೆಂತಲೂ, ಆ ಗ್ರಾಮದ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಭಾರಿ ಕೆರೆ ಇದೆ ಎಂತಲೂ, 2 ಸಂವತ್ಸರವಾಗಿ ಆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಮಾಮೂಲಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಗಳಿಗೆ ಕಾಲ್ಟೆಗಳಿಂದ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ರಾದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಬೀಳು ನೀರು ತುಂಬಿ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ಪೈರುಗಳು ಮುಳಗಿ ಹೋಗು ತ್ತವೆಂತಲೂ, ನಾವು ಪ್ರಾಕ್ತು ತಮಗೆ ಅರ್ಜಿ ಬರ ಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ, ಖಾವಂದರು ಆ ತಾಲ್ಲೂಕು ತಹಶೀಲ್‌ದಾರರ ದ್ವಾರಾ ದರ್ಯಾಫ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿ ಅವರು ಕಳುಹಿಸಿದ ರಿಪೋರ್ಟನ್ನು ನಂಬಿ ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 20 ಎಕರಾ ಭೂಮಿ ಪೈರು ನೀರಿನ ಮುಳಗಿ ಹೋಗುವ ಮಾಮೂಲು ಉಂಟೆಂತ

ಲೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿಯ ಪೈರು ಮುಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ನಮ್ಮ ಫಿರ್ಯಾದು ರ್ಪೂಟಾ ಎಂತಲೂ, ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದೀರಾಷ್ಟೆ. ಈ ಸಂವತ್ಸರ ಅಪಾರ ಮಳೆಯಾಗಿ ಕೆರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ಬಂದದ್ದರಿಂದಲೂ, ಆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಮಾಮೂಲಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ತೂಬಿನ ಬ ಜ್ವಲನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಮ್ಮ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಂಡದ್ದರಿಂದಲೂ ಖಾವಂದರು ಸಾಬಕು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು 20 ಎಕರಾವಿಗೆ ನೀರಿನ 50 ಎಕರಾ ವರಿಗೆ ಪೈರು ಸುಡಾ ಭೂಮಿ ನೀ ರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು 70 ಎಕರಾ ಭೂಮಿ ಪೈರು ಕೊಳತು ಹಾಳಾಗಿ ನಮಗೆ ಬಹಳ ನಷ್ಟ ಸಂಭವಿಸಿ ಇರುವದು ಶಿವಾಯಿ, ಕೊನೇ ಗದ್ದೆಗಳ ಬದುಗಳು ಕಿತ್ತು ಹೋಗಿ ನೆಲ ಕೊರಕಲು ಬಿದ್ದು ಮುಂದೆ ಪೈರಡಲಿಕ್ಕೆ ಸುಡಾ ನಾಲಾಯಕ್ಕಾಗುವದಾಗಿ ಇದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಖಾವಂದರು ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಖುದ್ದಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಫಿರ್ಯಾ ದಿನ ನಿಜತ್ವ ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಂವತ್ಸರ ಸಂವತ್ಸರ ಪೈರು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳಿಗೆ ನಾ ಶವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಇಚಾರೆ ಹಣ ಕಟ್ಟಿ ಬೇವನಾ ಮಾಡಿ ನೀಸುವ ಬಗೆ ಹ್ಯಾಂಗೆ? ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಾವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ಕೊಂಡು ಆ ಊರುಕೆರೆ ಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುವ ನೀರನ್ನು ಅದರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹೊಳೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ನಾವು ಮಾಡಿ ಸುವ ಕರೀ ಪೈರು ಮುಳುಗದಂತೆ ಮಾಡುವ ಹಾಂಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ತಹಶೀಲ್‌ದಾರ್ರಿಗೆ ತಾಕೀದು ಮಾಡುವದು ಶಿವಾಯಿ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇಂಥಾ ನಷ್ಟವೂ ತೊಂದರೆಯೂ ಆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಿಂದ ನಮಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಉಂಟಾಗದ ಹಾಂಗೆ ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮುಜ್ಜಲಿಕೆ ಬರೆಸಿ ಕೊಂಡು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಂತೆ ಸಹ ಹುಕುಮಾಗ ಬೇಕೆಂತ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಬ ತಾರೀಖು 26ನೇ ಜೂಲೈ
1863ನೇ ಇಸವಿ.

ದರಬಂದಗಿ ಹಜರತ ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿವಿಜನ್ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗೆ.

ಅರ್ಜಿದಾಸ್ತು ಫಿದವಿ ಸೈದಮುಸ್ತಫಾಅಲ್ಲಿ ಅವಿಾಲು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಕುಲೀಸ ಪ್ಯಾಟೆ, ಬಂದ ಗಿ ಮಾರೂಜ ಅಂಕಿ, ಛಂದ 27ನೇ ಮಾಹೆ ಡಿಶಂಬರು ಸನ್ 1863ನೇ ಇಸವಿ ವರಿಗೆ ಸರಕಾರ ದ ಚಾಕರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರು ಇದ್ದೇನೆ. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು.

ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಜಕೂರ ಬೈರಮಂಗ್ಲ ಹೋಬಳಿ ಇಟ್ಟುಮಡು ಗ್ರಾಮದ ಪೈಕಿ ವಡ್ಡರ ಪಾಳ್ಯದ ಬಳಿಯ ಹೊನ್ನೆಗೌಡ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಇರ ತಕ್ಕ ಮುಕ್ಕು ಅಗಟೋಬರ ತಾರೀಖು 24ನೇ ರಾತ್ರಿ ಮಷಾಲಕ್ಕಳರು ನುಗ್ಗಿ ಆ ಮಠದ ಅಯ್ಯನ ಮೇಲೆ ಹಂಗಾಂ ನಡಿಸಿ ನಗದು ಹಿತ್ತಾಳೆ ತಾಂಬ್ರ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ ವೈಲೆ 25|| ರೂಪಾಯಿನ ಮಾಲು ಜೋರಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹೋದದ್ದಾಗಿ ನಮೂ ದಾದ ವಿಷಯವನ್ನ ಕುರಿತು ಅದೇ ತಿಂಗಳು 27ನೇ ಮರಕುಂ 138ನೇ ನಂಬರು ಅರ್ಜಿ ಚಾಹೀ ರಾತ್ರಿ ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕೆ, ಈ ಜೋರಿಯನ್ನ ಹರ ತರದೂದು ಪತ್ತೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂತ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮ ಜಕೂರು ಕಿಲ್ಲೆದಾರ್ರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ 8 ದಿವಸದ ಅನಂತರ ಆತ ಏನು ತರದೂದು ನಡಿಸುತ್ತಾನೋ ಜೋರಿ ಪತ್ತೆ ಆಯಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬದನ್ನು ಸಹ ಚಾಹೀರಾಡುವದು ಎಂಬದಾಗಿ ಅಗಟೋ ಬರ 3ನೇ ಮರಕುಂ 48ನೇ ನಂಬರು ಹುಕುಂ ಸಾದರಾದ್ದು ನೋಡಿ ಕೊಂಡೆನು. ಈ ವಿಷಯ

ದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿ ಚಾಹೀರು ಮಾಡುವದೇನೆಂದರೆ — ಸದರೀ ಹುಕುಂ ಸಾದರಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಐಜನ್ ಮಠದ ಜೋರಿಯ ಪತ್ತೇ ಬಗ್ಗೆ ಕಿಲ್ಲೇದಾರ್ರು ಹೊರಟು ಕೆಲವು ಮಾಲು ಕೆಲವು ಆಸಾಮಿಗಳನ್ನು ಸಹ ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಜರು ಮಾಡಿಸಿ, ಕಾನಕಾನಹಳ್ಳಿ ವ ಗೈರಿಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ತಾಜಾ ಪತ್ತೇ ಬಗ್ಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಹುಕುಮಿನ ಅಧಿಸ್ತಾಯ ಯಾದಿ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸೋಣಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಬಹಳ ವಿಧವಾದ ತರದೂದಿಸಿ ದ ದಾಗಿರನಾಮಾಲು ಸುದಾ ಕೆಲವು ಆಸಾಮಿಗಳನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದರಲ್ಲಿ ಕಾನಕಾನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ವೀರಸಂದ್ರದ ಹನುಮೈಯ್ಯನೆಂಬವನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ನಡೆದ ಮಷಾಲ ಜೋರಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವರೆಂದು ನಮೂದಾದ ಆಸಾಮಿಗಳನ್ನೂ ಮಾಲುಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಆ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಇದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ದರ್ಯಾಫ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಪೈಕಿ ಕೆಲವು ಜನರ ಮೇಲೆ ತಕ್ಷೀರ ಸಾಜೀತಾಗಿ ಇರುವದಾಗಿ ಈಚೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಯಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಫ ನಮೂದಿರುತ್ತೆ. ಇದರಂತೆ ಮಾಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ವಡವಟ್ಟದ ನೀಲಕಂಠಿಯನ ಮಠದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜೋರಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವರೆಂದು ನಮೂದಾದ ಕೆಲವು ಆಸಾಮಿಗಳನ್ನೂ ಮಾಲುಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಆ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಇದ್ದೆ. ಆ ಮಾಲುಗಳನ್ನು ಆ ಫಿರ್ರಾದಿ ನೋಡಿ ತನ್ನದೇ ಹೌದೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ರೀತ್ಯಾ ಕುಂಪಣಿ ಶೀಮೆ ತಳಿಯಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿಯ ಣ ಯಾವದೋ ಒಂದು ದೊಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜೋರಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟದ್ದೆಂದು ನಮೂದಾಗಿರುವ ಆಸಾಮಿ ಮಾಲುಗಳ ಯಥಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಬರಸಿರುವ ಯಾದಿಗೆ ತಹಲ್ ಜವಾಬ ಬಾರದೆ ಇರುವ ಸಂಗತೀ ಕುರಿತು ಮಾಹೆ ಮಜಕೂರ 26ನೇ ಮರಕುಂ 17ನೇ ನಂಬರು ಆರ್ಜಿ ಚಾಹೀರಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ಪರ ಸ್ಥಲದ ಜೋರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟದ್ದೆಂದು ನಮೂದಾದ ಮಾಲು ಆಸಾಮಿಗಳು ಚಾತಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಜಕೂರು ಜೋರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟದೆಂದು ನಮೂದಾದ್ದರ ಪೈಕಿ ದಾಗಿರನಾಮಾಲು ಹಾಜರಾಗಿ ಫಿರ್ರಾದಿ ತನ್ನದೆಂದು ಸಾಫ್ ಬಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು ತಕ್ಕ ಇತರ ದಾಖಲೆಗಳೂ ಕಂಡು ಬಂದು ಇರುವ ರಂಗರಾಯರ ದೊಡ್ಡಿ ತಿಮ್ಮಿಂಬವನ ಮನೇ ಜೋರೀ ವೊಕ್ಕದ್ದವೆ ಹಾಲಿ ದರ್ಯಾಫ್ತಿ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆ ದರೆ ಫಖ್ತಿ ಈ ಭೈರಮಂಗ್ಲ ಮಠದ ಜೋರಿ ಪತ್ತೆ ಆಗ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಜೋರಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಭಾರಿ ಮಾಲುಗಳೇನೂ ಹೋದ ಹಾಗೆ ನಮೂದಾಗದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಲು ಹೋದ ಹಾಗೆ ನಮೂದಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಇದು ವರಿಗೆ ದಸ್ತಗಿರಾದ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಬಾಬತು ಮಾಲು ಕೆಲವು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ನಮೂದಾಗಿ ಅದರ ತನಿಖೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಾಲು ಅಲ್ಲವೆಂತ ತಿಳಿಯ ಬಂದರೂ, ಅದೇ ಮಾಲು ಮಾಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಜೋರಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟದ್ದೆಂತ ದಾಖಲೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ರವಾನೆ ಆಗಿ ಇರುತ್ತೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಚಾಹೀರು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು. ಹೀಗೆ ಕಿಲ್ಲೇದಾರ್ರು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದರಲ್ಲಿ ದಿಗರ ತಾಲ್ಲೂಕು ದಿಗರ ಜಿಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ವೊದಲಾದ ಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜೋರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಮಾಲುಗಳೂ ಆಸಾಮಿಗಳೂ ಸುದಾ ದೊರಕಿ ಆ ಪೈಕಿ ಕೆಲವು ಸಾಜೀತಿಗೂ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬಹಳ ಝೂಡೀ ಜಂಗಲ್ ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡಗಳು ಉಳ್ಳಂಥಾದ್ದೆಂಬದೂ ಇದು ಒಡ್ಡಾರು ಲಂಬಾಣೀರು ಕೊರಚರು ವೊದಲಾದ ಬದ್ಲಚಾಲ್ ಜನಗಳು ಇರ ತಕ್ಕ ಸ್ಥಳವೆಂಬದೂ ಜನಾಬಿಗೆ ರೋಷನ್ ಇರ ಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕಿಲ್ಲೇದಾರ್ರು ಇದರ ತನಿಖೆ ವಗೈರೆ ನಡಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಲೇತವೂ ಕಸೂರಿ ನಡಿಸದೆ ಫಿದವಿಯಿಂದ ಬೇಕಾದ ಕುಮ್ಮುಕು ಸಡದು ಹಮೇಷ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಜೋರಿ ವಗೈರೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದ ರೀತ್ಯಾ ತರದೂ

ದು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾದರು ಜೋರಿ ನಡೆದರೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಪತ್ತೆ ವಿಷಯವ ಕುರಿತು ತಕ್ಕ ತರದೂದು ಮೊದಲಾದ್ದು ನಡಿಸುತ್ತಾ ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದ್ದ ಸ್ಥಿತಿ ಚಾಹೀರಾಡಿದ ಇದ್ದೇನೆ.

ರೋಷನ್ ಆಗ ಬೇಕು. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು.

ದರಬಂದಗಿ ಹಜರತ ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಿವಿಜನ್ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಕೆಲಸಾ ನೋಡುವ ಅಪ್ಪಗ್ರಾಮ ಡಿವಿಜನ್ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು ಸಾಹೇಬರವರ ಜನಾಬಿಗಿ.

ಆರ್ಜಿದಾಸ್ತು, ಫಿರವಿ ಗೋಪಾಲರಾವು ಮಾಮಲೇದಾರ್, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಾಗಡಿ, ಆದಾ ಬ ಬಂದಗಿ ಮಾರೂಜಿ ಆಂಕಿ, ಸನ್ 1861ನೇ ಇಸವಿ ಅಕ್ಟೋಬರು ತಾರೀಖು 25ರ ವರಿಗೆ ಕಸ ಬಾ ಮಜಕೂರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರು ಇದ್ದೇನೆ, ಹಜರತು ಸಲಾಮತು. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಜಕೂರು ತಿರುಮಲೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ರಂಗಯ್ಯನು ಮುದಿಗಿರಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತಾನು ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಅಕ್ವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೆಳಗಿನ ಕರಿಜಮಿನಿಗೆ ನೀರಿನ ಆಧಾರ ಸಾಲದು, ಕಟ್ಟಿ ಸರಕಾರದಿಂದ ಕಾಮಗಾರಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವದಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಹುಕುಂ ಬಂದು ಫೈಸಲಾಗಿ ಇದೆ, ಆ ಮ್ಯಾರಿಗೆ ಕಾಮಗಾರಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಮನವಿ ಆರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಹಿಂದಣ ದಾಖಲೆ ತೆಗೆಸಿ ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಮುದಿಗಿರಿ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿ ಸದರೀ ಅಕ್ವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಎಂಬುವದು ಶಿಕಸ್ತಾಗಿ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಅದರ ಕೆಳಗಿನ ಅಜ್ಜುಕಟ್ಟು ಕರಿ ಜಮೀನ್ 2|| ಖಂಡಗದ್ದನ್ನು ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ಲಾಗುವದಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಯಾಲಕ್ಕಿ ಗವಡನೆಂಬವನು 57ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸವಾಲು ಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿ ಮಾಜಿ ಆಮೀಲರು ಜಾಹೀರು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸದರೀ ಕಟ್ಟಿ ಸರಕಾರದಿಂದಲೇ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅದರ ಕೆಳಗಿನ ಕರಿಜಮೀನ್ ಯಾವದರದ ಮ್ಯಾರಿಗೆ ಸವಾಲ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ರಿವಾಜ ವಗೈರೆ ಹ್ಯಾಗಿದೆ? ಸದರೀ ಕಟ್ಟಿ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿಸ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಕರಾರುವಾಕ ಎಷ್ಟು ಮೊಬ್ಬಲು ಹಿಡಿದೀತು? ಈ ದರೋಬಸ್ತು ತಪಶೀಲು ಕಂಡು ಪಟ್ಟಿ ಕಳಿಸುವಂತೆ ಅದೇ ಇಸವಿ ಜೂಲೈ 18ನೇ ಮರಕುಂ 373ನೇ ನಂಬರ ಹುಕುಂ ಸಾದರಾಗಿ ಇತ್ತು. ಹುಕುಂ ಪ್ರಕಾರ ವಿಚಾರಿಸುವಾಗ್ಗೆ ದರ 2 ಹಣದ ಮ್ಯಾರಿಗೆ ಯಾಲಕ್ಕಿ ಗವಡನೂ 2|| ಹಣದ ಮ್ಯಾರಿಗೆ ತಿರುಮಲೆ ರಂಗಯ್ಯನೂ ಈ ಮ್ಯಾರಿಗೆ ಸವಾಲು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಾಬತು ಪೋಟಾಪೋಟಿ ಪಟ್ಟ ಮತ್ತೂ ಸದರೀ ಕಟ್ಟಿ ಪೂರಾ ಕೋಲ್ ಬಂದಿ ಮಾಡಿ ಕಾಮಗಾರಿ ಆಗ ಬೇಕಾದರೆ 202 ರೂಪಾಯಿಯೂ ಅಯಿನ್ ಗಂಡೀ ಕಾಮಗಾರಿ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆದರೆ 26 ರೂಪಾಯಿಯೂ ಲಾಗುವದು ತಗಲುತ್ತೆಂಬ ತಪ್ಪೀಲು ನಮೂದಿನಿಂದ 2 ಅಂದಾಜುಪಟ್ಟಿ ಸುದಾ ಜಾಹೀರು ಮಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ 2|| ಹಣದ ಮ್ಯಾರಿಗೆ ಮಂಜೂರಾಗಿ ತಿರುಮಲೆ ರಂಗಯ್ಯನಿಗೆ ಜಮೀನ್ ಕೊಡುವಂತೆಯೂ 26 ರೂಪಾಯಿನ ಗಂಡಿ ಕಾಮಗಾರಿ ಅಂದಾಜಿ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಂಜೂರಾಗಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇಂಜಿನೀರ್ ಕಚೇರಿಗೆ ಜಾಹೀರು ಮಾಡುವಂತೆಯೂ ಸಹಾ 429ನೇ ನಂಬರ ಹುಕುಂ ಸಾದರಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಮ್ಯಾರಿಗೆ ರಂಗಯ್ಯನಿಂದ 2 ಖಂಡಗ ಜಮೀನಿಗೆ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ ಆಗಿ ಜಮೀನ್ ಅವನ ಸುಫದಾರ್ದಲ್ಲದೆ ಇಂಜಿನೀರ್ ಕಚೇರಿ ಹುಕುಂ ಪ್ರಕಾರ ಆಗ್ಗೆ 26 ರೂಪಾಯಿನ

ಗಂಡೀ ಕಾಮಗಾರಿ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆದ್ದಾಗಿ ತಿಳಿ ಬರುತ್ತೆ. ಹಾಲಿ ಸದರೀ ರಂಗೈಯ್ಯನು ಐಜನ್ ಕಟ್ಟಿ ಕಾಮಗಾರಿ ಪೂರಾ ಸರಕಾರದಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವದಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಆದ್ದರಿಂದ ತಾನು ಚಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ದರ 21 ದ ಮ್ಯಾರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡೆ. ಆ ಮ್ಯಾರಿಗೆ ಪೂರಾ ಕಾಮಗಾರಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ತುರ್ತು ಆಗ್ಗೆ ಗಂಡೀ ಕಾಮಗಾರಿ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾನು ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇರುವ ಜಮೀನಿಗೆ ನೀರು ಸಾಲದೆ ಆ ಲಾಗಾಯಿತು ಸಾಲ ಬಸಾಲ ಫಸಲ್ ಒಣಗಿ ಲುಕಸಾನ್ ತೆರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತೇನೆ, ಕಟ್ಟಿ ಯಾವತ್ತು ಎಕ್ಕಲು ಬಿದ್ದು ಹಾಳೆ ಹೋಗಿ ಇರುವ ಸಬಬು ವರ್ಷಕ್ಕೆ 4—5 ದಫಾ ತುಂಬಿದಾಗ್ಯೂ ನೀರು ಸಾಕಾಗಿ ಫಸಲ್ ಪೂರೈಸುವದಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ 100 ರೂಪಾಯಿ ವಳಗಾಗಿ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣು ಕಾಮಗಾರಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕು, ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಲುಕಸಾನ್ ಕಂದಾಯ ತೆರಲಾರನೆಂದು ಮನುಬರ್ಹಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಾರಬಾರ ಫಿರ್ಯಾದು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಫಿದವಿಯು ಕಬೂಲಾತಿ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಹೋಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇದ್ದಾಗ ಸದರೀ ಕಟ್ಟಿ ನೋಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಕಟ್ಟಿ ಹಾಳು ಬಿದ್ದು ನೀರು ವಿಶೇಷ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. 1 ಗಜ ನೀರು ನಿಲ್ಲುತ್ತೆ. ಆ ಕಟ್ಟಿ ಕೆಳಗೆ ಐಜನ್ ರಂಗೈಯ್ಯನಿಗೆ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ದಾಖಲಾಗಿ ಇರುವ ಜಮೀನ್ ಶಿವಾಯಿ ಇನ್ನೇನೂ ಬಟಾಯಿ ಸಾಗುವಳಿ ಜಮೀನ್ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಒಟ್ಟು ಹುಕುಂ ಪ್ರಕಾರ ರವಾನೆ ಆದ ಜರೂರಿಯಾತ ಕಾಮಗಾರಿ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ಇದು ದಾಖಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಲಿ ರಂಗೈಯ್ಯ ಮನವಿ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಚಾಹೀರು ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಕಟ್ಟಿ 2—3 ದಫಾ ತುಂಬಿದರೆ ಫಸಲ್ ಪೂರೈಸೀತೇ ಹೊರ್ತು ಒಂದು ದಫಾ ನೀರು ಬಂದರೆ ಆ ನೀರಿನಿಂದ ಫಸಲ್ ಪೂರೈಸುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ತುರ್ತು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಳು ತೆಗಸಿ 1 ಗಜ ಕಲ್ಲು ಕಾಮಗಾರಿ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆದರೆ ಕಟ್ಟಿಲಿ ನೀರು ನಿಂತು ಫಸಲ್ ಪೂರೈಸ ಬಹು ದಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಅಂದಾಜುಪಟ್ಟಿ ತಯಾರು ಮಾಡಿಸಿ ಈ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ರವಾನೆ ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಮುಲಾಹಿಜಾ ಫರ್ಮಾಯಿಸಿ ಕಾಮಗಾರಿ ಮಾಡಿಸ ತಕ್ಕದ್ದಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೂ ಹುಕುಂ ಸಾದರಾದ ಪ್ರಕಾರ ನಡಸುತ್ತೇನೆ. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು.

ದರಬಂದಿಗೆ ಹಜರತ ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿವಿಜನ್ ಸೂಪ್ರಿಂಟೆಂಡ್ಯಾಂಟು

ಸಾಹೇಬರವರ ಖಜಮತ್ತಿಗೆ.

ಅರ್ಜಿದಾಸ್ತು ಫಿದವಿ ಗೋಪಾಲರಾವು ಮಾಮಲೇದಾರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಾಗಡಿ ಆದಾ ಬಂದಿಗೆ ಮಾರೂಜ ಅಂಕಿ, ಸನ್ 1861ನೇ ಇಸವಿ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಾರೀಖು 30ರ ವರೆಗೆ ಕಸಬಾ ಮಜಕೂರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರು ಇದ್ದೇನೆ. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಜಕೂರು ಬಾಚೆನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಬೈರಿ ಚನ್ನನ ಮಗ ಸಂಜೀವನೆಂಬವನು ಜನಾಬಿ ಗೆ ಗುಜರಾಯಿಸಿ ಇರುವ ಫಿರ್ಯಾದ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಲಾಗಾಯತಿನಿಂದ ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿರುವ 6—2ದ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಈಗ್ಗೆ 13 ವರ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಕಂದಾಯ ತೆರಲಾರದೆ 3—1ದ ಪಾಲು ಅದೇ ಗ್ರಾಮದ ಶ್ಯಾನುಭೋಗ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಲಾಗಾಯತು ಪಾಲು ನಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ, 13 ವರ್ಷದಿಂದ ಶ್ಯಾನುಭೋಗ ತನಗೆ ಬುಕ್ಕು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆ ಪಾಲು ನಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಬುಕ್ಕು ಕೊಡೆಯದಾಗಿ ಶ್ಯಾನುಭೋಗನನ್ನ ಕೇಳುವಲ್ಲಿ ಹೊಲವೇ ನಿನ್ನದಲ್ಲವೆಂದು ದಬಾಯಿಸುತ್ತಾನಾದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಬುಕ್ಕು ತನಗೆ ಕೊಡಿ

ಸಿ ಹೊಲದ ತಂಟೆಗೆ ಶ್ಯಾನುಭೋಗ ಬಾರದಂತೆ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ವಗೈರೆ ನಮೂದು ಮಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ, ಈ ಸಂಗತಿಗೆ ದಿಗರ ಗ್ರಾಮದ ಪಂಚಾಯಿತರ ಮಾರೀ ಫತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಬಮಿನಾನ ಹಕ್ಕುದಾರಿ ಯಾರದಾಗುತ್ತೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಜರು ಮಾಡಿಸಿ ಜಾಹೀರು ಮಾಡುವಂತೆ ಸನ್ ಗುಡಸ್ತಾ ನವಂಬರು 29ನೇ ಮರಕುಂ 261ನೇ ನಂಬರ ಇಂಡಾ ರಸು ಹುಕುಂ ಸಾದರಾದ್ದೂ ಫಿರ್ಕಾದಿ ಮಾರೀಫತ್ತು ಬಂದು ತಲಪಿ ಸರಫರಾಬು ಆದೆನು. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು.

ಈ ಸಂಗತಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ 3|| ಕಂದಾಯದ ತೋಪಿನ ಹೊಲ1, 1||1|| ಕಂ ದಾಯದ ಊರು ಮುಂದಣ ಹೊಲ1, ಅಂತು 5||1|| ಕಂದಾಯದ 2 ಹೊಲಕ್ಕೂ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂ ವತ್ಸರದ ವರೆಗೆ ಫಿರ್ಕಾದಿ ತಂದೆ ಬೈರಿ ಚನ್ನನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬುಕ್ಕು ಇತ್ತು, ಕೀಲಕ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಸ ದರೀ 2 ಹೊಲಕ್ಕೂ ಬುಕ್ಕುದಾರ ಬೈರಿ ಚನ್ನನಿಂದ ರಾಜೀನಾಮೆ ಬಂದು, 3||ದ ತೋಪಿನ ಹೊ ಲವೆಂಬದು ಮತ್ತೀಕೆರೆ ವೀರೆಗೌಡನ ಹೆಸರಿಗೂ, 1||ದ ಊರು ಮುಂದಣ ಹೊಲವೆಂಬದು ಅಡಿಕೇ ಮಾರನಹಳ್ಳಿ ಬೊಮ್ಮೆಗೌಡನೆಂಬವನ ಹೆಸರಿಗೂ, ವರ್ಗ ದಾಖಲಾಯಿತು. ಈ ಬೊಮ್ಮೆ ಗೌಡನು ಊರು ಮುಂದಣ ಹೊಲವನ್ನ 2 ವರ್ಷ ಅನುಭವಿಸಿ ಅನಂತರ ಪಂಚಾಳದ ಲಿಂಗಣ್ಣ ನೆಂಬವನಿಗೆ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬುಕ್ಕಾಗಿ ತಹಲ ವರಿಗೂ ಅವನ ಅನು ಭವದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾಗೂ, ತೋಪಿನ ಹೊಲವೆಂಬದನ್ನು ತತ್ತಿಕೆರೆ ಈರೆಗೌಡನೆಂಬವ 2 ವರ್ಷ ಅನುಭವಿಸಿ ಸಾಧಾರಣ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾನುಭೋಗ ಸುಬ್ಬಿಯ್ಯನಿಗೆ ಕೊಡ ತಕ್ಕ ಸಾಲಕ್ಕಾ ಗಿ ಖರೀದಿ ಮಾಡಿ ಪತ್ರ ಬರದು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೂ, ಆ ಲಾಗಾಯತು ಶ್ಯಾನುಭೋಗನೇ ಫಿರ್ಕಾ ದಿಗೆ ಈ ಜಮೀನ್ ಷಿಕಮಾಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ಕೊಟ್ಟು ಅರೆಗೋರು ಪಾಲು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬರುವ ಹಾಗೂ, ಇದರ ಬುಕ್ಕು ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದ ವರೆಗೂ ಇದೇ ಗೌಡನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕಾ ಯಂ ಇದ್ದೂ ಅವನು ಫವತ್ತಿ ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾಳಯುಕ್ತಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ರಾಜೀನಾಮೆ ಬಂದು ಶ್ಯಾನುಭೋಗ ಸುಬ್ಬಿಯ್ಯನ ತಮ್ಮನ ಮಗ ಶೇಷಯ್ಯನ ಹೆಸರಿಗೆ ಆಗಿರು ವ ಹಾಗೂ, ಸಹ ಲೆಖ್ವದ ದಾಖಲೆ ವಗೈರೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತೆ. ಹಾಲಿ ಫಿರ್ಕಾದಿಯು ತ ನ್ನ ಕೈ ತಪ್ಪಿ ಇರುವ 1||1|| ಕಂದಾಯದ ಊರು ಮುಂದಣ ಹೊಲದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಎನೂ ತಕರಾರು ನಮೂದು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ತಾನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡ ತಕ್ಕ ಶೇಷಯ್ಯನ ಹೆಸರಿನ ಬುಕ್ಕಿನ ಬಾಬತು ತೋಪಿನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ತಂದೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಇಲ್ಲ, ಎಕ ಸಾ ತಾನೇ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ, ಶ್ಯಾನುಭೋಗ ತಗಲೂಫಿಯಿಂದ ಆದಿ ಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಡೆ ಈರೆಗೌಡನೆಂಬವನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬುಕ್ಕು ಬರದು ಈಚಿಗೆ ತನ್ನ ತಮ್ಮನ ಮಗನ ಹೆಸ ರಿಗೆ ಬುಕ್ಕು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾನಾದ್ದರಿಂದ ಬುಕ್ಕು ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ತಕರಾರು ನಮೂದು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಶ್ಯಾನುಭೋಗನು ಈಗ್ಗೆ 18 ವರ್ಷದ ಮುಂದೆಯೇ 2 ಹೊಲಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ರಾಜೀನಾಮೆ ಹುಟ್ಟಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿಗೆ ದಾಖಲಾಗಿ ಕಾಯಿದೆ ಶಿರ್ ಅಮಲ್‌ಜಾರಿಯಾಗಿ ಇದೆಯೇ ಹೊರ್ತು ತಾನು ಬೇರೆ ತಗಲೂಫಿ ನಡಸಿ ಇಲ್ಲ, ಈ ಪೈಕಿ ತ ನಗೆ ನಡಿಯುವ ತೋಪಿನ ಹೊಲವನ್ನು ಫಿರ್ಕಾದಿಗೆ ತಾನೇ ಷಿಕಮಾಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ಕೊಟ್ಟು ಪಾ ಲು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬರುದಾಗಿ ಬರಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಕೈಪಿಯತು ವಗೈರೆ ಕಾಗ ದ ಪತ್ರಗಳನ್ನ ಹುಕುಂ ಪ್ರಕಾರ ದಿಗರ ಗ್ರಾಮದ ಪಂಚಾಯಿತರ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಹಜ ರು ಬರದು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ, ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾದ ತೋಪಿನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ತನ್ನ ತಂ ದೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಫಿರ್ಕಾದಿ ಇನ್‌ಕಾರ್ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ವಿವಾ

ದದ ಹೊಲದ ಸಂಗಡ ಮತ್ತೊಂದು 1||1||ದ ಹೊಲವು ಶೇರಿ ರಾಜೇನಾಮೆ ಹುಟ್ಟಿ ಅಲಾಯಿ
ದಾ ಕುಳಗಳ ಹೆಸರಿಗೆ ಬುಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವದಾಗಿ ಕೀಲಕ ಸಂವತ್ಸರದ ಲೆಖ್ವದಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆ ಇರು
ವದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಸದರಿ 1||1||ದ ಊರು ಮುಂದಣ ಹೊಲವೆಂಬದು ಆಗ್ನೇಯೇ ಫಿರ್ಯಾ
ದಿ ಕೈ ತಪ್ಪಿ ಆ ಲಾಗಾಯಿತು ತಹಲ ವರಿಗೂ ಆಲಾಯಿದಾ ಬುಕ್ಕುದಾರನ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲೇ ಇ
ರುವದರಿಂದಲೂ, ಇದಕ್ಕೆ ಫಿರ್ಯಾದಿ ತಕರಾರು ಏನೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ, ವಿವಾದದ ಹೊಲದ
ಲ್ಲಿ ಶತ್ಯಾನುಭೋಗನಿಗೆ 13 ವರ್ಷದ ಲಾಗಾಯಿತು ಆರೆಗೋರು ಪಾಲು ನಡಿಸುತ್ತಾ ಬರುವದು
ಉಂಟೆಂದು ಫಿರ್ಯಾದಿಯೇ ಕರಾರು ಪಟ್ಟು ಕೈಪಿಯತು ಬರಿಸಿ ಇರುವದರಿಂದಲೂ ಸಹ, 2 ಹೊ
ಲಕ್ಕೂ ಫಿರ್ಯಾದಿ ತಂದೆ ರಾಜೇನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಯಥಾರ್ಥವಾಗುತ್ತೆ; ವಿವಾದದ ಹೊಲವ
ನ್ನು ಶತ್ಯಾನುಭೋಗನು ಫಿರ್ಯಾದಿ ಕೈ ತಪ್ಪಿಸಿ ಎರಡನೇ ಕುಳಕ್ಕೆ ಸಾಗುವಳಿ ಕೊಡದೆ ಫಿರ್ಯಾದಿ
ಗೇನೇ ಸಾಗುವಳಿ ಕೊಟ್ಟು ನಿಮಿತ್ತವು ಏಕಸಾ ತಾನೇ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇ
ನೆಂಬ ಒಂದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಫಿರ್ಯಾದಿಯು ಈಗ ತಕರಾರು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಆಸ್ತದ ಉಂಟಾ
ಯಿತು; ಹಾಗೆ ರಾಜೇನಾಮೆ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ 13 ವರ್ಷದಿಂದ ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಬುಕ್ಕು ಕೊಡದೆ
ಇರುವಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರಲಾರನಾದ್ದರಿಂದ ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾದ ತೋಪಿನ
ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬುಕ್ಕುದಾರ ಶೇಷಯ್ಯನೇ ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ ಹೊರ್ತು ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಏನೂ
ಇದರ ಹಕ್ಕುದಾರಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಏಕಸಾ ಫಿರ್ಯಾದಿಯೇ ಜಮೀನ್ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವದರಿಂದ ಈ ಜಮೀನ್ ಮುಂದೆ ಬುಕ್ಕುದಾರನಿಗೆ ನಡಿಯುವ ವರಿಗೂ
ಮಾಮೂಲು ಮೇರಿಗೆ ಫಿರ್ಯಾದಿಯೇ ಷಿಕಮಾಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಬುಕ್ಕುದಾರಗೆ ಪಾಲು
ಕೊಡುತ್ತಾ ಬರ ಬೇಕೆಂದು ಮಹಜರು ಬರ ಕೊಟ್ಟು ಇರುತ್ತಾರೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಾಬತು ಅ
ಸಲ್ ಕೈಪಿಯತು ಮಹಜರು ಮತ್ತೂ ಇಂಡಾರಸು ಸುದಾ ಈ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ರವಾನೆ
ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಮುಲಾಹಿಜಾ ಫರ್ಮಾಯಿಸಿ ಈ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಹುಕುಂ ಸಾದರಾದ ರೀತ್ಯಾ
ನಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಜರತ ಸಲಾಮತು.

DIALOGUES.

- * ನೀನು ಯಾರು? Who are you?
 ನಾನು ಇರೋದು ಮೈಸೂರು. I am an inhabitant of Mysore.
 ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಯೇನು? What is your name?
 ನನ್ನ ಹೆಸರು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ. My name is Timmappa.
 ನಿನಗೆ ಯೇನು ಬೇಕು? What do you want?
 ಚಾಕರಿ ಬೇಕು. I want employment.
 ನೀನು ಯಾವ ಜಾತಿ? To what caste do you belong?
 ನಾನು ಶೂದ್ರ. I am a Sudra.
 ನಮ್ಮ ಹತ್ತ ಚಾಕರಿ ಇರುತ್ತಿಯಾ? {Will you be employed under me?
 ಇರುತ್ತೇನೆ. I will.
 ಮುಂಚೆ ಯಾರ ಹತ್ತ ಚಾಕರಿ ಇದ್ದೀ? .. Whom did you serve before?
 _____ ಸಾಹೇಬರ ಹತ್ತ ಇದ್ದೆ. .. I served Mr. _____
 ಆ ಸಾಹೇಬರ ಚಾಕರಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟೆ? . {Why did you leave that gentleman's service.
 ಅವರು ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. He proceeded to England.
 ಆ ಸಾಹೇಬರು ನಿನಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಯೇನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು? {What did that gentleman pay you every month?
 ನಾಲ್ಕು ವರಹಾ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. He paid me four Pagodas.
 ನಮಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಒಂದು ಬಂಗಲೆ ಬೇಕು. . I want a Bungalow to rent.
 ಪರಂಗಿ ಬೆಟ್ಟದ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಬಂಗಲೆ ಖಾಲಿ ಅದೆ. {There is a small Bungalow unoccupied on the Mount Road.

* It is to be borne in mind that a superior or a man of rank uses the plural pronoun *ನಾವು* in speaking of himself and in addressing a man of rank such as a Zemindar, Poligar, or a Raja, employs the term *ತಾವು* *you*. If the person addressed be a man of respectability as a Tasildar, Moonsif, the plural *ನೀವು* *you*, is used. If he be an inferior such as a menial servant, the pronoun *ನೀನು* *thou* is employed. If the person spoken of be a superior in rank or a father, elder brother, master, the third person plural *ಅವರು* is used. If he be an equal or a man of respectability the pronoun *ಅವರು* is used. If an inferior *ಅವನು* is employed. The same distinction is observed in respect to females. *ಅವಳು* is used in speaking to a female of rank and *ಅವಳು* in respect to an inferior.

ಆ ಬಂಗಲೆ ವಳಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೋಣೆಗಳು ಅವೆ? {How many rooms are there in that Bungalow?

ಐದು ಕೋಣೆಗಳು ಅವೆ. There are five rooms.

ಬಜ್ಜಲುಮನೆ ಉಂಟೋ? Is there a bathing room?

ಉಂಟು. There is.

ಆ ಬಂಗಲೆಗೆ ಯೇನು ಬಾಡಿಗೆ? {What is the rent of that Bungalow?

ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರಹಾ. Five and twenty Pagodas.

ಆ ಬಂಗಲೆ ಯಾರದು? Whose Bungalow is that?

ಬಬ್ಬ ತುರುಕಂದು. It belongs to a Mahomedan.

ನಾವು ಸಂಜೆಗೆ ಆ ಬಂಗಲೆ ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇವೆ; ಅವನ್ನ ಸಹ ಬರ ಹೇಳು. . . {I will come this evening to see the Bungalow. Tell him also to come.

ಅವನ್ನ ಕರೆ. Call him.

ಇತ್ತ ಬಾ. Come here.

ಈ ಮನೆ ನಾವು ಬಾಡಿಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ; ಇದಕ್ಕೆ ಸುಣ್ಣಾ ಹಚ್ಚಿಸು. {I wish to take this house for rent, have it white washed.

ಕುದರೇ ತಬೇಲೇ ಮರಮ್ಮತ್ತು ಮಾಡಿಸು. . . Have the stable repaired.

ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳ ಪಟ್ಟೀ ಬರೆ. Have a list made of my things.

ಸಾಮಾನು ಆ ಬಂಗಲೆಗೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗು {Take the things to that Bungalow.

ಕೂಲಿ ಆಳುಗಳು ಯೇಸು ಮಂದಿ ಬೇಕು? {How many coolies do you require?

ಐವತ್ತು ಕೂಲಿ ಆಳು ಬೇಕು. Fifty coolies.

ಕೆಲವು ಸಾಮಾನು ಭಂಡಿ ಮೇಲೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗು. {Take some of these things upon carts.

ಈಗ ಯೆಷ್ಟು ಘಂಟೆ? What o'clock is it?

ಈಗ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಘಂಟೆ? It is now about 10 o'clock.

ನಮ್ಮನ್ನ ನಾಳೆ ನಸಿಕ್ಕಿ ಎಬ್ಬಿಸು. {Awake me early tomorrow morning.

ನಮ್ಮ ಘಡಿಯಾರ ತಾ. Bring my watch.

ಈಗ ಎಂಟು ಘಂಟೆ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. It is now eight o'clock.

ನಮ್ಮನ್ನ ಯಾತಕ್ಕೆ ನಸಿಕ್ಕೆ ಎಬ್ಬಿಸಲಿಲ್ಲ. . . Why did you not awake me
 early in the morning?
 ದೇವರೂ, ನಾನು ಎರಡು ಮೂರು ಸರ್ತಿ ಕೆ Sir, I called you twice or thrice;
 ರೆದೆ; ತಾವು ಯೇಳಲಿಲ್ಲ. but you did not awake.
 ಈಗ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಆಯಿತು. It is now very late.
 ನಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಫೀ ಕೊಡು. Give me some coffee.
 ಈಗ ಬಹಳ ಶೀತೆಯಾಗಿ ಅದೆ, ಪಂಕಾಹಾಕ It is very warm now, tell them
 ಹೇಳು. to pull the punkah.
 ನಮ್ಮ "ದ್ರೆಸಿಂಗ್ ಗೌನ್" ಕೊಡು. Give me my dressing gown.
 ನಮ್ಮ ಮೊಚ್ಚೇ ತಾ. Bring my shoes.
 ಸ್ವಲ್ಪ ಅತ್ತಲಾಗಿ ಹೋಗು. Go a little that way.
 ಆ ಪುಸ್ತಕ ತಾ. Bring that book.
 ಕ್ಷೌರಿಕ ಬಂದನಾ? Has the barber come?
 ಅವನ್ನ ವಳಗೆ ಬರ ಹೇಳು. Tell him to come in.
 ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಸಿ ನೀರು ತಾ. Bring some warm water.
 ನಿನಗೆ ಕೂದಲು ಕತ್ತರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೋ? Can you cut hair?
 ಸಬುಕಾರ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಾ. Bring the soap.
 ತಾಂಬಾಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಾ. . . Bring water in a basin.
 ನಮ್ಮ ಕಾಲು ತೊಳೆ. Wash my feet.
 ಕತ್ತಿ ನಮಗೆ ತೋರಿಸು. Show me the razor.
 ಅದನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಮಸು. Sharpen it well.
 ಮೊಗದ ಕೈವಸ್ತ್ರ ಕೊಡು. Give me a clean towel.
 ಮಾದಿಗ ಬಂದನೋ? Is the shoemaker come?
 ದೇವರೂ, ಅವನು ಬರಲಿಲ್ಲ. Sir, he is not come.
 ನೀನು ಹೋಗಿ ಅವನ್ನ ನಮ್ಮ ಮೊಚ್ಚೇ ತರ Go and bid him bring my
 ಹೇಳು. shoes.
 ಆ ಮೊಚ್ಚೆ ನಮ್ಮ ಕಾಲಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಇರು Try those shoes on me.
 ತ್ತದೋ? ನೋಡು.
 ಆ ಮೊಚ್ಚೆ ನಮ್ಮ ಕಾಲಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲ. Those shoes do not fit my feet.
 ಈ ಮೊಚ್ಚೇ ಮೇಲಿನ ತೊಗಲು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾ The upper leather of this shoe
 ರದ್ದು. is good for nothing.
 ಈ ಮೊಚ್ಚೇ ಹಿಮ್ಮಡಿ ಬಹಳ ಗಿಡ್ಡಾಗಿ ಇದೆ. The heel is too low.
 ಇದರ ಅಟ್ಟಿಗಳು ದಪ್ಪವಾಗಿ ಇಲ್ಲ. The soles are not thick enough.

- ಈ ಮೊಜ್ಜೆ ಬೆಲೆ ಯೇನು? What are these shoes worth?
ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ. Three rupees.
ನಮ್ಮ ವಸ್ತ್ರಗಳು ತಾ. Bring my clothes.
ಈ “ವೆಷ್ಟುಕೊಟ್ಟು” ಬಹಳ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಅದೆ This waist coat is too tight.
ಈ “ಷರಟು” ಹರದು ಹೋಯಿತು; ಚೀಪಿ This shirt is torn, give it to the
ಗನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಹೊಲಿ ಹೇಳು. tailor to mend.
ನಮ್ಮ “ಬ್ರೀಚಸ್” ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಾ. Bring my breeches.
ರೇಶಿಮಿ ಕಾಲುಚೀಲಾ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಾ. Bring the silk stockings.
ಕೈಗಾಸಣಿಗೆ ಕೊಡು. Give me gloves.
ರುಮಾಲು ಕೊಡು. Give me a pocket handkerchief.
ಈ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಚನ್ನಾಗಿ ವಗೆಯಲ್ಪ; ಇನ್ನು These clothes are not well
ಮೇಲೆ ಚನ್ನಾಗಿ ವಗೆಯದೆ ಹೋದರೆ ಅಗ washed. Tell the washerman
ಸನ್ನ ತೆಗದು ಹಾಕುತ್ತೇವೆಯೆಂತ, ಹೇಳು. } if he does not wash well I
} shall dismiss him.
ದೇವರೂ, ತಮಗೆ ಯಾವ “ಕೊಟ್ಟು” }
ಬೇಕು? } Sir, what coat do you want.
ಕರೇ “ಕೊಟ್ಟು” ತಾ. Bring the black coat.
ಖೂಜಾ ಅಷ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಯ ಬೇಡ. Don't hold the goglet so high.
ಹಣಿಗೆ ತಾ. Bring the comb.
ಪನ್ನೀರು ಶೀಸೇ ತಾ. Bring the rose water bottle.
ಅಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಸಾಹೇಬರು ಇದ್ದಾರೋ? (See if there is any gentleman
ನೋಡು. there.)
ಬೆಣ್ಣೆ ತಾ. Bring the butter.
ಈ ಬೆಣ್ಣೆ ನಾತ. This butter has a bad smell.
ಈ ರೊಟ್ಟಿ ಕಾಸು. Toast the bread.
ಹಾಲು ಯೆಲ್ಲಿ? Where is the milk?
ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತಾ. Bring the box of sugar candy.
ಈ ಮೊಸರು ಹುಳಿ. These curds are sour.
ಆ ಬಟ್ಟು ತಾ. Bring that cup.
ಬಂಡೀ ತಯಾರು ಮಾಡ ಹೇಳು. Order the buggy.
ಬಂಡಿಗೆ ಯಾವ ಕುದರೆ ಕಟ್ಟೋಣ? {What horse will you have for
} the buggy?
ಕರೇ ಕುದರೆ The black horse.

- ಬೋಯಿಗಳು ಹಾಜರು ಇದ್ದಾರೋ? ... Are the bearers ready?
- ಆ ಸಾಹೇಬರ ಮನೆ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತು ಉಂ Do you know that gentleman's
ಟೋ?..... house?
- ಬಲಕಡೆಯಾಗಿ ಹೋಗು. Go to the right.
- ನಿಲ್ಲು. Stop.
- ಸ್ವಲ್ಪ ತಡಿ. Wait a little.
- ನಿಮ್ಮ ಸಾಹೇಬರು ಮನೆ ವಳಗೆ ಇದ್ದಾರೋ? Is your master at home?
- ದೇವರೂ, ಇದ್ದಾರೆ. Yes sir.
- ಅವರು ನಿದ್ರೆ ಎದ್ದರೋ? Is he up?
- ಒಂದು ತಾಸಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಎದ್ದರು. An hour ago.
- ಅವರು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೋ? Is he busy?
- ಅವರು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. He is writing.
- ಅವರ ಸಂಗಡ ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ? Who is with him?
- ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಸಾಹೇಬರು ಇದ್ದಾರೆ. . . Some gentlemen.
- ನಾವು ಅವರ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡ ಬೇಕು. . I want to speak to him.
- ಅವರು ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ? Where is he?
- ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. He is in the room.
- ಅವರು ಇರುವ ಕೋಣೆ ನಮಗೆ ತೋರಿಸು. Show me his room.
- ಪಾಲಕಿ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಇಡ ಹೇಳು Tell them to keep the Palan-
queen under the shade.
- ಮನೆಗೆ ಹೋಗು. Go home.
- ಅಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೋ? Is any body there?
- ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. Nobody.
- ಮುನಷೀ ಬಂದನಾ? Is the Moonshee come?
- ಇಲ್ಲ, ದೇವರೂ. No sir.
- ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತಾನೆ. When will he come?
- ಹತ್ತು ಘಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. At ten o'clock.
- ದೇವರೂ, ಮುನಷೀ ಬಂದ. Sir, the Moonshee is come.
- ಇಲ್ಲಿ ಬರ ಹೇಳು. Tell him to come here.
- ಕೂತುಕೋ. Sit down.
- ನಿನಗೆ ಇಂಗಲೀಷು ಮಾತು ಬರುತ್ತದೋ? Can you speak English?
- ದೇವರೂ, ನನಗೆ ಇಂಗಲೀಷು ಬಾರದು. . . Sir, I do not know English.
- ನನಗೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬರುತ್ತದೆ. I know a little.

- ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡು. Speak to me in Canarese.
- ನಮಗೆ ತಿಳಿಯೋ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡು. ... { Speak so that I may understand
you
- ಈಗ ನಾವು ಓದುತ್ತೇವೆ. Now I will read.
- ಈ ಮಾತಿಗೆ ಯೇನು ಅರ್ಥ? { What is the meaning of this
word?
- ಇದು ಯಾವ ಅಕ್ಷರ? What letter is this?
- ಇದು ಯಾವ ಶಬ್ದ? What part of speech is this?
- ಇದು ಕ್ರಿಯಾಪದ. This is a verb.
- ಅಕರ್ಮಕವೋ? ಸಕರ್ಮಕವೋ? Active or neuter?
- ಕರ್ಮಣಿ. Passive.
- ಯಾವ ಕಾಲ? ವರ್ತಮಾನವೋ? ಭೂತ { What tense? present, past, or
ವೋ? ಭವಿಷ್ಯತೋ? .. future?
- ಇದಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃಪದ ಯಲ್ಲಿ? { Where is the nominative for
this?
- ಕರ್ತೃಪದ ಲೋಪವಾಗಿ ಇದೆ. The nominative is understood.
- ಇದು ಯಾವ ಪುರುಷ? What person is this?
- ಇದು ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ, ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ, { This is the first, second or third
ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ. person.
- ಯಾವ ಲಿಂಗ? ಪುಲ್ಲಿಂಗವೋ? ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ { What gender? masculine or
ವೋ? feminine?
- ನಪುಂಸಕ ಲಿಂಗ. Neuter gender.
- ಇದಕ್ಕೆ ಧಾತು ಯಾವದು? What is the root of this?
- ಇದು ಯಾವ ವಿಭಕ್ತಿ? What case is this?
- ಇದು ದ್ವಿತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ. This is the accusative case.
- ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರವನ್ನು ತೋ { Show me the rule in the gram-
ರಿಸು. mar.
- ಸಲ್ವ ತರ್ಜುಮಾ ಮಾಡ ಬೇಕು. I must translate a little.
- ಈ ಅರ್ಜಿ ಓದ ಬೇಕು. I must read this petition.
- ನಾಳೆ ಬಾ. Come to-morrow.
- ನಾವು ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟು ಆಯಿತು. I have passed my examination.
- ನಾವು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಓದೋದಿಲ್ಲ. I wont study any more.
- ಇಲ್ಲಿ ಜವಾನು ಹಾಜರು ಇದ್ದಾನೋ? .. Is the peon here?

ಈ ಬೇಟೇ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗು.	Take this note.
ಜವಾಬು ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಾ.	Bring an answer.
ಬಾಗಲು ತೆರೆ.	Open the door.
ಬಾಗಲು ಮುಚ್ಚು.	Shut the door.
ಕುಡಿ ಕತ್ತರಿಸು.	Snuff the candle.
ದೀಪಾ ಹಚ್ಚು.	Light the lamp.
ದೀಪಾ ನೊಂದಿಸು.	Put out the lamp.
ಬೀಗದಕೈ ತಲೆದಿಂಬು ಕೆಳಗೆ ಇಡು.	Put the keys under the pillow.
ನಾವು ಫಲಾನಾ ಸಾಹೇಬರ ಮನೆಗೆ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ; ನೀನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ.	I shall dine at Mr. ____; come there.
ನೀರು ಚನ್ನಾಗಿ ತಂಪಾಯಿಸು.	Cool the water well.
ನಮಗೆ ವೊಂದು ಕತ್ತಿ, ಮುಳ್ಳು ಕೊಡು.	Give me a knife and fork.
ನಮಗೆ ತುಸ ಉಪ್ಪು, ಸಾಸಿವೆ, ಮೆಣಸು, ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ, ನೀರು ಕೊಡು.	Give me a little salt, mustard, pepper, pickle, and water.
ತುಸ ಬ್ರಾಂದಿ ನೀರೂ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಾ.	Bring some brandy and water.
ಸವತೇಕಾಯಿ ಏನಾದರೂ ಉಂಟೋ?	Have you got any cucumbers?
ಸಾಮಾನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗು.	Take away the things.
ಮತಿ ಕುಡಿಕೆ, ಲೆಕ್ಕಣಿ, ಕಾಗದ ತಾ.	Bring the ink bottle, pen and paper.
ಸುಮ್ಮನೆ ಇರು, ಮಾತನಾಡ ಬೇಡ.	Be silent, don't speak.
ಈ ಹೊತ್ತು ಭೋಜನ ಯಾವಾಗ್ಗೆ ತಯಾರು ಮಾಡ ಬೇಕು?	At what time must dinner be ready to-day?
ನಾಲ್ಕುಪರೆ ಘಂಟೆಗೆ.	At half-past four.
ನಾನು ಯೇನು ಸಾಮಾನು ತರ ಬೇಕು?	What articles shall I get?
ಕುರೀ ಮಾಂಸ, ಮೀನು, ಎರಡು ಮೂರು ಪಲ್ಲೆಗಳು.	Mutton, fish, two or three kinds of curry.
ಕುರಿಮಾಂಸ ವಳ್ಳೇದು ಶಿಕ್ಕದೆ ಹೋದರೆ ಯೇನು ತರ ಬೇಕು.	If good mutton cannot be got what shall I bring?
ಒಂದು ಕೋಳಿ, ಒಂದು ತಾಡಿಗೆ.	A fowl and a duck.
ಪೇರಳಹಣ್ಣು, ಮಾವಿನಹಣ್ಣು ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಸಕ್ಕರೆಕಂಚಿ, ದಾಳಿಂಬರ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಾ.	Get guavas, mangoes, plantains, custard apples, and pomegranates.
ದೇವರೂ, ತಮ್ಮನ್ನ ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ ಬಂದು ಇದ್ದಾನೆ.	Sir, a certain respectable man has come to pay you a visit.

- ವಳಗೆ ಬರ ಹೇಳು. Tell him to come in.
- ಬನ್ನಿ. Come in Sir.
- ಚನ್ನಾಗಿ ಇದ್ದೀರೋ? Are you well.
- ತಮ್ಮ ದಯೆಯಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಇದ್ದೇನೆ. I am well through your favour.
- ನೀವು ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿರಿ? Where do you come from?
- ನಾವು ಕೊಡಗುಶೀಮೆಯಿಂದ ಬಂದೇವೆ; ಬೆಂಗಳೂರು ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಶೀಮೆ ತಿರುಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. I come from the Coorg country. I am going to travel about Bangalore and the neighbouring country.
- ನಿಮಗೆ ಬಂಧುಗಳು ಯಾರ್ಯಾರುಂಟು? What relations have you?
- ನಮಗೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡತಿರು, ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದಾರೆ. I have two wives and four children.
- ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಳಾ ಬಿಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ದಿವಸವಾಯಿತು? How long is it since you left your country?
- ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳಾ ಬಿಟ್ಟು ವಂದು ವರ್ಷ ವಂದು ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ ವೊಂಭತ್ತು ದಿವಸವಾಯಿತು. It is thirteen months and nine days since I left my country.
- ಆ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ಇದ್ದಾರೋ? Are the people of that country well?
- ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮದಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ. They are all well.
- ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಳಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲಿಗೂ ಎಷ್ಟು ಹರದಾರಿ? How many cós is your country from this?
- ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲಿಗೂ 40 ಹರದಾರಿ ಇದೆ. My country is 40 cós distant from this place.
- ವುನ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಎಂದು ಹೋದೀರಿ? When will you go back.
- ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನಾಳೆ ಶುಕ್ರವಾರ ಆಗಲಿ ಶನಿವಾರ ಆಗಲಿ ಹೋದೇವು. I shall go back either on Friday or Saturday next.
- ನಿಮಗೆ ಯಾವದರಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರಮ ಉಂಟು? With what subjects are you well acquainted?
- ಕನ್ನಡವಿದ್ಯಾ ಪರಿಕ್ಷೆ, ಚಿನ್ನದ ಪರಿಕ್ಷೆ, ಕೋವಿ ಕತ್ತಿ ಪರಿಕ್ಷೆ, ಇವೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲೇವು. I know Canarese. I can judge the fineness of gold, shoot with a gun and wield a sword.
- ಈ ವರ್ಷ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲ ಸಹಿಯಿತ್ತೋ? Have you had a good monsoon this year?

ಈ ವರ್ಷ ಮಳೆಗಾಲ ಚನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. { We had a good monsoon this year.

ಚೋರಭಯ ಅಲ್ಲಿ ಉಂಟೋ? { Is there any apprehension of thieves?

ಕಳ್ಳರ ಭಯ ವಿಸರೀತ ಅದೆ. { The fear of robbers is very great.

ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ನೀವು ಹೊರಡುತ್ತೀರಿ? { At what time will you start?

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನೊಂಭತ್ತು ಘಂಟೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತೇವೆ. { I shall start at nine o'clock in the morning.

ವಂದು ವರಹಾಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಖಂಡಗ ಭತ್ತ ಮಾರುತ್ತಾರೆ? { How many Candies of Paddy do they sell for a pagoda?

ವಂದು ವರಹಾಕ್ಕೆ ಐದು ಖಂಡಗ ಭತ್ತ ಮಾರುತ್ತಾರೆ. { They sell at 5 Candies a Pagoda.

ಈ ದಿನದ ಬೇಟೆ ಜಯವಾಗಿ ಇತ್ತೋ? { Had you good sport to-day?

ಈ ದಿನದ ಬೇಟೆಗಿಂತ ನಿನ್ನೇ ದಿನದ ಬೇಟೆ ಬಹಳ ಜಯವಾಗಿ ಇತ್ತು. { Yesterday's hunting was more successful than that of to-day.

ಈ ಕೋಟೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಬಾಗಲು, ಎಷ್ಟು ಬತ್ತೇರಿ? ದಂಡು ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಮಾರ್ಗ ವಳ್ಳೇದು? { How many gates and how many batteries has this fort? which road is good for the marching of the army?

ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. { I do not know.

ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ವಿಶೇಷ ಉಂಟೋ? { Has any thing particular occurred on the road?

ಆಚೇಲಿ ವಬ್ಬ, ಈಚೇಲಿ ವಬ್ಬ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಬ್ಬ, ಈ ಮೇರೆ 3 ಜನರು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಹೋಗುವಲ್ಲಿ ವಬ್ಬನಿಗೆ ಹುಲಿ ಹಿಡಿಯಿತು; ಆವಾಗ್ಯೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕೋವಿ ಗೆ ಮದ್ದು ಗುಂಡು ತುಂಬಿ, ಶಿಸ್ತು ನೋಡಿ ಗುಂಡು ಇಟ್ಟಲ್ಲಿ ಆ ಹುಲಿ ತಲೆಗೆ ಗುಂಡು ತಗಲಿ, ಹುಲಿ ಅಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದು ಮೃತವಿಟ್ಟಿತು. { Three persons were travelling abreast on the road when a tiger caught one of them, on this another person loaded his musket with powder and ball and taking aim fired at the tiger. The bullet struck the beast on the head and killed it on the spot.

ಈ ಸರಕಾರ ಉಧರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಗೆ ತಾ
ರ ಮನೆಯಾಗಿ ಇದೆ; ಸಾಕುವಂಥಾ ಭಾ
ರ ಧೊರೆತನ ಮಾಡುವಂಥಾ ಖಾವಂದರ
ಪಾಲಿಗೆ ಕೂಡಿ ಇದೆ.

This Government is the refuge
(lit. mother's house) of the in-
habitants of the earth. It rests
with the rulers to protect them.

ನೀನು ಯಾವ ಗ್ರಾಮದ ಶಾನಭೋಗಿ?..

Of what village are you Shana-
bhoga?

ಬಟ್ಟಕಳದ ಶಾನಭೋಗಿ.

I am a Shanabhoga of Battakala.

ಬಟ್ಟಕಳದ ಪೂರ್ವ ವೃತ್ತಾಂತವೇನು? . . .

What is the ancient account of
Battakala?

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವಳ್ಳಿಗೆ ಪ್ರತಿನಾಮು
ಧೇಯವಾದ ಸಂಗೀತಪುರವೆಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ
ಕದಂಬ ವಂಶಸ್ಥರು ಧೊರೆತನಾ ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡು ಇದ್ದರು.

In former days, the kings of
Kadamba race, governed in
Háduvalli otherwise called
Sangitapura.

ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಅಭಿನವ ಭಟ್ಟಾ ಕಳಂಕ ಎಂಬ
ಜಯಿನ ಸನ್ಯಾಸಿ ಇದ್ದನು.

In this village lived a Jaina
Sanyasi called Abhinava Bat-
ta Kalanka.

ಬಬ್ಬ ಅರಸು ಆತನಿಗೆ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಇದ್ದನು..

A certain King was his disciple.

ಆತ ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಒಂದು ಪಟ್ಟ
ಣ ಕಟ್ಟಿ ಬೇಕೆಂತ ಯೋಚನೇ ಮಾಡಿ,
ಒಂದು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಭಟ್ಟ
ಕಳಾ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಇಟ್ಟನು.

Desirous of building a city after
his priest's name, he founded
a town and called it "Batta-
kala."

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗುರುರಾಜ ಒಡೆಯರು ಕೆಲವು
ದಿವಸ ಆಳುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ಒಂದು ಜಯಿನ
ಬಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಇದ್ದಾರೆ.

Afterwards Guru Raja Vadayar
reigned for some time and
built a Jaina Basti or temple.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆದಿರಾಯರು, ವೀರಚವುಡಪ್ಪ
ರಾಯರು, ಬುಕ್ಕರಾಯರು ಆಳಿದರು. . .

Subsequently, Adi Raya, Vira
Choudappa Raya, and Bucka
Raya reigned.

ಶಾಲೀವಾಹನಶಕ 1290 ಕೇಲಕ ಸಂವತ್ಸರದ
ಲ್ಲಿ ಇವರ ಮಹಾ ಪ್ರಧಾನ ಆಚರಸ ಒಡೆ
ಯರು ಮಂಡಲಿ ಮತದ ನರಸಿಂಹ ದೇವರಿ
ಗೆ ಕೆಲವು ಉತ್ತಾರವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಶಿಲಾಶಾ
ಸನ ಹಾಕಿ ಇದ್ದಾರೆ.

In the Salivahana Saka 1290 or
in the cycle year Kilaka, his
chiefminister Acharasa Vada-
yar granted lands to Narasinha
Deva of Mandalamatta and in-
scribed the grant on a stone.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭೈರಾ ದೇವಿಯರು ಎಂಬ ಏಳು
ಆಕ್ಕತಂಗೇರು ಕದಂಬರಾಯಗೆ ಶಾಂತೇಶ್ವರಿ
ಯೆಂಬ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು; ಅವರು
ಏಳು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು.

There were seven sisters all
named Bhyradevi, daughters
of Kadamba Raya by his wife
Santeswari. They reigned in
seven different places.

ಆ ಸ್ಥಳಗಳ ಹೆಸರು ಏನು?

What are the names of those
places?

ಹಿರೇ ಭೈರಾದೇವಿ ಬಟ್ಟಕಳದಲ್ಲಿ, ಚನ್ನಭೈರಾ
ದೇವಿ ಹಾಡುವಳ್ಳಿ ವಳಗೆ, ಗೇರಸೋಪ್ಪೆ ವ
ಳಗೆ ಭೈರಾದೇವಿ, ಮೂಡಬದರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ
ಭೈರಾದೇವಿ, ಕಾರಕಳದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಭೈರಾದೇ
ವಿ, ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳ ಭೈರಾದೇವಿ,
ಮೂಡಬಟ್ಟಕಳದಲ್ಲಿ ಕಿರಿಭೈರಾದೇವಿ, ಈ
ಪ್ರಕಾರ ಅರಸುತ್ತನಾ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. . .

Hiri Bhyradevi reigned in Bat-
takala, Channa Bhyradevi in
Háduvalli, Bhyradevi in Gé-
rasoppe, one in Múda Bedri,
another in Káarakala, Mangala
Bhyradevi in Mangalore, and
Kiri Bhyradevi in Múda Bat-
takala.

ಈ ಜನರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪುಣ್ಯಸ್ಥಳಗಳು
ಯಾವವು?

Which are the principal holy
places of these Jainas?

ಜಯಿನರಿಗೆ ಗೇರಸೋಪ್ಪೆ ಉತ್ತರಕಾಶಿ, ಮೂ
ಡಬದಿ ದಕ್ಷಿಣಕಾಶಿ ಯೆಂತ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

They say that Gérasoppe is the
northern Kási (Benares) and
Múdabedri southern Kasi of
the Jainas.

ಈ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಜಯಿನರು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ
ದೇವರ ಹೆಸರು ಏನು?

What is the name of the deity
whom the Jainas worship in
those places.

ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಎಂಬ ದೇವರು, ಜ್ವಾಲಾಮು
ಖಿ ಎಂಬ ಅಮ್ಮನವರು.

The deity is Párswanátha and
the goddess Jwalamukhi.

ಮೂಡಬದರಿಯಲ್ಲಿ ಜಯಿನರ ಬಸ್ತಿಗಳು ಎ
ಷ್ಟು? ಜಯಿನರ ಮನೆಗಳು ಎಷ್ಟು?

How many Bastis or temples
and how many Jaina houses
are there in Múdabedri?

ಬಸ್ತಿ 700, ಜಯಿನರ ಮನೆ 777 ಅವೆ ಎಂಬ
ದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ.

They say that there are 700
Bastis and 777 Jaina houses.

ಬಟ್ಟಕಳ ಎಂಬ ಊರಿಗೆ ವಂದು ಕೋಸು ವ
ಳಗೆ ಸಮುದ್ರ ಇದೆ; ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತು
ಗಳು ಆಗುತ್ತಿತ್ತು; ವರ್ತಕರು ಬಂದು, ಮು
ತ್ತಿನ ಸಲಾಪಾ ತೆಗೆತಿ, ಮುತ್ತು ತೆಗೆದು
ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು; ಆದ ಕಾರಣ ಇ
ದಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿನ ಬಟ್ಟಕಳ ಎಂಬ ಹೆಸರುಂಟು.

It is called Muttin or pearl Bat-
takala because the pearls which
were produced in the sea about
a cós distant from the town
were fished up by merchants
who came for the purpose.

ಮುತ್ತುಗಳು ಈಗ ಆಗುತ್ತವೋ? Are the pearls found now?

ಈ ಮುತ್ತುಗಳ ವ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳು ಬಂ
ದು ಈ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡ್ತಾರು
ಎಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ಕಲ್ಲುಗಳು ಹಾಕಿತಿ, ಆ
ಸ್ಥಲವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟರು.

Fearing that enemies might be
attracted by the pearls to come
and distress the city, they fil-
led up the place with stones.

ನವಾಯತರು ಎಂಬವರು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಯಾ
ವಾಗ ಬಂದರು?

When did the Navayats come
to that place?

ಈ ನವಾಯತರು ಅರಬಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು;
560 ವರ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಅರಬಸ್ಥಾನ ಬಿಟ್ಟು,
ಬಗದಾದು ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲವ ದಿನ
ಸ ಇದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಬಟ್ಟಕಳ
ಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

These Navayats were inhabi-
tants of Arabia, which they
left about 560 years ago and
resided some time at Bagdad.
Not finding there the means
of subsistence they came to
Battakala.

ಅವರು ಯಾವ ಬದಕು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? What is their profession?

ಅವರು ಲಡಾಯಿ ಮಾಡುವವರಲ್ಲ, ವ್ಯಾಪಾ
ರ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದಾರೆ.

They are not warlike race but
live by trade.

ಅವರು ಕೊಡಿಯಾಲದ ಬಂದರಿಗೆ, ಕಲ್ಲಿಕೋ
ಟಿ ಶೀಮೆಗೆ, ಕಂದನೂರಿಗೆ, ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋ
ಗಿ, ಜವಳೀ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. . .

They go to the ports of Manga-
lore, Calicut, Cannanore, and
to Nagara and trade in cloths.

ಇದಲ್ಲದೆ ಸಣ್ಣ ದೋಣಿಗಳ ವಳಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಕಾ
ಯಿ ಬೆಲ್ಲ ಎಣ್ಣೆ ಅಡಿಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು,
ಕೊಡಿಯಾಲ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ
ಮಾರಿ ಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು
ಕೊಬ್ಬರಿ ಗೋಪಿಚಂದನ ಸೊಂಟಿ, ಈ ದಿನ
ಸುಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದು ಮಾರುತ್ತಾರೆ. . .

They likewise take to Manga-
lore and Calicut, rice, cocoa-
nut, jaggery, oil and betel nut,
in small Dhonies: and having
sold them there, bring back
in return, tobacco, dried co-
coanuts, yellow ochre, and
dry ginger and sell them here.

ಮುಸಲಮಾನರಿಗೂ ಈ ನವಾಯತರಿಗೂ ಏ
ನು ಭೇದ? { What difference is there be-
tween the Mussulmans and
these Navayats?

ಏನೂ ಭೇದವಿಲ್ಲ, ಇವರು ಸೈದುಕುಲಕ್ಕೆ ದಾ
ಖಲು ಹೊರ್ತು ಮತ್ತೊಂದು ಅಲ್ಲ, ... { No difference whatever. They
are reckoned as Syeds.

ಇವರ ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೇಖು ಮೊಗಳು ಪಠಾಣಿ ಅ
ವರಿಗೆ ಕೊಡುವದು ಇಲ್ಲ, ಸೈದು ಕುಲಕ್ಕೆ
ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. { They give their daughters in
marriage to Syeds and not to
Sheikhs, Moguls or Patans.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭೈರಾದೇವಿ ಪರಿಪಾ
ಲನೇ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಗರದ ಹಿರೇ
ವೆಂಕಟಪ್ಪನಾಯಕರು ದಂಡು ತಂದು, ಹೊ
ಡೆದು, ಶೀಮೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರು; ಆ ಲಾ
ಗಾಯತಿ ಈ ಶೀಮೆ ನಗರದವರಿಗೆ ನಡೆಯು
ತ್ತಾ ಬಂತು. { While Bhyradevi was thus ru-
ling over the country, Hiri
Venkatappa Naick of Nagara,
came with an army and took
the country which from that
time continued under the
Rajas of Nagara.

ವೀರಮ್ಮಜಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರದ ಅಳವೆ ಬಾಗ
ಲಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. { In the days of Virammaji, a fort
was built at the mouth of an
arm of the sea.

ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೇತ್ರಾಣಿ ಎಂಬ ಬೆಟ್ಟ ಬಂದು
ಇದೆ. { In the sea there is a mountain
(or rock) called Netrani.

ಆ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶೀ ನೀರು ಇರುತ್ತದೆ. { There is good (fresh) water on it
ಈ ನೀರು ಹಡಗಿನವರು ತುಂಬಿ ಕೊಂಡು ಹೋ
ಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. { Mariners take this water.

ಅನಂತರ ವೀರಮ್ಮಜಿಯವರನ್ನು ಹೊಡೆದು, ರಾ
ಜ್ಯವನ್ನು ಹಿರೇ ನವಾಬು ತೆಗೆದು ಕೊಂ
ಡನು. { Afterwards the great Nawab
conquered Virammaji and
took the country.

ಅನಂತರ ಟೀಪುಸುಲತಾನು ಶಿವಾರ್ಥಿ ಸಂವತ್ಸ
ರದ ಚೈತ್ರಮಾಸ ಪರ್ಯಂತರ ಆಳಿದನು. { Tippoo Sultan reigned till the
month Chaitra of the year
Sidharti.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದೇಶ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸ್ವಾಧೀನವಾ
ಯಿತು. { Afterwards the English took
possession of the country.

ವ್ರಾಕ್ಶು ಹರಿಹರರಾಯರು ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ
ರೇಖೆ ಮೊಕ್ರರು ಮಾಡಿದ ಕೈಯಿತ್ತುನಿ
ನಗೆ ಗೊತ್ತು ಉಂಟೋ?.....

Are you acquainted with the
particulars regarding the im-
position of the Rekha or stand-
ard assessment fixed by Hari
Hara Raya in former days in
the Zilla of Canara?

ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ಉಂಟು. I know them.

ನಿಮ್ಮ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿ ದಾಯಕ್ರಮ ಹ್ಯಾಂಗೆ ನ
ಡೆಯುತ್ತದೆ? What is the law of inheritance
observed in your country?

ಸಹಜವಾಗಿ ತಂದೇ ಆಸ್ತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶೇರುತ್ತ
ದೆ; ಕೆಲವು ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೋದರ ಅಳಿಯ
ಗೆ ಆಸ್ತಿ ಶೇರುತ್ತದೆ.....

In general, sons inherit their
father's property. Among cer-
tain classes of people a man's
estate descends to his nephew
or (sister's son.)

ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಸರಹದ್ದುಗುರ್ತು
ಗಳು ಹ್ಯಾಂಗೆ ಇರುತ್ತವೆ?.....

How are the boundaries of the
villages in the Canara Zilla
marked?

ಸಹಜವಾಗಿ ನದಿ ಗಿರಿ ಗುಂಡಕಲ್ಲು ಕಾಲಿವೆ
ಗಳು ಸರಹದ್ದುಗಳಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ.....

Rivers, mountains, rocks, and
rivulets are the natural bound-
aries.

ಮತ್ತೂ ಭೈರವ ಮುದ್ರೆ, ನಾಮನ ಮುದ್ರೆ
ಸ್ವತ್ತಿಕಾ, ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಲಿಂಗ ಮುದ್ರೆ
ಕಲ್ಲುಗಳು ಸರಹದ್ದುಗಳಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕಿ ದಿಕ್ಕಿಗೆ
ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಇರುತ್ತಾರೆ.

Stones, engraved with Bhyra-
va, Vamana (Vishnu) a Sūla
(trident) a Swastika (or cross)
—the Sun, Moon and Linga
are also fixed in different di-
rections to point out the
boundaries.

ತೋಟ ಮುಂತಾದ ಭೂಮಿ ವಿವರ ಹೇ
ಳು.

State the particulars regarding
the garden lands, &c.

ಭೂಮಿ ಅವ್ವಲ್, ದುಯ್ಯಂ, ಶಿಯ್ಯಂ, ಚಹ
ರಂ, ಆಮೇಜಿ ಎಂತ, ಐದು ವಿಧ ಇರುತ್ತದೆ.

The land is of five sorts, viz, 1st,
2d, 3d, 4th and miscellaneous.

ಗದ್ದೆ ಹಕ್ಕಲುಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಬಿತ್ತುವಂಥಾ ಧಾ
ನ್ಯ ಯಾವದು?

What are the grains sown in
the wet and dry lands?

ಭತ್ತ, ಗೋಧಿ, ಹೆಸರು, ಉದ್ದು, ತೋಗರಿ,
ಜೋಳಾ, ಎಕ್ಕು, ಕಡಲೆ, ಹುರಳಿ, ಈ ಮೊ
ಭತ್ತು ಬಗೆ ಧಾನ್ಯ ಸಮನಾಗಿ ಅಳತೆ
ಮಾಡಿ, ಬಿತ್ತುತ್ತಾರೆ.

Nine sorts of grain, viz., paddy,
wheat, green gram, (phaseolus
mungo) black gram (phaseo-
lus max) doll (cytimus cajan)
javari, (holcus sorghum) gin-
gillie oil seed, (sesamum orien-
tale) Bengal gram (cicer arie-
tinum) and horse gram are
sown by measurement.

ಅಳತೆ ಪ್ರಮಾಣ ಹ್ಯಾಂಗೆ? What sort of measure is that?

ಪಲ 1ಕ್ಕೆ ವರಹಾತೂಕ ಹತ್ತು, ಪಲ 64ಕ್ಕೆ
ವರಹಾತೂಕ 640ಕ್ಕೆ ವಂದು ಮಾನಾ ಅಂ
ದರೆ ಕಚ್ಚಾಶೇರು 84 ಬಾಬತು ಸಣ್ಣ ಕೊ
ಳಗ 1, ಇಂಥಾ ಮಾನ 20ಕ್ಕೆ ಕಚ್ಚಾಶೇರು
160ಕ್ಕೆ ವಂದು ಕುಡಪ ಎಂಬ ಕೊಳಗಕ್ಕೆ
ಸಣ್ಣ ಖಂಡಗ 1, ಸದರೀ ಕುಡಪ ಎಂಬ ಸ
ಣ್ಣ ಖಂಡಗ 20ಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಮಾನ ಹಿರೀ ಖಂ
ಡಗ 1.

One pollam is equivalent to
the weight of ten pagodas,
64 pollams or 640 pagodas
weight, make a mánd, or small
kolaga containing 84 small
seers, twenty mánds or 160
small seers make a kudapa
or small candy, twenty ku-
dapas make a hira (great)
candy.

ಇಂಥಾ ವಂದು ದೊಡ್ಡ ಖಂಡಗ ಬೀಜವರಿ
ಭೂಮಿಗೆ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜಭಾಗ
ಹ್ಯಾಂಗೆ ಮೊಕರರು ಆಗಿ ಇದೆ

What is the Government share
formerly fixed for the land in
which such large candy of
seed may be sown?

ಅವ್ವಲ್ ಭೂಮಿ ಸಣ್ಣ ಖಂಡಗ 20ಕ್ಕೆ ಗ
18, ದುಯ್ಯಂ ಥರದ ಭೂಮಿ ಖಂಡಗ 14ಕ್ಕೆ
ಗ 15, ಶಿಯ್ಯಂಥರ ಭೂಮಿ ಖಂಡಗ 14ಕ್ಕೆ
ಗ 9.

Pagodas 18 for the 1st class
land of 20 small candies; Pa-
godas 15 for the 2d class land
of 14 candies; Pagodas 9 for
the 3d class land of 14 can-
dies.

ಯಾವ ಭೂಮಿ ಉತ್ತಮ? ಯಾವ ಭೂಮಿ
ಮಿ ಮಧ್ಯಮ What land is the best and what
inferior?

- ಗುಡ್ಡದ ಹೊದಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಭೂಮಿ, ಗುಡ್ಡದ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಭೂಮಿ, ನದೀ ಕಿನಾರೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಭೂಮಿ, ಮಳಲ ಭೂಮಿ, ಬೂದಿ ವರ್ಣದ ಭೂಮಿ ಅರ್ಧಭೂಮಿಗಳು. Lands at the bottom or on the top of a hill as well as those on the banks of a river, sandy soil and ash coloured soils, are inferior.
- ಶುದ್ಧ ಕಪ್ಪು, ಶುದ್ಧ ಕೆಂಪು, ಶುದ್ಧ ಬೆಳದು, ಈ ವರ್ಣದ ಭೂಮಿ ಉತ್ತಮ Black, red, or white soils without mixture, are the best.
- ಯಾವ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಫಲ ಸಾಮಾನ್ಯ, ಯಾವ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಫಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ What lands yield scanty produce and what lands are fruitful.
- ಕಪ್ಪು ಕೆಂಪು ಬೆಳ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆಲು ಕಲ್ಲು ಮೆರೆ ಮಿಶ್ರವಾಗಿ ಇದ್ದರೆ, ಫಲ ಸಾಮಾನ್ಯ The black, red, and white soils mixed with pebbles (stones) or sand yield scanty produce.
- ಕೃಷ್ಣ ವರ್ಣ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಧಾನ್ಯ ಬಿತ್ತಿದಾಗ್ಯೂ ಫಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ Whatever grain may be sown in the black land, it yields a good crop.
- ಕೆಂಪು ವರ್ಣದ ಭೂಮಿ ಅಡಿಕೆ ತೋಟ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆದು The red soil is good for areca nut gardens.
- ಅರೆವಾಶಿ ಮಳಲು ಕೂಡಿದ ಶ್ವೇತ ವರ್ಣದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬತ್ತದ ಬೆಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ The white soil half mixed with sand yields a good crop of paddy.
- ದಂಡಾ ಅಂದರೆ ಯೇನು What is the danda or pole? (referred to in speaking of measurement of land.)
- ಯವಾ ಎಂಬ ಜವೆಗೋಧಿ ಕಾಳು 12 ಕೂಡಿದರೆ 2 ಬೆರಲು ಅಗಲ ಆಗುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಂಗುಲಾ ಎಂತ ಹೆಸರು; ಅಂಥಾ ಅಂಗುಲಕ್ಕೆ 1 ಗೇಣು, ಅಂಥಾ ಗೇಣು 2ಕ್ಕೆ 1 ಮೊಳ, ಅಂಥಾ ಮೊಳ 4ಕ್ಕೆ 1 ಮಾರು, ಅಂಥಾ ಮಾರು 2ಕ್ಕೆ 1 ಮೊಳ 8ಕ್ಕೆ 1 ದಂಡ; ಇದರಿಂದ ಭೂಮಿ ಅಳತೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ Twelve barley grains placed together, form two fingers breadth which is called an angula or an inch, six of which make a span, two spans make a cubit, four of which make a mar or fathom, two fathoms or eight cubits make a danda with which lands are measured.

ಅಡಿಕೆ ತೋಟ ಅಮರಾಯಿ ವಗೈರೆ ತೋಟ
ಗಳಿಗೆ ಸಸಿ ನಡುವ ವಿಧ, ತೀರ್ವೆ ಮೊಕರ
ರು ಮಾಡುವ ವಿಧ ಹ್ಯಾಂಗೆ { How are the areca nut gardens,
mango groves, &c. made, and
how is the assessment fixed
upon them?

ಅಡಿಕೆ ತೋಟ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹದನೆಂ
ಟು ಮೆಟ್ಟಿನ ಕೋಲಿನಿಂದ ಅಳಿಯೋ ರಿ
ವಾಜು..... { It is usual to measure the areca
gardens, &c. with a pole 18
feet long.

ಸದರೀ 18 ಮೆಟ್ಟಿನ ದಂಡ 1ಕ್ಕೆ 9 ಮೆಟ್ಟಿಗೆ
1 ಅಡಿಕೆ ಸಸಿ ಪ್ರಕಾರ, ಅದಿಯಲ್ಲಿ 1 ಮ
ಧ್ಯದಲ್ಲಿ 1 ತುದಿಯಲ್ಲಿ 1, ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆ
ಸುತ್ತಾರೆ..... { In a piece of land measuring a
danda or 18 feet, three areca-
nut trees are planted nine feet
distant from each other, viz.
one in the beginning, another
in the middle and the third
at the end.

ಉತ್ತಮ ಭೂಮಿ ಚತುಸ್ತು ಒಂದು ಸಾವಿರ
ದಂಡ ಭೂಮಿಗೆ 21 ವರಹಾ ತೀರ್ವೆ ... { The assessment for the best
land measuring one thousand
square dandas is Pagodas
21.

ಮಧ್ಯಮ ಭೂಮಿಗೆ ಗ 15||2|| ಅರಭ್ಯ ಗ
18°3||| ವರಿಗೆ { That for the land of middle
sort from Pags 15F. 7½ to
Pags. 18 F. 3¾.

ಅಧಮ ಭೂಮಿಗೆ ಗ 10|| ಅರಭ್ಯ, ಗ
13||2|| ವರಿಗೆ { Do. for the inferior soil, from
Pags. 10½ to Pags. 13 F. 7½.

ಕನಿಷ್ಠ ಭೂಮಿಗೆ ಗ 5°2|| ಅರಭ್ಯ, ಗ
7°3||| ವರಿಗೆ { Do. for a soil of lowest sort,
from Pags. 5 F. 2½ to Pags. 7
F. 3¾.

ಮೆಣಸು, ಯಾಲಕ್ಕಿ, ನಿಂಬೆ, ಬಾಳೆ, ಕಿತ್ತಲೆ
ಹಣ್ಣು, ಎಳೆದೆಲೆ, ಮುಂತಾದ ಜೀನಸುಗಳು
ಆಗುವ ಭೂಮಿಗಳಿಗೂ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಪ್ರ
ಕಾರ ತೀರ್ವೆ ಮೊಕರೂರು ಆಗಿಯದೆ .. { Lands cultivated with pepper,
cardamoms, lime, plantain,
orange, betel leaf, &c., are
also liable to the same assess-
ment mentioned above.

ತೆಂಗಿನ ತೋಟಕ್ಕೆ ಸಸಿ ನಡುವ ಪದ್ಧತಿ; 18
ಮೆಟ್ಟಿನ ದಂಡ 1ಕ್ಕೆ 1ಸಸಿ ಪ್ರಕಾರ, 2 ದಂಡ
ಕ್ಕೆ ಬುಡದಲ್ಲಿ 1 ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ 1 ತುದಿಯಲ್ಲಿ
1, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರು ಸಸಿ ನಡುತ್ತಾರೆ;
ವರುಷ ವರುಷ ಸದರಿ ತೆಂಗಿನ ಗಿಡದ ಹೆ
ಡೆಗಳು ಶೋಧಿಸ ಬೇಕು

Three cocoanut trees are plant-
ed in a space of two dandas,
one danda distant from each
other, viz. one at the com-
mencement, a second in the
middle, and the third at the
end. It is necessary to exa-
mine the heads of these trees
every year.

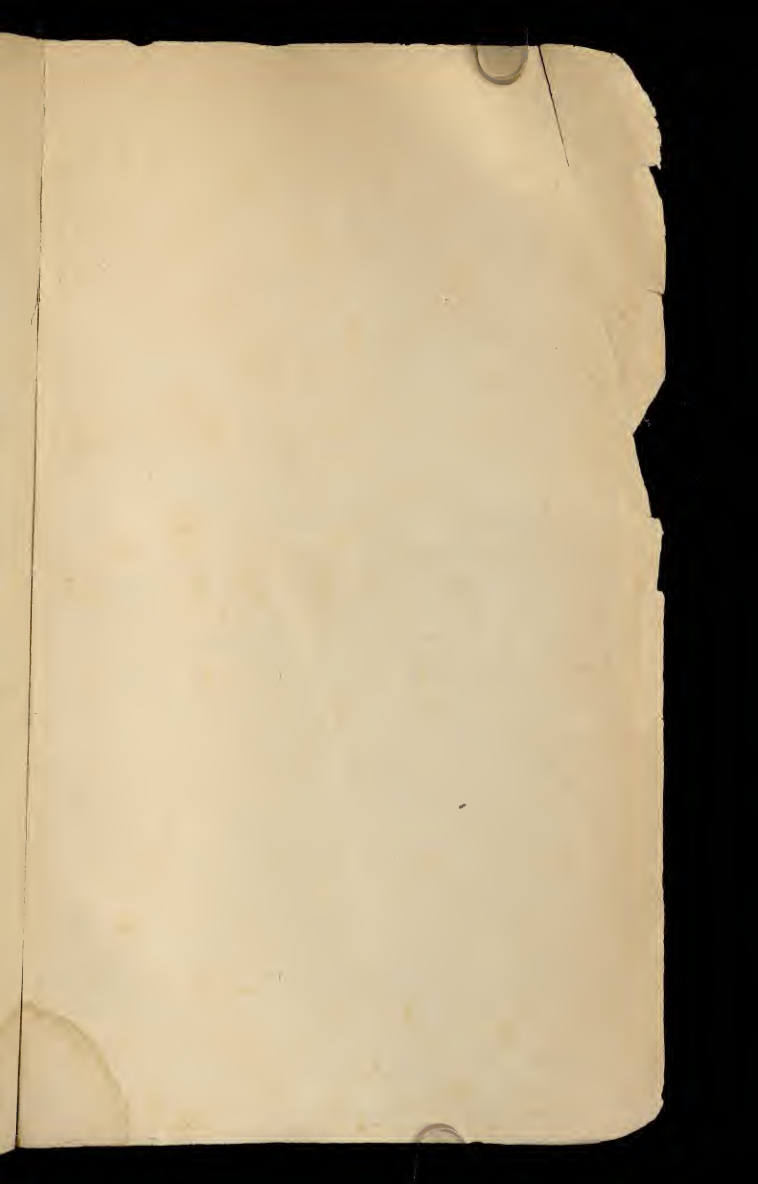
ಇದಕ್ಕೆ ತೀರ್ಪು 5 ಮರಕ್ಕೆ ಅರ್ಧ ವರಹಾ,
ಅಂದರೆ ಮರ ಒಂದಕ್ಕೆ ಹಣ ಒಂದು . . .

The assessment is half a Pagoda
for five trees or 1 Fanam for
a tree.

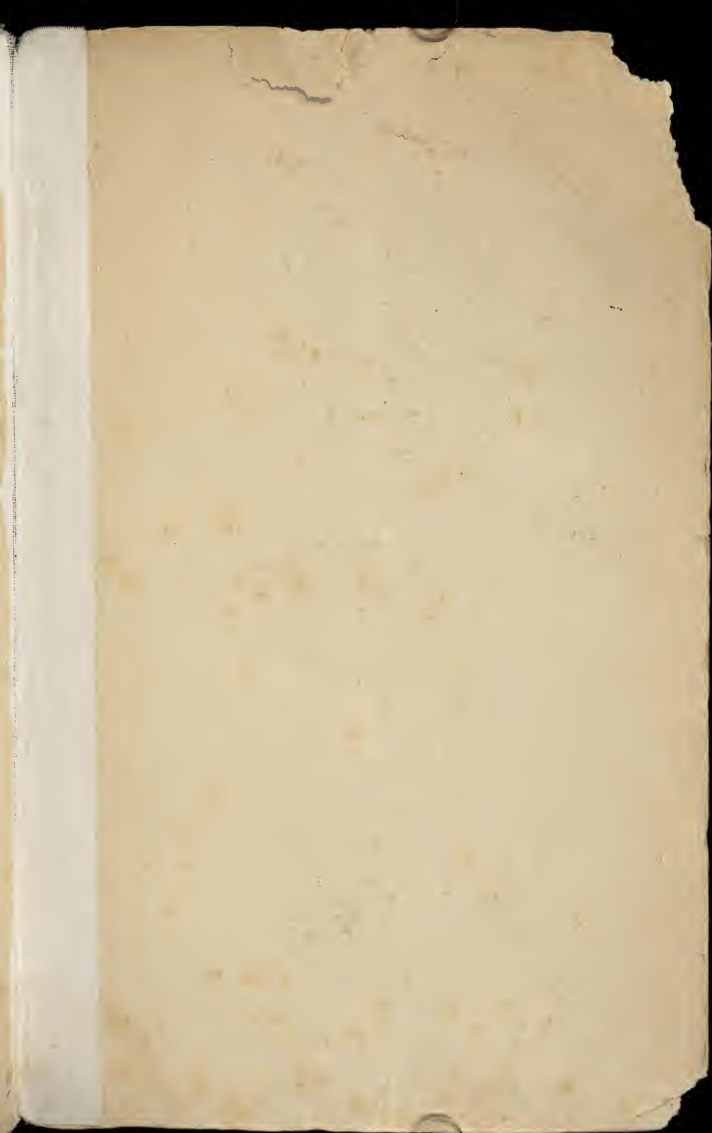
CONTENTS.

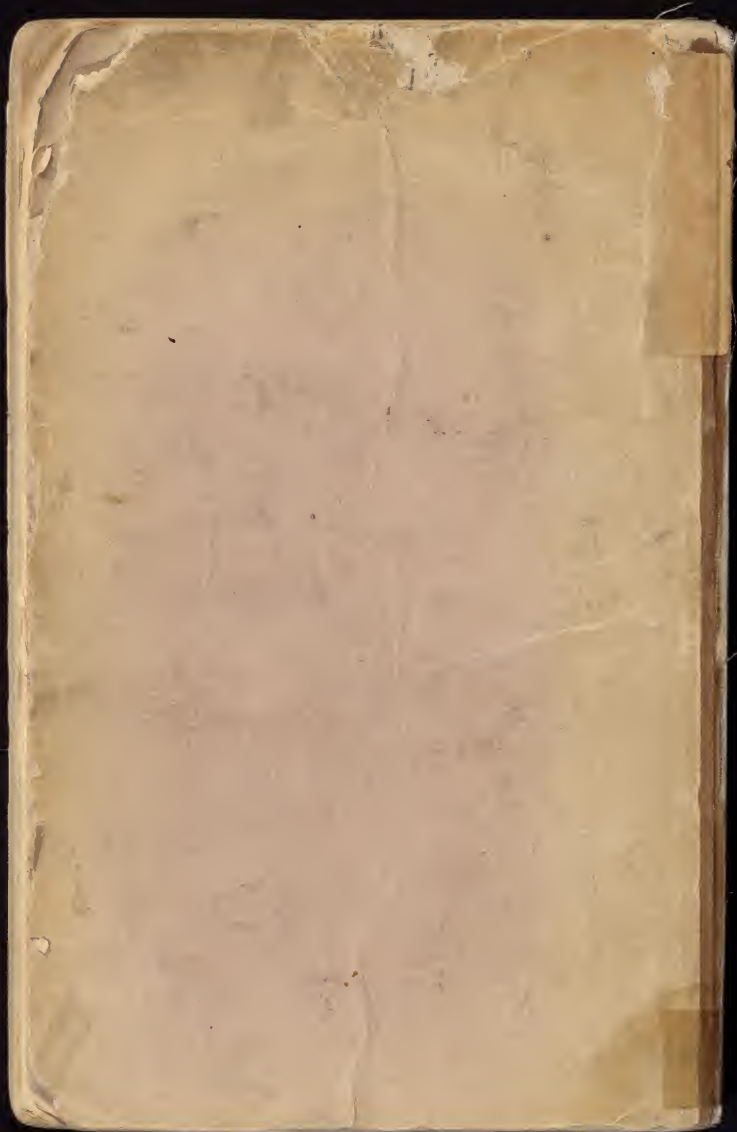
	<i>Page.</i>
Stories	7
Cutcherry papers	97
Five Revenue Cases	131
Four Criminal Cases	158
Sixteen Miscellaneous Petitions	171
Dialogues	190

10152 8829.

10152

A
SELECTION
OF
STORIES AND REVENUE PAPERS
IN THE
KARNATAKA LANGUAGE,
WITH
TRANSLATIONS AND GRAMMATICAL ANALYSIS;
TO WHICH IS ADDED
DIALOGUES

IN
Karnataka and English,

BY
ADACKI SOOBA ROW,
MOONSHEE IN THE CANARESE TRANSLATOR'S OFFICE.

REVISED

BY

WALTER ELLIOT, ESQ.
OF THE MADRAS CIVIL SERVICE.

Second edition.

MANGALORE:
PRINTED AT THE BASEL MISSION PRESS.
1864.

